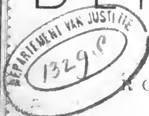

DEFICIT

ROMAN

VAN

CARMEN SYLVA

EERSTE DEEL

AMSTERDAM — L. J. VEEN
1893

DEFICIT

Van CARMEN SYLVA verscheen:

Op Dwaalwegen, 2e druk . ing. *f* 2.40, geb. *f* 2.90

Uit twee Werelden, „ „ „ 2.—, „ „ 2.50

Door alle Eeuwen, „ „ „ 1.60, „ „ 2.10

Veldpost . . . . „ „ 2.40, „ „ 2.90

Castel Pelesch . . . . „ „ 1.60, „ „ 2.10

Wraak . . . . „ „ 2.—, „ „ 2.50

Een Gebed, 2e druk . . . . . „ „ 0.75, „ „ 1.25

Op Lijdenspaden . . . . . . „ „ 1.50, „ „ 1.90

Gedachten eener Koningin „ „ 1.50, „ „ 1.90

Gedenkboekje, 2 Edities . . . . „ „ 1.25

F. SMIT KLEINE, **Carmen Sylva.** Haar leven en hare werken. . . . . „ „ 3.90

Portret van Carmen Sylva . . . *f* 1.— en „ 0.75

MITE KREMNITZ, **In het land der Dumbovitza,** 2 dln. . . . ing. *f* 4.50, geb. „ 5.25

DEFICIT

ROMAN

VAN

CARMEN SYLVA

EERSTE DEEL

L. J. VEEN. — AMSTERDAM
1893

oogen gesloten als waren ze verblind door den gloed. Het voortdurend luider wordende ruischen en dreunen sprak van de nabijheid der zee; van tijd tot tijd deed een krachtige windstoot de hooge boogvensters rammelen, de leien op het dak klepperen en de boomen zuchtend kraken; de slingerplanten langs den voorgevel werden onbarmhartig gegeeseld en tallooze afgerukte bladeren maakten een rondedans door de lucht.

„Twee en zes is acht en vier is twaalf,".... fluisterden dezelfde lippen weder, terwijl de smalle hand, waaraan een aantal ringen fonkelden, met de pen de rijen getallen volgde in het boek, waarvan de weerschijn het gelaat nog bleeker, de schaduwen van de wimpers nog donkerder, de wenkbrauwen, die pijnlijk waren saamgetrokken en telkens trilden, nog smaller deed schijnen. Het bruine haar golfde sierlijk langs het voorhoofd en viel in lange vlechten over den witten peignoir. De vingers waren zoo teer, dat de penhouder er diepe groeven in achterliet en toen zij even den wijsvinger der linkerhand tegen haar wang drukte, bleef ook daarin een kuiltje achter, als miste dit teedere vrouwenlichaam alle veerkracht. Zij had buitengewoon sierlijke handjes en spitse vingers met doorzichtige, zorgvuldig onderhouden nagels en haar neus vormde met de wenkbrauwen eene lijn, die een beeldhouwer in verrukking zou hebben gebracht. Toen de oogen opnieuw op de getallen begonnen te turen, verscheen er een heel fijn plooitje tusschen de wenkbrauwen en ten gevolge van het opeenklemmen van de lippen, ook een om de mondhoeken, waardoor het gelaat plotseling eene veel oudere uitdrukking kreeg. „Vijf en zeven is.... vijf en zeven is...." het scheen wel dat de getallen zich niet bij elkander wilden laten tellen. De rechterhand, waaraan een prachtige diamant gloeiende stralen om zich heen wierp, werd naar het voorhoofd gebracht en daarna bukte zij zich onder de lampekap om de vlam een weinig hooger te draaien. Nu

viel het licht in een paar zeldzaam grijze, donkergrijze oogen, die in glans en kleurschakeering met den steen, tijgeroog genoemd, schenen te wedijveren. Een zoodanigen steen, in kleine diamantjes gevat, droeg zij als broche. De volle blanke hals boven de fijne kanten ruche vernieuwde den jeugdigen indruk, dien zij zoo straks gemaakt had. Zonder twijfel konden deze oogen en de wijze, waarop zij haar hoofdje draaide, een verrassenden invloed oefenen. „Vijf en zeven," herhaalde zij nogmaals en daarbij verloor zich haar blik in de oneindige, donkere, bijna zwarte ruimte boven den rand van de lampekap, terwijl mond en kin helder verlicht bleven; die kin, waarin al de schoone lijnen samenkwamen, was fijn en rond als de kin van een kind. Daar vlamde het hout in den haard weder op en bescheen gedurende eenige oogenblikken de pop op den grond zoo helder, dat zij een levend kind geleek. Het schijnsel danste voort over het karpet en wierp een warmen gloed over de bruine lokken der eenzame jonge vrouw. Eensklaps sloeg de pendule in diepe, zware tonen het middernachtelijk uur; de slagen klonken als kwamen ze van eene ver verwijderde torenklok. Het bruisen van den stijgenden vloed werd hoe langer hoe sterker en de wind rameide hoe langer hoe harder aan de drie vensters; daar viel een palmboom om, de groote bladeren werden vast tegen het venster gedrukt en deden, door het haardvuur verlicht, aan eene menschelijke gestalte denken. Verschrikt wendde de jonge vrouw het hoofd om en met de hand het lamplicht afwerend, trachtte zij de duisternis met hare oogen te doorboren. Wat was dat? Hoorde zij daar tusschen het gebruis en geloei door aan het venster kloppen? Nauwelijks was deze gedachte door hare ziel gegaan of het raam werd opgeschoven en zoo behendig en zacht als een panter, sprong een jongeling van achttien of negentien jaren de kamer binnen.

„Moeder! Zijt gij daar waarlijk nog, moeder? En aan

het rekenen! Lieve, beste moeder! Zit gij daar nu midden in den nacht te rekenen, voor mij, om geen onaangenaamheden te krijgen ter wille van den onverbeterlijken wildzang? Lieve schat!"

Zoo sprekend had de jonge man met een ruk het raam neergeschoven, was op de jonge vrouw toegeloopen, had haar op stormachtige wijze omhelsd, zijne wang op haar hoofd gelegd, hare lokken gekust en nu knielde hij voor haar neer en kuste nu eens hare handen dan weder hare vingertoppen, om een oogenblik later zijn zwarten krullekop in haar schoot te verbergen. Met hare zachte hand woelde zij door zijne zijdeachtige krullen en toen zij hare lippen opende tot een lach, was op haar gelaat slechts innige, moederlijke teederheid te lezen. Daarna werd zij ernstig en bleeker nog dan te voren.

„Wat hebt gij gedaan, Tom?" vroeg zij.

„Ik, moeder?" Het onschuldigste kind had deze woorden niet zachter, teederder, bedroefder kunnen uitspreken. Daarbij lichtte de jonge man het hoofd op en keek zijne moeder aan, maar kon haar blik niet doorstaan. Hij geleek, wat den vorm van zijn gelaat betrof, sprekend op zijne moeder; maar zijne oogen waren groen, wimpers en wenkbrauwen zwart en het kleine donzige kneveltje op de bovenlip gaf aan zijn geheele gelaat eene uitdrukking van eigenzinnigheid en driestheid. De lippen waren voller, zinnelijker dan die der moeder en de neusvleugels trilden van genotzucht en overmoed. Het tamelijk lage voorhoofd vertoonde eene sterke welving boven de wenkbrauwen, waardoor het hoofd, dat bovendien klein en rond was, aan de mannen uit de oudheid deed denken. Zijne handen en voeten schenen bijna te klein voor een volwassen man en de tijgerachtige lenigheid van het geheele lichaam vergrootte den indruk van voortdurende onrust, dien zijn geheele wezen maakte. Ten einde den vragenden blik der moeder te ontgaan, sprong hij op en

knielde bij den haard neer, porde het vuur wat op, greep toen de pop en wierp die in de vlammen. Zijne moeder sprong op en wilde het kostbare speelgoed redden, maar het was reeds te laat. „O, Tom!” riep zij op verwijtenden toon, terwijl zij op den grond naast hem ging zitten en de hand op zijn schouder legde.

„Ik heb een hekel aan poppen,” sprak hij tusschen de tanden. „Zie hoe ze brandt!” In dezelfde spanning, waarmede een wild dier zijne prooi volgt, volgde zijn blik het werk der vernieling.

„Maar Tom, wat moet ik nu met Minnie beginnen? Zij zal ontroostbaar zijn!”

„Koop haar eene nieuwe of wen haar dat geteem met die poppen af. Ik kan ze niet zien en ik kan ook de kleine meisjes niet uitstaan, die altijd van hare kinderen spreken. Zij zijn mij te dom. Ik heb den dood gezworen aan alle poppen!”

„Eene nuttige bezigheid, voorwaar!” antwoordde zijne moeder op bitteren toon. Beiden staarden in de vlammen; een waar vreugdevuur, begeleid door het loeien van den storm en het beuken van de golven tegen het strand.

„Er zijn nog poppen genoeg tusschen Anglesea en Cardigan en in Londen nog meer; gij weet wel dat uw stiefvader gaarne poppen koopt voor zijne dochtertjes en ook gaarne ziet dat zij er mede spelen.”

„Ja, ja, dat weet ik,” antwoordde de jonge man, terwijl zich een uitdrukking van spot en ongeduld om zijne lippen vertoonde. „Voor mij bestond alleen het Spaansch riet; hij kon mij niet zien of er vlamde haat in zijne oogen, vooral wanneer hij mij te paard zag zitten; hij hoopt nog altijd dat ik toch eindelijk eens den nek zal breken!” Hij liet een melodieuzen lach hooren bij deze laatste woorden; zijn lach, zijne spraak waren buitengewoon zacht en buigzaam en zijne tanden staken daarbij scherp af tegen zijne donkere gelaatskleur.

„Maar Tom, gij doet ook altijd juist dingen, die hem boos maken!"

„Is het niet genoeg dat ik een Ier ben? Wekt dat niet voortdurend zijne boosheid op?"

De jonge man stiet nog eens met den pook in het vuur en sprong toen op.

„Ik ben ook eene Iersche, Tom, en mij heeft hij toch lief."

„Hij heeft toch gezegd: ‚Gij, Iersch gebroed,' tegen u en mij! En ‚op dat Iersch gebroed is geen staat te maken!' Hij vertrouwt u evenmin als mij."

„Zijt gij er wel zeker van, dat hij dit gezegd heeft, Tom?"

„Zoo iets dergelijks ten minste. Gij weet, ik heb een slecht geheugen. Alleen het Spaansch riet vergeet ik niet; vooral niet als ik mij wreken kan."

„Gij hadt er moeten bijvoegen: ‚de dankbaarheid vergeet ik altijd!' Tom."

„Ben ik dan mijn beste moedertje niet dankbaar?" vroeg de jonge man, terwijl hij den arm om haar leest sloeg en zijn hoofd op haar schouder legde. „Ik heb u zelfs op mijne knieën bedankt, als gij mij sloegt! Herinnert gij u dat niet meer? Ik kon u niet zoo zien schreien over mijn liegen, ik voelde de klappen niet meer, ik zag slechts uwe tranen en voelde hoe gij sniktet. Hoe zou ik dan de klappen hebben kunnen voelen? En toen waren wij nog met ons beiden, lieve moeder, met ons beiden alleen...."

„Ja, Tom, en zoo arm, zoo vreeselijk arm!"

„En thans nog, moeder, neem ik elke bestraffing gaarne van u aan, maar van hem niet.... neen.... van hem niet. Gij behoort *mij* toe; ik heb u zoo onuitsprekelijk lief dat ik hem haat en mijne stiefzusjes en het mooie huis en het park, kortom alles, waarop uw oog rust. Ik heb niemand, niets dan u, moeder! Ik heb u zoo lief, zoo innig lief!"

„Waar is de angel, dien gij weder in honing gedoopt

hebt? Gij vleit steeds wanneer gij pijn wilt doen; ik ben bang voor uwe teederheid."

De jonge man liet haar snel los, ging naar de pendule en liet deze slaan. Ze sloeg middernacht en daarna met helderder klank het halve uur.

„Dat heeft hij u geleerd," siste het tusschen zijne tanden.

„Neen, dat hebt gij mij geleerd; gij deedt het reeds toen gij nog heel klein waart."

„Had het geld maar angels, moeder, dat het in mijne zakken en aan mijne handen bleef hangen!"

„Voor mij heeft het doornen en scherpe ook, Tom! Telkens verlangt gij dat ik u geld zal geven, dat mij niet toebehoort, dat ik uwe dwaasheden zal verbloemen en zal goed maken. De doorns, die aan dat geld zitten, wonden mijn hart en mijne vingers tot op het bloed!"

Zij liet zich met een zucht op een stoeltje bij den haard neervallen, sloeg de handen om de knieën en staarde in den gloed. Oogenblikkelijk gleed hij als een slang aan hare voeten neer en rolde zijn bovenlichaam in den cachemiren sleep van hare ochtendjapon.

„Hé, zoo zou ik den geheelen nacht willen blijven liggen," zei hij.

„Dat is niet waar," klonk het van hare lippen, zonder eenige uitdrukking, alsof zij in een droom sprak.

Hij voelde het bloed naar zijne wangen vloeien, terwijl zij hare groote, grijze oogen op hem gevestigd hield. Hij richtte zich op en nam hare voetjes tusschen zijne handen. „Wat zijn ze koud!" zei hij, trok hare schoenen uit en warmde hare voeten. „Niemand weet wat mijn beste moedertje toekomt! Niemand verwent haar! Niemand maakt hare taak wat lichter!"

„Zeker, Tom, Kate neemt zooveel op hare jonge schouders als zij maar kan."

„Kate heeft in het geheel geen schouders, zij heeft alleen oogen," antwoordde Tom lachend.

„Ja, zij heeft mooie oogen. Ik hoop dat gij niet te veel in die oogen kijkt."

„Ik ben immers nooit thuis!" Tom kreeg het warm; hij bukte zich en trachtte de voeten zijner moeder door kussen en door zijn adem te verwarmen.

Intusschen bruiste en donderde de zee onverpoosd; de wind huilde om het huis en rameide tegen vensters en luiken met kort afgebroken slagen.

„Daar zijn de tooversleutels van mijn moedertje," zei hij en greep naar het taschje, dat aan haar ceintuur hing. „Hem, die deze sleutels kan laten spreken, worden schatten onthuld."

„Zijn wij eindelijk waar wij wezen moeten?" vroeg zijne moeder en keek op haar horloge. „Gij hebt drie kwartier laten verloren gaan. Jammer van den tijd!"

„Het is alleen jammer dat de storm zoo opsteekt; overigens is niets verloren."

„Blijf dan van nacht hier. Uwe kamer is tot uw dienst."

„Neen, ik zou sterven als ik hier opgesloten werd; neen, moeder, dat kan niet. Stormde het niet, dan bleef ik nog een uur of drie bij u."

„En als gij geen geld hebben moest!"

„Moeder! Ik *moet* het hebben! Gij weet niet wat er anders gebeurt!"

„En wat zou er dan gebeuren?"

„Iets dat nog nooit in uw onschuldig brein is opgekomen. Gij kent de wereld niet, mijn klein moedertje!"

„En mijn wijze zoon kent die door en door!"

„Ja, moeder; een wees kent de wereld spoedig. Maar, geef mij geld, moeder! Gij weet immers dat gij 't mij eindelijk toch geeft, al verzet gij u nog zoo lang; en wanneer uw man bemerkt dat gij nog niet slaapt en u hier met mij vindt, breekt over ons beiden de storm los!" Hij had haar intusschen de schoenen weer aangetrokken.

„Kom, moeder, ik vraag niet zoo heel veel! Vijf of zes pond! Dat is toch de geheele wereld niet! Kom, moeder!" Hij deed een greep in haar taschje, sprong van den grond op zonder zijn handen te gebruiken en was in het volgende oogenblik bij haar schrijftafel.

„Gij zijt een dief!" fluisterde zijne moeder dicht aan zijn oor. Hij ontstelde van dat woord. „Geef het mij dan," zei hij; „ik bedel slechts, ik steel niet."

„Gij bedelt onder bedreigingen, evenals de struikroovers."

„Moeder, ik *moet* het geld hebben!"

Aarzelend opende zij het laadje. Hij deed er een greep in, vloog zijne moeder om den hals en was in een oogwenk het venster uit, in den storm; terwijl zijne moeder sprakeloos, aan een steenen beeld gelijk, achterbleef. Daarna begon zij met bevende handen haar geld te tellen.

Was het de storm of had het venster gerinkeld? Hoe het zij, eenige huisgenooten werden te gelijk wakker. „Kate! Kate!" klonk op de bovenverdieping een verschrikt kinderstemmetje. Twee kleine handjes grepen naar het traliewerk van het ledikantje en bij het schijnsel van het nachtlampje had men een engelenkopje kunnen zien in een wolk van blonde lokken, de groote oogen wijd geopend en het mondje bijna tot schreien gereed.

„Kate!" riep zij nogmaals.

Daar ontwaakte in het andere bedje een tweede rose kopje, richtte zich op en zei heel verstandig: „Ga toch slapen, Minnie! Het is nacht! Laat Kate met rust!"

„Hebt gij niets gehoord, Winnie?" vroeg de kleine.

„Neen, niets dan den wind en de zee, die zingen:

Slaap, slaap, kindeke;
Onder de groene boomen
Zal de slaap wel komen.
Moeder de zee en 't windeke
Waken over uw droomen."

Het kind had zachtjes gezongen en met een glashelder stemmetje viel het jongere zusje in; zoo zongen zij zich zelve weder in slaap, terwijl de opgewekte Kate blootsvoets in de andere kamer sloop en het gelaat tegen de glasruiten drukte. Zij hoorde het raam neerschuiven en zag hoe het lamplicht eene zwarte gestalte bescheen, die naar het strand snelde, de boot losmaakte en zich door de schuimende baren heen naar den overkant roeide. Het jonge meisje bij het venster huiverde en trachtte met hare oogen de duisternis te doorboren. Het scheen echter dat de zwarte nacht de gestalte had verslonden; want zij zag niets meer dan de door den storm omgeworpen palmen op het terras, bij het schijnsel der lamp op gestalten gelijkend, die wanhopend de armen uitstrekten en om hulp en erbarming smeekten. Het meisje bleef luisteren en hoorde de zingende kinderstemmetjes niet, doch wel het toeslaan van eene deur op de bovengang en den bekenden stap van den heer des huizes, die blijkbaar naar beneden ging. Een zwakke lichtstreep sloop door de reet van de deur tot hare kleine, bloote voetjes en in voorovergebogen houding bleef zij met gespannen aandacht luisteren of wellicht ook het geluid van stemmen tot haar doordrong. Het bleef echter doodstil; alleen de storm nam toe in kracht. Het jonge meisje rilde weder en sloop als een jong katje naar hare kamer en in bed, lichtte nog even het hoofd op om te zien of de kinderen sliepen en bleef daarna met wijd geopende oogen den geheelen nacht op den rug liggen.

De man, die zoo even de trap was afgegaan, was groot en breed geschouderd, had een groot, breed hoofd, een hoog, kaal voorhoofd, krullend blond haar en bakkebaarden. Kin en kinnebakken waren buitengewoon forsch, de mond klein en de dunne lippen, die zonder twijfel dikwijls werden op elkander geperst, getuigden van een vasten wil. De neus was klein maar niet leelijk; de blonde,

borstelige wenkbrauwen overschaduwden schitterend blauwe oogen, die gewoonlijk ver voor zich uitstaarden alsof zij onmetelijke afstanden overzagen. Bij het hooge voorhoofd en de breede kin voegden zich de oogen als twee lichttorens, om den forschen indruk, dien zijne geheele persoonlijkheid maakte, te verhoogen en toch lag er over dit gelaat zooveel goedheid verspreid, goedheid, voortspruitende uit een krachtig, aan strijd gewend karakter; het was een gelaat, waartoe men zich wenden zou als men in nood verkeerde, doch waarvoor men verschrikt zou terugdeinzen als men zich schuldig voelde; en hij zelf was een man, aan wien thans duizenden gehoorzaamden, nadat hij zich had opgewerkt uit armoede en ellende.

Zulk een man was Harry Vaughan, de heer van dit huis.

Onverwacht verscheen hij in het salon en vroeg met zijne sonore stem: „Edleen, wat voert gij op dit uur nog uit?"

Met een gevoel van ijzige koude in borst en hart wendde zij zich om en er lag zooveel onuitsprekelijke angst op haar schoon gelaat, dat hij het licht op den naastbij staanden stoel zette en op haar toesnelde.

„Edleen! Wat is er gebeurd?"

„O, niets! Bijna niets! Geen ongeluk, Harry... alleen... niets dan eene kleine onaangenaamheid."

Zijn blik gleed langs het huishoudboek, langs de geopende geldlade en toen weer langs zijne vrouw.

„Is Tom hier geweest?" vroeg hij met eene stem en met lippen, waaraan hij eene niet te strenge uitdrukking trachtte te geven en toch beefde zijne vrouw.

„O, Harry, hij zal mij nog in het graf brengen!"

„Waarom komt hij in den nacht?"

„Het was de eerste maal, Harry; ik weet niet vanwaar hij kwam, noch waarheen hij ging in dit noodweer."

„En hebt gij hem wederom geld gegeven?"

Daarna verscheen zij zelve in al hare majesteit boven den schuimenden waterspiegel; het werd levendig in haag en bosch, levendig ook in de bergen in het rond, vanwaar het geluid van duizende en duizende hamers tot ver in het dal weerklonk.

Kinderen ontwaken gewoonlijk te gelijk met de vogels en zoo werd langzamerhand in de bedjes een zacht en gaandeweg in kracht toenemend gefluister hoorbaar; Kate richtte zich, na nog even gesluimerd te hebben, op en werd met luid gejubel begroet; zij zag er verrukkelijk uit in haar witte nachtjapon met de fijn geborduurde strookjes, waaruit een rose gezichtje kwam met een bijna ontelbaar aantal kleine kuiltjes. Er waren er in beide wangen, in de kin, in de onderlip, in het puntje van het kleine neusje, in den hals, kortom overal. Het jonge meisje scheen ziek te zijn geweest, want heur haren waren afgeknipt. Aan de slapen, achter de onberispelijke oortjes, in den nek, overal kwamen kleine krulletjes te voorschijn en als zeer fijne, zwarte veertjes omringden ze het mooie, blanke voorhoofd met de sierlijk gevormde wenkbrauwen. Het mooiste van haar gelaat waren echter de ravenzwarte wimpers, die de lichtblauwe oogen in eene geheimzinnige schaduw hulden. Dat de zon niet plotseling van verrukking stilstond of op de zee begon te dansen, wanneer zij deze kamer binnenkeek, was alleen, omdat zij reeds zulk een langen tijd gewoon is schoone menschenkinderen te wekken.

Al heel spoedig werd er op de deur geklopt en met den juichkreet: „Papa, papa!" vlogen de kleinen uit hare bedjes, blootsvoets in de andere kamer, haar vader in de armen, op de schouders, op den schoot, om den hals, en nu begonnen de verhalen van de ongelooflijkste en merkwaardigste voorvallen. Kate had Minnie niet willen toestaan de nieuwe pop mede naar bed te nemen, opdat de mooie kleertjes niet zouden verkreukelen; en omdat

Winnie bang was geweest dat de pop het zoo koud zou hebben, had zij haar voor den haard neergelegd. Maar in zulk een storm als er van nacht geweest was, zou de pop het toch wel koud hebben gehad; en hoe lang zou het baden wel duren, want eerder mochten zij niet naar beneden, naar de pop; en hoe moesten zij haar noemen, Edleen of Temorah of eenvoudig Dolly? Wat dacht papa wel daarvan? Terwijl zij zoo voortbabbelden als twee kleine vogeltjes, hoorde men een zonderlingen stap op de trap; het was niet de stap van een mensch, ook niet die van een hond, maar toch van een viervoetig dier en ..... zoo zwaar! Hoort, daar komt het door de gang en snuift aan de deur, die door de kinderen juichend wordt opengerukt. Het is een kleine Shetlandsche pony met manen tot op den grond en over de oogen en den neus. Het diertje werd geliefkoosd en gekust, kreeg brood en klontjes suiker, den vorigen avond medegenomen, en daarna liep het rond, allen beruikend, maar bleef telkens, wanneer de kinderen in zijne nabijheid kwamen, doodstil staan, als wist het dat die kleine rose teentjes niet met zijne hoeven in aanraking mochten komen. Winnie mocht ongeveer negen jaar oud zijn: het goudblonde haar hing golvend neer tot aan de knieën, hare grijsblauwe oogen waren buitengewoon groot en schitterend en er lag eene ernstige uitdrukking in, alsof daar heel wat omging in dat kleine hoofdje. Minnie was vijf jaar oud en geleek op een der viool spelende engeltjes van Fiesole, met hare witblonde haren, die tot op de schouders neervielen en een lief, vriendelijk gezichtje met blauwe oogen omsloten. Nu zette Vaughan zijne beide meisjes op Prinnie's glanzenden rug en zij speelden met zijne ooren, zijn staart, zijn manen, als ware hij een groote hond. Evenals twee kleine feeën zaten zij daar en reden eenige malen hare zonnige, vroolijke kamer rond om Prinnie al haar speelgoed te laten zien; terwijl zij in een schaterlach uitbarstten.

wanneer Prinnie den kop schudde en zijne blauwe oogen tusschen de verwarde haren doorkeken.

Kate had intusschen een bad genomen en zou zich haasten; maar haasten is der jonge meisjes niet eigen. Zal men een wit of een rose of een lichtblauw kleedje aantrekken en welke strik behoort daarbij of wellicht eene bloem? Ja, eene bloem! En die vervelende haren willen niet drogen en niet glad worden en zich niet voegen naar den wil van de eigenares! Vroeger reikten ze tot op den grond, die arme haren! Men moet er nu toch een beetje aan trekken om ze sneller te laten groeien en eens in den spiegel kijken of men er nog juist zoo uitziet als den vorigen dag — net een jongen! In de voorkamer had ook niemand haast: noch de vader, die straks vele uren achtereen van huis moest naar zijne bezigheden, noch de kinderen, die liefst zoo weinig mogelijk kleederen aan hebben, noch het paardje, dat gedurende de lesuren naar den stal moest en liever hier wilde spelen.

„Prinnie, wij hebben eene nieuwe pop!" fluisterde Minnie hem in het oor.

„En zij zal Dolly heeten!" klonk het in het andere oor. „Prinnie, gij hadt de pop wel eens voor ons kunnen halen!"

„Wat zijt gij toch dom, Prinnie!"

„Ach, daar is Kate al!" zei Winnie bitter teleurgesteld.

„Maggy!" riep de kleine in de andere kamer. „Maggy! Beneden, in het salon, ligt de nieuwe pop; wilt gij die eens halen, Maggy?"

„Eerst aankleeden," zei Kate, „en dan de pop; anders komen wij nooit klaar."

Vaughan stond op. „Kom, Prinnie," zei hij en het paardje liep hem na, de trap af, als een hond. Hij wandelde het terras over en een gedeelte van het park door, besprak met den tuinman de schade, door den storm veroorzaakt, tot een lichte tred hem het hoofd deed omwenden en zijn gezicht ophelderde bij het zien van zijn mooie vrouwtje.

„Gij ziet er vermoeid uit!" sprak hij, den arm zacht om haar middel slaande.

Juist op dit oogenblik stormden de kinderen het salon binnen, maar hunne juichkreten verstomden plotseling en met verstoorde gezichtjes verschenen zij aan een der vensters: „Dolly is weg!"

Edleen kreeg eene kleur als vuur en werd daarna nog bleeker dan te voren.

„Waar is Dolly?" vroeg Winnie en keek hare moeder met hare ernstige oogen doordringend aan.

Edleen's lippen trilden, vooral omdat zij de oogen van haar echtgenoot en van Kate op zich voelde rusten. Zonder iemand van de aanwezigen aan te kijken zeide zij: „Ik vrees dat Dolly van nacht heel ziek is geworden!"

„Ziek!" klonk het uit de beide kindermondjes. Aarzelend ging zij voort: „Er vloog een vonk uit den haard en toen is de arme Dolly verbrand!"

Minnie begon bitter te schreien, drukte de kleine handjes tegen haar hart en zeide dat het zoo'n pijn deed. Winnie bleef hare schitterende oogen op hare moeder gevestigd houden en beet zich op de lippen.

„Ziet gij nu wel!" zei Kate, „dat komt er nu van, als gij zoo onnadenkend zijt."

„O, niet brommen!" verzocht Edleen op zulk een smeekenden toon, dat Vaughan en Kate, beiden, haar bezorgd aankeken.

„Schrei maar niet!" fluisterde Winnie hare zuster in het oor. „Schrei maar niet, Minnie. Kijk mama maar eens aan! Ik begrijp het wel: Tom heeft het gedaan en mama wil het niet zeggen!"

Oogenblikkelijk droogde de kleine hare tranen af en hield haar snikken in, terwijl zij zelfs trachtte te lachen aan de ontbijttafel, zoodat zij zich bij het drinken van de melk verslikte en naar het terras liep. Winnie ging haar achterna en spoedig daarop kwamen zij weder binnen

met den pony, die op zijn achterpooten om een klontje suiker moest vragen.

„Nietwaar Kate, Tom heeft het gedaan?" vroeg Winnie geheimzinnig, toen zij samen de trap op naar de leerkamer gingen.

Kate kreeg eene kleur en antwoordde: „Ik kan het niet gelooven."

„En ik geloof het niet, maar ik weet het zeker en als gij niet zoo verliefd waart op Tom zoudt gij het ook weten."

Edleen had den geheelen morgen zitten rekenen en aan Lewes geschreven om geld; zij was zoo moe en afgemat dat al hare leden haar zeer deden. Zij zocht daarom troost aan hare piano en begon te improviseeren. Eerst gleden de vingers gedachteloos over de toetsen: want nog steeds vervolgden haar die getallen, die afschuwelijke getallen; onophoudelijk dansten ze voor hare oogen! Langzamerhand kregen de tonen echter macht over haar en speelde zij voort en zong met hare zachte, diepe stem een lied; maar hetgeen zij improviseerde scheen niet bij hare stemming te passen; telkens schudde zij zachtkens het hoofd en begon opnieuw.

Zij was zoo verdiept in haar spel dat zij niets bemerkte van hetgeen achter haar voorviel. Winnie was achter haar geslopen en stond met wijd geopende oogen te luisteren als wilde zij elken toon in haar geheugen prenten. Kort daarop kwam Kate aan een der vensters en Tom stond achter haar, terwijl zij te zamen druk redeneerden. Het kind had zich eenmaal toornig omgewend, éénmaal slechts; daarna draaide zij hun den rug toe en luisterde naar hare moeder, die met haar merkwaardig talent iets bovenaardsch had voor het kind. „Mama heeft mij niet heel lief!" dacht Winnie; „maar ik heb haar wel lief, want zij zingt zooals ook de engelen zingen. De engelen zouden zich ook niet veel om mij bekommeren, want ik ben nog maar een klein meisje en dikwijls stout. Maar

Kate maakt iemand stout!" dacht zij en maakte eene beweging met de schouders, alsof zij al hetgeen achter haar was wilde afschudden. De lesuren waren bijzonder stormachtig geweest; Winnie had bitter geschreid en haar kleine hartje was op dit oogenblik nog zoo zwaar, dat zij het gaarne een ander te dragen zou hebben gegeven. Maar niemand wilde het hebben. Niemand begreep dat zij er zoo gaarne een nieuw voor zou willen hebben, een nieuw, lief en vroolijk hartje. En daar stond Kate in het zonlicht, dat haar omringde als een aureool, en zij was zoo mooi, zoo vol allerliefste kuiltjes, zoo rose en zoo elegant en Tom zat op een klein tuinstoeltje bij haar en bekeek haar van onder tot boven met de meest onbeschaamde bewondering.

„Hoe weet gij dat ik van nacht in dien storm ben overgeroeid?" vroeg hij haar.

„Dat is mijn geheim."

„Weet gij ook dat mijn bootje is omgeslagen en ik zwemmende den overkant heb bereikt?"

Kate's oogen werden nog blauwer onder de zwarte wimpers, toen zij opmerkte: „En gij zeidet dat gij geen andere kleeren bezit dan die gij aan uw lichaam hebt?"

„Ik heb ze laten drogen, d. w. z. ik heb ze aangehouden en ben er mede bij het vuur gaan zitten."

„Ik luister graag naar uwe verhalen," zei Kate.

„Dat geloof ik wel."

„Waarom gelooft gij dat?"

„Omdat ik de verhaler ben."

„Daarom niet."

„Omdat ze nieuw zijn."

„Daarom ook niet."

„Omdat ik telkens nieuwe avonturen heb."

„Neen."

„Omdat gij mij onderwijl kunt aankijken."

„Keek ik u dan aan?"

„Neen, gij bekeekt uw bekoorlijke, kleine voetje met het nieuwe schoentje. Maar, waarom dan?"

„Omdat ik ze niet behoef te gelooven."

„Ik geloof u ook niet."

„Mij niet?" Kate kreeg eene kleur als vuur.

„Neen, natuurlijk niet! Als gij zegt, dat gij van nacht aan het venster hebt gestaan en op mij gewacht hebt, geloof ik dat niet. Ik kwam alleen om u naar het venster te lokken en heb u niet gezien."

„Dat is niet waar."

„Wees toch niet zoo onbeleefd!"

„Gij hebt immers gezegd dat gij beleefde meisjes niet kunt uitstaan."

„Natuurlijk niet, want dan denk ik altijd dat ze leelijk zijn."

„Kunt gij dan niet zien of een meisje mooi of leelijk is?"

„O, neen! ik zie slechts wat men mij toont en geloof slechts wat men mij vertelt...."

„En vertel slechts...."

„Wat andere menschen denken. B. v. denkt gij op het oogenblik niet, dat gij mij wel eens zoudt willen kussen?"

„Dat ik u zou willen slaan."

„Toe, sla mij dan!"

„Hebt gij 't verdiend?"

„Ik, verdiend? Als gij wist wat ik verdiend heb, zoudt gij van mij schrikken!"

„Gij? Maar Tom! En gij lacht!"

„Moet ik dan schreien, zooals Winnie als gij haar les geeft? Hé, was ik in Winnie's plaats.... maar als Tom, niet als Winnie! Dan kuste ik u voor elk scheldwoord en voor elke klap gaf ik u twintig kussen!"

Het kind hoorde haar naam uitspreken, keek naar het tweetal, fronste de wenkbrauwen en wendde zich zoo snel naar de piano, dat heur haren in het rond vlogen.

Zij zou gaarne de ooren hebben toegehouden om het laffe gebazel niet te hooren onder dat heerlijke gezang.

„Zij jokken toch, alle twee," dacht zij en voelde niets dan verachting voor hen. „Vader weet dat zij jokken en straft mij niet, zooals mama, wanneer Kate over mij klaagt. Zoo straks zal Kate wel weer aan mama vertellen dat ik stout ben geweest en een verhaal over mij opdisschen, zoo... zoo... groot!" De mondhoekjes werden naar beneden getrokken en de mooie, grijze oogen blonken alsof ze vol tranen stonden en het kleine hartje zwol als ware het veel te groot voor zijne woning. Daarna werd zij echter weder stil, want zij moest luisteren naar het schoone lied. Plotseling brak Edleen midden in haar gezang af en bracht de hand naar het voorhoofd. Zij hoorde buiten lachen en met den uitroep: „Ah Tom!" wendde zij zich naar het venster zonder naar Winnie om te kijken. Ongemerkt nam het kind op het pianostoeltje plaats en speelde na wat zij zoo even had gehoord; de kleine handjes behoefden niet lang te zoeken; ze vonden den toon en de melodie oogenblikkelijk en speelden er nog eenige akkoorden bij.

„Winnie!" riep Kate, „gij moogt vandaag niet spelen; gij zijt stout geweest!"

„Zooals gewoonlijk," zei Tom. Daarna stak hij zijn arm door dien zijner moeder en wandelde met haar het terras op en neer. Kate trok rozenblaadjes af en liet die op den grond vallen en Winnie wipte de kamer uit, want zij had haar kleine zusje hooren schreien en wilde zoo weinig mogelijk met Kate alleen zijn. Tom was gekomen! Het moederhart klopte sneller! Tom was gekomen! Hij kwam toch niet om geld! Hij kwam om haar, uit liefde voor haar! Al het verdriet van den afgeloopen nacht was hem reeds vergeven! Hij was immers gekomen! Zij vroeg niet waar hij geweest was, zij zeide niets over zijn nachtelijk bezoek. Deed men hem verwijten dan

verdween hij oogenblikkelijk; hij kon ze niet verdragen!

In de mijnen werd de middagklok geluid. De hamers stonden stil. Eenige minuten later kwam Vaughan den hoek om, aan iedere hand een zijner kleine meisjes, die hem van alles te vertellen hadden. Zij waren hem een heel eind te gemoet geloopen. Toen hij Tom aan den arm zijner vrouw zag, veranderde de uitdrukking op zijn gelaat terstond. Hij liet de kinderen los.

„Tom, kom eens hier!"

Tom gehoorzaamde als een hond, die slaag verdiend heeft. „Gij kunt toch niet verlangen dat ik u aan mijn tafel zien wil na hetgeen van nacht is voorgevallen? Ik weet alles. Gij kunt in uw eigen kamer eten, want gij hebt u verlaagd tegenover mijn werkvolk. Meent gij wellicht dat ik niet weet wat gij met het geld gedaan hebt, dat gij hier gehaald hebt?"

„Het schijnt dat ik omringd ben door spionnen . . . . ."

„Aan wien de schuld? Wie onteert mijn huis? Neen, aan mijn tafel is vandaag geen plaats voor u."

„Als men mij wegjaagt, ga ik heen," zei Tom en verdween met snelle schreden van het terras. Edleen had tranen in de oogen, Kate stond te beven; maar de kleine meisjes waren blijde en dansten om een mier rond, die eene rups wilde wegdragen. Zij keken er met zooveel aandacht naar als zij maar konden, ten einde niets te hooren noch te zien. Als Minnie er niet geweest was, zou het middagmaal zeer stil zijn geweest. Minnie was echter gewoon als reddende engel op te treden in dergelijke oogenblikken van spanning en te praten, te praten tot de rimpels van alle voorhoofden verdwenen waren en het stilzwijgen verbroken was. Gedurende het eerste half uur hoorde men niets dan haar zilveren stemmetje: niemand luisterde echter, behalve de dienknecht, die gaarne de heerlijke krulletjes en de voetjes van het kind had willen kussen.

„Als Harry wist hoe dikwijls ik den jongen al geld gegeven heb," dacht Edleen, „zou hij met zijne gestrengheid hem voor altijd verstooten."

„Als Edleen wist wat haar zoon is en doet," dacht Vaughan, „zou zij van verdriet sterven."

„Als Kate wist dat ik haar gezien en Tom gehoord heb," dacht Winnie, „wat zou zij dan lief voor mij zijn, opdat ik toch maar zou zwijgen!"

„Als papa wist dat Tom Prinnie met de zweep geslagen heeft, zou hij hem ook met de zweep slaan," dacht Minnie en praatte maar door over de vrouw, die maar ééne hand had, en over den vlasvink, die zijne jongen leert vliegen, en over het kleine vogeltje, dat uit het nest gevallen was en het arme, dunne halsje gebroken had, zoodat het dood was en de oogjes gesloten had. Niemand scheen dezen dag zooveel beleefd te hebben als de kleinste van het gezelschap, want zij was onuitputtelijk.

„Papa," zeide Winnie plotseling, terwijl allen zwegen, „weet een mier dan niet dat eene rups veel te zwaar voor haar is?"

„Zeker, dat voelt zij spoedig genoeg en dan roept zij zooveel mieren bij elkaar dat zij de rups dragen kunnen."

„Evenals de menschen."

„Neen, zij zijn veel verstandiger dan de menschen. De mieren zijn de merkwaardigste arbeiders, bouwmeesters en mijnwerkers."

„Wie leert ze dat?"

„De Hemelvader natuurlijk." — Zijn blik werd donkerder.

„Als de Hemelvader zelf de mieren leert, waarom leert Hij dan de kleine kinderen ook niet zelf?"

„Hebt gij niet gezien hoe voorzichtig en teeder de mieren hare eieren ronddragen? De Hemelvader heeft ook aan de mieren moeders en opvoedsters gegeven."

„En dragen die de kleine miertjes altijd rond?"

„Ja, naar buiten in de zon, en naar binnen als het regent, met de grootste zorg."

„Maar hoe leerde de Hemelvader het aan de eerste?"

„Gij moest niet zulke domme vragen doen," zei Edleen ongeduldig, „zie toch eens, Kate, hoe ongemanierd Minnie zit te eten, gij let ook op niets!"

„Komt, kinderen, naar den tuin!" riep Vaughan. „Stil zitten is geen kinderwerk!"

Edleen ging in een schommelstoel in de schaduw zitten, Vaughan nam de couranten en Kate wandelde naar den vijver om de zwanen te voederen. De kleine meisjes kwamen reeds een oogenblik later juichend aanrijden in haar wagentje met Prinnie er voor.

„Hoe komt het dier aan die striemen?" vroeg Vaughan.

De kleine groom kreeg een kleur en zweeg. Winnie en Minnie keken elkander aan en eindelijk zei Winnie: „Dat heeft Tom gedaan;" zij sprak echter zoo zacht dat alleen haar vader het hooren kon. Alle drie keken schuw naar Edleen om uit te vorschen of zij ook iets verstaan had, maar zij was in gepeins verzonken en speelde met de kwasten van haar parasol.

„Gij moet op mij niet boos zijn, Edleen," zei Vaughan, terwijl hij naast haar ging zitten. „Hoe zal ik Tom redden als ik het niet met gestrengheid beproef?"

„Zult gij hem redden door hem uit uw huis en van uwe tafel te jagen? Hare stem en hare lippen trilden en met een koelen, onverschilligen blik keek zij naar het bekoorlijke kindergroepje.

Intusschen wandelde Kate den vijver langs en dieper het park in, dat met trappen en hangende bruggen tot aan het strand doorliep. Daar, waar de varens en de wilde bloemen het weligst tierden, legde zij zich neer om te droomen.

„Wanneer ik hem sla, kust hij mij," dacht zij en nu begon zij er over te peinzen wanneer en waarom zij Tom

zou slaan en toen kreeg zij eene hevige kleur en werd gloeiend warm en perste de wangen tegen de bladeren en drukte zich met de bloemen de oogen toe. „Ik houd meer van hem als hij liegt dan van anderen, die de waarheid spreken. Vaughan is zoo ruw in zijne waarheidsliefde en hoe heeft hij hem behandeld! Ik zou hem gaarne hebben nageloopen! Arme Tom! Hij was bijna verdronken, kwam hongerig thuis en kreeg nog geen stukje brood van zijne moeders tafel. Arme Tom!" Kate schreide en de bloemen vonden het niets aangenaam dat de dauw heden zoo warm en zoo zoutachtig was.

Daar klonken stemmen achter de rotsen en voetstappen op de brug.

„Temorah!" riep Tom, „Temorah, luister toch naar me!"

Een verrukkelijk mooi meisje in uitheemsche kleederdracht, met een hoogen vilten hoed op de blonde lokken, kwam over de brug; zij had een ruiker veldbloemen in de hand en een zwarten mantel om de schouders. Eensklaps bleef zij staan met den rug naar de plek, waar Kate in de varens lag, en hield zich aan de leuning van de brug vast. Een zonnestraal baande zich een weg door de dichte bladerenkronen en verlichtte het frissche gezichtje, de droomige oogen met de donkerblonde wenkbrauwen en wimpers en de koraalroode lippen.

„Mijne moeder heeft mij nog op haar sterfbed voor u gewaarschuwd," sprak zij.

„Maar lieve, heerlijke Temorah!" vleide Tom en de zon vergulde zijn geheele gelaat en strooide goudkorrels in zijne groene oogen; „ik zal u toch geen kwaad doen! Waarom zou ik niet een enkel woord met u mogen spreken? Als gij wist hoe ongelukkig ik ben en hoe mijn stiefvader mij mishandelt . . . ." hij brak zijne klacht af en deed alsof hij een traan wegwischte.

„Uw stiefvader?" vroeg Temorah en keek hem aan.

„Hij heeft mij vroeger bijna doodgeslagen en van-

daag nog weigerde hij mij eene plaats aan zijne tafel."

Tom legde den arm op de leuning van de brug en zijn hoofd op den arm en snikte. En de zon bescheen zijn zwarte haren en Temorah voelde het hart bonzen in de keel, maar zij stond als uit marmer gehouwen, kaarsrecht en het hoofd opgeheven.

„Hebt gij honger?"

„Ja, waarlijk, ik heb honger!" mompelde Tom.

Temorah keek eerst naar hem en toen naar beneden, waar het zonlicht met de afgevallen bladeren speelde. Daar klonken korte, rassche schreden. Eene ree kwam voorbij, maakte een grooten zijsprong en verdween.

Tom richtte zich op. „Spoedig zal ik niets zijn dan een opgejaagd stuk wild en als ik u verzoek mij een onderkomen te verschaffen in uw huisje, is het, omdat ik geen plekje heb, waar ik mijn hoofd kan neerleggen."

„Ik mag het niet," zei Temorah en bleef rechtop staan.

„Waarom moogt gij het niet? Wie verbiedt het u? Gij zijt een weeze! En mij scheurt men van mijne moeder af. Wij zijn, beiden, wel ongelukkig, Temorah, zoo ongelukkig dat wij geen rekenschap schuldig zijn voor onze daden."

„Zeker wel, voor God!"

„God heeft ons aan ons lot overgelaten!"

Temorah staarde weder in de diepte, waar de geheele Natuur haar scheen toe te roepen, dat niets heerlijker is dan ten volle te genieten van het aangeboden geluk. En zij had zooveel geschreid, o, zooveel, zooveel! Zij kwam juist van het graf harer moeder met de bloemen, die daar in het wild voortwoekerden, en had zoo geschreid en hare moeder tot zich geroepen en haar gezegd dat Tom zoo mooi was en dat zij Tom zoo liefhad, liever dan zich zelve. En hare moeder had haar geen antwoord gegeven. Haar vader was bij een instorting van de mijn verpletterd en Edleen en de kinderen waren zoo goed voor haar, maar zoo goed als Tom was er geen. En nu was Tom zoo ongelukkig!

„Laat mij dezen éénen nacht in uw hutje slapen!" hernam Tom, sloeg den arm onder haar mantel om haar middel, zoo behendig en zoo vast en toen hij haar tegen zich aandrukte, voelde zij hoe haar hart bonsde in hare borst. En er kwam eene zegevierende uitdrukking op Tom's gezicht.

„Gij hebt mij in het geheel niet lief, Temorah, in het geheel niet! Gij zijt zoo koud als gindsche rotsen! Gij kunt een mensch helpen en het kost u niets!"

„Het kost mij alles wat ik bezit!"

„Welnu dan, laat het u alles kosten en heb mij lief! Laat mij binnen, deze eene keer!"

„Kom!" fluisterde zij. Juichend sloot hij haar in zijne armen en de vogels jubelden en de zee ruischte en de bladeren trilden al in 't rond.

„Temorah is mijn!" juichte Tom. „Temorah is mijn!" herhaalde de echo in het woud.

En Temorah stond rechtop en hield zich vast aan de leuning van de brug en was zoo bleek als een doode.

„Wees toch stil!" fluisterde zij. „Als mijne moeder het eens hoorde!"

„Temorah! Als gij eens wist hoe heerlijk het is lief te hebben! Als gij eens wist hoe blij de reetjes zijn en de vlinders en de kleinste kevertjes! Gij zoudt uw huisje met bloemen versieren om mij feestelijk te ontvangen!"

„Ik zal het versieren, Tom, want ik heb u lief!" En daar gingen zij heen, arm in arm, als twee schoone bloemen, door het zonlicht gekust!

Toen zij om den hoek van de rotsen verdwenen waren, begonnen zich de varens te bewegen. Kate stond op en uit hare blauwe oogen schoten stralen, alsof stalen klingen zich kruisten. Zij knarste op de tanden, zij hijgde en stampvoette en begon te schreeuwen en wrong zich tusschen de bloemen door als een wanhopende.

„Tom! Tom! Ik kan niet! Ik sterf, Tom, keer terug!

Het is niet waar! Tom, luister toch! Ik sterf! Het is niet waar!"

Zij was half waanzinnig van smart. En toch bescheen de zon de beide gelieven met hare gouden stralen en de Natuur lachte en geen enkele medelijdende schaduw vertoonde zich voor het gebroken hart, dat zich vlijde tegen den grond, tegen Moeder Aarde, tegen de rijke, machtige, doch onverschillige Moeder Aarde, die zij vervloekte omdat zij haar deed geboren worden.

Kate had tot in dit uur nog niet geweten wat verdriet was. En nu vertoonde de smart zich zoo plotseling aan haar, zoo plotseling en zoo overweldigend! Het scheen haar toe alsof daar een helsch vuur brandde onder den bodem, waarop zij lag. Zij had den mond met aarde gevuld om niet te schreeuwen en nu schreide zij en dacht te zullen stikken. Plotseling hoorde zij boven zich een geweldig ruischen.... zij ontstelde en sprong op. Het was echter slechts een roofvogel, die zich in de lucht verhief met zijn prooi tusschen de gekromde nagels.

Kate verliet de plek waar zij zooveel had uitgestaan en liep voort — zij wist zelve niet waarheen. Zij liep voort... als zij maar ver weg was van die vreeselijke plek, van hem, van alles wat haar aan hem herinnerde. Zij had haar hoed en hare handschoenen tusschen de varens laten liggen en rende voort, evenals de ree voor het onbekende doodsgevaar.

Zoo kwam zij eindelijk aan het kerkhof. Merkwaardiger plekje kon men moeilijk op de aarde vinden; het was een plekje in het dal, door hooge boomen omringd, door majestueuse rotsblokken tegen alle windvlagen behoed, met een kijkje tusschen de rotsen door op de glinsterende zee. Onder de met mos bedekte steenen heerschte zalige rust, heilige vrede. Vogels en bloemen hadden zich deze plek tot woonplaats gekozen: in de dichtste klimopranken en in vervallen monumenten nestelden de nachtegalen.

Het scheen wel dat dit vreedzaam oord alle menschenkinderen tot zich wilde trekken. Onverschillig, gedachteloos zwierf Kate tusschen de graven rond, tot haar oog toevallig werd aangetrokken door den naam Temorah op een houten kruis. Zij bukte zich en zag dat hier de diepbetreurde moeder van hare vriendin begraven was en — daar kwam een leelijke gedachte op in haar brein. Zij haalde een klein zakmes te voorschijn, ging op het graf zitten en sneed in groote letters den naam „Tom" in het houten kruis. „Ziezoo," sprak zij, „nu weet gij wat uwe dochter is. Nu heb ik het u gezegd. Hoort gij 't wel?" Lachend sprak zij de laatste woorden uit.

Terwijl zij daar nog zat en van haar arbeid uitrustte, herinnerde zij zich, dat Temorah eene gedachtenlezeres was en dus spoedig zou weten wie deze letters in het kruis gesneden had.

„Och wat!" sprak zij, „zij durft hier niet meer komen. Zij schaamt zich!"

Daarna werd het koud en stil in haar hart en zij zag dat de schaduwen langer en langer werden. Toen stond zij op en wandelde naar den uitgang, zoo kalm alsof zij een prettige wandeling gemaakt had. Aan den uitgang, die in de rots was uitgehouwen, vond zij in den verweerden, met mos begroeiden steen een oud vers, dat diep in haar geheugen gegrift werd, zoozals alles wat met smartelijke ervaring in verband staat:

Men had vol diepe, stille smart
In 't graf drie harten neergevlijd;
Nooit sluimert, nooit sluimert het heldenhart:
„Ik moet ontwaken, zoodra men strijdt, zoodra men strijdt."

Men had vol stille, diepe smart
Drie harten onder de aard gevlijd;
Nooit sluimert, nooit sluimert het moederhart:
„Ik moet ontwaken, waar iemand lijdt, waar iemand lijdt."

Men borg vol diepe, stille smart
Drie harten weg. Maar in April
Nooit sluimert, nooit sluimert het maagdenhart:
„Het moet ontwaken, wat minnen wil, wat minnen wil."

III.

„Negen!" riep Tom en wierp den dobbelsteen op tafel. „Negen! Ik heb het hoogste cijfer! Nog een glas cognac, schoone Ginevra, liefste van mijn hart! Parel van Glanberris, Koningin der taveernen van Carnaervon tot Cardigan! En nog een glas, mijn schat! En nog een, juweel aan mijn bedelaarskroon! Hier hebt gij geld en den schoonsten ring mijner moeder, dien ik haar van den vinger heb getrokken! Zie eens, welk een prachtige steen! Hij is afkomstig uit het voorhoofd van de hoogste Indische godheid! Daar heeft mijn vader hem gestolen. Hij bestormde den tempel, gevolgd door de Hindoes; hij sabelde alles neer, rechts en links, de tempel zwom in bloed; mijn vader stortte zich op het afgodsbeeld, wierp het ter aarde, haalde den steen uit het voorhoofd..."

„Waarmede?" vroeg een der mannen, die om de tafel stonden en zaten bij het schijnsel van een lantaarn. Zij wisten niet dat zij schilderachtig verlicht waren, deze krachtige mannen met de fraai besneden gezichten en de diepliggende oogen. Het waren allen forschgebouwde gestalten, allen mijnwerkers. Ginevra, de waardin, gaf hun niets toe. Met hoog opgeheven hoofd liep zij in hare zwarte kleederdracht rond en scheen met het schaduwbeeld, dat zij vormde, tot de zoldering te reiken.

Zij haastte zich niet om de hand naar het kleinood uit te strekken, dat tusschen Tom's duim en wijsvinger fonkelde; of het uit een gevoel van eigenwaarde of uit onwetendheid en onbekendheid met de waarde was, dat was niet op haar blozend gelaat te lezen.

„Ja, mijn vader, dat was een held!” ging Tom voort alsof hij de vraag niet gehoord had. „Niet een van die geldmannen, die slechts op winst bedacht zijn en elken groschen omdraaien. Daarom viel hem deze schat in den schoot.”

„Zonderling dat hij daarbij niet rijker geworden is,” zei een ander.

„Hij was net als ik,” riep Tom, „alles deelen met anderen! Alles weggeven! Niets voor zich behouden!”

„Twaalf!” riep een der mijnwerkers en wierp den dobbelsteen op de tafel. „Geef mij uw winst maar!”

„Ziehier, mijn vriend!” Tom wierp het geld voor hem neer.

„Waarmede brak hij den steen er toch uit?” vroeg de eerste weder.

„Met zijn degen natuurlijk. Schoone Ginevra, wat zal uwe hand zeggen van zulk een prachtstuk?”

„De steenen gaan ons door de handen, maar blijven er niet aan hangen,” zei een der arbeiders.

„Die steen heeft waarde,” meende een ander.

„Waarde!” riep Tom, „hij is een vermogen waard! Met dien steen ben ik veel rijker dan mijn stiefvader en ik geef hem weg voor een glas cognac! Zoo ben ik!”

Op het oogenblik dat Tom het kleinood aan de waardin wilde overreiken, schoof zich eene hand tusschen hen in — eene groote, zware hand, met dikke knokkels en opgezwollen aderen — en eene zware basstem zeide:

„Neen, jongetje, deze ring komt u niet toe. Hij is afkomstig van de moeder van mijn meester, van de oude mevrouw Vaughan, en heeft met de heldendaden van uw vader niets gemeen. Ik zal aan uwe moeder vragen of het met hare toestemming is, dat gij dien ring hebt.”

Gedurende een oogenblik was Tom marmerbleek geworden en schenen zijne tong en zijne leden verlamd.

Toen hij echter al die gespannen en vragende blikken

op zich gericht zag, sprong hij op. „Sinds wanneer strekt uw beheer zich uit over de eigendommen mijner moeder?" riep hij driestweg uit.

„Sinds zij onder de bescherming staat van mijn meester, aan wien zij alles te danken heeft."

Tom plaatste zich achter een der arbeiders, die aan de tafel zat, zoodat hij geheel in de schaduw kwam te staan.

„En dan bepaalt gij hoeveel brood zij eten mag, hoeveel hare toiletten mogen kosten en hoeveel hare schoonheid waard is?"

De aangesprokene nam kalm de lantaarn op en hield die Tom voor het gelaat.

„Neen," zei hij, „tot nu toe heb ik slechts den zoon gewogen en... te licht bevonden. Het helpt u niet of gij u al voor mij tracht te verbergen; ik zie de dobbelsteenen, het geld en de roode gezichten toch wel. Uwe verhalen ken ik; zij gelijken alle op elkander. Maar als gij de arbeiders van mijn meester tot uwe levenswijze verleidt krijgt gij met mij te doen."

„Ik ben geen opruier!"

„Zoo? Zijt gij dat niet? En wie sprak dan over de gierigheid en de geldzucht van mijnheer Vaughan en over de vrijgevigheid van anderen?"

„Ik zei niets dan de waarheid. Ik ben nu eenmaal wat openhartig en kan de waarheid niet verbloemen. En dat ik zoo over mijnheer Vaughan denk is wellicht uwe schuld."

Ook de aderen op het voorhoofd en de slapen begonnen nu op te zwellen en de oogen van den ouden man schenen twee saphirs onder de saamgetrokken, borstelige wenkbrauwen. Het scheen wel dat hij den jongen man door en door keek, want deze sloeg den blik neer en beet zich op de lippen.

„Indien ik daaraan schuld draag," zei hij en de lantaarn beefde in zijne hand, „dan zijt gij wel onvoorzichtig

door met den ouden Owen den strijd aan te binden. Dat ik uwe moeder niet kan ontzien is uwe schuld, gij weggeloopen kwajongen, met wien ik geen medelijden hebben kan. Want voor mij bestaat maar één weg, de rechte, en dien ben ik gegaan, mijn leven lang."

De stem van den spreker klonk als de tonen van een orgel, niet bijzonder luid, maar toch weerklonk ze langs de wanden, en de zoldering scheen te trillen bij het flikkerende schijnsel van de lantaarn. De oude man was veel grooter dan al de jongelieden, die daar bijeen waren, en Tom geleek een riet, dat door den stormwind is gebogen.

Niemand sprak, terwijl Owen nog geruimen tijd den doodsbleeken Tom het licht in de oogen hield, met een blik, waaronder een blad zou hebben kunnen verwelken en afsterven. Toen zette hij de lantaarn kletterend op de tafel en verliet met dreunende schreden het vertrek, terwijl hij de deur zoo hard achter zich dichtwierp, dat de muren schudden. Tom hief het hoofd op en toonde twee rijen witte tanden, maar zijn lach was gemaakt.

„Komt, jongens, de nachtuil is weg, laat ons nu drinken en vroolijk zijn, zoolang ik nog een groschen in den zak heb! Ik ga naar Australië mijn geluk beproeven. Wie gaat met mij mede?"

Het scheen echter of er plotseling een koude nevel door het vertrek gegleden was, alsof zij, die zoo even nog vroolijk met elkander hadden aangestooten, elkaar nu nog slechts onduidelijk herkenden. De een na den ander nam zijne muts en droop af. Tom dacht toch nog het slotakkoord te spelen en riep:

„Verrukkelijke Ginevra! Geef mij een bed voor dezen nacht en een stuk brood. Mijn stiefvader heeft mij uit zijn huis en van zijne tafel verjaagd! Ik weet niet waarheen ik gaan moet!"

De uitwerking van Owen's toespraak werd eenigszins verzwakt, toen men Tom den volgenden dag op Vaughan's

besten hengst langs bergen en dalen zag jagen, alsof hij het prachtige dier wilde doodrijden. Dit was ook zijn plan: maar het paard was ditmaal verstandiger dan zijn ruiter en kwam heelshuids op stal.

Intusschen zat Tom's moeder in het salon met een vuurrooden blos overtogen en den bewusten ring in de hand. De oude Owen zat tegenover haar.

„Hadt gij mij veroorloofd," sprak hij, „uw zoon de hondenzweep te laten voelen, dan zou ik u thans niet behoeven te zeggen, dat hij opgroeit voor de galeien of de galg. Mijnheer Vaughan wil u geen leed berokkenen, maar als gij voortgaat te doen zooals tot nu toe, kan niemand u het einde besparen."

Edleen wrong de teere vingers tot ze rood werden en bewoog de lippen, maar kon niet terstond antwoorden op deze vreeselijke voorspelling. De adem stokte haar in de keel, maar onder den indrukwekkenden blik van den ouden man was het haar zelfs onmogelijk te schreien.

„Ik weet dat mijn kind en ik in dit huis altijd als indringers beschouwd zijn," sprak zij eindelijk met onvaste stem.

„Het stond onzen meester vrij zich weder in het huwelijk te begeven," antwoordde Owen; „het is niet in ons opgekomen iemand, die hij in zijne woning wilde opnemen, als een indringer te beschouwen. Wij hebben slechts te waken voor zijne bezittingen, die hij zich in het zweet zijns aanschijns heeft verworven."

„Hoe is het mogelijk zooveel rumoer te maken over een beetje geld!"

„Er is geen sprake van veel of weinig; het ‚veel' zal wel komen en dan zult gij voor den ouden Owen op de knieën liggen en smeeken: ‚Red mijn kind toch!' ..... maar dan zal het te laat zijn."

„Maar is hij dan zóó slecht?"

De oude man drukte de lippen op elkaar. De vraag klonk zoo naïef als uit een kindermond.

„Mijn beste, hooggeachte mevrouw," sprak hij langzaam, „och, leg uwe hand in de mijne en beloof mij plechtig sterk te zullen zijn tegenover uw zoon, hem geen geld meer te geven en hem naar mij te verwijzen, telkens, wanneer hij geld noodig heeft. Beloof mij dat! Ik wil u sterk maken tegen u zelve."

Aarzelend legde zij haar kleine hand in de zijne, die ze vast omklemde en waarin ze geheel verdween.

„Ik houd u aan uwe belofte," zeide Owen. „Ik meen in mijn lang leven wel een weinigje vertrouwen verdiend te hebben; want ik heb nooit aan mij zelven gedacht maar alleen aan mijn ouden meester, aan zijn zoon en diens kinderen; ik heb kwade en goede dagen mee doorleefd en zoo waar God mij helpen zal, zullen de goede de overhand behouden en de zorgen van mijns meesters voorhoofd verdwijnen."

„Het spijt mij dat mijn zoon en ik niet kunnen terugkeeren in de armoede, waaruit wij gekomen zijn, zonder eenig spoor na te laten!" zei Edleen met trillende stem. Er lag een bittere trek om haar mond bij deze woorden.

„En het spijt mij meer dan ik u zeggen kan, dat ik u niet sterk en standvastig maken kan, dat gij boos op mij zijt en mij uw vertrouwen niet wilt schenken."

„Ik stel immers blind vertrouwen in u, beste Owen! Dat weet gij immers! Wij allen bouwen op u!"

„O, dat verlang ik volstrekt niet. Ik houd niet van mooie woorden: want nauwelijks heb ik mijn rug gedraaid of uw zoon neemt dezelfde plaats en dan lacht gij weer en geeft hem wat hij vraagt. Met de hondenzweep moest hij hebben! In plaats van al deze mooie woorden hadt gij moeten zeggen: „Owen, doe met mijn jongen, wat u goeddunkt en maak er een man van!"

„Ach, dat kan ik niet! Ik heb hem ontwrongen aan den dood en hem bewaakt als eene teere bloem! Het is een wonder dat hij nog leeft!"

„En gij laat thans toe dat hij zich zedelijk ten doode laat opschrijven! Neen, dan heb ik een ander begrip van moederliefde!"

„Gij kunt niet voelen wat eene moeder voelt, beste Owen."

„Neen, dat blijkt."

„Moederliefde kent geene grenzen."

„Hoe?!"

„Moederliefde is een hartstocht, die zelfs tot zonde kan leiden."

„En misdadig kan worden.... zich niet aan waarschuwingen stoort." Hij stond op. „Maar ik heb uwe heilige belofte, die sterker zijn moet dan alles."

„O, mijn woord is heilig, zeker, dat is heilig!"

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Owen was nog niet ver weg toen Tom het salon binnensloop; hij had op de veranda alles gehoord.

„Natuurlijk is het heilig, gij, oude boetprediker, gij schijnheilige! Wie zal zeggen hoeveel hij dagelijks zelf steelt! Er wordt verteld dat hij twee huizen bezit in Londen."

„O, foei!"

„Zeker, moeder! Ik ken die brave lui als mijn zak! Ik houd meer van ander slag. Maar moeder, ik moet geld hebben!"

„Al weer? Ik durf het u niet meer geven. Ik mag het niet!"

„Ha! ha! ha! Moogt gij niet? Wat kan die nachtuil u dan doen, als gij mij geld geeft? Ik heb het zoo dringend noodig. Gij wilt toch niet dat uw kind zal worden uitgekreten als een eerlooze! Moeder! Lieve, beste moeder!" — Hij sloeg de armen om haar hals. — „Zie zoo, nu zijt gij in mijn macht! En als men gedwongen wordt zijn alle beloften nietig! Hebben zij mijn arm moedertje zoo verschrikt gemaakt? Zij beeft als een opgejaagd vogeltje. En wat klopt haar hartje! Zulk een leelijke, oude roofvogel! Hebt

gij zijne klauwen gezien? Zulke echte klauwen van een grijpvogel — van het eeuwigdurende geld schrapen. Ba, moeder! Wij zijn met ons beiden onder vrekken geraakt! Gij zult zien, de zusjes zijn ook al met hetzelfde sop overgoten! Wij, gij en ik, worden nooit begrepen en moeten ons samen door de wereld slaan! Arm, lief moedertje!"

O, wat luisterde zij gaarne naar zijne honigzoete taal en het duurde niet lang of zij had weder het noodlottige laadje geopend en hem geld gegeven. Het scheen haar toe alsof haar handen zelfs bloosden. Ze waren echter sneeuwwit. Zij kon zich zelve niet meer achten, omdat zij haar woord niet gehouden, omdat zij naar haar zoon geluisterd en den ouden Owen niet verdedigd had, toen Tom hem bekladde; maar zij had een hekel aan den ouden man en zou zoo gaarne iets van hem gehoord hebben, dat niet in het reine was, ten einde het recht te hebben hem te haten. Tom was al lang verdwenen met zijn buit, toen zij nog in gepeins verzonken aan den bewusten ring stond te draaien, dien zij met haar zakdoek afwischte, als wilde zij hem ontdoen van de smet van eene onreine hand. Zij staarde daarbij voortdurend naar buiten zonder een enkelen keer de oogen neer te slaan. Zij zag zich zelve van eene steile helling naar beneden glijden, terwijl zij wist dat op zeker punt een afgrond gaapte, zonder juist te weten waar dit punt zich bevond.

„Mama! Mama! Papa heeft gezegd, dat wij naar den vicaris gaan! Wij rijden naar de Gwynne's! Mama! Vlug toch!"

Met deze woorden stormden de kinderen naar binnen en trokken hunne moeder bij de armen en de kleederen mede, opdat zij zich spoedig gereed zou maken.

„Waar is Kate toch?"

„O, Kate kleedt zich aan. Zij heeft haar hoed al op. Kom, mama, kom toch! Het rijtuig komt dadelijk voor! Kom mama!"

Naar den vicaris rijden was het grootste feest, en voor Edleen's bezwaard gemoed was zulk een tocht eene weldaad, evenals het bezoek aan de familie Gwynne, waarin liefde steeds den hoofdtoon voerde.

Vaughan zat ernstig en stil in een hoek van het rijtuig, Edleen kon geen onderwerp vinden voor een gesprek en Kate wist eigenlijk niet waar zij was en sprak geen woord. De kinderen juichten echter over de damherten in het park, over de prachtige boomen, de groene weiden en over het riviertje, dat er bruisend doorheen stroomde met het geweld van een bergstroom, onstuimig zelfs te midden van de hoogste beschaving. Zacht, zonder eenig gedruisch rolden de raderen van het rijtuig door de prachtige streek; men hoorde niets dan den regelmatigen draf van de vurige paarden. Toen men door een der mijnwerkersdorpjes reed, kwamen de vrouwen knikkend en groetend op den drempel harer woningen. Vaughan werd hoog vereerd door allen in den omtrek en dat rijtuig vol schoone menschenkinderen en stralend geluk was voor allen een opwekkend gezicht. Menig voorhoofd verloor zijn rimpels, terwijl zij daar zoo heenreden en het geloof aan aardsche zaligheid werd in menig hart wakker geschud.

Nu reden zij het park van den vicaris binnen, waarin het oude huis, dat veel op eene abdij geleek, tusschen honderdjarige boomen verscholen lag. Onder het hooge, majestueuse gewelf der bladerenkronen klonk de hoefslag plechtig, als in het voorportaal eener kerk.

Een paar prachtige honden, aan jonge beren gelijk, sprongen blaffend en kwispelstaartend het rijtuig te gemoet; de pauwen spreidden hunne veeren uit en liepen met uitgebreide staarten krijschend weg. In de hooge boogvensters schitterden de zonnestralen zoo warm en zoo uitlokkend en ze speelden zoo aardig verstoppertje tusschen de dikke klimopranken, die den geheelen gevel sinds eeuwenheugenis als met reuzenarmen omvatten. Drie

kinderen, een knaap en twee meisjes, kwamen over het grasperk aanloopen en begroetten hunne vriendinnen met luid gejuich. De kinderen droegen het haar loshangend tot op het middel en geleken sprekend op elkander: allen hadden goudblond haar, blauwe oogen en wangen om in te bijten. Edleen voelde een steek in haar hart omdat hare kinderen er zoo zwak uitzagen in vergelijking van dit heerlijk drietal. De honden likten Minnie en Winnie met hunne harige snuiten dadelijk in het gezicht en de eene gooide Minnie om en sprong toen met de voorpooten op haar, terwijl hij zich nederlegde en met zijn grooten staart langs den grond veegde. Het gejuich van de kinderen over dit tooneeltje was zoo groot, dat al heel spoedig haastige schreden op het voorplein gehoord werden en twee beeldige meisjes zich bij hen voegden, slank als jonge peppels, met een kroon van blonde vlechten op het hoofd en gezichtjes als bedauwde bloemen en donzige vruchten; zij vlogen Edleen en Kate in de armen, tilden Winnie en Minnie hoog in de lucht en kusten ze naar hartelust.

„Wat zijt gij toch sterk, Una!” zei Vaughan tot de oudste.

„En wat zijt gij gegroeid, Gladys!” zeide Edleen.

„Te veel, veel te veel! Vader laat alle plafonds verhoogen!”

Dit antwoord verwekte groote vroolijkheid, te meer wijl men juist de tuinkamer binnentrad, die, wat hoogte betrof, aan een kerk deed denken. Op dit oogenblik kwamen drie jongelieden te paard het voorplein oprijden; zij sprongen onmiddellijk uit den zadel en begroetten de bezoekers met zichtbare blijdschap. De oudste van het drietal was reeds een jonge man, de beide anderen waren nog knapen, maar alle drie zagen er zoo gezond uit als een zeebries.

Nu trad ook de moeder van dit troepje binnen, met een tweelingpaar op de armen, zoo heerlijk dat men duizende mijlen in het rond tevergeefs naar de wederga kon

zoeken. Zij geleken op elkander als twee droppelen water, Lilly en Lotty, en hadden zulke ontzaglijk groote oogen alsof zij den hemel daarin hadden opgeslokt. De nog jonge moeder zag er stralend uit. Geen spoor van vermoeidheid was op haar kalm gezicht te lezen; alles was in volkomen harmonie bij deze vrouw. Vroeg men: „Is zij mooi?" dan was het antwoord: „Natuurlijk is zij mooi!" maar niemand wist waarom zij zoo mooi was, tot men den man gezien had, die op het geluid van al die vroolijke stemmen uit zijne studeerkamer gekomen was. Dan wist men waarom mevrouw Gwynne mooi was. Want toen de vicaris binnenkwam werd de stemming nog vroolijker en over het geheele gezelschap scheen plotseling de zon op te gaan, zoo helder schitterden zijne oogen. Hij was hoog van gestalte, had een edel, welbesneden gelaat en om zijn mond lag een trek, die zachtheid en goedheid verried en ieders hart opende, nog eer men hem meer van nabij kende. Er ging eene warmte van hem uit, als ware hij een middelpunt, eene kern van licht en gloed. De kinderen gehoorzaamden hem zonder te weten waarom. Zijne vrouw dacht slechts aan en met hem. De armen aanbaden hem letterlijk; de zondaars kusten de sporen zijner voetstappen en wie zich voor hem verborg werd door iedereen gewantrouwd; zoo een moest wel voor eeuwig verloren zijn. Dit zonnige huis stond altijd open voor armen en vermoeiden.

„Wat zijn deze menschen gelukkig!" dacht Edleen en keek de flinke jongelieden na, waarvan er een in een der boogvensters met Kate stond te spreken, zoodat hunne hoofden tegen het door de zon verlichte groen donker afstaken.

„Gij zijt niet opgewekt vandaag, Kate. Wat scheelt er aan?" vroeg de jonge man en keek haar met een bezorgden blik onder de zwarte wimpers, die bijna op hare wangen lagen. „Ik kan u niet treurig zien, Kate! Dat weet gij wel! Zeg mij dus wat u scheelt."

Kate opende langzaam de oogen en keek langs hem heen naar buiten. Zij dacht hoe dwaas het toch was de innige, waarachtige liefde van een voortreffelijken jongen man te versmaden en haar hart aan zoo'n windbuil te geven. Maar ach! Het grootste verstand staat machteloos voor dat domme, kleine hart, dat zijn eigen onbegrijpelijke, onwaardige wegen bewandelt.

„Niets vragen, Morgan, het zal wel weer overgaan!" De tweelingen wandelden juist hand aan hand door de zaal, vreeselijk ernstig, want het was eene moeilijke taak, die zij hadden te volbrengen, eene verre reis, die zij moesten afleggen en al de andere kinderen vergezelden hen juichend en weerden de honden van hen af, die ze telkens wilden likken en omgooien. Una liep met uitgestrekte handen en het slanke lichaam voorovergebogen achter hen aan, terwijl Gladys thee zette en zorgvuldig gemaakte boterhammetjes ronddeelde.

De ouderen waren in druk gesprek over de mijnwerkers en over hetgeen voor hun welzijn zou kunnen gedaan worden en zij waren zoo verdiept in dit onderwerp, dat hun allen zoozeer ter harte ging, dat zij van het kinderrumoer niets hoorden. Daarbij zong het theewater zoo gezellig en de damherten kwamen aan de ramen om op drieste wijze van de kinderen hun avondmaaltijd te eischen, terwijl in de boomen de vogels zongen en schetterden alsof zij het kindergejubel wilden overstemmen. De beide knapen hielden de honden vast en lokten de pauwen naderbij. Er waren ook jonge varkentjes en konijntjes en jonge poesjes, en een kleine Sint-Bernhard, wien de wollige haren op den kop en over het geheele lichaam rechtop stonden en die er uitzag als een ronde kogel, speelde met een der jonge poesjes en hield dit telkens met zijn groote, harige pooten vast. Het poesje drukte zich dan plat tegen den grond en gaf zijn speelmakker oorvijgen, die het harige dier niet konden deren. Het was echter zulk een

grappig gezicht, dat de kinderen over den grond buitelden van het lachen, zoodat de tweelingen op het punt waren van in schreien uit te barsten. De zusjes gaven hun echter ieder een jong konijntje op den schoot, dat zij aan den staart trokken om dien langer te maken; want zij konden zich niet begrijpen waarom honden en katten zooveel langere staarten hadden.

De kinderen maakten de opmerking, dat Lilly en Lotty even verbaasd keken als de kleine Sint-Bernhard, hetgeen tot nieuwe vroolijkheid aanleiding gaf, waarbij de kleine jongen op den grond viel en de beenen in de lucht stak, tot groote ontzetting van de zusters.

Helaas! Ook aan de heerlijkste dagen komt een einde en aan een bezoek aan den vicaris nog sneller. De terugkeerenden namen echter hunne zwaarmoedige stemming weder mede in het rijtuig. Minnie en Winnie dachten hoe gaarne de kinderen van den vicaris „mama" zeiden en peinsden er over, waarom zij volstrekt niet bang voor haar waren en waarom Una en Gladys zooveel vriendelijker zouden zijn dan Kate. Vaughan dacht: „ik heb geen zoon, die met eere genoemd kan worden!" Edleen's hart was vervuld van nijd en jaloezie en Kate dacht: „Was ik maar dood!" Zoo reden zij voort en weder kwamen de menschen uit de huizen en meenden dat die voorbijrijdenden toch zeker heel gelukkig moesten zijn.

Zoo dachten de bewoners van de pastorie niet. De jonge meisjes en Morgan bespraken de sombere stemming van Kate en de ouderen waren van oordeel, dat Tom zijne moeder en zijn stiefvader in het graf zou brengen.

„O, als gij eens wist wat hij nu weder uitvoert!" zei de vicaris. „Ik vrees dat zijne ouders er niets van weten noch vermoeden. Zij zagen er uit alsof zij gebukt gaan onder de zorgen en boos op elkander zijn. Het spijt mij zoo dat wij hen niet kunnen helpen. Zij zouden zoo gelukkig kunnen zijn!"

„Als Edleen maar wat minder zwak wilde zijn!"

„Ja, als! dat is het juist: maar wij hebben goed praten; wie weet waarom zij zoo zwak is. Wij zouden haar zeker vergiffenis schenken als wij het wisten."

„Arme vrouw!"

„Ja, wel, arme vrouw! Zij zal een hel op aarde hebben en moeten denken dat zij zelve de deur geopend heeft en er binnengegaan is."

„Zij vond het hier heerlijk."

„Meent gij dat? Ik vrees dat zij vreeselijk geleden heeft bij het zien van onze vroolijke, gezonde kinderen!"

Toen het rijtuig aan het parkhek stilhield, stond Tom daar tegen zijn paard geleund, dat wit was van het schuim. Blijkbaar stond hij met iemand te praten, want achter een der boomen had Kate eene vrouwelijke gestalte gezien en herkend.

Tom kwam zonder eenige verlegenheid te toonen aan het rijtuig en vroeg: „Zijt gij naar de Gwynne's geweest? En hebt gij u daar flink verveeld? Ik heb dit diertje willen temmen, maar hoe boozer ik werd hoe wilder sprongen hij maakte. Zijne aderen barsten bijna van inspanning en vurigheid en als hij de sporen voelt wordt hij als dol!" Hij speelde, dit zeggende, met zijne rijzweep en sloeg het dier of hij krankzinnig was.

„Moet gij het met alle geweld bederven?" vroeg Vaughan kalm.

„Tom, het is immers uw paard niet!" riep Edleen; terwijl een vuurroode blos hals en wangen van de jonge vrouw overtoog.

De paarden trokken aan en Tom volgde de gestalte achter den boom; alleen Kate merkte dit op.

„En ik heb vandaag mijn woord gebroken!" dacht Edleen.

„Maggie!" riepen de kinderen. „Weet gij 't al? De Gwynne's willen voor ons ook tweelingen bestellen, maar

dan twee jongens! Wij willen ook tweelingen hebben. Voorloopig hebben zij ons twee kleine haasjes present gegeven! Zie eens, welke heerlijke diertjes! Maar de tweelingen komen ook, zeker! Neen, Maggie, lach er niet om; de Gwynne's kunnen alles! Zij hebben voor zich zelve ook tweelingen besteld en... gekregen! Ziet ge Maggie!"

„Maar wij zijn niet zoo rijk als de Gwynne's; wij kunnen niet alles gelijk hebben."

„Maar toch wel tweelingen, Maggie! Die kosten bijna niets; alleen wat kleertjes en die kunnen zij van ons krijgen! Gij zult het zien, Maggie, wij krijgen tweelingen: één voor Minnie en een voor Winnie. Hoera!"

IV.

„Wie is dat meisje ginds in het rijtuig?" vroeg Temorah aan het parkhek.

„Wat gaat u dat aan?" klonk het toornig over Tom's lippen, terwijl hij nog steeds bezig was den hengst met zijne rijzweep tot verzet te prikkelen; alleen zijne gespierde hand en zijne groene oogen konden het dier bedwingen, want het was bang voor hem.

„Zij gaat mij wel degelijk aan," antwoordde Temorah, „want zij heeft u lief, zij heeft u zoo lief, dat zij u wel zou willen dooden, alleen opdat gij aan geen ander zoudt toebehooren."

„Dwaasheid."

„Neem u voor haar in acht; zij weet iets waarover zij zich wreken zal.... ik zag het aan haar vijandigen blik."

„Temorah, gij weet dat ik voor hel noch duivel bang ben; maar als gij mij zoo strak aankijkt en uwe oogleden zoo beginnen te schitteren krijg ik kippenvel. Ik ben bang voor u, Temorah. Wat doet gij toch eigenlijk hier?"

„Ik heb op u gewacht, want ik wist dat gij hier zoudt komen.”

„En ik wist het zelf niet.”

„Dat is wel mogelijk, maar ik wist het; ik wist ook dat ik hier eene vrouw zou zien, die u liefheeft. En nu heb ik haar gezien en ben nog niet doodelijk getroffen door haar ijzigen blik. Zij heeft stukken ijs onder hare zwarte wimpers. Brr! Ik werd ook bang!”

Tom barstte in een schaterlach uit.

„Gij kunt haar wel onder den linkerarm nemen en dan met een mand waschgoed op den schouder den Snowdon bestijgen.”

„Maar de Snowdon kan mij in een oogenblik onder de sneeuw begraven.”

„Gij verveelt mij.”

Temorah bracht de hand naar haar hart en terwijl zij dit deed werd zij doodsbleek en leunde tegen een boom.

„Wat hebt gij nu weer?” vroeg Tom op barschen toon.

„Tom! Tom! Leg de hand eens op mijn hart, daar klopt nog een hart! Tom, ik voelde leven onder mijn hart! O, Tom, Tom, wat ben ik ongelukkig!”

In plaats van te antwoorden, besteeg hij zijn paard, zeggende: „Als gij gaat schreien, ga ik heen! Ik kan daar niet tegen. Gij hebt mij bij u willen hebben, welnu, gij hebt uw zin gehad!”

In een oogenblik was hij tusschen de boomen verdwenen. Temorah bleef als verpletterd staan; groote, dikke droppels hingen aan hare wimpers en vielen langzaam op den grond evenals de regendroppels van de bladeren, wanneer het onweder voorbij is. Hare lippen trilden van bittere, ingehouden smart en herhaaldelijk drukte zij de hand tegen de zijde, alsof zij hetgeen zich daar bewoog tot zwijgen wilde brengen. Daarna richtte zij zich op alsof zij met hare sterke schouders den ganschen last, die op hare ziel lag, wilde afschudden, en ging heen.

De prachtige wereld, die haar omringde, had geen bekoorlijkheden voor haar, zij dacht slechts aan haar eenzaam hutje tegen de berghelling en aan den grendel, dien zij voor de deur zou schuiven, zoodat zij daar alleen zou zijn, geheel alleen, met den grendel tusschen zich en de wereld.

Zij liep door een smal ravijn langs een kristalhelder bergstroompje. De rotswanden ter weerszijden lieten nog zooveel zonlicht binnenstroomen, dat overal bloemen te voorschijn gekomen waren en van boven af hingen reusachtige, bloeiende slingerplanten naar beneden. De bloemen raakten haar hoogen zwarten hoed aan en strooiden stuifmeel op hare kleederen — zij zag en voelde het niet. Eindelijk werd het ravijn wijder en lag het dal voor haar en zag zij haar hutje met het donkere leien dak en de witte luiken, alles begroeid en omwoekerd met rozen en kamperfoelie. Daar *moest* men gelukkig zijn! En, ja, zij was er gelukkig geweest, toen haar vader en hare moeder nog leefden, zoo gelukkig, dat de menschen hen benijdden.

Zij trad binnen. In de kleine keuken met den reusachtigen schoorsteen was alles spiegelblank geschuurd; het blikwerk geleek zilver en de potten zagen er uit alsof de zon op het glazuur scheen. Zij opende eene bruine houten deur, die zij slechts bukkende kon doorgaan, om in haar kamertje te komen. Alles was daar van bruin hout, dat in den loop der tijden gedeeltelijk zwart geworden was en daar, waar hand en doek het meest gewreven hadden, verguld scheen. De deur van de alkoof met het reusachtige bed stond open.

Na hoed en mantel te hebben weggehangen, nam zij in een grooten stoel met hooge leuning plaats en ging aan het venster zitten peinzen met de handen over de knieën gevouwen. Roerloos, als uit hout gebeiteld zat zij daar, den afgrond peilend, die voor haar gaapte, den weg metend, dien zij had af te leggen. Geen oogenblik kwam in

haar sterken geest de gedachte op om het leven en al zijn ellende te ontvluchten; zij peinsde er slechts over hoe zij voor aller oogen zou verbergen wat geen mensch aanging. Zoo zat zij daàr langen, langen tijd. Het spinnewiel stond stil en keek haar verwonderd aan. De reusachtig groote klok met de geschilderde wijzerplaat liep met onveranderlijken polsslag, kalm, langzaam voort, als een wandelaar, die nimmer zijn doel bereikt, hoeveel mijlpalen hij ook achter zich laat. Hoeveel geslachten had deze klok reeds zien vergaan, hoeveel ongelukkigen den tijd aangewezen!

De rozen keken en loerden door het venster en deden wanhopige pogingen om den lichtbruinen schedel te streelen, zooals in vroegere dagen; maar Temorah bewoog zich niet — zij peinsde maar voort. De schemering viel in en geen enkel blauw rookwolkje steeg uit Temorah's hut naar boven; zij voelde geen honger. Hare tanden en lippen waren vast opeengesloten, alsof ze nooit meer van elkander konden en de starre oogen zagen niets dan Tom en zijn paard en zijn knap gezicht en de van ongeduld glinsterende oogen en de woorden op zijne lippen: „Welnu, gij hebt uw zin gehad!" en eindelijk zijn slanke gestalte, terwijl hij weggaloppeerde zonder om te zien.

Het werd donkerder. Over alles lag een schaduw verspreid behalve over Temorah's bleek gezicht. Daar klonken schreden op het smalle kiezelpad. Het bloed stroomde haar naar het hart, naar lippen en wangen; spoedig echter hoorde zij dat het zijn stap niet was, dat de hand, die de deur opende, zijne hand niet was.

„Is hier niemand?" vroeg een diepe, welluidende stem in de ledige keuken: „geen vuur, geen rook? Geen lach om een oud man te begroeten?"

Temorah stak vlug het licht aan en verscheen op den drempel, schooner dan ooit, maar ernstig. Lachen kon zij niet na de ernstige gedachten, die haar hadden bezigge-

houden. Het licht der lamp viel op een reusachtige gestalte in een wijden mantel, met een witten baard tot op het middel, witte haren en een paar grijsblauwe oogen, zoo schitterend, zoo diep alsof er een wereld in verborgen lag. Over den rug droeg hij een zorgvuldig ingepakte harp.

„Ach, Llewellyn!" zei Temorah en hare stem klonk zoo heesch alsof zij in jaren niet gesproken had.

„Wat is hier gebeurd sinds ik den laatsten keer bij u was?" vroeg de oude man. „Waar is Temorah, die mij om den hals vloog, op mijn schoot klom en mij de liederen met de vingers onder mijn baard wilde weghalen?"

Bij deze vraag was het met Temorah's kracht gedaan. Zij steunde het moede hoofd tegen den deurpost en snikte zoo hartverscheurend, dat de oude haar snel het licht uit de hand nam, opdat zij het niet zou laten vallen. Daarna liet hij de harp van den schouder glijden, zette het licht op een kast, zoodat de oude tinnen borden, die verzilverd schenen, het naar alle zijden weerkaatsten, en zocht in de kast naar eenige hartversterkende droppels om ze de arme meid over de lippen te gieten. Zij liet hem stil begaan. Zijne reuzengestalte wierp kleine en lange schaduwbeelden door het vertrek, wanneer hij zich bukte en weer oprichtte. Temorah snikte nog steeds voort. Zij had met beide armen den deurpost omklemd, ten einde door den storm in haar eigen hart niet omgeworpen te worden.

„Mijne moeder is dood!" stiet ze eindelijk uit. De groote oogen rustten langen tijd op het jonge meisje en een zacht, bijna onmerkbaar hoofdschudden gaf te kennen: Dat is niet alles! — Als de zanger geen oogen had zou hij geen lied kunnen vinden, dat de menschen in het hart grijpt. Zijn blik moet eerst daarin hebben rondgewoeld en de zanger kent de harten van alle menschen.

Zachtkens bewoog zich zijn lange baard, toen hij nogmaals het snikkende meisje gadesloeg en zag wat nie-

mand zien mocht. Er gleed een vochtig waas voor zijn oogen en hij liet haar uitschreien, terwijl hij zelf in het vuur bleef staren, dat hij had aangelegd en waarboven het water reeds begon te zingen.

„In groote smart is niets zoo schadelijk dan het eten te verzuimen," sprak hij eindelijk, „en ik ben niet gewoon alleen te eten. Waar ik kom, zit men met mij aan."

Temorah kwam plotseling tot het besef hoe ongastvrij zij den algemeen beminden man had ontvangen; zij drong hare tranen met geweld terug, nam het brood uit de kast en sneed er eenige flinke stukken af.

„Zoo," sprak de oude, „zoo kan ik ten minste een oogenblik rusten. Ik ben moe." Hij ging op eene bank zitten en wreef zich de knieën.

„Ik ben anders niet zoo onachtzaam en ongastvrij, lieve Llewellyn. Maar u, mijn eenigen vriend, zoo plotseling terug te zien heeft mij al te sterk aangepakt."

Bij de laatste woorden begonnen de lippen weder te trillen.

„Ik kwam blijkbaar juist te rechter tijd, om u uw avondbrood niet te doen vergeten. Na zulk een langen dag is men hongerig en zelfs de bedroefdste mensch moet eten; ja, ik heb zelf bij ondervinding dat droefheid hongerig maakt. Geen wonder, ze verteert den mensch van binnen."

Hij zag dat zij bijna gulzig at en dat de geurige, dampende melk haar weder kleur op het gelaat bracht. „De huisvrouwen zien mij altijd gaarne komen, omdat ik handig kan helpen. Ik ben volstrekt niet zulk een oude droomer als de menschen wel denken."

Temorah glimlachte. „Gij zijt in alles volmaakt, Llewellyn! Als de zon niet juist was ondergegaan, zou ik denken dat zij was opgegaan."

„Juist ondergegaan is minder goed uitgedrukt; want het is eigenlijk reeds nacht. Ik zag de luiken nog geopend en

een bleek gezicht voor het venster en wist dus dat ik mocht binnenkomen."

„Gij moogt op ieder uur" .... begon Temorah, maar brak den aangevangen volzin plotseling af; want het viel haar in, dat men niet meer op ieder uur bij haar mocht binnentreden als in den tijd, toen het geringste hoekje en plooitje van haar hart rein was.

„Ja, ja," zei de oude man, die hare verlegenheid zeer goed opmerkte, „ik weet altijd waar en wanneer ik binnentreed; mij geleidt ook een ster te juister ure op den juisten weg!"

„O, hoe waar, hoe waar! Als gij eens wist hoe juist van pas gij hier aankloptet!"

„Natuurlijk, om het vuur aan te maken!" sprak hij op vroolijken toon. En Temorah's lach klonk weder door het vertrek.

Wetende hoe vertroostend het is voor een doodelijk gewond hart en een angstig gemoed om tot spreken te worden gedrongen en dat er smart bestaat, waarover men altijd spreken kan, liet hij zich door Temorah alles vertellen van den dood harer moeder; in alles, zelfs in de onbeduidendste woorden, die zij gesproken had en die in het hart der dochter eenige beteekenis hadden gekregen, toonde hij belangstelling. Zij schreide en glimlachte nu en dan door hare tranen heen en kwam geheel tot kalmte, en terwijl zij haar ouden vriend alles vertelde, scheen het haar toe dat het toch niet onmogelijk voor haar behoefde te zijn verder te leven en dat zij, die al zooveel verdriet had gekend, ook de kracht zou kunnen vinden voor grooter leed. En toen Llewellyn eindelijk begon te vertellen van zijn eigen reizen kon zij aandachtig toeluisteren, evenals in de vroolijke dagen harer jeugd, toen zij de verhalen onder zijn langen baard te voorschijn wilde halen. En toen hij eindelijk de harp opnam, beefde zij van aandoening en vreugde. Zij steunde het hoofd tegen den muur en liet aan hare tranen den vrijen loop, terwijl Llewellyn zong:

Er viel een traan
In 't jonge graan,
In 't jonge graan.
Mijn liefste lief, ga niet voorbij!
Die traan viel uit uwe oogen.
Blijf staan, blijf staan, mijn liefste lief!
En hef dien traan weer op
En draag hem voort en draag hem voort! —
Gestorven ben 'k en heengegaan
Toen aan mijn oog die traan ontviel,
De traan, die drup'lend nederviel
In 't jonge graan, in 't jonge graan.

Drie zoons had eens de reus, voorwaar, —
Als leeuwenmanen was zijn haar. —
Hij heeft zijn zoons niet meer, o wee!
Want de eerste, die vond in de bergkloof zijn graf,
Den tweede, dien gaf hij der gulzige zee,
Den derde, dien stond hij den aardbodem af.

De bergwand met zijn hart van staal
Schonk d' eersten een zerk van ruw metaal.
Met vrouwlijk hart nam zacht de zee
In zilvren schuim den tweede mee.
Een moederhart heeft de aard, zoo groot,
Zij sloot den derde in haren schoot.

De doode is ontwaakt! Breng' uw zang hem tot rust,
Moeder, mijn moeder!
Of anders verneemt hij mijn bittere klacht.
In slaap hem gesust,
Vertroostend en zacht.
De doode is ontwaakt, o fluister gij hem
In 't oor, mijne moeder, met vriendlijke stem.

De doode is ontwaakt, hij hoort dra mijn klacht.
Moeder, mijn moeder!
o, Zeg hem, o, zeg hem 't was 't ruischen der zee,
Het was niet mijn vlijmend, mijn jammerend wee,

Dat klonk in zijn oor dag en nacht.
De doode is ontwaakt en hij vraagt u: „Wie heeft
Uit den slaap mij gewekt, dat mijn hart er van beeft?"
Zeg fluistrend hem, moeder, „het was maar de zee!"

Aan 't zeestrand liep ze vóor 't morgengrauwen,
Om de schipbreuk te aanschouwen
Van allen, die zijn ten doode gewijd.
„Gij, mannen, gij knapen,
Is daar geen enkle, die naar mij vrijt,
Die liever mijn haar ziet, als zonnegloed rood,
Mij fladdren langs de blanke slapen,
Dan de bruid van den dood?".

Zij ging als het stormde, het zeevlak bespiên
Om schipbreuk te zien!
„Ik werp hier mijn hart in den kokenden vloed,
Wil niemand het grijpen? 'k Behoor hem voor goed!
Ik schenk u mijn hart, o, neemt, neemt het aan,
Gij allen, die hier moet ellendig vergaan!
Wie, wie is 't, die het doet?"

Zij ging bij schipbreuk naar 't woeste strand:
„Versmaad dan ieder mijne hand?
Wil niemand kussen mijn haar van goud
Maar wel de golf, terecht mistrouwd?
Kust niemand liever uit heel uw schaar
Dan de lokken des doods mijn gouden haar?
Heeft het geen nog berouwd?"

Zij daalde als 't stormde, naar 't zeestrand af,
Om schipbreuk te zien in het golvengraf.
„Gij, die daar wegzinkt, gij wilt niet, dat
In plaats van den dood u mijn arm omvat?
Gij daalt dan liever in 't doodenrijk neer
Dan dat mijn arm, zoo sterk en teer,
Iemand redt uit het nat?"

Llellewijn kende de uitwerking van zijne liederen en zijn snarenspel en wist dat in menig hart de kalmte, die het miste, terugkeerde en in menig oog, dat nachten achtereen geen slaap gekend had, de tranen gedroogd werden. Hij behoefde niet te zeggen: „Ik heb medelijden met u," want zijn medelijden was als eene warme bron, waarin de zieke zich baadt en genezing vindt. De bron zegt ook niets, zij brengt alleen genezing aan.

Zoo zaten zij den geheelen nacht, zingende en pratende, bij elkaar. Toen de eerste schemering om en in het huisje alles in een grijsachtig waas begon te hullen, sprong Temorah op: „Maar, Llewellyn!" riep zij, „gij hebt niet geslapen!" Fluks maakte zij eene ligplaats voor hem gereed in de keuken, met lakens door hare moeder met eigen hand geweven, sloot de vensterluiken en viel ook zelve in een verkwikkenden slaap, al bleven hare wangen bleek en al verdwenen de donkere, zwarte kringen niet om hare oogen.

Bij het licht der morgenzon kwam zij den ouden man toch zwakker en doffer voor dan hem lief was en met een bezwaard hart nam hij afscheid. Hij zou spoedig terugkomen, zei hij.

Toen hij heenging bleef zij op den drempel staan tusschen de bloemen; de dauw lag als dons op het zwarte leien dak en glinsterde met duizend kleuren in het morgenrood.

„Ach, kon ik met u gaan!" zei Temorah en zou hem zoo gaarne, evenals vroeger, om den hals zijn gevallen. Maar zij had een gevoel alsof zij niemand meer omarmen mocht, sinds haar kus onrein was geworden en zij in geen enkel opzicht meer een kind was.

Hij legde zijne hand op haar hoofd en sprak:

„God behoede u, arm kind! Verlies nimmer den moed! Eenmaal wordt men oud en dan is alles vergeven, wat men gezondigd heeft en wat anderen ons hebben aange-

daan!" Daarna wendde hij zich om en ging met groote schreden heen, alsof hij vleugelen had onder zijn langen mantel en alsof de ouderdom hem niet kon deren.

Temorah's lippen waren bleek geworden. Nog langen tijd stond zij daar op dezelfde plek hem na te kijken, denkende: nu is mijn geheim verraden en toch heeft hij mij niet van zich gestooten als eene arme zondares, als iets onreins, waarmede hij geen omgang wil hebben. Maar de anderen! Wat zullen de anderen doen? — Met dubbelen ijver begon zij haar arbeid weder, ten einde zooveel te verdienen dat zij zou kunnen leven, wanneer zij zich aan aller oogen moest onttrekken. Zij zou zich aan niemand toevertrouwen en niemand stelde genoeg belang in haar om haar ongevraagd hulp te verleenen. Zij overwoog dat alles met zeldzamen moed, opende daarna de kast in den muur en nam haar hoed en mantel om naar haar werk te gaan. De donkere kringen om haar oogen schenen in de schaduw van den hoed nog zwarter, maar over hare wangen had de frissche morgenlucht een licht blosje verspreid.

Terwijl zij in het dal eenige bloemen wilde plukken om in haar gordel te steken, zag zij iemand in het gras liggen. Ontsteld bleef zij staan en herkende Tom, die met gloeiende wangen en met de zweetdroppels op het voorhoofd allerlei wartaal lag te mompelen: „Kate," zei hij, „Kate, gij zijt nog mooier.... ja.... mooier.... dan die uitheemsche deerne.... Kate gij.... bemint.... bemint mij.... gij hebt het gezegd.... gij.... bemint..." daarna werden de woorden onverstaanbaar.

Temorah richtte zich hoog op. Er lag eene uitdrukking van de diepste verachting om haar mond en haar gelaat scheen uit steen gehouwen. Als een ruischend beekje, dat plotseling opdroogt en niets dan kale rotsen achterlaat, zoo kwam haar hare liefde voor. Zij had eene garve golvende korenaren meenen te grijpen en in hare hand was

niets achtergebleven dan ledig stroo. Haar afgod, de fiere dappere Tom, lag daar zwaar beschonken en verried haar zijne innigste gedachten en noemde haar naam te gelijk met die andere. Ja, zij haatte die andere, die Kate, nu niet meer. Zij zou tot haar kunnen gaan om haar te waarschuwen voor den verleider, om haar te redden. Zij wilde hem niet meer liefhebben, nooit meer.... zij zou hem haten. Toch plukte zij eenige groote bladeren af en bedekte daarmede zijn hoofd en zijn gelaat, opdat hij zich niet zou behoeven te schamen, wanneer de zon hem in dezen toestand zag. Daarna ging zij verder; haar hart bonsde van het bukken en weder opstaan; zij ontmoette eenige mijnwerkers, die zingend en schertsend naar hun werk gingen met de zorgeloosheid van menschen, die voortdurend in doodsgevaar verkeeren. Menige brave jongen onder hen zou gaarne als heer en meester het hutje van de mooie Temorah binnentrekken; want zij was een knappe deerne, sterk en ijverig en in den omtrek zeer gezien.... en hare bekende zedigheid maakte haar nog begeerlijker.

Dat alles zeide zij zich zelve met bitterheid in het hart, terwijl zij de vroolijke mannen naoogde en daarbij aan den geliefde dacht, die nu zijn roes uitsliep en haar goeden naam aan alle winden prijsgaf. Op weg naar hare woning was hij daar neergevallen en zij voelde haar kind zich bewegen, toen zij zich voorstelde dat de oude Llewellyn hem in dien toestand zou hebben gezien. En haar kind tikte aan het deurtje van haar hart en vroeg: „Waar is mijn vader?"

Zij moest eenige oogenblikken blijven staan om adem te scheppen. De zon brandde ook reeds zoo fel en toch durfde zij haar mantel niet afleggen.

Daar kwam haar iemand tegen, die zij in het eerste oogenblik niet herkende. Plotseling zag zij echter de lage wimpers opgelicht en de blik, die haar uit deze oogen trof

en haar scheen te willen doorboren, was vol doodelijken haat. Al haar medelijden verdween bij het zien van dien blik, waarin duidelijk te lezen stond: „Ik weet alles van u, en kan u prijsgeven aan aller verachting."

„Hoe wist Kate het? Had Tom het haar verraden? Hoe kon één mensch op de wereld *haar* geheim te weten zijn gekomen?" — Den geheelen dag voelde zij zich door dien blik als het ware gezengd, evenals een boom, waarin de bliksem geslagen is en een gapend zwart litteeken achtergelaten heeft.

V.

„Una heeft lichtbruine oogen, doch Martijn donkerbruine, als fluweel, of als herfstloof, dat door de zon beschenen wordt," zei Morgan. Er volgde echter geen antwoord; trouwens, hij scheen niet bepaald tot iemand het woord gericht te hebben; want hij lag op zijn rug in de „Laube", met de armen onder het hoofd en het eene been een weinig opgetrokken en keek naar het ruischen der bladeren in de toppen der boomen. Hier en daar begon reeds een blaadje te verkleuren en nu en dan viel zulk een blaadje op den grond, als een stukje goud, bestemd om in stof te veranderen.

Het zou ook te veel gevergd zijn te moeten antwoorden, want de aangesprokene zag Una aankomen, die de tweelingen in huis gedragen had. Voor de beide levendige, donkere oogen scheen het eindeloos lang te duren eer de bekoorlijke gestalte weder door den tuin zweefde, nu eens in de schaduw van het lichte groen, dan weder door een enkel zonnestraaltje beschenen, niet wetende hoe die beide oogen genoten. De jonge man moest zich geweld aandoen om kalm te blijven staan en zich het genot van dat onbewust gadeslaan niet te bederven door haar te vroeg te

gemoet te snellen. Hij begon zelfs een enkele maal te knipoogen en stelde zich voor hoe zijn kind, zijn eigen kind er op dienzelfden arm wel zou uitzien. Hij was dokter: een volle baard omlijstte zijn welbesneden gezicht en deed zijne wangen nog frisscher schijnen. Zijne oogen hadden iets scherps en bewogen zich snel van den eenen naar den anderen hoek, zoodat hem niets ontging van hetgeen in zijne nabijheid plaats had. Jarenlang had hij in stilte Una liefgehad en nu eindelijk de bekentenis harer wederliefde van hare reine lippen ontvangen; en nu scheen het hem of de Hemel voor hem geopend was en de lieve God en Zijne engelen speelden en zongen te zijner eere.

Una liet zich op de bank neervallen, die zij zoo straks verlaten had, zoodat hare voeten bijna in aanraking kwamen met de schouders van haar broeder; hare schouders waren echter ter hoogte van Martijn's armen, die achter op de bank stond te leunen en haar terstond allerlei dwaasheden in het oor fluisterde. Martijn had een sympathiek uiterlijk, vooral, wanneer hij een aardigheid debiteerde, waarbij zijn neus, die een fijne gleuf in het midden had, voortdurend op- en neerging. Hij was niet groot, doch breedgeschouderd en had mooie handen, waarmede de jonge meisjes hem gaarne plaagden door te beweren, dat hij zich alleen op de chirurgie had toegelegd om met zijne mooie handen te coquetteeren. Hij was altijd vol humor en scherts, voor jong en oud; en zoowel de ernstige vicaris als de deftige mevrouw Gwendoline zaten nu en dan te schudden van het lachen, terwijl de kleinen om hem heen dansten en schreeuwden en zelfs de tweelingen hun ernst en waardigheid vergaten en bijna wild werden. Zijne toekomstige zwagers dweepten met hem en de derde verklaarde dat hij ook dokter wilde worden, want dat het doktersvak het eenige was, waarin men der menschheid weldaden kon bewijzen. Zijn vader vroeg daarop lachend, of het dan beter was de menschen een

been af te zetten dan hen met troostwoorden en met het evangelie te verkwikken. Toen keek hij verlegen voor zich en wist niet wat te antwoorden, tot Martijn hem te hulp kwam en zei: „Onze predikatiën grijpen meer in; wij handelen naar de woorden uit den Bijbel: Wanneer uw rechteroog u hindert, ruk het uit en werp het van u!"

„Met dit verschil dat gij anderen de oogen uitrukt," zei de vicaris.

Morgan wilde dominee worden, zijn tweede broeder was op zee en slechts voor korten tijd thuis en de kleinste zei: „Ik zou het liefst niets worden en blijven wat ik ben, want ik heb het hier heel goed!"

„Dat wil ik wel gelooven!" zei Gladys, die juist een groot bord met boterhammen en een schaal vruchten op de bank zette. „Dat geloof ik wel; alles opeten wat voor anderen bestemd is en den geheelen dag verwend worden en niets doen dan spelen van den morgen tot den avond. Denk er om, de anderen moeten ook eten!"

Hij had in iedere hand een perzik, waarvan hij afwisselend een stuk afbeet, terwijl zijn oog begeerig rustte op de grootste peer.

„Er zijn er nog meer!" zei hij, toen zijn mond ledig was.

„Hij is onze Moloch en zal ons nog allen met huid en haar verslinden," hernam Gladys.

De Moloch at onbekommerd voort en wendde alleen het hoofd even om, toen zijne kleine zusjes boterham en vruchten lieten staan om zich naar den kinderwagen te spoeden, die door Prinnie werd getrokken. Op de voorbank zaten Winnie en Minnie met de teugels en de zweep in de hand, op de achterbank Kate, als een poesje in elkander gedoken, terwijl de kleine groom op de trede stond en de einden van de teugels vasthield. Morgan sprong op en vloog met een gezicht, dat van vreugde straalde, Kate te gemoet om haar uit den wagen te helpen; maar eer hij bij haar was, was zij er reeds uitgesprongen, zoo licht

als een veer, en als een bal opwippend toen zij op den grond kwam.

Er werd gegeten, gepraat, gelachen en Morgan wijdde al zijne aandacht aan Kate, die zich dit gaarne liet welgevallen. Het was balsem voor haar bedroefde hart. Zelfs de vicaris werd door de vroolijkheid der jongelieden uit zijn studeerkamer gelokt. Gladys legde den arm om zijn schouders, een der kleine meisjes nam bezit van een knie, riep Minnie tot zich en wees haar grootmoedig de andere knie als zitplaats aan. Minnie volgde schuchter deze aanwijzing en keek den vicaris voortdurend met groote oogen aan, volgde de bewegingen van diens lippen en kin, terwijl hij allerlei verhalen deed, en zocht nu en dan naar zijne oogen, die geheel overschaduwd werden door de dikke wenkbrauwen. Het geheele tooneeltje zou een schilder in verrukking gebracht hebben. Kate's oogen waren zoo verrukkelijk, dat Morgan begon te voelen dat hij niet zeker meer van zich zelven was; hij sprong op en liep eenige malen de laan op en neer om tot kalmte te komen, uit vrees dingen te zullen zeggen of bekentenissen te zullen doen, die wellicht voor eeuwig een klove tusschen hem en het bekoorlijke meisje zouden doen ontstaan.

„Blijf eens heel stil zitten, Kate!" riep de kleine zeeman. „Ik ga u uitteekenen." Met vaardige hand begon hij eene allerliefste schets te maken in waterverf.

„Hoe wilt gij dat ik u teeken.... als nimf of als sirene?" vroeg hij en begon het water reeds te teekenen.

„De Hemel beware ons, neen!" riep Martijn, „als eene elfe... bekoorlijk maar toch met iets jongensachtigs."

Kate kreeg eene kleur. „Daarvan zijn de korte haren de schuld!" riep zij en woelde er met de hand door, zoodat ze nog dichter en zwarter schenen. In de oogen van den vicaris lag eene strenge uitdrukking, toen ze op haar rustten. Winnie volgde zijn blik en toen zij zag op wie die gericht was, keek zij hem nog aandachtiger aan. Het

misnoegen, dat zij er in las, verhoogde hare vriendschap voor den vicaris: onder al die bewonderaars was er toch een, die Kate doorgrondde! Het scheen haar toe alsof zij nu een geheim met hem deelde, alsof zij elkander eene bekentenis hadden gedaan en dit gevoel schonk haar verlichting. Morgan had zijn vader niet in vertrouwen genomen en deze kende het karakter van zijn oudsten zoon te goed en achtte hem te hoog, om een vertrouwen op te dringen, dat niet begeerd werd. Hij was overtuigd dat de Voorzienigheid zijn braven jongen op de proef stellen, maar ook behoeden zou voor een ongeluk, voor datgene waarin Morgan zelf meende het hoogste geluk te zien. De oude man had te veel ondervinding om niet te weten, dat men voor de liefde niet kan waarschuwen, dat men de liefde niet kan wegredeneeren. Zij sterft haar eigen dood tengevolge van haar eigen moordend vergif.

De kinderen waren intusschen met allerlei spelletjes begonnen, maakten met den mond knoopen in kersensteeltjes en deden allerhande kunststukjes met de vingers. „Ik kan iets dat gij mij geen van allen kunt nadoen!" riep Kate, nam een potlood, legde dat op haar wimpers en daar bleef het liggen. Algemeen gejuich volgde en het kunststuk moest telkens herhaald worden.

„Uw wimpers eigenen zich voor een kapellenkus," zei Una.

„Een kapellenkus? Wat is dat?"

Una legde haar wang tegen die van Kate en sloeg de wimpers tegen de hare op en neer. „Dat is een kapellenkus," sprak zij.

De toeschouwers konden hun leven lang dat heerlijke tooneeltje niet vergeten, zooals die blauwe oogen met de zwarte wenkbrauwen en wimpers als 't ware ineensmolten met de donkerbruine oogen en blonde wimpers, terwijl de twee mooie meisjes op een plekje stonden, dat juist door de zon beschenen werd. Gedurende eenige

oogenblikken bewaarden allen het stilzwijgen als bij het aanschouwen van een meesterwerk. Plotseling scheen het alsof er uit de allee een frissche bries woei. Wanneer een mensch met een krachtigen geest door de natuur wandelt, dan gaat er iets voor hem uit, dat zijne nadering aankondigt en wordt alles stil. Op deze kortstondige stilte volgde echter zulk een gejubel, dat mevrouw Gwendoline hare kamer uitkwam om te zien wat er gaande was en ziet... het was Llewellyn met zijne harp. De kinderen grepen zijne handen en trokken hem op de bank; de vicaris begroette hem met een krachtigen handdruk; Gladys liep het huis binnen, zocht een der oudste en grootste bokalen, nam een flesch van den oudsten en besten wijn en bracht hem dien buiten, zoodat de wijn in het zonlicht fonkelde als de heilige graal.

„Ha!" riep Llewellijn en ledigde den roemer. „Ha! Het bloed der aarde! De kern der zon! De goddelijkste gedachte in vloeibaar vuur! Het brandende bosch, dat Mozes de kracht gaf tot groote daden! Het laatste rankje uit het Paradijs, dat voortgroeide tot het de menschen, zijn lievelingen, weder bereikt had! Het eerste lied, waaraan alle andere hun ontstaan te danken hebben!" Hier eindigde zijne ontboezeming, want Gladys had de bokaal opnieuw gevuld.

„Het scheen mij toe dat aardsche zaligheid hier haar tempel had opgeslagen," ging Llewellyn voort. „Waar ik het oog ook wendde, ik zag overal liefde en het woud ruischte zoo liefelijk; alles om mij heen sprak mij van geluk en vertelde mij dat op dit vreedzame plekje de smart onbekend moet wezen! O, het doet een mensch goed hier te zijn! Op uw aller welzijn!" Hij ledigde de bokaal, nam dankbaar een perzik aan en snoof er begeerig den geur van op. Daar kwam Winnie aangeloopen en gaf hem twee prachtige rozen, die zij van mevrouw Gwendoline had afgebedeld, eene theeroos en eene mos-

roos; de oude man kuste het kind op het hoofd en kuste de bloemen en gedroeg zich als een echte zanger, die kind blijft zijn leven lang. Welwillendheid en vriendelijkheid lag op aller gezichten, behalve op dat van Kate, die den ouden man onverschillig en met minachting aankeek; want Tom had hem een ouden opsnijder, een bedrieger genoemd, die niets nieuws kon maken en altijd oude liederen voordroeg, die liever dronk dan zong; een bedelaar van de ergste soort, die den menschen den wijn uit den kelder en het geld uit den zak lokte.

Martijn sloeg met de grootste aandacht de oogen gade van Gwynne en Llewellyn, van den menschenvriend en den zanger. Ze gaven elkander in diepte en glans niets toe, het gelaat van den vicaris was beter te ontleden, omdat het gladgeschoren was, elke lijn sprak daarin mede; terwijl van Llewellyn niets dan de oogen en het voorhoofd te zien was; de reusachtige baard hulde zijn gelaat als in een wolk van sneeuw.

De zanger moest vertellen van bosch en veld, van hutten en paleizen, van vreugde en leed, van den oceaan en wat deze hem verteld had, van den storm, van steile rotswanden en zonnige dalen, van de geheimzinnige nachten, die hij wakend had doorgebracht en waarin hij zijne liederen maakte. En om zijn voorhoofd en zijne slapen lag een glans verspreid, als ware daar van binnen een helder licht ontstoken.

Hij had meer gezien dan anderen, zelfs dan de dokter, die toch zooveel en zoo grondig zag. Voor hem bestonden geen geheimen, maar met bescheidenheid verzweeg hij waar hij alles had beleefd. Hetgeen hij vertelde was niet altijd voor kinderooren bestemd, maar Gwynne was van oordeel dat, waar een kinderlijk gemoed spreekt, het ook veel mag onthullen, evenals de Natuur zelve, die alles onthult, omdat haar alles rein en heilig is. De zanger is als de Natuur — wie begrijpt den zanger beter dan de kinderen en zij, die kind gebleven zijn?

Niemand scheen hem ook beter te begrijpen dan Winnie, die vergat te knippen met hare groote oogen en begeerig naar zijne woorden luisterde. Hij voelde zich ook zoozeer tot haar aangetrokken, dat hij weldra geheel alleen tot haar het woord richtte, wanneer hij niet tot de boomen of de vogels sprak. Door allerlei vragen hield men hem aan het vertellen en toen hij eindelijk de harp uit haar omhulsel verloste, moest hij eerst beloven eenige dagen te zullen blijven op de pastorie. Hij mocht niet weigeren.

Gladys had de bokaal nog eens gevuld, toen de oude man de harp opnam, eenige akkoorden aansloeg en nog een flinken slok nam eer hij begon te zingen:

Ik zing van het lispelend lentegroen,
Van jonkheid en schoonheid, die dartelt en lacht,
Der maagden betoovring, der helden bedrijf,
Ik zing van der liefde onverwinbare macht.

Al slaat zij ook blozend haar blikken ter aard, —
Gelijk in den knop reeds het bloemekijn is,
Zoo treedt ze eens aan 't licht met ontembare kracht,
Als heldin, onbedwingbaar, der zege gewis.

Bij den strijd, in onstuimigen najaarsnacht,
Bij 't donderend kraken, bij 't stormen verwoed
Wordt eensklaps het duister herschapen in dag,
Als stonden de wolken in vlammenden gloed.

Van 't krieken des daagraads reeds woedde de strijd,
Reeds liggen veel ruiters en rossen geveld:
„Nooit valle de burcht, eer een doodlijke slag
Ter dood toe verwondde den laatsten held!"

Daar vliegt door de lucht plots een vlammend heir
Van gloeiende kogels, ze haag'len op 't slot.
Een vuurtong gaat lekken nu hier, dan daar,
Een vlammenzee drijft met het water den spot.

Jong Noordman ziet hoe zijns vijands schild
Van brandende vensters weerspiegelt den gloed;
Hij doet met een zwaardslag hem storten van 't paard
En rent binnen 't slot met onwrikbaren moed.

Hoe spoort hij zijn ros, dat terugspringt van schrik
Voor krakende balken en vonken en rook!
Zijn neusgaten trillen, het steigert en briescht
Met brandende manen, verstikt door den smook.

Jong Noordman roept luidkeels een dierbaren naam.
Daar snelt in haar sneeuwwit en luchtig gewaad
Zijn bruid hem in de armen, door vonken en vuur;
Van 't loeien der vlammen zien, hooren vergaat.

Hij drukt aan de borst zijn verlorene bruid,
Zij houdt zich zoo dicht aan zijn boezem geprest.
Met bloedende spoor en met flikkerend zwaard
Doorjaagt nu de ridder het vlammende nest.

En nauwlijks bereikt hij de brandende poort
Door vlammen en rook, of de brug stort ineen....
Eén geweldige sprong! Hij ontsnapt aan den dood
En rijdt als de wind over lijken heen.

Versteend staat de vijand, de strijd wordt gestaakt.
Wie jaagt daar zoo pijlsnel langs 't bloedige veld?
Wie stormt als een damp door de vijanden heen?
Een vuurgeest wellicht of een vluchtende held?

Wat droeg hij in de armen, zoo wit en zoo licht?
Was 't soms de banier, die hij redden wou?
Zijns heeren banier, die hij rondom zijn lijf
Geplooid en geschikt had in luchtigen vouw?

Dat, dat was der liefde onweerstaanbare macht,
Der liefde banier en der liefde vlucht,
Door vonken en vlammen, door dood en nacht,
Spijt knods en spijt zwaard, in den strijd zoo geducht.

Ik zing van de liefde en haar schitt'renden glans
Ik zing van der liefde verborgene macht,
Die 't voorhoofd van 't maagdelijn stralen doet,
Die mannen vervult met heldenkracht.

„Waarom zijt gij ziek, mijn kind?" vroeg hij plotseling aan Una, die op Martijn's arm leunende met half geopende lippen en hijgenden adem stond te luisteren. Martijn schrikte op alsof hij plotseling een stomp voor de borst had ontvangen en keek zijne verloofde aan.

„Ziek?" riep hij ontsteld. „Ziek? Waar zijn uw oogen? Mijne hand voelt elk harer polsslagen en ik hoor elken ademtocht. Ziek? Una, gij voelt u immers wel?"

„O, heel wel, heel wel! Ik heb een gevoel alsof ik in den hemel was. Ik voel den grond niet waarop ik loop. Ik geloof niet dat ik mij ooit zoo wel gevoelde!"

„Oude opsnijder," dacht Kate en haalde de schouders even op.

De zanger trok aan zijn baard en aan zijn knevel en woelde met de hand door zijne witte haren en daarbij verontrustte hem de gedachte: „Waarom ben ik toch zoo'n oude babbelaar? Waarom spreek ik toch altijd uit wat ik zie? Heb ik de arme menschen doen schrikken? Maar zij is ziek! Zonderling dat geen van allen het opmerkt!"

Er stak een licht, koel briesje op; Kate riep om het kinderwagentje, Gwendoline zond de kleinen naar huis, de harp werd weggeborgen en de jonge zeeman nam het instrument op den schouder en bracht het in huis. De vicaris volgde, in diep gesprek met Llewellyn. Hij had niet verder acht geslagen op het gezegde van den zanger. Hij, wien nog nooit een ongeluk getroffen heeft, gelooft er niet aan, terwijl zij, die aan smart gewoon zijn, bij elke windvlaag opschrikken.

Una verzekerde bijna boos dat zij juist bijzonder wel was, terwijl Martijn in den angst, dien elke arts uitstaat voor degenen, die hem lief zijn, plotseling hare wangen

te rood, hare oogen te schitterend, haar neusvleugels te fijn vond en eindelijk zelf niet meer wist wat hij zeide.

Morgan wandelde door het park en dacht aan Kate. Waarom liet haar het gezang van den Bard zoo koud? Zij had voor zich zitten kijken zonder een woord, ja, zonder een toon te hooren. Waarmede waren hare gedachten vervuld geweest? Morgan had nog niets dan zonneschijn gekend in zijn leven; de stormen, die het gemoed in beroering brengen, waren hem vreemd, zoodat hem zelfs zijn eigen liefde angst had aangejaagd. Hij had niet geweten dat men zoo lijden kon, dat men warm en koud wordt, dat het hart bonst en de polsen kloppen tot in de toppen der vingers, wanneer het voorwerp onzer liefde ons verlaat. Hij zou gaarne bij de kinderen in het wagentje zijn gesprongen. Met steeds grootere schreden wandelde hij in de donkere laan op en neer. De vogels hadden hun gezang gestaakt, de wind begon heviger op te steken en het ruischen en ritselen in de toppen der boomen deed vermoeden dat er regen viel.

„Waarom is zij zoo afgetrokken?" vroeg Morgan zich af en daarbij kwam hem de kleine, bekoorlijke pastorie weer in de gedachte, waarvan hij zich reeds zoo dikwijls een voorstelling gemaakt had: een huisje in het groen en een ouderwetsche kerk en hij zag hoe Kate hem bef en haren gladstreek en met hare heerlijke oogen opwekte tot buitengewone welsprekendheid. Kate was in zijn oogen natuurlijk eene heilige, een bovenaardsch wezen, dat van zulk een zuiver menschelijken hartstocht als de zijne niets begreep. Kate! O, de heerlijke naam! Kate! Hij sprak dien naam zacht en luid uit, hij had dien in menigen beuk gesneden en op de rotsen geschreven en in het zakboekje, dat hij op het hart droeg. De teekening, die zijn broeder had gemaakt, zou hij o, zoo gaarne in zijn bezit hebben gehad! Zou hij haar portret durven vragen? Zoo volgde de eene gedachte de andere; de zan-

ger had met zijn harpspel alle sluizen van zijn hart geopend en ziet.... hij schreide! Morgan schreide! Dat had hij in zijn geheele leven nog niet gedaan! En zij had zulke kleine voetjes! Mocht hij maar eens met haar gaan rijden, dan kon hij dat kleine voetje in de hand nemen om haar in den zadel te helpen! Mocht hij maar eens met haar langs de rotsen wandelen en haar steunen bij het bestijgen van gevaarlijke paden, of haar beschermen tegen een woedenden stier! Mocht hij haar maar iets ten geschenke geven! Maar dat kon niet. Deze gedachte moest voorloopig onderdrukt worden. — Hoelang Morgan in het park rondwandelde, wist hij zelf niet.

Intusschen zat Llewellyn in de prachtige studeerkamer van den vicaris, vermoedelijk een oude bidkapel met kruisgewelven en pilaren, met reusachtig hooge ramen, alle naast elkander, een schoorsteen, zoo groot als een klein huis en boeken, boeken... ontelbaar! De oude zanger kende geen grooter genot dan uit deze schatkamer van geleerdheid iets mede te nemen, enkele hoofdstukken van Sophokles en Homerus te lezen, maar — — te veel op eens was niet goed voor hem. Dergelijke lectuur greep hem te veel aan.

Thans zat hij bij den haard in een hoogen, rooden leuningstoel, fantastisch verlicht door het knappend houtvuur, met Gladys aan zijne voeten en Una op de leuning van haars vaders stoel, Gwendoline aan het spinnewiel; Martijn stond in de schaduw van den schoorsteenmantel, de oogen onafgewend gericht op Una, terwijl de beide jongere Gwynne's aan de tafel in een geïllustreerd werk bladerden, maar telkens het hoofd omwendden om naar Llewellyn te luisteren. Juist was Gwendoline's oude leermeesteres, die nu hare kinderen hielp opvoeden, binnengekomen, zoo stil als eene vriendelijke herinnering aan vroegere dagen, in hare grijze japon en een zacht, wit wollen doekje, dat uit schuim en sneeuw scheen geweven,

om de schouders, een wit mutsje op de grijze haren en groote, kalme oogen, die aan een denneboom in den herfst deden denken, zoo zacht, zoo peinzend, alsof menige traan, in stilte gestort, langs deze oude wangen gegleden was. Zij ging zachtkens naar Gwendoline's stoel en fluisterde haar in, dat de vijf kleintjes in bed waren en wachtten om hun avondgebedje te doen.

„Lieve Missy!" fluisterde Gladys terwijl zij opsprong, een stoel bij den haard schoof en de aangesprokene in den kring trok; daarna nam zij aan hare voeten bij het vuur plaats, met den rug tegen hare knieën leunend. Missy — niemand kende haar onder een anderen naam — wilde juist haar haakwerk uit den zak, dien zij aan den arm droeg, te voorschijn halen, toen Llewellyn haar herkende en met blijdschap begroette. Er kwam een lichte blos op hare wangen en toen zij lachte, liet zij twee rijen mooie tanden zien. Una gleed achter den stoel om en fluisterde haar iets in. Oogenblikkelijk nam Missy haar shawl en deed die het jonge meisje om de schouders. Martijn meende op te merken dat Una's lippen een weinig blauw waren, maar hij kon er zich niet van overtuigen bij het flikkerende licht van het haardvuur.

„Hebt gij het koud?" vroeg hij uit de schaduw te voorschijn tredend.

„O, niet erg. Het was in den tuin wat koel."

Hij verwarmde hare handen tusschen de zijne en de oude Bard sloeg haar met onrust op het gelaat gade, terwijl hij voor een oogenblik het gesprek afbrak.

„Acht gij het een geluk wanneer er nieuwe gedachten in u opkomen?" vroeg de vicaris, verbaasd over dat plotselinge zwijgen.

„Ik ken geen grooter geluk op deze aarde," antwoordde de oude man met zulk een kracht, dat zijne woorden door de gewelven werden weerkaatst en daarbij schoten zijne oogen vonken.

„Ik ben ook heel gelukkig," hernam Gwynne, „wanneer ik op den kansel sta en ik mijne toehoorders weet te boeien."

„Ja," zei Llewellyn, „dat is ook heerlijk, zeker, maar ik heb geen andere toehoorders noodig dan de zee en het dennenwoud. Wanneer mij een nieuw lied invalt, dan wentel ik mij in het mos rond, als ik kan, en ruk mijne kleeren los, omdat mij de borst dreigt te bersten en het hart de vrijheid zoekt. Een lied! Een lied! Een dergelijke gewaarwording moet den goeden God door de ziel zijn gegaan, toen Hij den vinger uitstak en de zon daar voor Hem stond en toen Hij met één enkelen ademtocht den mensch het leven gaf. Een lied! Zelfs de liefde is niet zoo heerlijk als het zalige gevoel van iets gewrocht te hebben; als wij niets hooren dan hetgeen wèl luidt, als wij beven van het hoofd tot de voeten en meenen dat de gedachte, die in ons opkwam, nog in geen menschenziel is ontwaakt. Geen schatgraver kan zijn vondst met zooveel verrukking beschouwen. Niets gaat boven het lied, want het is eene scheppingskracht, die men uit den hemel ontvangt!"

Gedurende deze ontboezeming was Morgan bijna onhoorbaar binnengetreden. Zijne oogen straalden van geluk, want voortdurend waren zijne gedachten bezig geweest met Kate en de heerlijke toekomst en nu moest hij daar vernemen dat zijne alles overheerschende liefde niets was bij het dichten van een lied. Llewellyn was oud; zonder twijfel had hij vergeten wat liefde is, anders had hij dat niet kunnen zeggen. Zoo meende Morgan en Gladys ging de kamer uit om een lamp te halen voor de broeders, die aan de tafel zaten. Zij was geheel en al de inzichten van den zanger toegedaan en ging zelfs nog verder. In hare oogen was liefde een dwaasheid en zij kon zich volstrekt niet begrijpen hoe men een vreemde zoo op eenmaal meer lief kon hebben dan vader en moeder. Reeds had zij Missy daarover hare verwondering te kennen gegeven, doch geen bevredigend antwoord ontvangen.

„Maar Missy! Gij hebt van ons toch meer gehouden dan van iemand ter wereld?"

„Ja, mijn kind."

„Altijd, Missy?"

Een gloeiende blos overtoog Missy's gelaat, toen zij antwoordde: „Ik ben ook jong geweest en zou ook gaarne gelukkig zijn geweest en eigen kinderen gehad hebben, maar de goede God heeft het anders beschikt."

„Gij hebt toch nooit van iemand zooveel gehouden als van mama?"

Wederom die snel voorbijgaande blos.

„Ik heb mij eens vergist en gemeend dat er toch iemand was van wien ik nog meer hield, maar de goede God heeft mij doen begrijpen dat mijne plaats was bij uwe moeder, en ik heb mij daarbij goed bevonden, mijn leven lang."

Gladys was volstrekt niet tevreden. Hare Missy mocht alleen maar aan hen behoord hebben met lichaam en ziel en moest vrij gebleven zijn van kinderachtige zwakheden, zooals Una en Morgan haar te zien gaven.

„Eens, Gladys, zal er iemand komen, van wien gij ook veel zult houden...."

„Nimmer!" riep het jonge meisje met vuur. „Ik blijf bij vader en moeder en de kleintjes en als deze groot zijn, ben ik al bijna zoo oud als gij, Missy!"

„O, nog lang niet!"

„Weet gij wel, Missy, dat ik het naar vind als gij dat zegt! Gij zijt jong, heel jong, hoor, Missy en wij blijven altijd bij elkander, tot wij honderd jaar zijn!"

„Verhoogt het uwe vreugde niet, wanneer anderen uwe liederen schoon vinden?" vroeg Gwynne aan den ouden Bard, die weder in gepeins verzonken was.

„O, natuurlijk, doet het dat," antwoordde hij op beleefden, doch onverschilligen toon. „Ja, het verhoogt de vreugde zeer zeker, maar ook al bevalt onze schepping

niet aan anderen, wij genieten toch. Is eenmaal de eerste storm, de verrukking voorbij, dan is het lied ons eigendom niet meer, dan valt het af als een rijpe vrucht, en de menschen mogen er naar grijpen of ze laten liggen, naar het hun goeddunkt. Men wendt er het hoofd niet meer naar om. Neen, de verrukking uit het scheppingsuur zelf keert niet terug."

„Maar hebt gij dan geen vaderlijk gevoel voor uwe geesteskinderen?"

„Neen. Zij zijn te spoedig oud en vervelend; de zucht om opnieuw te scheppen keert te spoedig terug. Kan ik eindelijk geen liederen meer vinden, dan neem ik mijn harp onder den arm en spring in de zee;" eindigde Llewellijn op beslisten toon.

De avondmaaltijd was gereed gezet in de prachtige ouderwetsche eetzaal. De theeketel raasde en zong een gezellig lied. Missy zette thee, Una en Gladys brachten de kopjes rond en tot laat in den nacht bleef men vroolijk pratend bijeen.

VI.

Winnie was voor het aanbreken van den dag op hare kleine pantoffeltjes naar beneden geslopen, op een stoel geklommen en had de harp harer moeder te voorschijn gehaald, om het lied, dat Llewellyn gezongen en dat haar uit den slaap gehouden had, te probeeren. Zij barstte in tranen uit, omdat hare handjes de snaren niet konden omspannen. Toen zij de kamer inkwam was er een gedaante van de schrijftafel naar een hoek van de kamer geslopen en had zich daar onder een bonte Indische shawl verborgen; maar Winnie had het niet opgemerkt. Verdrietig liep zij naar de piano en trachtte zich, zingend en spelend, de woorden en de wijs te herinneren en toen haar dat gelukt

was, keerde zij met schitterende oogen naar de harp terug. Weldra klonken enkele brokstukken en eindelijk de geheele ballade door den grijzen morgennevel. De zwakke stem van het kind klonk aandoenlijk; de oogen kregen een vreemde, ernstige uitdrukking, maar niemand was er om het ontwakend talent te bewonderen.

Daar stormde iemand de trap af en een oogenblik later vloog Kate met verwarde haren de kamer binnen. Het vlammend zwaard ontbrak om de voorstelling van den engel der wrake volkomen te maken.

„Moet gij u eene ziekte op den hals halen? In uw nachtjapon naar beneden te loopen! Schaamt gij u niet hier zoo te staan! Als gij ziek wordt heb ik het op mijne verantwoording!" Zij nam het kind bij de schouders en schudde het eenige malen heen en weder. „En is het niet streng verboden de harp aan te raken?" Nu sloeg zij op de kleine handjes tot ze vuurrood werden. „Gij moest met de roe hebben. Ik zal er een snijden in den tuin en van avond zal ik u in bed afstraffen, hoort gij?"

Kate beefde van toorn en hare kleine oogen schenen vonken te schieten onder de donkere wimpers.

„Daar staat gij nu als een klomp steen! Wacht maar, ik zal er leven in brengen van avond als uw vader niet thuis is; dan kunt gij schreeuwen zoo hard als ge wilt; maar ik zal u al de klappen geven, die gij in de laatste weken verdiend hebt, ondeugend kind!"

„Probeer het eens!" zei Winnie met bevende lippen en zoo bleek als een doode.

„Als gij u beklaagt, sla ik u nog meer!"

„Dan blijft gij geen uur langer hier en kunt heengaan!" zei Winnie.

„Bravo, bravo, bravissimo!" klonkt het plotseling uit den hoek achter den divan. „Het is vermakelijk te hooren hoe het hier tusschen u beiden toegaat! Netjes, heel netjes, dat moet ik zeggen!" sprak Tom zoo kalm mogelijk.

De beide meisjes stonden een oogenblik verbluft, maar toen snelde Winnie op den divan toe, sloeg haar broeder met de vuist in het gezicht en was verdwenen, eer hij eigenlijk goed wist wat er gebeurde.

„Gij hebt haar in hare geestdrift gestoord," zei Tom zonder op te staan. „Het kind heeft blijkbaar talent en dan kunt gij doen wat gij wilt, gij kunt het toch niet den kop indrukken."

„Wat doet gij hier?" stiet Kate meer uit dan zij het vroeg. Zij was bleek geworden, hier en daar, aan de ooren, in den hals en aan de slapen vertoonden zich roode vlekken, die aantoonden hoe onregelmatig haar hart sloeg. „Zij is een stout kind!" riep zij, „zij doet het alleen om mij te plagen, want zij haat me!"

„Zoo?" sprak Tom. „Een klein kind en haten? Wie heeft haar dat geleerd?"

„Dat weet ik niet; het is haar eigen slecht karakter en het slechte voorbeeld," antwoordde Kate en slingerde daarbij hare pijlen naar hem zelven.

„Ik haat niemand," zei Tom kalm en stond op.

„Waarom zou ik haten, lief kind? Liefhebben is zoo veel gemakkelijker!" Hij kwam dichter bij haar met zijne onheilspellende oogen, maar zij ging achter een stoel staan met de handen op de leuning.

„Ja," sprak zij, „ik heb wel geleerd dat liefhebben gemakkelijk is; de liefde behandelt men als een handschoen, dien men aantrekt; is die vuil en oud, dan werpt men hem weg en koopt nieuwe; zoo gaat het met de liefde ook. Zeker, dat is heel gemakkelijk!"

„Hebt gij in de vrucht gebeten en haar onrijp bevonden?"

„Neen, overrijp, verrot."

„Brr!" zei Tom.

„Ik walg er van."

„Zoo? Hoe jammer!"

„Ja, het is wel jammer als het hart walging onder-

vindt, zeer jammer; zulk een ziekteproces komt het nimmer te boven."

„Maar wanneer en waar heeft uw hartje zulk eene bittere ondervinding opgedaan?"

„Wanneer en waar? Ik sluip wel niet bij nacht en ontijd in de kamers en verberg mij niet onder de meubelen, maar ik weet toch alles. Ik weet alles. En als ik na dien tijd het woord liefde hoor, walg ik er van!"

„Foei, Kate! Lieve, kleine Kate! Gij lijkt wel een wild katje; ik moet u bepaald een beetje temmen en zachtmoediger maken, mijn schatje!" — Hij kwam hoe langer hoe nader.

„Ik ben uw schatje niet en laat mij niet temmen; hebt gij niet gezien dat ik krab en bijt en sla? Hebt gij het niet gezien? Hebt gij niet gezien dat ik mij zelfs wreek op onschuldigen? Wat zal ik dan wel met de schuldigen doen?"

„Maar, Kate! Ik herken u niet meer!"

„Ik ook niet! Gij hebt dien boozen genius in mij opgewekt en nu spookt het in mijn binnenste als in de hel."

„Met één kus maak ik alles weer goed!" Hij wilde den arm om haar heenslaan, maar zij vloog de kamer door.

„Eer gij mij aanraakt, moet de geheele Istwith over ons zijn heengevloeid, moet de eeuwige sneeuw van den Snowdon zijn gesmolten, moeten de mijnen ingestort en al wat leven heeft hebben begraven, en.... en...."

„Genoeg, genoeg, ik weet het nu. Maar ik weet ook dat gij nog wel veranderen zult en dat ik u, klein katje, in mijn armen klemmen en kussen zal, zoolang het mij goeddunkt; ik kan wachten!"

„En ik kan sterven!" zei Kate en liep hem voorbij, de kamer uit, koel en met waardigheid.

„De vrouwen maken het mij hier lastig vandaag," sprak Tom, „daar komt nommer drie eens kijken wat hier aan de hand is."

Minnie met haar lief, lachend gezichtje kwam binnen en toen zij haar broeder zag, beproefde zij nogmaals te lachen, maar dat was haar onmogelijk; er lag reeds eene onrustige, angstige uitdrukking in haar onschuldige oogen, die nog nooit gehuicheld hadden dan uit liefde.

„Kom eens op mijn schoot zitten, Minnie, schatje," zei Tom.

„Ja," zei Minnie, „mag ik niet blijven staan?"

„Zooals gij wilt, hier, tusschen mijn knieën, dan zal ik u eens eene treurige geschiedenis vertellen!"

„Aan mij?" vroeg Minnie, die gaarne de vlucht zou hebben genomen.

„Ja, verbeeld u eens, daar is eene arme, doodarme vrouw, die geen stukje brood heeft voor zich zelve en voor haar vijf kinderen! Gisteren heb ik mijn laatste geld aan Llewellyn gegeven, omdat ik zag dat zijn mantel gescheurd was. Wilt gij mij nu helpen?"

„Maar, Tom, ik heb immers geen geld!"

„Neen, maar gij hebt dat mooie kruisje, waarvoor ik veel geld zou krijgen als gij het mij zoudt willen geven om het te verkoopen; ik zou er natuurlijk maar zooveel afnemen als die arme vrouw noodig heeft en u het overige geven."

„Ik heb geen geld noodig, Tom; die arme vrouw mag het allemaal hebben; maar wat zal papa zeggen als ik het kruisje niet meer heb?"

„Dan zegt gij maar, dat gij het verloren hebt."

„Maar dan jok ik immers?"

„Zeg dan dat gij het weggegeven hebt."

„Dan vraagt papa: aan wien?"

„Zeg dan maar dat gij het aan eene arme vrouw hebt gegeven omdat gij geen geld hadt; dan zal hij u zeker geld geven."

„Als ik maar wist of ik het doen mag! Zal ik het aan Kate vragen?"

„O, neen, Kate is in een booze bui; zij heeft Winnie geslagen en omdat ik het gezien heb is zij ook boos op mij."

„Heeft zij Winnie geslagen?" De lipjes vertrokken zich tot schreien, maar zij hield ze met de vingers vast. „Waarom heeft zij Winnie geslagen?" vroeg zij, terwijl haar groote tranen over de wangen rolden.

„Ai!" dacht Tom, „dat heb ik dom aangelegd."

„O, ziet gij, Winnie zal het aan papa vertellen en dan krijgt Kate van papa; maar ik zou het haar toch maar niet vragen."

„Maar ik geloof dat gij zelf niet altijd weet of het goed is wat gij doet," zei het kind en keek zijdelings naar den haard, waarin de pop verbrand was.

„Voor de armen mag men alles doen, mijn kind, weet gij dat nog niet? Weet gij niet dat er in den Bijbel staat: de rechterhand zal niet weten wat de linker doet?"

„Staat dat in den Bijbel?"

„Ja, vraag het maar aan papa, die is erg bijbelvast."

„Maar zou ik het dan ook vergeten?"

„Zeker vergeet gij het."

Minnie ging langzaam weg en Tom liep de kamer op en neer, maar bleef telkens staan om te luisteren. Eindelijk kwamen de kleine voetjes nader en met een ernstig gezichtje zei het kind, terwijl zij de hand opende: „Ik heb het weggenomen, terwijl Maggie mijn bed opmaakte; zij heeft ér niets van gezien. Maar het behoort mij immers toe; ik mocht het toch wel wegnemen?"

„Natuurlijk mocht gij dat. Geef het maar gauw hier! Ik moet er mede naar Cardigan of misschien nog verder en zóó lang moet de arme vrouw wachten."

Hij nam het kind het kleinood haastig uit de hand, zoodat de groote oogen met eene ernstige, vragende uitdrukking op hem gevestigd bleven en hij zoo snel mogelijk trachtte weg te komen. Hij kuste de kleine, bedankte

haar niet eens, maar riep: „Tot weerziens, kleine kat!" waarna hij het terras afsnelde.

Minnie bleef hem langen tijd nakijken en de gedachte kwam in haar op, dat zij toch gaarne zelve die arme vrouw het geld zou gegeven hebben.

„Heeft Kate u geslagen!" was haar eerste vraag, toen zij haar zusje zag.

„O, bijna niet!" zei Winnie, maar zij kreeg toch een kleur.

„En waarom?"

„Omdat ik aan de harp kwam. O, Minnie! Ik heb Llewellyn's lied gevonden.... ik ken het nog heelemaal! Als wij alleen zijn, zal ik het voor u zingen!"

Edleen zat weder den geheelen morgen in hare boeken te rekenen, maar toen haar man met den vicaris het terras op en neer liep deed zij alsof zij brieven schreef.

„Natuurlijk," zei Vaughan staan blijvende, „niemand wil zien wat ik zie. Het schijnt wel dat ik een onpractische droomer ben, en toch zeg ik u: het Suezkanaal moet gegraven worden. Zoo gaat het altijd en met alles! Ik zie vooruit en de anderen blijven hokken bij het oude en schelden en schreeuwen dat het een aard heeft. Ik heb terstond een groot aantal actiën genomen, ik, de man, die zijn geld met zooveel moeite heeft verdiend. Groote zaken doen, dat is mijn leus! De menschen willen maar niet begrijpen waarin zij hun geld moeten steken, terwijl ik hun voorreken, dat er meer dan tweehonderd procent aan te verdienen is. Als ik mij heesch gepraat en hun alles met cijfers aangetoond heb, schudden zij het hoofd en zeggen: Vaughan is een zwetser! Zou ik rijk zijn als ik een zwetser was? Neen, ik heb altijd een goeden blik op de zaken gehad, van mijne jeugd af; ik heb zelfs mijn vader geld verschaft toen hij nog een arm man was. Een zwetser.... natuurlijk! Ik kan die kleindenkende menschen niet uitstaan! Zij handelen toch ook met Indië en

hebben toch ook een kaart, zoo goed als ik, maar.... zij kijken er niet op en berekenen niet hoeveel geld de tijd kost. Ik kan zulke menschen niet uitstaan!"

De beide heeren gingen dieper het park in en Edleen haalde die ongelukkige boeken weder te voorschijn. Zij telde eene geheele bladzijde op, onnauwkeurig, eigenlijk haar best doende om zich te vergissen, schreef toen de valsche som er onder en in een hoekje met vlugge hand: Deficit = zooveel.

Zij loosde een zucht van verlichting en bekeek dit woord, dat haar zoovele slapelooze nachten bezorgd had, langen tijd achtereen, tot zij eindelijk haar geweten gerustgesteld had met de bewering, dat zij toch met haar speldengeld doen kon wat zij goedvond en zij hetgeen aan de huishouding te kort werd gedaan, door spaarzaamheid op hare kleederen wel zou goed maken. Tom was er gisteren tweemaal geweest en beide keeren had zij hem na een hevigen strijd geld gegeven. Zij had een gevoel alsof de strenge blik van haar echtgenoot door hare kleederen heen in haar hart kon kijken en van morgen had hij gevraagd: „Is Tom hier geweest?" Zij antwoordde snel „neen," nog eer hij dag en uur genoemd had, dan was haar leugen niet zoo grof. Hij had gezwegen en de lippen op elkaar geperst, want hij had Tom zien vertrekken, nadat hij Minnie het kruisje had afgetroggeld; de vrees bekroop hem dat zijne vrouw hem voorloog en toch hoopte hij nog dat zij hem werkelijk niet gezien had.

Edleen leunde achterover in haar stoel en staarde op het woord „Deficit" tot de letters haar voor de oogen begonnen te draaien en zij zich afvroeg wat haar man wel van haar denken moest, haar gestrenge, eerlijke man met zijn ruimen blik, zijne stoute denkbeelden en zijne macht over duizende arbeiders? Moest zij de worm zijn, die aan zijn hart knaagde, die al zijne stoute denkbeelden op de vlucht zou jagen? „Zou hij in staat zijn om

mij te vertreden?" vroeg zij zich af. Er kwam een floers voor hare oogen — daar trad de knecht binnen met een kaartje; er was een heer, die haar wenschte te spreken:

Het was een netgekleed man met een scherpen, spitsen neus, donkere oogen, die bijzonder dicht bij elkander stonden, een hoog voorhoofd, dun haar en een puntbaardje als een bok. Hij was klein, mager en had smalle schouders.

„Ik heb niet het genoegen...." begon mevrouw Vaughan een weinig stijf en met nauw hoorbare stem. De binnengekomene antwoordde met eene diepe buiging, nog zachter: „Het is slechts eene kleinigheid, die mij hierheen voert, mevrouw; ik zal u niet langer dan eenige minuten behoeven op te houden. Mijnheer uw zoon heeft eenige wissels afgegeven op uw naam en mij gezegd, dat ik hier ieder oogenblik op afbetaling zou kunnen rekenen."

„Geef ze hier," zei Edleen met zulk eene kalme waardigheid, dat de man nog kleiner werd dan hij reeds was. Zij had hem den rug toegedraaid, zoodat hij niet zien kon hoe doodsbleek zij was geworden. Een oogenblik bleef zij met de hand op de schrijftafel geleund staan; toen nam zij vlug het geld er uit, den Hemel dankend dat het even voldoende was, en overhandigde het den man. Toen deze was heengegaan en zij haar man nog steeds met den vicaris in den tuin hoorde op en neer wandelen, viel zij in den naastbijzijnden stoel en drukte de handen op het hart ten einde het bonzen en kloppen te doen bedaren; maar zij was geheel buiten adem en werd door eene soort borstkramp overvallen, zoodat zij hoestend en kuchend in hare benauwdheid haar zakdoek met de tanden aan flarden scheurde en daarna het kaartje opnam, dat zij op het tapijt had laten vallen. „Roberts" heette de man. Die naam maakte haar niets wijzer. Met bevende handen sloot zij het kaartje, de kasboeken, de wissels, de ledige porte-

feuille en geldzakken in het laadje en bleef handenwringend heen en weer loopen. Zij kon maar niet tot kalmte komen; telkens greep zij naar hare slapen en drukte de flarden van haar zakdoek tegen de droge, brandende oogen. Wat moest zij doen? Tot wien zou zij zich wenden? Daar vernam zij hoe de schreden der beide heeren naderbij kwamen; de vicaris verontschuldigde zich omdat hij niet eerst bij haar binnengetreden was en een oogenblik later zat het drietal bij den haard te praten. Gwynne zag terstond dat het mooie vrouwtje zich niet op haar gemak voelde en zocht spoedig een voorwendsel om te vertrekken; maar Vaughan, die volstrekt niet verlangend was met haar alleen te zijn, omdat zijn hart nu reeds sneller klopte bij de gedachte aan de noodzakelijk geworden onthullingen omtrent Tom's gedrag, liet hem niet heengaan maar wikkelde hem in een ijverig gesprek.

„Zijt gij van oordeel dat men een mensch tot elken prijs redden moet, zelfs al zouden daardoor anderen in gevaar komen?" vroeg Vaughan plotseling.

De vicaris streek met de hand over het voorhoofd. „Er zijn onderscheidene wijzen waarop men een mensch redden kan," zei hij. „Over het algemeen is mijne hoop op redding gering; ik heb zeer treurige ervaringen opgedaan en groote offers gebracht, waarover ik later berouw gevoelde."

„Tot hoever mag men gaan in het verleenen van hulp?" vroeg Vaughan.

„Ja, waar is de grens? In den Bijbel staat: zevenmaal zeventig malen vergeven! En vergeven is zeker het heerlijkste recht van den Christen en het eenige, dat hem verheft boven het dier, want het dier kent niets dan de wraak."

„Nietwaar, zevenmaal zeventig malen vergeven!" riep Edleen met trillende stem. De beide mannen voelden diep en innig medelijden met de ongelukkige moeder. Vaughan

zwoer bij zich zelven dat hij zwijgen zou en geduld oefenen en de vicaris dacht: de dagen dezer vrouw zijn geteld, indien haar zoon zich niet betert. Zij was zoo doorschijnend bleek geworden, de slapen waren zoo hol, de pupillen zoo groot alsof zij de koorts had.

„En zij weet nog niet hoeveel ellende haar te wachten staat!" dacht Gwynne als een ervaren arts, wien het verloop van eene ongeneeslijke ziekte duidelijk voor oogen staat. Hij zag ook dat hij voor heden lang genoeg bij de Vaughans geweest was en beloofde spoedig terug te komen.

„Gij zijt vermoeid en slap, Edleen! Kom, ga wat liggen!" sprak Vaughan vriendelijk, maakte een gemakkelijk plekje voor haar op den divan, ging zelf met de couranten aan het venster zitten en was spoedig zoozeer in allerlei nieuwe ondernemingen verdiept, dat hij de tegenwoordigheid zijner vrouw vergat, die daar met open oogen nederlag, gekweld door de somberste gedachten. Niets werd er in de kamer gehoord dan het ritselen van de courant.

„Geld! Geld! Geld!" dacht Edleen en keek naar haar echtgenoot; zij beefde bij het denkbeeld dat zij hem eene bekentenis zou moeten doen. Alles liever dan dat! Neen, de schande, dat zij en haar zoon als bloedzuigers aan hem zouden vastkleven, kon zij niet verdragen. Daar viel haar in dat zij nog sieraden had: eerstens de ring met den zeldzamen steen, een diadeem, echte parelen .... Vaughan hield er van met zijne mooie vrouw te schitteren. Maar hoe zou zij het aanleggen zonder dat hij er iets van bemerkte? Daarover kon zij later peinzen. Er moest geld zijn zonder scènes te maken.

„Heb ik het niet gezegd!" riep Vaughan aan het venster. „Kleinzielig volk! Wat beteekenen een paar millioen! Maar zij willen niet. Begrijpt gij, Edleen, hoe men zoo bekrompen zijn kan?"

„Neen," fluisterde Edleen en draaide aan den ring.

„Neen, het is onbegrijpelijk.” Zij had de vraag van haar man niet gehoord.

„De actiën staan vandaag 500, maar ze stijgen tot 5000, tot 50000 en de domkoppen grijpen niet toe, maar doen zand in een zeef en zien of er wellicht een goudkorreltje overblijft. Ik kan die kooplui niet uitstaan!”

„En gij zijt anders ook zoo voorzichtig!”

„Voorzichtig! Natuurlijk ben ik voorzichtig, daar waar niets te voorzien is. Maar juist daarin bestaat de kunst; men moet een goeden neus hebben, stout toetasten, dan kan men groote dingen doen.”

„Als ik hem eens alles bekende!” dacht Edleen en volgde met haar oogen een scheur in het plafond.

„Ik ben niet iemand, die zijn geld verspilt; ik houd niet van luimen en zwakheden en geef voor een suikerbrood niet meer dan het waard is, maar wagen in groote dingen .... dat is een genot zoo groot als geen ander!”

„Zeker,” mompelde Edleen en dacht daarbij: „Neen ik kan het niet doen! Het is mij onmogelijk!”

„Zoo moet b. v. de huishoudster weggezonden worden Er zijn onregelmatigheden gepleegd bij het inkoopen van allerlei zaken, die aan uw oog zijn ontgaan. Zoo iets kan ik niet uitstaan. Zij moet morgen vertrekken.”

„Maar, Harry!” Al het bloed stroomde naar haar gelaat en weder terug. Die onregelmatigheden had zij zelve gepleegd!

„Als gij het haar liever niet zeggen wilt, zal ik het doen. Gij behoeft slechts uwe en hare boeken te vergelijken om te zien dat ze niet overeenkomen.”

Edleen stond te beven. Kende hij de ware toedracht en wilde hij haar straffen?

„Ik verlang orde en regelmaat in mijn huis; begrepen?”

„Maar .... gij zoudt haar de eerste maal kunnen waarschuwen.”

„Waarschuwen?” riep Vaughan boos. „Men kan toch

niet tegen iemand zeggen: ,Gij zijt oneerlijk,' en dan nog verder met hem spreken?"

„Dat niet, maar men behoeft niet de eerste maal zulk een hard woord te gebruiken."

„Waarom niet? Ik noem de dingen bij hun naam en die oneerlijk is gaat heen. En daarmede basta! Dat weet iedereen. Zij behoeven hun gedragslijn slechts daar naar te regelen."

„Maar gij zult toch niet zeggen dat zij oneerlijk geweest is?"

„En waarom niet?"

„Omdat het zoo wreed is en ieders deur voor haar gesloten wordt, terwijl zij reeds zooveel jaren bij ons is geweest."

Edleen voelde dat zij zeggen moest: „Ik ben het die oneerlijk was!" maar zij kon niet. De gestrenge blik van haar echtgenoot rustte op haar, onbeweeglijk alsof de pupil versteend was. Voor dien blik sidderde zij als een espenblad en werd zij zoo laf als een hond bij het zien van de zweep. Het scheen haar toe alsof al hare spieren verlamden als hij haar zoo aankeek en.... deze gewaarwording had zij gemeen met allen, die met hem in aanraking kwamen. Hij keek de menschen tot op den bodem hunner ziel en sneed hun den adem af als een scherpe oostenwind.

„Dan zal ik het haar zeggen," fluisterde Edleen met kurkdroge lippen. Zij peinsde er over hoe Harry die onregelmatigheden toch wel gemerkt mocht hebben? Had hij zich de boeken laten vertoonen? Had hij met den bakker en den slager gesproken? Of legde hij haar eene vreeselijke straf op? En altijd nog die onbeweeglijke oogen op haar gericht, die oogen, waarvoor ze gaarne zou zijn weggekropen. Zoo ook moest Gods oog in het laatste gericht rusten op den armen zondaar!

Vaughan dacht: „Als gij bang voor mij zijt, zal ik van uwe vrees gebruik maken om u voor smaad en ellende

te behoeden, arme vrouw! Gij moet zoo bang voor mij worden dat gij moed krijgt tegenover den ellendeling, evenals iemand, die rijden leert, meer bevreesd moet zijn voor de gestrengheid van den leermeester dan voor de kuren van zijn paard!" Zoo peinsde Vaughan en terwijl hij zijne vrouw gadesloeg kwam er eene tevreden uitdrukking op zijn gelaat; maar hij kon niet vermoeden hoe wanhopend zij zich gevoelde; hij wist niet dat men moederliefde niet aan banden leggen en ook niet door angst verjagen kan; dat men ze juist sterker maakt, omdat ze een dwazer en gevaarlijker hartstocht zijn kan dan alle andere.

„Ik zal terstond aan Lewes schrijven," hernam hij, „hij moet ons eene andere huishoudster bezorgen."

„Lewes!" dacht Edleen. „Dat is waar ook. Lewes is er nog! Owen heeft mij zoo doen schrikken dat ik ook daar geen uitweg meer zag; maar ,Lewes, wel zeker, Lewes kan mij helpen!"

Vaughan zag de onrust op Edleen's gelaat verdwijnen en nam zijne couranten weer op.

„Neen!" dacht Edleen, „ik mag niet nog een mensch ongelukkig maken! Wie met mij in aanraking komt wordt ongelukkig! Ik breng nergens geluk aan!" Hare lippen beefden en een enkele traan gleed langs hare wangen.

„Harry heeft maar één dief in huis en die dief is zijn eigen vrouw!" dacht zij en het scheen haar toe of er een bittere smaak kwam in haar mond.

„Ik heb zoo'n dorst!" sprak zij zacht. Oogenblikkelijk sprong Vaughan op, maakte haar met de grootste zorg een glas wijn en water gereed en sloeg, terwijl ze dronk, den arm om haar middel. Hij zag dat hare oogen vochtig waren.

„Arm kind!" dacht hij. „Wat hebt gij veel angst uitgestaan!" Hij kuste haar op het voorhoofd, streelde hare krullen, maar uit vrees dat zij van dit oogenblik van zwakheid zou gebruik maken om hem een verzoek te

doen, keerde hij ijlings naar zijne couranten terug.

Edleen zou zoo gaarne alleen zijn gebleven, maar de courant scheen eindeloos en in hare verwarring vond zij geen geschikt voorwendsel om de kamer te verlaten.

„Het is toch niet noodig het arme schepsel op stel en sprong weg te zenden," begon zij na een half uur gezwegen te hebben.

„Als ik eenmaal gezegd heb, morgen, dan blijft het morgen. Hebt gij dat nog niet geleerd, Edleen?" vroeg hij op snijdenden toon en vouwde de courant zoo driftig dicht, dat het ritselen van het papier Edleen pijn deed in de ooren. Eindelijk ging hij heen.

Edleen verliet oogenblikkelijk het vertrek en snelde naar boven. Zij vond Kate alleen, bezig voor den spiegel een rood lint om hare zwarte haren te binden.

„Kate!" riep zij, „Kate, luister eens! Gij moet mij zoo spoedig mogelijk een grooten dienst bewijzen. Hier, ga met dezen ring naar Cardigan en verkoop hem. De steen is duizenden waard en ik heb duizenden noodig, Kate; gij weet wel voor wien, liefste! En ik weet dat ik bij u steun kan vinden, dat gij mijne onvergeeflijke zwakheid wel begrijpen kunt. Koop u een nieuwen hoed, een, die goed in het oog valt, opdat iedereen zien kan wat gij te Cardigan doen moest!"

Kate draaide den ring in hare hand heen en weer. Al haatte zij den trouweloozen Tom ook, zij kon toch Edleen niet zoo vreeselijk in angst laten zitten. Neen, voor Tom zou zij het niet doen, al kwam hij in de gevangenis! Bij deze gedachte werd het haar toch vreemd te moede; zij dacht volstrekt niet meer aan Temorah, alleen aan Tom's knappe gestalte en vroolijke stem. In dit ernstige, bijna sombere huis was hij de eenige, die leven en vroolijkheid bracht. En wat had zij hem van morgen afgestooten! Zij had hem toch tot rede gebracht, dien onweerstaanbare! Tevredenheid over haar eigen gedrag stemde haar groot-

moedig en zij besloot in het geheim voor hem te zorgen en te doen alsof zij hem liet smachten.

Deze rol beviel het ijdele kopje uitermate en terwijl zij Edleen omhelsde, beloofde zij den juwelier een kapitaal afhandig te zullen maken.

Zij moest echter de treurige ervaring opdoen dat kapitalen te allen tijde zeldzaam zijn en het zeldzaamst wanneer men juist geld noodig heeft. De juwelier lachte haar ter dege uit, toen het bleek hoezeer zij den ring had overschat, en gaf haar veel minder dan Edleen bedongen had. Bijna had zij den ring weer meegenomen. Zij dacht echter aan het angstige gezicht en aan het geldgebrek van hare nicht, kocht een tamelijk goedkoop hoedje voor zich zelve, ten einde de som niet nog kleiner te maken en kwam erg terneergeslagen thuis.

Op de trap ontmoette zij Vaughan, die haar plaagde met haar nieuwen hoed en als zijne meening uitsprak, dat hij een betere keus zou gehad hebben als het aan hem overgelaten was geweest.

„Zonderling dat zulk een mooi meisje geen beteren smaak heeft!"

„Wat? Is dat alles?" riep Edleen. „Gij hadt beter gedaan den ring weder mede te brengen!"

„Zal ik hem terughalen?"

„Neen, neen, zeker niet! Goede Hemel! Geld! Geld! Hoe moet ik er anders aankomen? Ik kan het mij toch niet uit de vingers zuigen!"

Kate opende een laadje en nam er hare gansche kleine bezitting uit. „Hier, Edleen, ik heb niets noodig; kan ik u helpen?"

„Uw zuur verdiend geld, mijn kind! Ja, zuur verdiend! Gij zijt niet gaarne bij kinderen! En de mijnen zijn soms zoo onaardig en zoo onbegaafd! Ik geloof dat Tom alles heeft gekregen! Voor de anderen was niets overgebleven! Maar, o! wat was Tom ook een kind! Een genie, zeg ik

u, een wonderkind! Toen hij anderhalf jaar was sprak hij alles; op zijn vijfde jaar kon hij reeds lezen.... en de vragen, die hij deed! Of hij een volwassen man was! Geen van de kleintjes vraagt mij ooit iets! — Arme Kate, hoe zou ik dit geld kunnen aannemen!"

„Voor Tom!" zei Kate en om haar mooie mondje speelde gedurende eenige oogenblikken een bittere lach.

„Nietwaar, gij hebt hem lief?" zei Edleen en hield het geld in de hand.

„O, neen!" Kate's gloeiende kleur zei Edleen, dat zij goed gezien had.

„Och, arm kind! Daarvan kan toch nooit iets komen!"

„Dat doet er ook niet toe. Zal ik nog wat gaan rijden met de kinderen? Zij loopen zich anders zoo warm."

„Hoe zal ik u mijn dankbaarheid kunnen toonen, Kate?"

„Dat behoeft volstrekt niet; dat is veel eenvoudiger. Wie spreekt er over geld?"

„Helaas! In dit huis wordt veel over geld gesproken; ik was er niet aan gewoon."

Kate lachte en zeide: „Daarom zijn wij ook zulke merkwaardige financiers. Het geld verdwijnt in onze handen als het haar in eene onbedreven hand. In een bedreven hand wordt het hoe langer hoe dikker. Zoo is het ook met het geld; men krijgt hoe langer hoe meer. Bij uwe kinderen is hetzelfde verschijnsel al waar te nemen. Het is ongelooflijk wat zij voor een paar shillings, die zij krijgen, al niet koopen; zoo iets moet aangeboren zijn."

„Ik houd er niet van."

„Natuurlijk niet, maar het is toch wel aardig en.... hoogst nuttig."

„O, ja, Kate, maar wie had kunnen denken, dat wij met al dien rijkdom nog ongelukkiger zouden zijn dan in de grootste armoede?"

„Men moet voor het geluk geboren zijn, Edleen! Ik ben erg bijgeloovig, maar ik weet zeker dat ik niet geluk-

kig kan zijn; ik ben voor het ongeluk geboren; waarheen ik mij ook wend, overal grijnst het mij aan."

„Maar kind! Gij zijt toch zoo mooi!"

„Wat helpt mij dat?"

„En zoo lief! Wie zou u niet liefhebben!"

„Is dat dan geluk? Ik zie niet in hoe mij dat helpen kan!"

„Het kan u toch helpen om een goeden man te krijgen!"

„Mij niet! Hetgeen ik van het huwelijk zie, wekt mij niet op om mij op glad ijs te wagen."

„En eigen kinderen te hebben, Kate!"

„Ik houd niet van kinderen."

„Kate! Gij beweerdet vroeger het tegendeel!"

„Heb ik dat gedaan? Dan heb ik onwaarheid gesproken. Ik doe dat meer."

„Maar, Kate!"

„Nu ja, wat beteekent dat ,maar'? Ik spreek dikwijls onwaarheid. Ik zeg bij voorbeeld dat ik van iets houd en het is niet waar; ik zeg dat ik iets verafschuw en ik haak er naar. Als ik niet heel zeker weet, dat ik mooi ben, kijk ik ook nooit in den spiegel."

„Dan kijkt gij er zeker heel dikwijls in!" zei Edleen lachend.

„Zelden."

„Zoo dikwijls gij er een op uw weg ontmoet."

„Ondeugd!"

„Lieve Hemel, het is zoo natuurlijk! Er zijn hier zoo weinig mooie schilderijen, dat men in plaats daarvan wel eens in den spiegel moet zien."

„Bonjour, Edleen," zei het jonge meisje en kuste haar in de deur.

„Neen, kom weer binnen, Edleen; elkander in de deur te omhelzen brengt ongeluk aan."

„Dwaas kind."

„Ja, ik ben dwaas, heel dwaas zelfs, zoo dwaas dat gij er geen begrip van hebt."

„Ik houd meer van u dan van alle verstandigen te zamen.”

„Dat is heel onvoorzichtig van u.”

„En dan weet ik dat gij Tom liefhebt en dat doen niet veel menschen meer.”

„Gij vergist u. Iedereen houdt van hem.”

„Lieve kind! Gij hebt gezegd dat gij dikwijls onwaarheid spreekt uit liefde tot uw naasten.”

„Dat heb ik niet gezegd.”

„Ik meende het verstaan te hebben.”

„Als gij Tom's moeder niet waart, Edleen, dan waart gij volmaakt.”

„En ik was er zoo trotsch op; het is het eenige waarop ik trotsch was in mijn leven!”

„Hoe trotsch zou ik zijn, als ik hem uit mijn hart kon scheuren!” dacht Kate, terwijl Edleen licht als een veder de trap afdaalde en naar hare schrijftafel ging met het geld voor den ring en het geld van Kate. Zij loosde een diepen zucht, want, Goddank, het was voldoende om het deficit te dekken.

VII.

Honderde menschen verdrongen zich om de mijnen. In de verschillende dorpen was het bericht van een ongeluk doorgedrongen en Vaughan bevond zich in Londen. Al dichter werd de massa; uit de verte gezien geleek zij een bijenzwerm, die den korf verlaten had. Het gedrang werd hoe langer hoe grooter. Eerst was verteld dat in de kopermijn de bak naar beneden was gevallen; toen weder dat er een instorting had plaats gehad, eindelijk dat in de ijzergroeve het water was binnengedrongen. Wie het eerst de mare had verspreid wist niemand. De vrouwen kwamen er bij, met den doodsangst op het ge-

laat, den mond geopend tot de verschrikkelijke vraag. Eindelijk vernam men dat in de kopermijn eene aardstorting had plaats gehad en dat twee mannen levend waren begraven. „Wie? Wie? Wie zijn het?” hoorde men van alle kanten. „Wie durft naar beneden om hen te redden?” was de volgende vraag. Eén oogenblik van besluiteloosheid, waarin men Tom's stem hoorde: „Ik ga naar beneden, natuurlijk! Ik heb geen vrouw en geen kinderen! Wat beteekent het als ik niet terugkom!”

Zwijgend luisterde men naar zijn woorden; het oogenblik was te vreeselijk om aan iets anders te denken dan aan het verschaffen van hulp. Tom sprong in de mand en werd met een der arbeiders naar beneden gelaten. Hij wierp jas en vest uit in de enge, benauwde ruimte, liet zijne bijlslagen dreunend neerkomen en trachtte de ongelukkigen toe te roepen.

Tom's voorbeeld lokte ook anderen naar beneden en hij vuurde hen aan door zelf zoo hard te werken als een van allen. Dag en nacht werd met aflossingen doorgewerkt, met dubbele kracht, nadat men antwoord gekregen had van de arme slachtoffers. Tom kwam slechts nu en dan eenige oogenblikken boven om adem te scheppen en verdween dan weder, door allen bewonderd, in de diepte. Toby's vrouw en Will's dochtertje, dat ook hare moeder reeds verloren had, nam hij mede in de mand, opdat zij met de ongelukkigen zouden kunnen spreken en hun brood toeschuiven door de gaten, die zij reeds geboord hadden. Tom scheen de hoofdleider te zijn. Hij sliep staande, tegen den muur geleund en had dag en nacht de bijl in de hand. Hij sprak de levend begravenen moed in en bad met hen als zij meenden den dood te voelen naderen. En dit alles deelde men Edleen en Vaughan mede — Vaughan was op het telegraphisch bericht onmiddellijk teruggekeerd — Edleen's oogen straalden van blijden trots. „Hij is toch nog niet geheel verloren,” dacht zij.

„Hij heeft toch een goed hart, nietwaar Harry?” vroeg zij. „Meent gij niet dat hij nog een braaf man kan worden?”

Er gleed een treurige glimlach over Vaughan's gelaat. Hij kende die opflikkeringen, waarbij ijdelheid en zucht naar roem of eer eene hoofdrol spelen en de aantrekkelijkheid van het ongewone een prikkel is.

Ook Temorah kwam in het vroege morgenuur aan de mijn; zij had er, door de anderen onopgemerkt, den geheelen nacht gestaan. Zij schreide en de vrouwen stieten elkander aan, zeggende: „Zij denkt aan haar vader, die op dezelfde wijze omkwam.” Zij had op een hoop steenen plaats genomen met Will's dochtertje op haar schoot en sprak het kind vertroostend toe; Toby's vrouw voegde zich bij haar en ging naast haar zitten jammeren, terwijl zij het bovenlijf voortdurend heen en weer bewoog.

Van den zeekant kwam een dikke nevel opzetten en vóór zonsopgang was die zoo dicht, dat men niet kon ademhalen zonder te hoesten en niet kon zien waar men den voet zette. Het sombere, kale landschap droop waar men het oog wendde. Overal hoorde men droppels neervallen, een zacht gemurmel als van schreiende menschen; maar in de diepte dreunden de houweelslagen onafgebroken. De nachtploeg kwam boven, de dagploeg had hen afgelost; Tom was er niet bij. Hij was beneden gebleven en men bracht hem te eten.

„Dat is weer eens mijn Tom,” dacht Temorah.

Op den vierden dag werden de stemmen der ongelukkigen zoo zwak, dat men het ergste begon te vreezen. De groepen om de mijnschacht werden hoe langer hoe talrijker en de mist hing zoo dik, dat men elkander niet herkende; elke nieuw aankomende scheen een reuzengestalte en bij de weinige woorden, die gewisseld werden, vlogen geheele wolken mist voor den mond van den spreker weg. De kleederen dampten, de schoenen bleven steken in het slijk en alle gezichten met de spitse neuzen

en blauwe lippen waren ernstig en bleek. Toby's vrouw stond voortdurend aan den ingang van de schacht en hare lippen prevelden zachtkens het eene gebed na het andere. Zij kon niet meer schreien. Will's dochtertje had een ouden man bij de hand gevat en staarde met groote wijdgeopende oogen voor zich uit, nu en dan een diepen zucht loozend. De uren snelden voorbij. Beneden werd onverpoosd doorgewerkt zonder een woord te spreken. Het dreunen klonk regelmatig voort. Daar werd een teeken gegeven om de mand op te halen. Zwart, bleek, met verwarde haren en een aan flarden gescheurd hemd verscheen Tom aan den rand.

„Zij leven!" riep hij zoo luid als hij kon. Toby's vrouw viel in onmacht. „Wie heeft er aan gedacht brandewijn mede te brengen? Geef brandewijn!" riep hij ongeduldig en stampte met den voet.

„Hier!" riep Temorah en haalde een kruik onder haar mantel uit. Tom trok haar de kruik uit de hand en was in het volgend oogenblik verdwenen; terwijl Temorah haar best deed Toby's vrouw tot bewustzijn te brengen, waarbij zij tot de ontdekking kwam dat het gezin al weder vermeerderd zou worden.

„Te veel!" dacht zij. „Er zijn er al vier; bijna allen even klein."

Hetgeen eindelijk, na lang wachten, naar boven werd gebracht, geleek nauwelijks meer op Toby en Will en als zij de leiblauwe lippen niet bewogen en de oogen niet geopend hadden, zou niemand geloofd hebben dat zij nog in leven waren. Langzaam, angstverwekkend langzaam scheen het bloed in de aderen terug te keeren en terwijl men hen wreef, wandelde Tom tusschen de groepen arbeiders door en vertelde hoe hij dag en nacht had gewerkt, hoe hij menigmaal tusschen twee slagen in slaap was gevallen, hoe plotseling de steen was uitgeweken, die onder de aardmassa de smalle gang had verstopt, en hoe de beide lijken hem als het ware in de armen waren ge-

vallen. In het eerste oogenblik had hij gedacht dat beiden dood waren en hij zou zelf met hen zijn neergevallen, als de anderen hem niet hadden gegrepen. Door hem ongezien stond Vaughan in zijne onmiddellijke nabijheid en luisterde naar hetgeen hij vertelde; maar de oude Owen, die tot nu toe met de ongelukkige slachtoffers bezig was geweest, kon zijn gezwets niet langer aanhooren; hij klopte hem op den schouder en vroeg of hij zich niet zou wasschen en aankleeden.

„O, ja, heel graag," riep Tom. „Ik zie er uit als een schoorsteenveger en heb honger en dorst, vooral dorst; ik gaf den arbeiders altijd mijn aandeel om hen te versterken."

„En hoe zijt gij zelf dan in het leven gebleven? En waar zijn uwe kleederen?" vroeg Owen.

„Mijne kleederen heb ik gebruikt om hen in te rollen. Zij waren zoo koud en ik ben heel warm; zoodra ik zeker weet dat beiden behouden zijn, ga ik naar huis. Het zou toch jammer zijn van zooveel moeite en werk als zij nu toch moesten sterven!" — Hij naderde de draagbaar, waarop Toby en Will waren neergelegd. Toby's vrouw knielde voor hem neer en bedekte zijne handen met kussen; Will's dochtertje zag het en knielde ook in het slijk voor hem neer. Hij nam het kleine meisje in de armen en kuste het. „Gij zult niet zonder vader blijven! Ik weet wie voor u zorgen zal!" sprak hij luid en doordringend.

„Driemaal hoezee voor onzen Tom!" riep een der arbeiders en duizend stemmen antwoordden en riepen driemaal: Hoezee! en daarna staken zij de hoofden bijeen en eer Tom nog wist wat er met hem gebeurde, vloog hij op hunne armen in de lucht en werd in triomf weggedragen. Een stroom van menschen golfde door den dikken mist naar Vaughan's woning. De mannen losten elkander af om Tom te dragen; de kinderen vlogen vooruit en

spoedig had zich een koor gevormd; onder een oorverdoovend gezang trokken zij voort, in den pas, terwijl zij Tom van tijd tot tijd eens oplichtten opdat allen hem zouden kunnen zien. Hij had de armen over de borst gekruist alsof zijn gescheurd hemd een koningsmantel was. De zoons van den vicaris kwamen hem te gemoet en zwaaiden met hunne mutsen. De nevel scheen voor deze menschenmassa langzaam op te trekken en zoo kon Edleen uit haar raam zien wien zij daar brachten. Haar moederhart zwol van blijden trots, te meer daar haar Tom eene toespraak hield, die telkens door luid gejuich werd afgebroken. Zij sloot haar zoon, hoe hij haar ook afweerde, bevend in de armen en fluisterde hem woorden toe, zooals alleen een blij en beangstigd moederhart ze vinden kan. Haar verloren zoon was de held van den dag, door allen geëerd en geliefd, een menschenvriend, een weldoener!

Kate en de kinderen reden terstond met warme kleederen, spijzen en dranken naar de geredden en werden eveneens met luid gejuich door de verzamelde arbeiders ontvangen. Tegen den avond scheen het dat zich een vurige slang tusschen de bergen door bewoog. Men bracht Tom een serenade met fakkellicht; honderden namen er aan deel en Vaughan's kelder had heel wat te verduren, want de toosten en dankbetuigingen schenen geen einde te nemen. Tom genoot met volle teugen van al dat eerbetoon en vertelde, vertelde en telkens waren de dagen langer, de nachten vreeselijker, de lucht benauwder de verongelukten dooder, en alleen door zijne energie en zijne kunstmiddelen waren zij in het leven teruggebracht. Vandaag geloofde men alles wat hij vertelde en hoe hij vertelde, ja zijne lezing van het voorgevallene was de eenige ware en zelfs zij, die medegeholpen hadden, zwoeren dat Tom en Tom alleen de waarheid sprak. Men juichte en zong en praatte — kortom, er heerschte algemeene vroolijkheid.

Edleen zag er zoo stralend en opgewekt uit als eene bruid; alle zorg en angst was vergeten! Het scheen wel of haar kind van dezen dag af een ander, een goed mensch zou worden, een man, dien men voortdurend zou kunnen toejuichen, dien men nog menigmaal op de schouders zou ronddragen en tot in de wolken verheffen; en zij was de gelukkige moeder van een zoon, zooals zij zich dien gedroomd had, toen zij hem onder het hart droeg en in hare armen koesterde en later, toen zij dacht dat hij zou sterven en zij hem aan den dood had ontrukt.

„Tom!" zeide zij herhaaldelijk en Vaughan voelde dat zij dezen avond geen blik voor hem over had. Zij was alleen de gelukkige moeder van den held van den dag en wilde genieten van haar roes tot er geen droppel meer overbleef in den vreugdebeker. De mist was geheel opgetrokken en het maanlicht schitterde op de zee en verduisterde de fakkels, waarvan de rook tengevolge van de vochtige lucht dicht boven den grond bleef hangen. Zelfs toen de fakkels bijeengeworpen werden en men er omheen ging dansen als om een groot vreugdevuur, behield het maanlicht de overhand. En de zee ging voort met fluisteren en overstemde het heesch gejubel en Tom's onsamenhangende toespraken, die telkens de geestdrift weer deden ontvlammen, waartoe ook de wijn en de brandewijn niet weinig bijdroegen.

Tom was voortdurend met zijne moeder bezig, waardoor hij aller harten won. Voor Vaughan en Kate had hij geen blik over en den ouden Owen riep hij op meesterachtigen toon toe: „Waarom hebben die menschen dáár geen bier? Daar zijn juist de oudste arbeiders!" — Daarna riep hij een knecht en gaf hem een beurs met geld voor Toby en Will, waarop een donderend gejubel hem voor deze gulheid beloonde. Kate merkte het op en dacht: „Hoe zullen wij dat betalen?" — Edleen dacht volstrekt niet aan geld in haar roes.

In een klein, somber vertrekje zat Temorah aan Toby's bed en meer dan iemand dacht zij dat hij den volgenden morgen niet zou beleven. Hulpeloos en krachteloos lag zijne vrouw naast hem. De angst, dien zij gedurende de laatste dagen had uitgestaan, was oorzaak dat zij thans machteloos was. Tegen den morgen viel Toby in een diepen slaap en terwijl de redder werd toegejuicht, streden de geredden een zwaren strijd; het scheen wel of de dood zich zijne prooi niet wilde laten ontglippen. Will was ook doodzwak; hij had een gevoel alsof hij sterven ging, alsof zijn geest reeds zweefde in de oneindige ruimte. Daar hoorde hij, als ware zij mijlen ver van hem verwijderd, zijn dochtertje wanhopend roepen: „Vader! Vader!" en met eene uiterste krachtsinspanning keerde hij langs den langen weg terug, opende de oogen en herkende zijn kind. Nu was hij gered!

Temorah zat aan het bed en benijdde Toby's vrouw, die gedurende den nacht een dood kind ter wereld had gebracht; terwijl zij krachtig leven voelde onder haar hart en niet wist hoe zij in haar levensonderhoud zou voorzien en tevens hare schande verbergen. Daar kwam het geld van Tom voor de verongelukten! Haar had hij nog nooit gevraagd of zij wel genoeg had om te leven en sinds zij hem gezegd had, dat zij moeder moest worden, kwam hij niet meer in hare nabijheid. O, hoe bitter waren Temorah's gedachten nu ze teruggingen naar den tijd, waarin zij zoo gelukkig geweest was. Als een engel werd zij in het ouderlijk huis vereerd. Toch voelde zij dat men haar verstooten zou als men wist....

Kaarsrecht zat zij daar in hare stijf geregen kleederen en waagde het zelfs niet achterover te leunen, uit vrees dat een der buurvrouwen zou opmerken wat niemand zien mocht. Eindelijk kon zij naar huis gaan en uitgeput op hare legerstede neerzinken. Nog niet lang lag zij daar of er werd aan het venster geklopt; zij hield van schrik den

adem in en verroerde zich niet. Wie was dat? Wie wilde bij haar binnenkomen?

Daar vernam zij eene zware stem; was het een man of eene vrouw, die daar riep: „Wilt gij mij niet binnenlaten? Ik zal u geen kwaad doen, arme meid!"

Wie mocht dat zijn? Temorah ging naar het venster, maar deinsde ontzet achteruit. Het was Ulla, de heks, de schrik van den omtrek, Ulla zonder neus, de schrikverwekkende kruidenbrouwster en waarzegster, die brand en storm, gezondheid en ziekte, geluk en onheil in hare hand had.

„Laat mij binnen," zei de oude. „Alleen gelukkige menschenkinderen sluiten de deur voor mij; de ongelukkige laten mij binnen."

„Ik ben niet ongelukkig en begeer niets," stiet Temorah uit.

„Sinds gij de grendels voor de deur schuift, is het geluk uwe woning ontvloden; gij verbergt uwe zonde, mijn kind."

Temorah stond in het volle maanlicht, bleek als dat licht zelve en hare tanden klapperden.

„Doe open, Temorah, ik heb u iets te zeggen, dat de maan niet mag hooren en dat de bloemen opwekt uit haar slaap."

„Maar ik heb slaap. Moet ik dan naar u luisteren?"

„Gij kunt niet slapen, want uw kind laat u niet met rust!" fluisterde de heks en boog zich voorover naar het venster, zoodat Temorah eene schrede achteruit deed.

„Wie heeft u dat verteld?"

„Uw gang, uw gang, mijn kind en uwe angstige oogen."

„Gij kent mij niet; gij hebt mij nooit gezien."

„Ik zie iedereen, ook hen, die mij niet zien; ik zie hen in hun slaap en wakend, wanneer ik maar wil; ik zie hen zondigen en lijden, ik zie hen in den waterspiegel en in den gloed van den haard, overal. Niets blijft voor

mij verborgen. Laat mij binnen. Gij hebt immers ook de zonde binnengelaten!"

Temorah greep naar haar voorhoofd en schoof met bevende handen den grendel weg.

„Hebt gij niets te drinken voor mij? Ik heb dorst," zei de afschuwwekkende oude en sloeg met haar stok op de plavuizen van de keuken.

„Jawel, melk," antwoordde Temorah.

De oude greep met hare beenige vingers de tengere hand, die de melk wilde te voorschijn halen. „Neen, geen melk; oude lieden hebben behoefte aan iets warms; gij zult er geen berouw van hebben, want ik breng u hulp en troost."

„Mij?" ....

„Ja, ik breng u wat; anders zou ik niet gekomen zijn."

„Mij heeft niemand iets te brengen en ik neem ook geen geschenken aan."

De oude lachte. „Dat weet ik en daarom vraag ik eerst wat van u."

„Maar ik heb geen brandewijn."

„Zeker hebt gij brandewijn! Ga maar eens kijken! Ik zag in uw kelder duidelijk een flesch in den linkerhoek achter dat oude, ledige vat."

Temorah beefde nog harder, nam een licht, ging den kelder in en vond de flesch op de plaats, die de oude had aangewezen.

„Dat is lekker!" zei Ulla met de lippen smakkend.

„Nog één glaasje, mijn kind! Dat doet het oude hart goed. Ik zou bijna iemand kunnen liefhebben en dat is mij in langen tijd niet overkomen."

„Hebt gij nooit iemand liefgehad?"

Een zonderlinge blik uit de kleine, ronde oogen viel op Temorah, toen de oude antwoordde: „Ik ben in mijne jeugd heel mooi geweest, mijn kind, nog veel mooier dan

gij, en werd even ongelukkig als gij zult worden, als alle menschen u mijden. Ik zie u reeds wandelen tusschen de menschen als eene afgestorvene. Daarom kom ik u helpen eer het te laat is."

„Ik ben niet te helpen."

„Zeker, zeker! Voor de oude Ulla is niets onmogelijk. Ik zal u iets geven waardoor de sporen van uwe daad verdwijnen, waardoor het leven in u gedood wordt, nog eer het één enkele maal zich heeft doen hooren; gij zult weder onbevlekt te voorschijn komen, nog eer iemand iets van uwe afdwaling heeft bemerkt."

Temorah scheen te groeien, zoo strekte zij zich uit.

„In mij.... het leven.... dooden? Mijn kind dooden? Maar.... dat.... is.... een moord!"

„Nu, nu, niet zulke groote woorden voor iets zóó onbeteekenends. Het heeft immers nog geen geluid gegeven, hoe kan het dan een moord zijn?"

„Maar.... het leeft!" zei Temorah en hare lippen werden sneeuwwit.

„Wie heeft dat gezien?"

„God!" fluisterde Temorah.

„God ziet veel en laat veel toe; dat kunt gij gerust gelooven; Hij heeft een eindeloos geduld!"

„Wee, indien het uitgeput raakt!"

„Gij zijt een zottin. Hadt gij dan niet vroeger kunnen bedenken dat God het zag, in plaats van thans, nu het niets meer helpt? Zottin!"

„Wat ik gedacht en niet gedacht heb gaat toch mij aan en mij alleen?"

„Zoo trotsch? Zoo trotsch?"

„Wat blijft mij over behalve mijn trots?"

„De schande."

Eene huivering voer Temorah door de leden.

„Ik wil u niets doen; ik wil u alleen den mond afwisschen, opdat de menschen niet zien zullen dat gij gesnoept hebt."

„Wat gaan mij de menschen aan?"

„Gij moogt hen kùnnen missen, evenals ik, mijn kind, zij laten u niet los. Geen woud zoo dicht, geen ravijn zoo steil is duister en afgelegen genoeg; zij zoeken u op, gebruiken u en werpen u vol afschuw weg."

„Ik verlang volstrekt geen medelijden."

„En toch hebt gij hier zitten jammeren en gezegd: ,Kan mij dan niemand helpen!' En nu kom ik en gij neemt mijne hulp niet aan."

„Neen, zulke hulp wil ik niet."

„Gij meent toch niet dat hij hier komen en u afhalen en u in uwe eer herstellen zal?" De oude lachte weerzinwekkend.

„Neen, daaraan denk ik niet en ik heb hem ook niet noodig, hem zoo min als de anderen," zei Temorah en staarde somber voor zich.

„En gij wilt ook geheel alleen in uw levensonderhoud voorzien?"

„Geheel alleen."

„En voor de kleertjes zorgen?"

„Ik spin en weef en naai zelve."

„Des nachts voor u en des daags voor andere menschen."

„Ja, natuurlijk, des nachts voor mij. Hoeveel menschen werken niet 's nachts!"

„Maak dat kind weg! Ik zeg u, wanneer gij den eersten kreet hoort, zullen u de vingers jeuken om het de keel dicht te knijpen, opdat het stil worde voor eeuwig!"

„Afschuwelijk!"

„Neen, dat is alleen natuurlijk. Gij zult het haten, zooals uwe zonde, niet liefhebben, volstrekt niet; het zal een doorn zijn in uw vleesch, een keten aan uw voet en een middel tot eene ontzettende wraakneming. Geloof mij, ik zie ver vooruit, Temorah!"

„Het is mogelijk, maar ik ben niet bang voor mij zelve."

„Zoo? En gij beeft!"

„Dat is evenals het water in den wind. Op den bodem is het kalm, stil als de dood."

„Dwaas schepsel!"

„Ja, ik ben wel dwaas geweest!"

„En gij zijt het nu nog. De liefde is zoet, de liefde is heerlijk, maar voor ons, vrouwen, verre van onschuldig. Wij moeten er aan gelooven."

„Onrechtvaardige wereldorde!" stiet Temorah uit.

„Ja, ja, voor de mannen niets dan scherts, voor ons alle ellende!"

„En dan gaat ze voorbij!"

„Zoo! Gaat ze voorbij?" — Een loerende blik vergezelde deze woorden.

De angst sloeg Temorah weder om het hart.

„Ik bedoel dat men niet meer zoo kan liefhebben, als men.... als men...."

„Gij behoeft u volstrekt niet te verontschuldigen, volstrekt niet. Ik weet dit alles veel beter dan gij, want ik ken het langer. Ik wil u alleen nog dit zeggen: de liefde gaat niet voorbij, ze verandert slechts, ze wordt anders geschreven. Zie, zoo schrijft men ze: H. A. A. T. Ze blijft echter altijd dezelfde oude, dwaze liefde, die ontwaakt en bloeit als een meizoentje tusschen het dorre gras, en eeuwig behoudt zij dienzelfden bedwelmenden geur."

Temorah keek de oude verbaasd aan, maar het afgrijzen, dat zij voor haar gevoelde, werd door deze ontboezeming niet weggenomen.

„Nu ga ik heen," zei Ulla na een oogenblik gezwegen te hebben, „ik ga heen en dan zult gij schreien en jammeren, omdat gij mij hebt laten heengaan, omdat gij te trotsch waart om te zeggen: Help mij, Ulla! — omdat gij zoo beschroomd zijt, dwaze meid!"

„Ik zal mijn lot dragen," zei Temorah en beet zich op de lippen.

„Dat kunt gij toch niet! Ik weet dat beter dan gij. Ja, ja, gij meent sterk en krachtig te zijn als een man. Dat zijt gij niet, Temorah. Uwe vijanden zijn sterker dan gij. Gij zult bedrogen uitkomen, dat zeg ik u!"

Met den stok op de steenen stampend verliet de oude vrouw de hut en Temorah bleef daar nog langen tijd staan alsof zij droomde. Zij luisterde naar de schreden, die langzaam wegstierven; eindelijk werd alles stil en toen viel zij naast den deurpost neer, waarbij zij stond, en steunde als een gewond dier en opende den mond zoo wijd als zij kon, om niet te stikken en legde de hand op de plaats, waar zij haar kind voelde leven, en vervloekte zich zelve, het kind en Tom en was zoo wanhopend als een sterke ziel wanhopend zijn kan, die aan den storm van hartstochten en onheilen is prijsgegeven. Zij sloeg het hoofd tegen den muur en bewoog zich heen en weer, alsof deze regelmatige beweging haar tot kalmte brengen zou.

„Moord! Het zou een moord zijn!" herhaalde zij. „Ik ben zoo ongelukkig! Ik ben zoo ongelukkig! Goede God! Ik ben zoo ongelukkig!" — In de liefde, in geluk en ongeluk vindt de mensch meestal slechts één woord, dat hij bij al zijn weifelingen herhaalt.

Toen de morgen begon te grauwen zat zij daar nog in hevigen strijd met 'slevens onverbiddelijken loop, hulpeloos, troosteloos, zoo verlaten als in het graf, zoo eenzaam als slechts een ongelukkige eenzaam zijn kan, al is hij in purper gekleed en door bewonderaars omringd. Zij had een gevoel alsof zij zich voor de eerste zonnestralen moest verbergen en stond op, sloot alle deuren en begaf zich te bed. Maar ook daar nog meende zij dat allen haar zagen; zij sloeg de dekens over het hoofd totdat haar hart dreigde te bersten van benauwdheid en hare wangen begonnen te gloeien. Zij was dien morgen zoo zenuwachtig en voelde zich niet in staat om weder de comedie te spelen voor de menschen en peinsde er over of zij voor

vandaag nog brood genoeg had. Neen, zij had niet genoeg om haar honger te stillen, maar er uitgaan kon zij niet.... neen, thans niet! Nog één enkel uur moest zij zich verborgen houden! Zwakte en uitputting deden haar in slaap vallen en zij droomde, dat Tom het huisje naderde met een fakkel in de hand en dat zij riep: „Pas op, Tom! Gij zult mijn huisje in brand steken!" Maar Tom lachte en zeide: „Ik ben een held! Ik zal u een paleis geven in plaats van dit kleine huisje. Maar dat kind moet weg.... dat kind wil ik niet hebben! Ik kan geen kinderen uitstaan en dan.... gij moet met een anderen man trouwen, want.... ik ben een held! Ik vraag niet naar liefde! Gij zijt dwaas, Temorah! Ik heb u gezegd dat ik u liefhad en gij hebt mij geloofd!" Zoo sprekend wierp hij de fakkel weg en in een oogwenk ging het huisje in vlammen op. — Temorah ontwaakte met een angstkreet op de lippen. Het was echter de eerste zonnestraal, die zich door de reet van de deur een weg gebaand had naar haar bed en het hout langs den wand verguldde. Zij droomde zoo dikwijls van brand en van ondragelijke hitte in haar hoofd en dan was zij daarna altijd zoo moe, alsof zij nachten achtereen gewaakt had. In zulke oogenblikken was zij ook helderziende en zag zij dingen, die nog in de toekomst lagen. Zoo zag zij thans ook duidelijk Tom naar Kate gaan, haar omarmen en haar kussen. Zij zag ook hoe Kate zich verweerde en hoe hij vleide en haar allerlei lievigheden influisterde en haar eindelijk op zijn schoot nam. En Kate boog haar hoofdje en wilde boos worden, maar toch lachte zij en hij kuste haar nogmaals en scheen haar iets te smeeken en toen nam zij een fraai kruisje met schitterende roode steenen van haar hals.... o, wat fonkelden ze!... het gefonkel deed Temorah pijn achter in het hoofd.... en gaf het aan Tom en Tom lachte en kuste haar weder en Temorah wilde schreeuwen.... maar Tom was al weg en Kate keek hem lachend uit het venster na.

Nog steeds voelde Temorah die brandende pijn in het hoofd. Nu scheen het haar toe alsof hare moeder binnenkwam, de deuren van de bedstede zachtkens opende en dreigend, doch ook met een medelijdenden blik, den vinger ophief. Temorah sidderde voor dien blik en wilde de armen naar haar uitstrekken; maar hare moeder weerde haar af en hief nogmaals dreigend den vinger op en.... was verdwenen. Temorah schreide en schreide tot het duister werd in haar hoofd en hare oogen brandden als in hevige koorts.

Eindelijk stond zij op en dronk begeerig al de melk op, die zij in huis had. Toen zij eenmaal op de been was, voelde zij ook haar moed herleven, ofschoon het aankleeden, het opmaken van het haar en het rijgen van haar corset haar dagelijks moeilijker begon te vallen. Toen de frissche morgenlucht haar echter in de oogen en om de wangen blies, had geen mensch kunnen vermoeden welk een vreeselijken nacht zij had doorleefd.

VIII.

Onder de gouden ruischende boomen zat Llewellyn op een hoog rotsblok en staarde in de verte over de zee, die hare glinsterende golven rusteloos naar het strand stuwde. Vluchtige wolkenschaduwen tintten haar vlak nu en dan met donkergroen of zwartachtig grijs, zoodat achter deze donkerder plekken het zonlicht des te helderder uitkwam en helle lichtpunten op de golven tooverde. En rusteloos beklom de vloed het strand, als wilde hij geheel het land verzwelgen. De vlugge schaduwen streken ook over de boomen heen, wier kruinen, door den wind bewogen, haar bekoorlijken lentetooi als in stille verzuchting neerstrooiden op de aarde, die zich daarin met een beha-

gelijk gevoel van naderende warmte als in een warmen mantel wikkelde.

Llewellyn's hand speelde in zijn langen, witten baard, en zijn blik drong niet in de verte maar in zijn eigen binnenste. Eene onbeschrijfelijke verandering greep in zijne gelaatstrekken plaats, alsof ook daar wolkenschaduwen voor eensklaps doorbrekende zonnestralen weken, als werd zijn grijze ouderdom door den stormwind weggevaagd om voor den stralenden glans der jonkheid plaats te maken. Een blos kleurde zijn aangezicht, de rimpels op zijn voorhoofd verdwenen; de wind spreidde de witte lokken als besneeuwd mos daarover heen; de neusvleugels trilden als onder den ademtocht van een jeugdigen hartstocht. Het was alsof zijne trekken met ieder oogenblik fijner en doorzichtiger werden en alsof een tweede licht uit den diepsten grond zijner oogen straalde.

Zulk een herfstdag overlaadt de ziel des zangers met bliksemende vonken en dreunende donderslagen; hij doet daar binnen duizende onbekende machten werken, duizende half begrepen gedachten opwellen, waartegen hij machteloos worstelt.

„Eer belet men den Hekla vuur te spuwen," mompelde Llewellyn, de zware wenkbrauwen samentrekkende, zoodat ze zijne oogen overschaduwden gelijk zwaar geboomte een glinsterend meer. „Ik wil niet! Ik moet niet! Heb ik niet oude liederen genoeg? Waarom dringen dan de nieuwe zich aan mijne ziel op?"

Herinneringen rezen bij hem op als geestenscharen en zijn hart werd zoo vervuld met smart, dat het hem was alsof hij kon weenen zooals alleen een jongeling weent. Als de worsteling van Jacob met den engel, zoo is des dichters scheppingsuur. Llewellyn kende zeer goed het ruischen van den vleugelslag des engels, dat voor hem echter meestal iets demonisch had, omdat het hem in een helschen vuurgloed onderdompelde. Want onder schamper hoonge-

lach riep, hetzij dan de engel of de demon, hem toe dat hij volstrekt niets was, dat alles, wat hij tot dusver had voortgebracht, hem tot schande strekte, ja, niet waard was gezongen te worden.

„Ik weet het wel, ik weet het wel," steunde Llewellyn. „Ik heb vergeefs geleefd, heel mijn lange leven! Al wat ik den menschen heb voorgezongen was prulwerk en nooit heeft het iemands hart verkwikt, neen, nooit!" Juist op dat oogenblik trok de schaduw eener wolk over hem heen en de stormwind juichte alsof hij een groot werk volbracht.

„Ja, ja," zei Llewellyn, „ik zie haar nauwkeurig; zij heeft gouden lokken en zit te spinnen. Waarom spint zij toch zoo?" De zon keerde terug en in haar stralenglans dwarrelden de bladeren in 't rond, alsof zij krijgertje speelden en volstrekt niet gestorven waren.

„Op deze plek hebben wij elkaar toch ontmoet, Ulla en ik!" Bij dezen naam kleurde des zangers voorhoofd zich gloeiend rood. „Zij was zoo schoon als het lied, met groote, zwarte oogen, diep als een afgrond. Ja, als een afgrond was zij en heur haren waren als de bladeren hier, bruin en goud en glansrijk, en ze roken zoo heerlijk, ze roken als mos, neen, als de heide, wanneer zij bloeit. En in haar nek, daar krulden ze. Neen, maar, hoe ze krulden! Ik moest altijd naar die kleine krulletjes zien. En dan haar neusje! Dat neusje was zoo mooi, dat ik uren lang op den grond wilde liggen om naar haar neusje te kijken. En het puntje bewoog zich met haar bovenlip wanneer zij sprak. En haar stemmetje....!" De bard sprong op, liep eenigen tijd heen en weer en ging weer zitten.

„Ik hoor die stem tot in mijn graf naklinken. Dat was eene stem, zooals die, welke tusschen de snaren van eene harp zweeft, altijd daar waar men niet speelt. Men kan haar niet vangen. Zij vleit en plaagt en koost en toornt en is zoo diep en is zoo hoog:

Als wen door 'tloof de lentewindjes suizen,
Als wen bij storm de dennen klagend ruischen,
Als klonk de harp bij schuimende bokaal,
Als zong de zon, als klonk haar straal, —
Dat welt uit de keel,
Als voog'lengekweel,
Dat lacht door de lucht,
Of in duiz'lende vlucht
Een kling haar doorklieft.
Dan siddert het hart
Van zalige smart....
Het leeft wijl het lieft.

Neen, zoo niet! Prulwerk is het! Dan beeft alles daarbinnen zoo heftig en dan schemert het iemand voor de oogen, dat hij de lippen moet kussen, waarover zulk een toon is gevloeid..... En ik heb ze gekust, die lippen! Neen, maar hoe heb ik ze gekust! Hier, bij dezen boom! Ik had haar in het mos gegooid; ze sloeg de armen om mijn hals en zei: 'Uwe oogen zijn een zee en ik wil die leegdrinken, want mijne oogen zijn brandende kolen, die kunnen heel eene zee leegdrinken, zonder uitgebluscht te worden; zoo branden ze. Voelt ge hoe heet ze zijn?'

„Ja, ja, God weet het! Zoo heet! Ik voel ze nog!" Hij stond weder op en wandelde heen en weer en leunde tegen den boom; daarop sloeg hij zijne armen om den boom en drukte zijn voorhoofd daartegen en zijne slapen klopten zichtbaar.

„Die andere, die spint, wat wil die toch van mij? Ik wil aan Ulla denken. Ik ben hier gekomen om aan Ulla te denken. Ik wil niet, ik wil geen lied zingen. Ik wil aan Ulla denken?"

„Is de eeuwigheid lang?" heeft ze toen gevraagd.

„De eeuwigheid is als een kus, ziet ge? Zoo!"

„Dan is ze kort voor mij en mijne liefde."

„Ja, ja, de eeuwigheid!" Llewellyn steunde luid. „Ik

ben niets, volstrekt niets ben ik, geen man van eer, geen zanger, geen denker, geen vader, geen vriend. Ik ben niets, niets! . . . . ."

De boom wiegde zijn kruin heen en weer en zuchtte en steunde onder het huilen van den wind en de bladeren dwarrelden op Llewellyn's haar en mantel.

„Zij spint voor iemand uit liefde. Zij spint zelfs bij nacht. In den maneschijn zag ik haar duidelijk en de burchttinne zag ik. Daar beneden golft de zee en dan kijkt zij zoo dikwijls om en luistert naar de zee. Ik wil niet. Er komt toch niets van. Ik kan niet eens een lied maken. Ja, als ik een schilder was, dat was iets anders! Als ik een schilder was, dan had ik Ulla uitgeschilderd voordat zij . . . . voordat zij . . . . nu ja!" Eene huivering schokte zijne geheele gestalte en deed zelfs den boom, waartegen hij leunde, schudden. Hij liet den boom los, keerde naar zijn steen terug, nam weder daarop plaats en sloeg met de handen op zijn knieën — zoo kwelden hem zijne gedachten. Daarop begon hij zachtjes te zingen. De storm huilde met donderend geweld. Hij hoorde het niet. De zee rees dreigend omhoog. Hij zag het niet. Hij zong met zachte, diepe stem in den storm en brak nu en dan zijn lied af, om het terstond weer te hervatten:

„Ik vraag niet meer naar licht en glans,
Niet naar den naam, den roem eens mans;
Voor mij geen liefde, rein en teer,
Alleen keer 'k tot het al eens weer.
Mijn leven? Niets dan droomerij!
Des harten roes ging ook voorbij.
Niets heeft het lot voor mij bewaard,
Geen vrouw, geen kind, geen disch, geen haard! . .
Mij zelven ben 'k een droom."

Peinzend stond hij weer op en zocht tastend naar zijne harp. Het instrument stond in de nabijheid tegen

een boom en deed van tijd tot tijd, als de wind door de snaren ruischte, een zachten toon hooren, als leed zij zelve ook, als smeekte zij om de verlossende hand, die in staat was om ziel en harmonie uit haar te voorschijn te roepen. Maar Llewellyn dacht er al niet meer aan dat hij naar zijne harp had gezocht.

„Mijne eenzaamheid zou steenen kunnen vermurwen," mompelde hij. „De steenen zou zij kunnen roeren, dat ze mij antwoord gaven evenals de storm, maar dan zouden ze mij nog vergeten. De geheele wereld is zoo, louter echo. Bruist men op, dan doet zij desgelijks; ziet men haar aan met vriendelijk stralenden blik, dan lacht zij — en vergeet iemand nog voordat men haar den rug heeft toegekeerd. De zanger is voor haar eene natuurkracht en een spiegel. Ik wil niet! Ik wil niets met u te maken hebben, spinster! Voor wien spint zij toch? Zij bemint, zij bemint iemand daar beneden, in die onderaardsche gevangenis van den burcht, en spint en weent omdat haar vlas op raakt en roept de maan aan, dat zij haar heure stralen zende, opdat zij die spinne in plaats van vlas. — Ik kon er toch niets aan doen dat ik in onmacht viel, toen ik Ulla weerzag vol litteekenen, zonder neus, zoo leelijk! zoo leelijk! Wat had ik dan gedaan? En zij, wat had zij gedaan? Wij hadden elkander bemind. Hemel, welk een groote misdaad! In de oogen der menschen eene groote misdaad, doch eigenlijk niets dan eene heilige natuurwet, mijn heilig recht. Zij was de mijne! Zij gaf zich geheel aan mij over! En toen ik mij van haar afwendde, toen — o, ontzettend!.... werden hare prachtige haren in één nacht grijs; zij vluchtte voor de menschen en ik, lafaard, die ik was, ik volgde haar niet, ik vroeg niet waar zij gebleven was, ik liet haar over aan haar lot! Wellicht is zij gestorven! Ik weet het niet. Maar op stormachtige dagen ontwaakt de oude liefde weer; dan doorstroomt ze mij van het hoofd tot de voeten; dan

staat zij in levenden lijve voor mij, verrukkelijk schoon en met dezelfde welluidende stem." De oude man schudde de haren naar achteren en groote zweetdroppels parelden op zijn hoog voorhoofd. „Ik ben koud," sprak hij op eenmaal, „ik ben zoo koud, alsof ik in het graf lag!" Hij trok den mantel dichter om zich heen en begon weder zacht te zingen:

„Zoo bleek is ze en stil; ze gaat uit in den nacht.
Wat, wat draagt ze onder haar mantel daar toch?
Is 't het spinrokken soms, dat ze wegstopt bij nacht?
En tooide zij 't hoofd in den maneschijn nog,
Opdat haar een maanlichtstraal kuss'?

Wat draagt ze daar weg in den donkeren nacht,
Waarover zij angstig haar mantel zoo trekt?
Zeg, heeft ze een banier naar het water gebracht,
Een goudgestikt vaandel, wel toegedekt?
En werpt zij 't daar neer in den vloed?

„Wat is 't?" spreekt de vloed, „dat zoo wit schijnt bij nacht?"
De burchtvrouw keert doodstil terug naar 't kasteel,
Ze heeft in haar mantel niets wedergebracht.
„Wat viel?" vraagt de vloed, „toch mijn waatren ten deel,
Warm leven en ijzige dood?"

Vol vreeze en vol schrik vliedt de stroom in den nacht,
Gelijk langs de wangen een traan nedervliet,
En spreekt tot de zee: „'k Heb voor u wat gebracht;"
Iets wits en iets kleins is 't, dat verder al schiet,
Gansch stom in de ruischende zee.

„Wat is 't?" vraagt de zee en bruist op in den nacht,
„Een spinrokken, vaandel, een hoofdsieraad fijn?"
„Neen, neen," zegt de vloed, „maar zij heeft het gebracht,
De burchtvrouwe bracht het bij maneschijn,
Iets wits is het, stom ook en koud."

„Mijn' schoot," spreekt de zee, „werd in duisteren nacht
Zoo menige burchtvrouw met doodsbleek gelaat,
Zoo menige dappere krijgsheld gebracht;
Maar denk niet dat ik ooit een traan er om laat
Wanneer 'k ze met duisternis dek."

„Neen, neen," spreekt de vloed en hij zucht door den nacht,
„Wat 'k bracht is een kindje." — Nu weende de zee.
De burchtvrouwe nadert haar woning heel zacht,
Zij brengt in haar mantel nu niets meer mee.
Het maanlicht schijnt wit op het witte in de zee."

Hij staarde peinzend voor zich met de vreeselijke vraag, die hij zijn gansche leven niet gewaagd had te doen, op het voorhoofd geschreven. Het lied, dat de lippen daarbij zongen, was slechts de echo van de brandende vraag. „Indien het kind nog leefde, zou ik het weten! Het zou niet mogelijk zijn! Maar zij was zoo wanhopend en heur haar was zoo wit en wat doet een meisje niet in haar wanhoop!"

Nog steeds parelden de zweetdroppels op het voorhoofd van den ouden bard en hij trok den mantel vaster om zich heen en bemerkte niet, dat reeds eenigen tijd iemand dicht bij hem stond en hem onafgewend aanstaarde; de gestalte was in een zwarten mantel gehuld en had een hoofddoek over het gelaat getrokken. Alleen de rimpelige oogen, die Temorah zoo beloerd hadden, schenen aan deze roerlooze gestalte te leven.

„Ulla!" fluisterde de bard binnensmonds. „Ulla, ik heb u liefgehad! Hebt gij het kind gedood, Ulla? Mijn kind? De vrucht van onze groote liefde? Neen, nietwaar? Maar heur haar was in één nacht vergrijsd en zij heeft zich niet weder vertoond. Zij was wanhopend en ik liet haar alleen met haar wanhoop! Ellendige, die ik was! Zijt gij dood, Ulla? O, waart gij maar dood, dan wist ik dat gij

de harp greep en zag, dat die in zijne onmiddellijke nabijheid stond, gaaf en ongedeerd, en slechts antwoord gegeven had op zijne vraag.

„Ja, ja, gij geeft mij antwoord," zei hij, het instrument met teederheid vastklemmend. „Wij veroveren samen de wereld, nietwaar, gij en ik, mijn beste harp! Wij hebben vleugels aan schouders en voeten. Kom, ontferm u over mij, help mij zingen, ik ben zoo moe!" Zijne hand zonk langs zijne zijde af, hij boog het hoofd en leunde met het voorhoofd tegen de harp, die, dicht aan zijn oor, voortdurend klonk tengevolge van den wind. Llewellyn liet zich door deze tonen in slaap wiegen, ten minste, na den storm in zijn gemoed, sliep thans zijne ziel. Het werd zoo stil in hem, zoo kalm dat hij bijna vergat adem te halen en in dezen droomenden toestand doemden de gestalten uit zijne balladen voor hem op alsof zij werkelijk bestonden. Hij zag elke hunner bewegingen; hij hoorde den klank hunner stemmen. Zich zelven had hij geheel vergeten. Hij voelde den storm niet meer, hij zag niets dan gestalten en hoorde niets dan het gelispel van de harp, die hem moed scheen in te spreken. Van tijd tot tijd hield de storm op en dan scheen het hem toe of een teedere hand of zachte lippen zijn hoofd aanraakten. Plotseling werd hij echter wakker; het scheen alsof zijn hart een geweldigen sprong had gedaan, want het begon te hameren in zijne borst; zijne handen werden ijskoud, zijne wangen met een jeugdigen blos overtogen, zijne oogen vol vuur en gloed en uit zijn mond stroomde een lied, als ware een hoogoven geopend en als stroomde de klokspijs in haar gloeienden, glanzenden toestand er uit, juichend, vrij, zich met weerzin gevangen gevend in den wachtenden vorm. Het scheen alsof de storm plotseling was gaan liggen, ten einde naar het lied te luisteren; als klopte de gansche natuur mede met den polsslag des dichters; alsof deze den storm, de zon, de schaduw en het licht aan zich dienstbaar gemaakt, in

zich vereenigd had. Hij had een scheppingsuur, zooals hij nooit te voren had gekend:

In zilverschijn blonk er heur hagelwit kleed,
Heur haar, als gesponnen goud,
Omgolfde als een mantel haar fiere ġestalt',
In slepende plooien ontvouwd.

En nauw heeft de zanger het maagd'lijn aanschouwd,
Of daar voelt in zijn hart hij een slag,
En als er een traan in haar hinde-oog welt,
Dan is 't zijn beslissende dag.

En toen d' allereersten kus zij hem gaf,
Met bevenden rozenmond,
Toen vloog 't door zijn leden als bliksemvuur,
Dat plotseling slaat in den grond.

En toen ze zeide: „mijn liefste lief!"
Met haar stemme zoo roerend van klank,
Toen blonk 't voor zijn oog als een flikkerend zwaard,
Toen klonk 't in zijn borst als gezang.

Hij lag op zijn knieën in 't rozenbosch,
Zijn aangezicht rustte in haar schoot,
Zijn lokken doorwoelde haar teedere hand:
Een geluk, voor een sterv'ling te groot!

Daar klonk er een tred en daar dreunde er een woord: —
Een ijzeren greep aan zijn arm —
„Hier, sleept naar den kerker den zanger weg!" —
„„Erbarm u, mijn vader! Erbarm!""

„„Ik wil hem vergeten van dit uur af,
Ik wil nooit weer hem zien,
Maar laat den knaap slechts over de zee
In vrijheid en veiligheid vliên!""

„Den knaap wacht de dood in des kerkers nacht;
De beul wenkt, niets redt uit zijn hand.
Hij heeft van uw kleinood, uw eere, u beroofd,
Mijn naam ook vertreden in 't zand!" —

„„O vader! gij weet niet hoe bitter ik lijd,
'k Wil eeuwig verloren zijn,
Indien gij, mijn vader! deez' enkele maal
Genâ schenkt den liefste mijn!"" —

„Welaan dan, zoolang als uw vinger den draad
Blijft spinnen bij nacht en bij dag,
Zoolang blijft uw lief in het leven gespaard,
Zoolang als hij leven mag."

„Doch is ook maar eenmaal uw spinrokken leeg,
Zinkt eens maar uw hand in uw schoot,
Dan is, eer ik nog heb met de oogen gewenkt,
Uw minnaar een kind van den dood."

Terstond greep het meisken het spinrokken aan;
Zij spon, tot de zonne verdween,
En spon in het maanlicht aan 't strand van de zee,
Tot ze weer aan den hemel verscheen!

Dan ging ze ten kerker en leunde aan de deur
En spon zich de vingren aan bloed:
„„Zing, liefste mijn, zing toch uw liedren mij voor,
Uw zang staalt mijn zinkenden moed.""

Dan klonk daar van binnen een wonderschoon lied,
Waar keten en tralie van trilt,
Met bloedende vingren spon 't maagdelijn voort,
De Graaf spreekt nu toornig en wild:

„Gij spint nu acht dagen, acht nachten maar door,
Ik wil u niet dooden, dwaas kind,
Ik dwing u tot rusten, ook tegen uw wensch:
Geen vlas, dat gij uren ver vindt."

Geen vlas meer! Hoe jammert het maagdelijn!
Ze omhult zich het doodsbleek gelaat.
Al trekt zij de draden als spinrag zoo fijn,
Het strekt zelfs deez' nacht niet tot baat.

„ „Houd op toch, mijn lievling, ach zing nu niet meer!
Geen vlas vindt er langer mijn hand.
De zon, als ze morgen verrijst uit de zee,
Vindt u niet in der levenden land." "

Doch als weer de daag'raad zich spiegelt in 't nat,
Wat ziet zij? Een doodsbleek kind,
Een beeldschoonen knaap aan den kerker geleund,
Die weent en dan glimlacht en — spint.

„ „Mijn goudgele lokken sneed 'k af dezen nacht,
Mijn liefste, en ik spin laat en vroeg.
Ik draai telkenreize twee haren ineen,
Zoo heb 'k voor mijn leven genoeg." "

En als nu de burchtheer dat ziet van omhoog,
Verduistert zijn blik en hij zendt
Den sleutel des kerkers terstond naar beneên:
„Zeg den zanger: zijn lot is gewend."

„En als hij zoo leelijk een bruid zich nog wenscht,
Welaan dan, ze worde zijn vrouw;
En wat ooit een dwaas, verliefd meisje begeert,
Wat man, die 't verhinderen zou?"

Een vol akkoord sloot zegevierend deze ballade en Llewellyn zat in den zonneschijn, met een gelukkigen glimlach om de lippen, als een kind, en herhaalde enkele zinnen en woorden en bracht hier en daar, ook in de melodie, wijzigingen aan. De storm bleef zwijgen en het luisterende woud nam de tonen en de door den zanger gefluisterde woorden in zich op: „Mijn eerste, goede lied! Voor wien kan ik het nu zingen? Ik moet het voor

iemand zingen, anders houd ik het niet uit!" Hij wist niet dat daar achter een boom verborgen een van God en menschen verlaten vrouw stond te schreien, alsof haar het hart zou breken. „Alle geesten omringen hem!" snikte zij. „En hij is jong en schoon gebleven, hij is een beroemde zanger! En dat weet hij! Zie, hoe zijn gelaat van vreugde straalt! Al zijn lijden is voorbij evenals de storm voorbij is! Vrij, rijk en gelukkig, als behoorde de geheele wereld hem toe en als kon hij de geheele wereld wegschenken! Ja, hij was altijd een koning en zal het altijd blijven!"

En de arme vrouw schreide, schreide, alsof de tranenvloed den vuurgloed in haar gemoed zou blusschen, die telkens, wanneer zij naar hem keek, weder werd aangewakkerd. Zij zag hoe hij opstond en de harp zorgvuldig inpakte om haar mede te nemen. Hij deed het, alsof hij eene teergeliefde vrouw in een zachten doek wikkelde, zoo teeder rustte zijn blik op de harp, zoo teeder omvatten zijne handen het instrument. Daarna liet hij zijn arm een boog beschrijven alsof hij dankbaar afscheid wilde nemen van de natuur, die hem beluisterd had, die hij al de kracht zijner ziel had geschonken. Het was alsof de grashalmen kleine handen naar hem uitstrekten, alsof de bloemen hare ronde gezichtjes naar hem ophieven, als fladderden de bladeren hem achterna. Alles leefde om hem heen, door zijn adem bezield en hij was zoo gelukkig als voelde hij twintig levens in zijne borst, als was hij zich bewust de bezitter te zijn van eene eeuwigdurende jeugd, van eene onuitbluschbare scheppingskracht. Hij geloofde aan dit lied. Hij hield het voor het eenige, dat ooit gemaakt was; voor het lied, dat hem tot dichter had gestempeld.

Met onverschilligheid, bijna met tegenzin, dacht hij aan zijne vroegere scheppingen. Heengaande herhaalde hij telkens gedeelten uit zijne nieuwe ballade en lachte daarbij vergenoegd.

En Ulla sloop naar de plek, die hij had verlaten, kuste zijn voetspoor, den steen, waarop hij gezeten had, de bladeren, die hij met zijne hand had aangeraakt. Met jaloersche haast zocht zij het gras en de bladeren bijeen, verborg ze aan haar boezem en snelde met haastige schreden in de tegenovergestelde richting heen.

IX.

„Het is hier om te stikken!" zei Una en schoof het venster op. „Ik begrijp niet hoe de menschen zoo kunnen stoken, alsof het winter is, terwijl er slechts eenige droppels regen vallen."

Op dit oogenblik wierp een windvlaag een waren stortvloed naar binnen; de natte takken sloegen tegen de ruiten en de boomen ruischten als de zee, terwijl zij het water afschudden, dat in bruine beken langs de wegen wegvloeide.

„Ziezoo, nu krijg ik ten minste een weinig lucht!" sprak zij. „Neen, Missy, niet dicht doen! Och toe, ik smeek u! Ik heb den geheelen morgen al een gevoel gehad of ik stikken moest; ik ben zóó warm, zóó gloeiend, dat ik reeds een dunnere japon heb aangetrokken! Neen, Missy, niet dicht doen, hoor! Gij maakt mij ongelukkig, als gij de ramen sluit."

„Is dat *mijne* Una, die daar spreekt als een grillig kind? Het is heel koud vandaag en gij hebt gisteren gehoest en van nacht ook, heel dikwijls zelfs, en vreeselijk gewoeld in uw slaap — ik ben bij u geweest."

„Maar, lieve Missy, moet ik dan altijd bewaakt worden als een klein kind!"

Una was boos en ongeduldig en wist niet waarom. Zij ging bij den haard staan en haalde de houtblokken met den pook uit elkander, waarbij het bloed haar naar de

wangen en de slapen vloog en ging toen naar den schoorsteenmantel.

„Daar staat die pendule weer stil en het is zoo vervelend als men haar zoo dikwijls moet laten slaan. Neen, Missy, niet doen, het dreunt mij zoo in het hoofd."

Het mooie meisje weerde Missy's zachte hand af, die zonder een woord te spreken de pendule gelijk had willen zetten; daarna ging zij naar de tafel. „Ziedaar," sprak zij, „nu heeft Gladys al weder mijn potlood weggemaakt in hare opruimwoede! Ik zie hoe zij het weggedragen heeft. Maar.... het is mij hier te warm! Ik zal werkelijk stikken!" Zij schoof een ander raam op, dat minder op den wind stond en waar de regen in schuine stralen langs viel. Ha, nu heb ik lucht! Neen, Missy, niet het hoofd schudden! Ik kan het immers niet uithouden! Ik ben nog zoo jong.... het is mij hier veel te warm!" Zij hield de handen en de polsen buiten het raam in den regen.

„Het zal Martijn zeker veel genoegen doen als zijne aanstaande zich hier eene doodelijke verkoudheid op den hals haalt!" zei Missy op verwijtenden toon.

Una trok hare handen terug en drukte ze tegen de wangen. „Gloeiend, gloeiend!" sprak zij en wees naar hare borst. „En zulk een zonderlinge smaak in den mond!" In het volgend oogenblik stiet zij een rochelend geluid uit, drukte den zakdoek aan de lippen en hield dien Missy voor de oogen. De doek droop van het bloed. Een stomme blik, waarin doodelijke ontsteltenis te lezen was, vergezelde deze beweging. Missy meende dat haar hart stilstond en de beenen hun dienst zouden weigeren, maar met die heldhaftigheid, welke alleen de liefde in haar dienst heeft, sprak zij lachend: „O, dat beteekent niets, dat heb ik zoo dikwijls gehad toen ik jong was; dat is evenals bij een neusbloeding, een klein adertje, dat in den hals springt. Ik zou niet dadelijk spreken en stil

gaan zitten, want het is niet noodig dat er nog meer komt. Neen, wezenlijk, Una, het beteekent niets; gij ziet immers hoe kalm ik er onder blijf; wij zullen dien doek wegbrengen en u wat frisch water halen, dan is het spoedig over."

Zoo sprekend schoof zij het raam neer, liet het jonge meisje in een grooten, gemakkelijken stoel plaats nemen en zei: „Ziezoo, kijk nu maar een oogenblik naar de mooie kleuren in de regendroppels; ik kom onmiddellijk terug."

Buiten gekomen bleef Missy een oogenblik tegen den deurpost geleund staan tot de bibberende beenen haar wilden dragen. Toen zij weder binnenkwam, was er reeds een telegram verzonden aan Martijn en Gwendoline met de grootste voorzichtigheid in kennis gesteld met het voorgevallene. Met een schoonen zakdoek en een glas water met zout, den vinger op de lippen, kwam zij terug; Gwendoline vergezelde haar en achter deze kwam Gladys, zoo bleek als een witte lelie. Snikkend wierp Una zich in de armen harer moeder: „Moet ik sterven, moeder? O, zeg toch neen, moeder! Ik ben zoo gelukkig! Nietwaar, ik sterf immers niet? O, moeder, moeder, laat mij toch niet sterven!"

„Hoe kunt gij dan gelooven dat wij u zouden laten sterven?" zei Gwendoline, hare bevende stem bedwingend, terwijl Missy en Gladys een stommen blik wisselden, waarbij beider oogen zich vulden met tranen.

„Wij zullen Martijn toch dadelijk laten waarschuwen. Hoe heerlijk dat uw aanstaande arts is; gij kunt hem nu de vreugde verschaffen van u weder gezond te maken, mijn kind!"

„Komt Martijn?"

„Ik heb al geschreven," zei Missy.

„Maar toch niet getelegrapheerd?"

„Ja, zeker, getelegrapheerd."

„Dat ik heel ziek ben?" Daar begonnen de tranen weer te vloeien.

„Neen, onwel; ik schreef alleen, onwel."

„Gij zijt ook niet heel ziek, mijne Una," viel Gladys in, „wie weet hoe spoedig gij weder gezond zult zijn!"

„Weet vader het al?"

„Neen," zei Missy. „Zal ik hem halen?"

„Ja, haal vader, Missy, Neen, Neen, nog niet. Wat zult gij hem zeggen, Missy?"

„De waarheid, mijn kind!"

„De waarheid!" Deze uitroep klonk haar verpletterend in de ooren en opnieuw begon het bloed over hare lippen te vloeien.

„Sterven! Wat zal hij zeggen als zijne Una sterven moet!"

„Martijn zal hem wel zeggen dat het niet gevaarlijk is!" fluisterde Gwendoline en kuste het klamme voorhoofd van haar kind. Una liet het hoofd op den schouder harer moeder rusten, terwijl deze bij haar nederknielde. Gladys ging naar een der vensters en hare tranen vloeiden even snel over hare wangen als de regendroppels langs de ruiten.

„Wij zullen u liever naar bed brengen," zei Missy.

„Ach, naar bed! En wanneer mag ik dan weer opstaan? Toe, laat mij hier nog een uurtje blijven! Ik ben zoo koud! Moeder! Ik ben zoo koud! Kunt gij mij niet warmen?"

„Ik zal u heel, heel warm maken, maar toe, niet spreken!"

„Maar, moeder, ik moet van alles vragen, anders sterf ik van angst!"

„Gelooft gij niet dat wij alles zullen doen, mijn kind, om u beter te maken, alles wat binnen onze macht ligt?"

„En ik was zoo gelukkig! Moeder, moet ik sterven?"

Gwynne zat in zijne studeerkamer te werken. Hij was thuisgekomen van een zware zieke, had zijne doornatte

kleederen uitgetrokken en zat thans te lezen om zich voor te bereiden tot de preek van Zondag. Daar werd met bevende hand aan de zware eikenhouten deur geklopt.

„Binnen!"

Zoo roept men dikwerf „binnen", als het noodlot zoo zacht, zoo aarzelend aanklopt en toch jammer en ellende brengt.

Missy had nog nooit zwaarder gang gehad en één oogenblik kwam de wensch in haar op, dat het huis boven haar zou ineenstorten, eer zij de kamer binnentrad. Zij kwam stil en bleek binnen en ging tegenover Gwynne zitten aan diens reusachtige schrijftafel.

„Het zou misschien goed zijn als u even kondt binnenkomen?"

„Ik heb het te druk. Kan het geen uitstel lijden?"

„Ja, mogelijk wel, maar wij maken ons ongerust."

„Is er iemand ziek?"

Missy's lippen beefden, maar hare stem, hoe zacht ook, bleef vast: „Wij weten niet goed wat Una scheelt; zij is niet wel."

„Martijn roepen!"

„Dat is reeds geschied. Zij is zelve zoo geschrikt."

„Geschrikt? Wat scheelt haar dan?"

„Ja, zij hoestte reeds eenige dagen en van nacht had zij wat koorts en zoo.... straks.... kwam.... kwam er bloed."

Gwynne greep de leuning van zijn stoel met beide handen vast en drukte de lippen op elkander. Op dit oogenblik kwam Gladys op haar teenen de kamer binnen, bleef bij de deur staan en brak in zulk een hartstochtelijk snikken uit, zooals alleen een heel jong mensch schreit bij zijne eerste hevige smart.

„Kom eens hier, Gladys, mijn kind!"

De hooge gestalte van Gladys gleed door het ruime vertrek, viel voor Gwynne neer en schreide met het hoofd op zijne knie alsof haar hart zou breken. Hij streelde

het glanzende haar en zijne oogen werden vochtig. Toen hij voelde dat hij weder spreken kon, vroeg hij:

„Was het veel?”

Missy knikte.

„En schrikte zij erg?”

„Zij vraagt telkens of.... of.... zij sterven moet!” zei Gladys snikkend. „En dat.... dat.... is niet aan te hooren!”

„En uwe moeder moet het aanhooren!”

Gladys lichtte het hoofd op: „Ja, moeder! Maar moeder is ook eene heldin!”

„Welnu, laat ons dan zijn zooals moeder!”

„Maar, vader, zij zal toch niet sterven? God zal ons dat toch niet aandoen! Hij zal onze Una toch niet wegnemen!”

„Indien het Zijn wil is, dan is die heilig.” Gwynne moest even hoesten. Hij voelde zulk een hevige pijn in de keel.

Missy had intusschen stil de kamer verlaten en Una toegedekt en nu was zij bezig hare voeten te warmen, terwijl Gwendoline haar angstig kind tot kalmte aanmaande.

Toen Gwynne binnentrad hief Una hare gazellenoogen tot hem op en zeide niets dan: „vader!”

Hij nam hare hand in de zijne en sprak geen woord. Het vuur knetterde, de regen viel in stroomen neer, de boomen ruischten en de drie menschen waren zoo stil, zooals men alleen zijn kan in het zwaarste leed en het hoogste geluk. De hemel was zoo verduisterd dat het haardvuur de groep helderder verlichtte dan het daglicht. Zij hoestte weder en er kwamen weder eenige droppels bloed. Gwynne's oogen waren wijd geopend en een seconde lang wendde hij het hoofd naar het venster; daarna keek hij naar zijne vrouw, die het arme kind voortdurend moed insprak. Zij durfde haar man niet aankijken, uit

vrees de kracht te verliezen, die zij thans zoo noodig had.

„Zullen wij u naar bed brengen?" vroeg Gwynne.

„Ach, dan sta ik niet weder op!"

„Dat moet Martijn weten; misschien laat hij u morgen wel weer opstaan! Laat uw vader u op de armen nemen, evenals in den ouden tijd, en u naar bed brengen. Gij weet niet hoe heerlijk warm het daar is, en gij ligt daar zoo gemakkelijk en het riekt er zoo lekker."

Una glimlachte.

„Gij behoeft niet alleen te blijven! Wij zullen heel vergenoegd samen zijn. Men moet bij ziekten nooit het hoofd laten hangen, dan gaat de genezing veel schielijker."

Gwynne had eene buitengewone gave om de zieken in eene vroolijke stemming te houden: het jonge meisje glimlachte weder en kon hem ook niet de vreeselijke vraag doen, waarvoor zij hem had laten roepen; maar liet zich, zonder een woord verder te spreken, opnemen en naar boven dragen. Gwendoline en Missy ontkleedden haar zoo vlug mogelijk en nu lag zij daar zoo heerlijk tusschen het heldere linnen, met hare groote, bruine oogen en de blonde krullen, die, als zij stond, bijna tot hare knieën reikten. Gwynne was naar beneden gegaan om een boek te halen, waarmede hij zijn ziek kind een weinig afleiding wilde verschaffen. Het scheen hem toe alsof hij lood in de beenen had en hij niet in staat was om te zeggen: „Heer! Uw wil geschiede!" Hij vond Gladys bij den schoorsteen zitten, met de armen om de knieën geslagen en hare tranen den vrijen loop latende. Zijne stem klonk een weinig streng, toen hij zeide:

„Gladys!"

Zij sprong op. „Gladys! Er is hier veel te doen, wilt gij eene luie arbeidster zijn?"

„Ik kan niet, vader, ik kan niet!"

„Waarmede heb ik verdiend zulk een laf kind te hebben?"

Gladys schreide niet meer. Zij vouwde de handen en liet het mooie kopje op de borst zinken.

„Er breekt een moeilijke tijd voor ons aan en nu wilt gij op den eersten dag het juk reeds afschudden, in stede van uwe jonge schouders er onder te buigen en het te helpen dragen? Is dat de taak eener jeudige Christin?"

Gladys kwam naar hem toe, boog zich over zijne hand, kuste die en verliet het vertrek, waarna zij naar boven, naar haar moeders kamer ging om haar gezicht te wasschen, ten einde niet met beschreide oogen bij Una te verschijnen.

Hoe zwaarder het leed, hoe kariger de taal!

„Wat scheelt Una?" vroeg Morgan, de gang langs komende.

„Een bloedspuwing!" fluisterde Gladys en stoof hem voorbij naar Missy, die zij allerlei kleine diensten bewees, eer zij zich zelve moed genoeg toekende om de andere kamer binnen te gaan en Una aan te kijken. Morgan ging naar zijn vader, maar Gwynne kwam de trap reeds af met een boek in de hand.

„Binnen hoeveel tijd kan Martijn hier zijn?" vroeg Gwynne, waarbij eene vuurroode vlek op zijne wangen zichtbaar werd.

„Morgenavond," klonk het korte antwoord.

„Wilt gij hem afhalen?"

„Natuurlijk, vader."

„En wat zult gij hem vertellen?"

„Wat ik weet."

„Hij zal zoo schrikken!"

„Heeft men het hem dan niet getelegrapheerd?"

„Niet zoo duidelijk."

„Dan zal ik hem nu onmiddellijk per draad inlichten, dan kan hij de noodige middelen meebrengen en behoeft geen tijd te verliezen."

„Meent gij dat met tijd veel gewonnen is?"

„Zeker, vader."

„Ik niet." De vicaris ging met zware schreden de gang

door en liet zijn zoon verplet staan. Juist zeilde de kleinste jongen van de bovenste verdieping langs de trapleuning naar beneden. Morgan nam hem met een gestrengen blik bij den arm en sprak met zachte stem en saamgetrokken wenkbrauwen: „Hoe dikwijls is u dit reeds verboden, ondeugende jongen; den eersten keer, dat ik het weer zie, krijgt gij een pak slaag van mij, dat u heugen zal. Wees heel stil vandaag en zeg ook aan de zusjes dat zij zich kalm moeten houden. Una is ziek."

„Una?" De mooie blauwe oogen van den knaap schitterden en hij trok een gezicht alsof hij dacht, dat het heel lief van Una was om nu juist ziek te worden en hem een dracht slagen te besparen.

„Erg ziek?" vroeg hij met het zelfzuchtig verlangen om het hart van den gestrengen broeder tot weekheid te stemmen.

Hij geleek bij deze vraag op een van Rafaël's engeltjes, die rechtstreeks uit den hemel was nedergedaald en in wiens hart nog nooit eene menschelijke gedachte was binnengedrongen. Morgan was echter niet in eene stemming om zich daardoor te laten verteederen; integendeel, hij scheen hoe langer hoe ernstiger te worden.

„Ja, erg ziek! En gij zult goed doen beneden te blijven en niet boven Una's hoofd te stommelen of leven te maken. En dat het nu juist zoo regent...!"

„Maar wij zijn heel zoet!"

„Zoo? Een pak slaag hebt gij verdiend! Maar, reken er op, het is nu geen scherts meer! Ik zal u met de zweep laten kennis maken!"

De kleine lachte alsof men hem het mooiste speelgoed beloofd had, zoo innemend als hij dat alleen kon, en vlijde zich tegen zijn broeder aan.

„Dat doet gij toch niet, Morgan; gij houdt veel te veel van uw Freddy!"

„De goede God heeft ons ook lief," zei Morgan en streek

den jongen over de goudblonde lokken, „en toch straft Hij ons zoo zwaar, zonder dat wij weten waarom."

De kleine man staarde zijn broeder verbaasd aan, want hij zag dat diens oogen zich met tranen vulden. Het eerste gevoel van twijfel was het hart binnengeslopen en hij wilde nog wel dominee worden! Vol ontzetting voelde hij zijn geloof aan het wankelen gebracht, zijn vertrouwen geschokt. Het eerste „Waarom?" was over zijn lippen gekomen; de eerste vraag zijn hart binnengeslopen. „Waarom moeten onschuldigen getroffen worden?"

Hij stond daar met de trapleuning in de hand, terwijl zijn duim er overheen streek, en zag den strijd, die hem wachtte, moedig in de oogen. Kon hij de gelofte niet met zijne volle overtuiging afleggen, dan mocht hij geen dominee worden en kon hij Kate zijn hart niet aanbieden, want dan had hij geen eigen haard. Hij zou zoo gaarne de kinderlijk geloovige mensch blijven, die hij geweest was. Elk oogenblik bracht hem echter verder van de poorten van dit paradijs, dat hij met het eerste „Waarom?" verlaten had, en weldra was hij in een warnet van vragen, in een doornbosch van twijfel verstrikt.

Den geheelen nacht bleef iedereen op de been. Una klaagde over hevige pijn en steken in de zijde bij elken ademtocht. Een korte, droge hoest veroorzaakte haar eveneens pijn en het kleinste droppeltje bloed, dat over hare lippen kwam, vervulde haar met ontzetting. Den volgenden dag kon men het reeds allen aanzien, dat er een ernstige zieke in huis was en men een onrustigen, slapeloozen nacht had doorgebracht. Het was zoo stil en aller oogen lagen zoo diep in de kassen. Het bediendenpersoneel sprak niet anders dan op fluisterenden toon; de kinderen zaten met betraande gezichtjes in een hoekje bij den schoorsteen en een der broeders, die zijn best deed om hen bezig te houden, geraakte telkens in zijn eigen droeve gedachten verdiept. Buiten viel de regen

nog altijd in stroomen neder. Morgan was uitgereden om Martijn van het station te halen. Hij had ook niet geslapen en was zeer verbaasd toen de oogen hem op dien langen, moeilijken weg toevielen.

De jonge mannen begroetten elkander zwijgend, maar in het rijtuig overstelpte Martijn zijn aanstaanden zwager met vragen en dwaalden zijn oogen telkens af; terwijl hij zich op den knevel beet en op Morgan's antwoorden geen enkele opmerking maakte.

„Maar wat denkt gij dan?" vroeg Morgan eindelijk.

„Ik moet haar eerst zien," was het antwoord; daarna bleven beiden zwijgen en keken steeds ongeduldiger langs den eindeloozen weg. Toch deden de paarden hun best en dropen van het zweet. Zij deden de modder op den weg hoog opspatten en hijgden van inspanning.

Una zat tusschen de kussens; haar ademhaling was snel en zij hoestte telkens.

„Luistert!" sprak zij, hare witte hand oplichtend, terwijl voor een oogenblik een blijde glimlach haar gelaat verhelderde.

Toen zij de armen naar Martijn uitstrekte en hij daarin vloog, had hij reeds alles gezien: Longontsteking en borstvliesontsteking! Hij hoorde het nog eer zij hem losliet, terwijl hij haar influisterde: „Mijn lieveling, mijn schat, mijn alles!" en zij hem maar niet wilde loslaten, maar hare brandende lippen op zijne wangen en zijn mond drukte.

„Ik meende te zullen sterven vóór gij er waart! En nu heb ik u, Martijn! Nu zijt gij bij mij, Martijn! Nietwaar, gij zult mij niet laten sterven!"

De jonge man had bijna bovenmenschelijke kracht noodig om standvastig te blijven, terwijl de angstige oogen van vader, moeder, broeder en zusters op hem gericht waren, als wilden zij hem het vonnis van de lippen scheuren. Lang, langen tijd achtereen onderzocht

hij hare borst en smeekte Una telkens om vergiffenis, daar hij haar zoo moe moest maken. Haar vader nam op den rand van het bed plaats en sloeg den arm om haar heen, terwijl Martijn den rug onderzocht. Door zijne kleederen heen voelde hij hoe zij gloeide tengevolge van de hevige koorts. Martijn luisterde en luisterde tot hij zijne stem volkomen machtig was; daarna zei hij op opgeruimden toon: „Nu ja, longontsteking, dat hebben honderde menschen bij dit afschuwelijke weer; dat zal wel spoedig beter zijn, als mijn lief aanstaand bruidje maar gehoorzaam is."

Una hield hem vast. „Niet uit de kamer gaan en buiten met de anderen spreken!"

„Neen, ik blijf hier!" antwoordde Martijn, ging bij haar zitten en hield hare gloeiende hand in de zijne. „Morgan zal mij pen en papier geven, dan schrijf ik hier een paar recepten. Ik zal ook een leefregel voorschrijven, die nauwgezet moet opgevolgd worden."

Zij wilde zijne hand nauwelijks loslaten terwijl hij schreef. De ouders trachtten Martijn's onbewegelijk gezicht te ontcijferen, maar konden niets opmerken dan dat er donkere kringen om zijne oogen lagen. Hij schreef voor hen op wat hij gevonden had en wendde zich daarna weder tot zijne aanstaande, keerde het kussen om, dat al weer te warm was geworden, en nam zelfs de onbeduidendste verschijnselen nauwkeurig waar. Una glimlachte tevreden en voelde zich gelukkig; evenals alle zieken was zij ondankbaar en meende dat, nu haar lieveling er maar was, zij eerst behoorlijk verpleegd zou worden! — Gladys voelde dat zij jaloersch werd, maar was boos op zich zelve, omdat zij deze opwelling niet spoedig genoeg had onderdrukt. Missy begreep dat het zoo zijn moest en was stil en in zich zelve gekeerd. Gwendoline deed haar best om nog een weinig hoop te voeden en Gwynne meende den ondragelijken angst door hard werken te kunnen onderdrukken.

Martijn stond niet meer toe dat allen zich met de zieke bemoeiden, maar verlangde dat men bij toerbeurt zou slapen, ten einde de krachten en de opgewektheid te bewaren, zooals hij zeide.

„En gij?" vroeg Gwendoline.

„O, hij heeft nu reeds rust noodig," zei Una, maar liet hem niet los.

„Ik?" vroeg hij lachend. „Ik heb weinig rust noodig, ik ben niet gewend veel te rusten."

„Hij waakt steeds!" fluisterde Una, als wilde zij zeggen: „Nietwaar, gij wordt nooit moe?"

„Altijd," antwoordde Martijn en scheen zijn woord te willen houden; want in de eerstvolgende acht dagen kwam hij niet uit de kleederen en waakte over het leven van zijn geliefde als een gierigaard bij een in de zee verzonken schat. Werd zij bij het een of ander ongeduldig, dan zei hij maar: „Voor mij!" en zij deed wat men verlangde. Gladys was voor allen een weldaad. Het was alsof zij in dien eersten storm zich zelve geheel had overwonnen, alsof zij nu nog maar eene weldoende fee was, die op den minsten wenk gehoorzaamde, altijd aanwezig, doch nooit te dicht in de nabijheid, altijd waakzaam en nooit vermoeid. Eens vond haar vader haar in de zijkamer bezig op spiritus een drank voor de zieke te koken. Zonder een woord te spreken, sloeg hij den arm om haar heen en drukte haar aan zijn hart, zoo vast, zoo vast alsof hij haar nimmer weer wilde loslaten. Gedurende eene seconde sloeg zij de armen om zijn hals en boog zich daarna even ijverig als te voren over hare kokerij.

Met den herfst braken ook betere dagen aan voor de zieke en allen kregen meer moed; plotseling werd echter ook de tweede long aangetast. Men riep de hulp in van andere geneesheeren, die het hoofd schudden, en een nieuwe bloedspuwing bracht Una aan den rand van het graf en in dezelfde wanhopende stemming als gedurende de eerste dagen harer ziekte.

„Moet ik sterven?" fluisterden hare lippen dag en nacht; o, die wreede lippen wisten niet hoe zij allen op de pijnbank brachten. Martijn had een gevoel alsof hij in eene schroef beklemd zat, die dagelijks vaster werd aangedraaid; hij werd hoe langer hoe magerder. Gwynne greep zoo dikwijls naar zijne zij, dat deze beweging niemand meer in het oog viel dan Martijn, die op zekeren morgen de studeerkamer binnentrad en verzocht zijn hart te mogen onderzoeken. Hetgeen hij toen vond, behield hij voor zich; het scheen echter niet veel goeds te zijn, want hij zuchtte diep toen hij de trap afging.

Op zekeren avond na een moeilijken dag zat Gwynne bij den haard zijne preek te maken.

Waarover zou hij preeken? Wat zou hij zeggen? Hoe zou hij het bonzen van zijn hart doen ophouden en uit zijn eigen diepe smart troost vinden voor anderen? Hij steunde de armen op de knieën, had de handen gevouwen en de lippen zoo vast opeengesloten dat de kin vol rimpels was. Het haardvuur verlichtte zijn gelaat, maar de anders zoo schitterende oogen staarden mat voor zich uit.

Daar trad Morgan binnen.

„Stoor ik u, vader?"

Geen antwoord.

„Ik zou gaarne eens met u spreken, vader."

De stem van zijn zoon deed hem eindelijk uit zijn gepeins ontwaken.

„Ja, mijn zoon. Wat is er?" — Hij was verbaasd, boos bijna, want hij meende dat Morgan hem over Kate en over trouwen kwam spreken en hij achtte het tijdstip daartoe zeer slecht gekozen; bovendien was deze schoondochter hem niet welkom.

Morgan zweeg eenige oogenblikken als zocht hij naar een geschikt begin. Zooals echter altijd geschiedt, wanneer men eene moeilijke opdracht heeft te vervullen, zoo ook

ditmaal: hij viel met de deur in huis: „Vader!" zei hij, „ik kan geen dominee worden."

Gwynne strekte zich uit als wilde hij op hol slaande paarden in toom houden, en wachtte af wat hij verder te zeggen had.

„Neen, ik kan niet!" ging Morgan voort en greep de leuning van een stoel om zich een steun te verschaffen.

„Waarom niet?"

„Omdat ik mijn kinderlijk geloof verloren heb."

„En kunt gij er geen gestaald, mannelijk geloof voor in de plaats stellen?"

Morgan schudde langzaam het hoofd.

„In vele weken heb ik niet geslapen, vader, tengevolge van den strijd, dien ik gestreden heb. Ik schaam mij voor u, wanneer ik u zoo standvastig zie in den storm, wanneer ik u nooit wankelmoedig zie, maar — ik kan niet. Waartoe al dat lijden? Waartoe deze wereldorde? Is dit zelfs wel orde te noemen? Geschiedt werkelijk alles volgens rechtvaardige wetten? Sinds de twijfel in mij ontwaakt is, zie ik overal onrechtvaardigheid. Waarom hier rijkdom, daar armoede? Waartoe dienen ziekte en dood? Waartoe de zonde? En hoe komt het dat nu eens vergiffenis geschonken wordt, dan weder de zonde gestraft wordt tot in het zevende geslacht? Waarom moeten de reinen van geest boete doen? Wat heeft Una gedaan waarvoor zij sterven moet? Wat hebt gij gedaan, waarvoor gij lijden moet? Wat heb ik gedaan, waarvoor mijn vrede verstoord, mijn geloof vernietigd is? Antwoord mij toch, vader!"

Hij liep met groote schreden in het sombere vertrek op en neer en bleef nu voor zijn vader staan.

„En worden dergelijke gedachten in u wakker geroepen bij de eerste beproeving? Is dat alles wat ik u heb kunnen medegeven uit de volheid van mijn hart? Kunt gij niets goeds meer zien, omdat de zon zich verschuilt?"

„Niets meer, vader. Gij weet hoe ijverig ik was en hoe ik met mijne gansche ziel mijne heerlijke roeping te gemoet ging! O, ik heb nachten achtereen geschreid, vader, geschreid omdat ik deze roeping moet laten varen, wil ik geen meineedige en geen leugenaar worden! Hoe meer ik er mij aan wilde vastklemmen, hoe grooter de afstand tusschen mij en mijn geloof is geworden. De ranken, waaraan ik mij vasthield, geven mee en nemen de muren mede en alles stort onder mij in puin en ik lig er onder begraven als een verlorene."

„Mijn kind, zulke oogenblikken komen in de jeugd meermalen voor. Geloof mij, ze zijn niet de slimste. Ik ken u; gij zult door dit vuur gelouterd worden. Heb slechts een weinig geduld met u zelven. Ik zal u tijd laten; mijne boeken zijn uwe boeken; mijn tijd is uw tijd, wanneer gij uw hart wilt uitstorten. Gij behoeft niet te vertwijfelen omdat er twijfel in u oprijst. Gij kunt daaruit kracht putten voor de toekomst. Tijd en geduld! Laat uw al te vurig hart eerst tot kalmte komen. Gij gelijkt in mijne oogen op een mier, die vraagt: ,Waarom word ik vertreden? Ik was toch zoo vlijtig en zoo noodig op de plaats, die ik innam! Ik wil geen mier meer zijn, als dat rechtvaardigheid heet en het loon is voor mijn trouwen arbeid!' — Wees niet lafhartig, mijn zoon, vlucht niet voor u zelven, maar voer strijd tegen u zelven. Wat doet het er toe of gij waakt en tranen stort? Onze roeping is zoo verheffend, dat wij eerst gesmeed moeten worden met krachtige mokerslagen. Het is u te goed gegaan. Gij zijt geroepen om te dienen, welnu, doorsta de roede, die u daartoe bekwaam moet maken! Ga door het vagevuur van uw twijfel als een held! Ik haast u niet, ik laat u tijd. Met een stralend gezicht, als overwinnaar moet gij uwe gelofte afleggen zonder eenigen dwang. Wie zijt gij dat gij nu reeds de wereldorde meent te kunnen doorgronden? Wat weet gij daarvan? Deze

kamer is zelfs nog een geheim voor u; het ontkiemen der planten een boek met zeven zegelen en gij spreekt over de wereldorde als stondt gij op de sterren! Uw twijfel is niets dan hoogmoed! God zal u aan de hand nemen en niet loslaten, eer hij u in het stof heeft geworpen! Want gij moet een man worden en een Christen!"

Gwynne had met schitterende oogen gesproken, hij had zich uit zijne droeve stemming opgeheven en voelde zich sterker worden in het vuur van zijne overtuiging. Morgan stond voor hem en beet zich op de lippen, terwijl zijn adem zijne neusvleugels snel op en neer deed gaan. Hij meende dat zijn vader hem niet begreep en even onrechtvaardig was als de Hemel, door hem een beroep op te dringen, waarvoor hij niet geboren was. Met al zijne jeugdige krachten verzette hij zich tegen hetgeen hem van de wereld bekend was en Gwynne besefte dat en het verschafte hem vreugde, want hij stelde vertrouwen in het karakter van zijn zoon en vreesde den strijd niet voor hem. Hij vreesde slechts één ding: Kate! Had hij Kate van hem verwijderd kunnen houden, dan ware hij met meer moed in de arena getreden om zijn zoon te leiden, waarheen hij hem hebben wilde. Maar Kate nam hem weg, vervreemdde hem en voedde zijn twijfel, want zij zelve wandelde in een doolhof rond.

„Hoe lang moet dat duren?" vroeg Morgan op bitteren toon, nadat beiden aan hunne gedachten den vrijen loop hadden gelaten.

„Dat zal God ons zeggen."

„Ik geloof dat niet."

„Zeker! Aan den eerlijken strijder wordt het einde getoond."

„En indien het einde dood en ellende is?"

„De held kan sneuvelen doch niet ellendig ondergaan!"

„Is dat al uw troost, vader?"

„Ik vrees het, mijn zoon."

„Het ware beter, indien ik maar niet geboren was."

„Schaamt gij u niet dat te zeggen?"

„Heb ik er om gevraagd?"

„En zullen dan zij er u om vragen, die uit u geboren worden en die thans reeds leven in uw bloed en vurig naar het leven verlangen, zonder te weten wat zij begeeren?"

Morgan boog het hoofd en zweeg. Hij dacht met zulk vurig verlangen aan Kate, dat het hem toescheen of de aderen in zijn hals zouden springen. Gaarne zou hij zijn vader te voet zijn gevallen en hem gesmeekt hebben een ander beroep voor hem te kiezen en hem Kate te geven, zonder wie hij meende niet te kunnen leven. Thans, onmiddellijk wilde hij haar de zijne noemen. En nu zou hij wachten tot hij een geloovige Christen geworden was, hij, die niet meer gelooven kon! Zijn ongeduld, zijn vertwijfeling werden hoe langer hoe grooter; hij zou zich op dit oogenblik in de vlammen hebben kunnen werpen en zich kalm hebben laten verbranden, opdat aan zijn twijfel, aan zijn strijd en aan zijne liefde een einde zou komen. Nog stond hij daar tegenover zijn vader, die bij het flikkerend haardvuur den storm gadesloeg in deze jeugdige ziel en zich daarover evenzeer verheugde als bezorgd maakte. Zoo verliep het eene kwartier na het andere. De oude man bleef in zijn leuningstoel zitten en Morgan stond voor hem en miste den moed om zich aan zijn voeten te werpen. Hij was bevreesd voor den diepen ernst en de heilige gestrengheid van den krachtigen man.

„En daartoe hebt gij mij opgevoed, vader?"

„Ik hoop u zoodanig opgevoed te hebben, dat gij sterker zijn zult dan het noodlot, standvastiger dan het wisselend lot, beter dan uw dierlijk instinct, eerlijker dan uwe stormachtige natuur, verstandiger dan uwe zinnenbedwelmende verblindheid."

„Gij dwaalt, vader. Ik delf het onderspit,"

„Gij dwaalt, mijn zoon, gij wordt geleid."

„Vertreden.”

„Gered.”

„Goeden nacht, vader.”

„Goeden nacht en God zegene u, mijn zoon!”

Morgan lag geheel gekleed te bed en beet in het kussen en dacht dat hij waanzinnig zou worden; hij wilde naar beneden, naar zijn vader, hem alles zeggen; hij wilde wegloopen, de wijde wereld in, Kate ontvoeren naar Australië en schaapherder worden.

„Ik kan niet! Ik kan niet!” steunde hij den ganschen nacht. Des morgens steeg hij te paard en joeg den omtrek door en zou niets liever gedaan hebben dan den hals breken.

X.

„Weet gij 't al? Una Gwynne ligt op sterven!” zei Tom, toen hij de ontbijtkamer binnentrad, waar allen reeds bijeen waren.

„Het zal wel niet zoo erg zijn!” antwoordde Vaughan norsch.

„Als ik onwaarheid spreek, gelooft men mij niet; zeg ik de waarheid, dan gelooft men mij in het geheel niet.”

„Una op sterven?” riep Kate en sprong doodsbleek op.

„Una op sterven!” sprak Edleen zacht en vouwde de handen in den schoot.

Minnie zou wel hebben willen schreien als haar vader maar niet zoo vreeselijk norsch en zoo ongeloovig gekeken had. Winnie keek Tom onafgewend aan. „Dat zal zeker wel weder zoo iets zijn als met die arme vrouw,” sprak zij op eens; Tom kreeg een hevige kleur.

„Met welke arme vrouw?” vroeg Edleen.

„Voor wie Tom geld moest hebben; weet gij nog wel, Tom?”

„Neen, ik begrijp niet waarover gij spreekt."

„Gij weet nooit goed wat gij zegt," voegde Kate er bij. „De hemel mag weten hoe zij soms aan de dingen komt."

„Zij weet zeer goed wat zij zegt," zei Minnie onverbiddelijk.

„Wat bedoelt zij dan?" vroeg Vaughan.

„Zal ik het zeggen, Tom?"

„Natuurlijk! Ik heb immers geen geheimen met u!"

„Hm! Niet?" mompelde Winnie.

„Ziet eens wie daar aankomt!" riep Kate plotseling en met den juichkreet: „Llewellyn!" stormden de kinderen naar het terras, den geliefden zanger te gemoet.

Vaughan keek met een gestrengen blik naar Tom en zei: „Ik zal er toch wel achter komen."

„O, het beduidt niets; de kinderen hebben mij hare spaarpotjes gegeven voor de ongelukkige arbeiders, die bijna levend begraven waren. Verder niets."

„En hebben de ongelukkige arbeiders dat geld ook gekregen?"

„Zeker, als de bode, dien ik daarmede heb uitgezonden, ten minste eerlijk was."

Vaughan begon zacht te fluiten en verdween in zijn kantoor.

„Ik heb Lewes verzocht hier te komen," riep Edleen hem achterna. Hij keerde zich bij de deur om.

„Ik zal hem verzoeken mijn boeken weder eens in orde te brengen!"

„En gij zijt zelve zoo nauwgezet!"

„O, niet altijd!" Edleen had een hevige kleur gekregen. Zij ging naar de schrijftafel en keek door het venster naar de veranda, waar Minnie en Winnie ieder eene knie van den bard veroverd hadden en deze den kinderen vertelde van de harpen uit den ouden, ouden tijd, die van steen gemaakt waren en door ezels of muildieren den

minnezangers nagedragen en door drie mannen de zaal binnengesleept moesten worden. Ook vertelde hij dat, als de troubadours hun lied geëindigd hadden, hun een bokaal, tot aan den rand met goudstukken gevuld, overhandigd werd. De kinderen luisterden met open mondjes en letten zelfs niet op Prinnie, die door de geopende glazen deur de eetkamer was binnengestapt en de overblijfselen van het ontbijt opsmulde: suiker, brood, melk en meer dergelijke lekkere hapjes. In de eetkamer zelve lette men ook niet op hem.

„Kate!" riep Tom, „kom eens op mijn schoot zitten!"

„Neen, dat kan niet!"

„Zoo, waarom niet? Vroeger kon het toch wel, waarom nu niet?"

„Dat weet ik niet, maar het kan niet. Verlangt gij iets van mij?"

„Ja, een kus!"

„En wat nog meer?"

„Niets."

„Dat is niet waar."

„Ik zal u iets in het oor fluisteren."

„Zeg het maar hardop."

„Zal ik het ook uitschreeuwen?"

Kate liep naar hem toe en hield hem de hand op den mond. „Gij zijt er toe in staat!" sprak zij. Hij had echter terstond den arm om haar middel geslagen en haar op den schoot genomen.

„Ik moet u alleen maar zeggen dat gij heel mooi zijt, zoo mooi dat gij iemand het hoofd op hol zoudt brengen. Die arme Morgan is zoo verliefd als een haas in Maart en Llewellyn wordt gek als hij u ziet, en Temorah zou u wel willen vergiftigen en voor dat alles te zamen moet ik u thans afstraffen!" zei hij en begon haar te kussen.

Zij wrong zich los en stond met eene hoogroode kleur toornig voor hem. „Gij, gij zijt niet waard dat men u aankijkt!"

„Dat weet ik en juist daarom kijkt men mij aan. Dat zou een mooie wereld zijn als men alleen van de brave Hendrikken hield! Waar moesten dan al degenen blijven, die niet braaf, maar zooveel vroolijker en goedhartiger zijn? Gij zoudt niet half zooveel van mij houden als gij niet afschuwelijk jaloersch waart op Temorah!"

„Als gij dien naam hier nog eens uitspreekt, krab ik u de oogen uit!"

Hij greep de kleine handjes en hield ze vast.

„En Temorah is mooier dan gij, veel mooier en veel hartstochtelijker en houdt veel meer van mij dan gij. Gij zijt nog zulk een klein meisje met limonade in plaats van bloed in de aderen; gij kunt nog niet goed liefhebben, maar Temorah, dat is eerst een vrouw!"

Hij hield haar zoo stijf vast dat hij haar pijn deed en tevens vermeide hij zich in de bliksemstralen, die uit de blauwe oogen onder de zwarte wimpers te voorschijn schoten. Hij moest haar plagen, evenals hij de katten tegen de haren in streelde tot de vonken er uitvlogen en als ze dan goed woedend waren, draaide hij ze den nek om. Hij moest Kate ook woedend maken, dan was zij zoo'n allerliefst katje en als zij dan eindelijk begon te schreien, liet zij zich troosten als een kind, dat straf heeft opgeloopen.

Dit aardig spelletje werd in de eetkamer gespeeld, terwijl Edleen den bard vriendelijk begroet en, na voor een ontbijt gezorgd te hebben, verteld had, dat Winnie geheel uit eigen beweging op de harp leerde spelen. Terstond bood Llewellyn zich aan haar onderwijs te geven en terwijl Minnie babbelde, speelde en zong hij en scheen zij den ouden man zijne liederen wel van de lippen te willen plukken. De herfstzon bescheen het oude en de beide jonge hoofdjes en wekte het eene lied na het andere op in deze drie kinderlijke harten. Llewellyn was nergens liever dan onder kinderen. Hij kon nog met hen spelen en stoeien en was onuitputtelijk in het vertellen, zoo-

dat de kinderen hem liefhadden, evenals de bloemen het koeltje in den zomer. Op de veranda waar zij zaten, klonken de harptonen en het gezang ook bijzonder mooi; de vogels kwamen al dichter en dichter bij en zaten met scheeve kopjes te luisteren naar de liefelijke tonen. Meer dan eens barstten zij alle drie in lachen uit en grepen Winnie's kleine handjes in de snaren, alsof zij het al jaren en jaren hadden gedaan. De oude man drukte het kind, waarin hij plotseling zulk een talent had ontdekt, herhaaldelijk tegen zich aan.

„Mijn kleine vogeltjes," noemde hij de meisjes en het bedroefde hem dat Edleen het blijkbaar te druk had, om zich aan deze heerlijke gaven Gods met moederlijke vreugde te wijden.

Wanneer Winnie ernstig was, gingen de mondhoeken een weinig naar beneden evenals bij kinderen, die boven hun leeftijd gedacht en geleden hebben, en de oogen werden hoe langer hoe grooter. Minnie zong uit volle borst en wanneer zij daar zoo stond, scheen het of zij voor den goeden God stond en voor Hem zong. Met niet te verzadigen verrukking keek Llewellyn van het eene kind naar het andere.

„Ik geloof," was de wijsgeerige opmerking van Winnie, „dat wij, toen wij nog niet geboren waren, in stukken uit elkaar lagen."

„En ik geloof dat ik geslapen heb," zei Minnie.

„Het is toch erg jammer," begon Winnie weder, „erg jammer."

„Wat is jammer, mijn kind?"

„Ik weet wel dat het niet kan, maar het is toch zoo jammer, dat het den Hemelvader niet hetzelfde is of wij zoet of stout zijn."

„Maar gij zijt toch zeker altijd zoet?"

„O, neen! Dat is zoo dwaas! Nu ben ik zoet en speel en zing, en wanneer ik op mama's harp speel, slaat Kate

mij de handen rood en noemt mij een ondeugend kind."

„Hadt gij dan gevraagd of gij spelen mocht?"

„Neen!" zei het kind langzaam en trok de wenkbrauwen op, terwijl zich een lichte blos op hare wangen vertoonde.

„En Tom noemt mij een zoet kind als ik hem al mijn moois present geef en papa zou mij straf geven als hij het wist," vervolgde zij en knikte daarbij met het hoofd, zoodat de blonde lokken over haar gezichtje vielen.

„Ik houd meer van bloemen dan van sieraden," zei Winnie.

„Waarom, mijn kind?"

„Omdat ik met de bloemen medelijden heb."

„Ja," zei Minnie, „die arme bloemen! Maar ik had ook medelijden met de steenen, toen Tom ze zoo haastig medenam en ik dacht of ze ook heimwee zouden krijgen naar mijn hals."

„Steenen kunnen immers niet voelen," hernam Winnie en trok minachtend de mondhoeken op; „de wind schaadt ze niet en ze kunnen ook niet verwelken."

„Maar ze schitteren toch net als oogen."

„Zou het licht des hemels de oogen en de steenen ook doen schitteren?" vroeg Llewellyn.

„Neen," antwoordde Minnie, „want als ik des nachts met de vingers de oogen toedruk, schitteren ze ook."

„Wat is toch een stiefvader?" vroeg Winnie.

„Wat uw vader van Tom is."

„Wat is hij dan van Tom? Hij heeft Tom in het geheel niet lief en toen zei Maggie: hij is ook maar zijn stiefvader! Wat is dat: een stiefvader?"

„Tom heeft een anderen vader gehad."

„En waar is die nu?" vroeg Minnie.

„Die is lang geleden gestorven."

„Kan men dan meer dan één vader hebben?"

„Jawel, als de moeder weer trouwt."

„Dat zou ik niet gaarne hebben," verklaarde Winnie en hare oogen werden daarbij zoo rond en zoo donker als kleine, zwarte knikkers.

„Ik ook niet," klonk het als een echo van Minnie's lippen.

„Dan is Tom ook mijn broeder niet," was Winnie's gevolgtrekking.

„En de mijne ook niet," herhaalde de echo.

„Maar hij is toch een kind van uwe moeder."

„Hm!" meende Winnie, „toch ook niet heelemaal."

„Neen, maar een heel klein beetje," voegde Minnie er bij.

„Hij is een ondeugende jongen; maar dat mogen wij niet zeggen," fluisterde Winnie.

„En hij plaagt ons altijd."

Beiden knikten als om hare woorden te bevestigen en keken hun ouden vriend diep in de oogen.

Zoo praatten zij nog eenigen tijd voort, terwijl Edleen met droge lippen en koude handen tegenover Lewes zat. Hare slapen schenen ingezonken en hare handen werden zichtbaar smaller terwijl zij sprak.

Lewes was een man met een onbevlekten naam, stipt eerlijk en trouw; hij had zich door eigen kracht en onverpoosden arbeid een bestaan veroverd en een klein sommetje voor den ouden dag bespaard. Hij koesterde zulk eene onbegrensde vereering voor zijne schoone meesteres, dat, had men in den diepsten schuilhoek van zijn hart kunnen kijken, daar wellicht onuitgesproken, versmade liefde verborgen lag, als een verwaarloosd bloementuintje in den herfst.

„Ik heb u verzocht eens bij mij te komen," zei Edleen, „omdat ik in eene hoogst pijnlijke aangelegenheid uwe hulp noodig heb."

„Ik ben u zeer dankbaar, dat gij aan mij gedacht hebt."

„Neen, neen, volstrekt niet! Ik weet niet eens hoe ik

't u zeggen zal!" Edleen trachtte met de punt van hare tong hare lippen te bevochtigen, maar het gelukte haar niet. Zij wreef hare handen met den fijnen zakdoek en een bijna onmerkbaar kuchje moest haar lucht verschaffen.

„Mijn zoon baart mij, helaas! groote zorg," hernam zij. „Ik vrees dat hij op den slechten weg is, waarvan ik hem niet kan terughouden. Ik weet niet wat hij uitvoert; ik weet alleen dat hij telkens geld noodig heeft en van mij verlangt; zelfs heeft hij reeds een wissel op mij afgegeven. In mijn angst, heb ik dien van het huishoudgeld betaald en, aangezien ik niet wist hoe daarin te voorzien, door Kate eenige sieraden laten verkoopen."

„Dat wist ik reeds," zei Lewes.

„Wat? Weet gij . . . .?"

„Onze juwelier heeft het ons bericht en de ring is door mijnheer uw echtgenoot teruggekocht. Hij moet dien thans in zijn bezit hebben."

Edleen sloeg gedurende eenige oogenblikken de handen voor het gelaat. „Maar wat moet ik doen?" steunde zij.

„Alles aan mijnheer Vaughan bekennen; dan zal hij zeker hulp verschaffen."

„Dat kan ik niet! Neen! Dat kan ik niet! Hij heeft mij reeds zoo streng verboden mijn zoon meer geld te geven; maar nu, op dit oogenblik, is mijn kas ledig en gisteren is die vreeselijke man er weer geweest."

„Welke vreeselijke man?"

„Met dat roode gezicht, die witte haren en die dicht bij elkander staande oogen; ik ben zoo bang voor hem. Hij bracht mij dezen wissel, dien mijn zoon opnieuw op mijn naam heeft afgegeven, maar ik kan dien niet betalen en mijn zoon zegt dat hij zich van kant maakt, als ik hem niet betaal."

„En moet ik nu daarin helpen? Maar hoe?"

„Deze vraag heb ik mij zelve ook reeds gesteld."

„De rechte weg is altijd de beste."

„O, neen, neen, dat kan ik niet! Ik kan mij niet zoo vernederen! Ik heb niets ten huwelijk gebracht dan een verloren zoon; ik heb dus recht noch aanspraak op iets. Ik voel mij als eene vreemde in dit huis en zou telkens wel vergiffenis willen vragen, omdat ik hier ben met mijn zoon en thans . . . . en thans . . . . neem ik het geld van mijn man om het aan mijn ongelukkig kind te geven! Ik *moet* het teruggeven! Verstaat gij het? Ik *moet!* Ik zou anders in mijn eigen oogen een . . . . o, het is al te vreeselijk! Ik voel mij zoo diep ongelukkig!"

Deze vrouw te zien schreien was meer dan Lewes kon verdragen!

„Nu meende ik," ging zij moed vattende voort, „dat gij mij zoudt kunnen helpen om mijne sieraden wat voordeeliger en handiger te verkoopen dan Kate, die bijna niets kreeg voor den kostbaren steen en onmiddellijk herkend werd."

„Het is moeilijk, zeer moeilijk! Het moet ontdekt worden!"

„O, ik weet een middel." Een gloeiende blos overtoog Edleen's gelaat. „Men zou de steenen door valsche kunnen vervangen."

Lewes sprong van zijn stoel op en ging onmiddellijk weer zitten; zijne schrale gestalte scheen nog schraler te zijn geworden.

„Ik weet," sprak zij op bitteren toon, „hoe gij in uw hart zulk een daad noemen zult; maar als gij eens wist hoeveel ik heb moeten uitstaan eer ik zoover kwam! De vrees voor de onverbiddelijke gestrengheid van mijn echtgenoot drijft mij tot deze onrechtmatige daad. Liever voel ik mijn geweten knagen dan blootgesteld te zijn aan zijn doordringenden blik!"

Lewes had gedurende eenige oogenblikken een gevoel alsof hij zijn heer haatte.

„Mijn man is zóó streng, dat hij zelfs geen vergiffenis kan schenken aan kleine zonden der jeugd. Maar die ongelukkige zondaar is mijn kind, Lewes!"

„Zou het dan niet mogelijk zijn hem te beletten nog meer uitgaven te doen? Ik kan er het einde niet van voorzien."

„Neen, er is geen einde aan, dat weet ik! Ik bezit geen macht over hem. Niemand heeft macht over hem en toch heb ik zoo vurig gesmeekt om het bezit van mijn kind!"

„Gesmeekt?"

„Ja, dat kunt gij niet beseffen! Mijn eerste man leed aan tering en ik was reeds vele jaren gehuwd en nog altijd had ik geen vooruitzicht op een kind! Dag en nacht lag ik op de knieën en bad om een kind, want God heeft zoo menigmaal wonderen verricht! En zie! Mijn gebed werd verhoord! Een prachtige jongen werd mij geschonken en mijn man mocht er zich nog korten tijd in verheugen. Zijn dood heeft mij niet zóó aangedaan als het geval moest zijn geweest; ik had immers mijn kind, waarmede mijne gedachten van den morgen tot den avond waren vervuld! Tot zijn zesde jaar was hij het liefste kind, dat men ooit gezien had. De menschen bleven op de straat staan om mijn cherubijntje na te kijken. Ik liet hem nooit alleen, dag noch nacht; ik bewaakte elken ademtocht. De hartstochtelijkste liefde is kinderspel bij het gevoel, dat een moederhart ondervindt! Gij kunt dat niet begrijpen, Lewes, want gij hebt geen kinderen; maar ik zag de zon niet en de wereld om mij heen niet en ook mijne armoede niet. Ik zag alleen hem, hem, den engel, mij door God gezonden, mijn klein wonderkind. Van zijn vierde jaar af begon ik hem al spelende te onderwijzen. Hij kon reeds twee talen lezen en schrijven en aardrijkskunde en geschiedenis, die ik hem vertelde in plaats van sprookjes, zoodat de menschen eindelijk nog meer verbaasd waren over zijn verstand dan over zijn schoonheid. En zie, op zekeren dag werd hij ernstig ziek; hersenontsteking bracht hem aan den rand van het graf. De geneesheeren beweerden dat hij nog slechts eenige uren

te leven had, maar toen viel ik op de knieën en bezondigde mij zwaar jegens God en mijn kind. Ik bad: ,Lieve Hemelsche Vader, laat mij mijn kind behouden en leg mij zooveel boete, zooveel straf, zooveel zoenoffers op als nog ooit een menschenkind heeft te dragen gehad; ik zal ze mijn gansche leven dragen zonder morren, maar laat mij mijn kind behouden! . . . .' En mijn kind werd gered! De geneesheeren waarschuwden mij hem kalm te houden, opdat geen sporen van de ziekte zouden achterblijven; maar hij scheen binnen den kortst mogelijken tijd geheel hersteld. Hij was echter een ander kind geworden; hij begon onwaarheid te spreken, waarvoor ik geen andere straf wist dan heete tranen. Hij beloofde mij dan op zijne knieën dat hij zich zou beteren, maar werd hoe langer hoe ondeugender, plaagde en mishandelde dieren en kinderen, brak alles stuk, vernielde zijne kleederen en toen voelde ik voor de eerste maal dat ik arm was. Daar verscheen Vaughan en bood mij hart en hand; ik nam die dankbaar aan, alleen om Tom een vader te geven, die hem met de grootste zorgvuldigheid zou opvoeden. Maar toen eerst ving mijne ellende aan. Mijn echtgenoot wilde alles gedaan krijgen met straffen. Ik zie het nog toen hij mij de eerste maal zeide, dat hij Tom slaag moest geven en hoe het kind bijna razend werd onder die zware hand en die bittere vernedering. Sinds dien tijd gebruikte Vaughan het Spaansch riet en de hondezweep vele malen. Ik verschuilde mij dan altijd ten einde in de eenzaamheid te kunnen schreien; want ik zag zeer goed in, dat alles te vergeefsch was en dat Tom's karakter door deze behandeling in den grond bedorven werd. Vaughan had echter te weinig menschenkennis en meende dat de wereld met grondbeginselen te regeeren is.

„Van dien tijd af heb ik wederom telkens zonden op mij geladen door Tom's vergrijpen te verbergen en te

bemantelen, ten einde hem voor straf te bewaren. Hij heeft hem in den kelder opgesloten, vastgebonden, op water en brood; maar het kind werd in plaats van beter hoe langer hoe onhandelbaarder; alleen bij mij was hij lief en mij kon hij zoo vleiend, zoo teeder om vergiffenis smeeken, omdat ik zooveel om zijnentwil moest schreien, en dan sloeg hij de armen om mij heen alsof hij mij wilde beschermen. Ik kon het niet helpen dat ik hem niet kon weerstaan, dat ik hem zijn zin gaf, ten einde hem te troosten wanneer hij wanhopig bij mij kwam. Hij wierp zich voor mij op den grond en sloeg het hoofd tegen de meubels en dreigde zijn stiefvader te zullen dooden .... en was hij weg, dan kwam mijn man mij vertellen dat mijn zoon al weder een vergrijp gepleegd had, waarvoor hij straf verdiende. Het was alsof ik vuur en water had samengebracht. Werkelijk, met een weinig zachtheid zou er van Tom nog wel iets te maken zijn geweest! En thans sta ik nog altijd tusschen hen in en mijn verdriet wordt dagelijks grooter. Ik weet niet meer wat ik doen moet. Mijn man zelf heeft mij geleerd hem te vreezen; thans moet hij daarvan de gevolgen dragen. Het is verschrikkelijk, want hij is een braaf man, wien ik veel dank schuldig ben. Hij heeft mij van de armoede gered, mij met geschenken overladen, mij in alles zijne groote liefde getoond, alleen niet door mijn arm kind vergiffenis te schenken. Zoo is er langzamerhand bitterheid en koelheid tusschen ons ontstaan, die niet meer is weg te nemen. Daarom, beste Lewes, kan ik hem niet smeeken. Liever zou ik door de vlammen loopen. Hij zal mijn zoon geheel van mij vervreemden en hem de wijde wereld in stooten. Ik zie bevend het oogenblik te gemoet, waarin hij mij dit besluit zal mededeelen. Ik zou het niet kunnen dragen! Ik kan mij niet scheiden van mijn zoon! Ik heb mijn kind onvergeeflijk, onverantwoordelijk, bovenmenschelijk lief! Ik kan het niet, Lewes! Liever wil ik alle

schuld op mij laden ter wille van mijn kind! Ik heb het immers gezegd dat ik elke straf, elk offer dragen zou. Men kent dikwijls de beteekenis van zulke woorden niet en hetgeen men in de toekomst meent te zien, gebeurt niet; hetgeen men niet voorzien heeft, sleept ons in een afgrond. Help mij, Lewes, ik smeek u, help mij!"

Met bevende vingers haalde zij een prachtig halssieraad te voorschijn.

„Ik smeek het u, Lewes!" sprak zij en overhandigde het hem. Eén oogenblik voelde Lewes de diamanten in zijne oogen schitteren en toen lag het etui als kokend lood in zijne hand.

„Ik zal er over denken," zei hij en was zoo bleek geworden alsof een onmacht zijn geest in duisternis zou hullen, hem verlossen zou van de pijn in zijn hart, van het suizen in zijne ooren, van den bitteren smaak in zijn mond. Met inspanning van al zijne wilskracht bedwong hij dezen aanval en staarde somber voor zich uit.

„Als ik haar maar niet zoo onuitsprekelijk liefhad," dacht hij. Plotseling scheen er een denkbeeld in hem op te komen. Hij had immers zijn spaarpenningen! Evenals een weerlicht gleed er een vluchtig lachje over zijn gelaat.

„Ik zal er moeite voor doen," herhaalde hij, stond op, nam een oogenblik de aangeboden hand in de zijne en dankte den Hemel, toen hij buiten was, evenals men, uit de bedwelmende atmosfeer der orchideeën in de open lucht komende, met genot ademhaalt. Ja, hij had immers zijne spaarpenningen nog! Die zou hij opofferen en zij zou in den waan verkeeren, dat hare diamanten verkocht waren. En later? Wanneer ook zijn klein vermogen door dien afgrond verslonden was?

„En toen de groote hond zag dat het zijn zusje was" klonk buiten Minnie's stem.

„Toen begon hij te kwispelstaarten en legde zich neer

om haar te beschermen," viel Llewellyn in met zijn diepe basstem.

In de eetkamer stonden Tom en Kate nog altijd tegenover elkander met gloeiende wangen en schitterende oogen.

„Gij verbeeldt u toch niet dat ik eene gunstige meening van u heb?"

„O, neen, mijn hartediefje! Maar juist omdat gij mij redden wilt, houdt gij zooveel te meer van mij. Zie, Kate, ik ben zoo ongelukkig dat de geheele wereld medelijden met mij hebben kon, hoeveel te meer dus zoo'n heerlijk klein meisje als gij zijt. Naar Temorah ging ik waarlijk alleen maar, omdat ik niet wist waarheen elders te gaan. Ik had geen geld en geen dak boven mijn hoofd. Verder niets. Maar u heb ik lief als mijn ziel."

„Die hebt gij in het geheel niet lief."

„Mijn ziel?"

„Kate!" klonk de stem van den heer des huizes dreunend in de gang. Zij voelden dat hun hart een oogenblik stilstond van schrik.

„Kate, heb de goedheid eens bij mij in mijne kamer te komen," zei Vaughan door de geopende deur.

Met een hangend hoofdje volgde Kate den heer des huizes de trap op. Hij deed zelf de deur achter haar dicht.

„Indien gij u verbeeldt," begon hij, „dat het u past u onder mijn dak door dien ellendeling van een zoon van mij het hof te laten maken, verkeert gij in eene grove dwaling. En zoo gij meent dat ik u, niettegenstaande uwe armoede en de smeekbeden mijner vrouw, niet buiten de deur zou durven zetten, verkeert gij in nog grooter dwaling. Meent gij soms dat ik zulke handelingen in mijn huis zou goedkeuren? Wat moet het dienstpersoneel wel denken als zij u reeds na het ontbijt in een tête-à-tête verrassen? Is dat fatsoenlijk een jongen man toe te staan de hand naar u uit te strekken? En schaamt gij u niet

u te laten aanraken door een kwajongen, die wellicht juist een straatdeerne omarmd heeft? Ik zeg het u, Kate, ik kan zulke dingen niet dulden in mijn huis; ik heb u het dierbaarste, heiligste, kostbaarste toevertrouwd wat ik bezit; ik deed dat echter niet, opdat gij u zelve door het slijk zoudt laten sleuren, maar opdat uw wandel rein zou blijven en waardig tevens om zulke onschuldige kinderzieltjes te behoeden."

„Mijn man heeft niet veel menschenkennis!" had Edleen gezegd en het scheen wel dat zij gelijk had. Vaughan had zich voorbereid op een tranenvloed en een voetval, dingen, waarvan hij den grootsten afkeer had. Hoe verbaasd was hij echter, toen zij zich met een schelmachtig gezichtje tot hem wendde en schaterlachend uitriep: „Tom! Maar ik heb met Tom niets uit te staan! Morgan Gwynne is verliefd op mij en wil met mij trouwen! Neen, Tom niet! De Hemel beware mij daarvoor! Hoe dwaas! Neen, wij spraken over de ongelukkigen, die levend begraven zijn geweest, en over de wijze, waarop wij aan geld voor hen zouden komen. En Tom is bij zulke dingen altijd zoo aangedaan, ten minste hij houdt zich zoo, en toen wilde hij mij omhelzen. Maar ik heb het niet toegestaan! Neen! De Hemel beware me! Ha! Ha! Ha! Morgan Gwynne smacht naar mijne liefde! Ha! Ha! Ha! En Morgan is *geen* kwajongen! Neen, Tom, brr! Tom! Tom is een slechte jongen! Neen, met Tom heb ik niets uit te staan!"

Met eene diepe buiging gleed zij als een katje de deur uit en vloog in drie sprongen de trap af naar Edleen, die nog altijd bleek en ontdaan in haar kleine stoeltje lag. Zij knielde bij haar neer en kuste en streelde hare handen.

„Is het gelukt?" fluisterde zij. Edleen knikte haar even toe.

„Ik heb in dien tijd het geheele huis beziggehouden, een heel klein liefde-scènetje met Tom op touw gezet, wel wetende dat de heer des huizes ons kon gadeslaan,

en mij danig door hem den mantel laten uitvegen, alles slechts om de lucht hier zuiver te houden. Uw man kan werkelijk heel aardig schelden, dat moet gezegd worden. Ik vind het werkelijk heel aangenaam."

„Zoo?" fluisterde Edleen en hare neusvleugels bewogen zich bijna onmerkbaar evenals een blad in een tochtje.

„Ja, hij heeft zulk een prachtig orgaan, dat men er geheel van onder den indruk komt. Ik zou zoo gaarne eens bang worden voor een man!"

„Zoo?" klonk Tom's stem. Hij was onopgemerkt achter hen geslopen.

„O, niet voor u!" zei Kate lachend.

„Wij zullen zien!... Maar wat scheelt mijn moedertje toch? Is zij ziek, Kate? Ziet gij dan niets aan haar? Maar, mijn beste moedertje, gij zult immers niet ziek worden?"

Het drietal in de glazen veranda was stil geworden, alsof hunne vreugde verstoord was en als vreesden zij een vijandelijken aanval. Winnie's handjes bleven in de snaren van de harp hangen en Minnie had een vinger op den mond gelegd.

„Waar zijn de kinderen toch?" vroeg Kate. Haar stem klonk thans volstrekt niet beminnelijk.

„Buiten," zei Tom.

„Het is al over den tijd, kinderen! De les moet beginnen!" riep zij. De kleinen sloegen hunne armpjes om Llewellyn's hals en namen dankbaar afscheid.

„Ik verzoek vriendelijk," zei de oude man, „dat het kind zich dagelijks eenigen tijd oefene."

„Ja, als zij zoet is, tot belooning," antwoordde Kate en nam de kinderen mede. Llewellyn snelde heen. Hij voelde dat hij hier noch troosten noch opwekken kon en wilde zijn ouden vriend Gwynne opzoeken en trachten dezen een uurtje zijn leed te doen vergeten.

„Tom!" zei Edleen.

„Ja, lieve moeder! Hier lig ik aan uw voeten!"

„Tom, ik ben slecht uit liefde voor u. Ik smeek u, heb medelijden met mij! Gij zult mij in het graf brengen! Mijn geluk en mijne rust, mijn slaap en mijn goed geweten hebt gij mij reeds ontnomen. Tom! Tom! Heb toch medelijden met mij!"

Tom legde zijn gelaat op hare handen en zijne tranen droppelden tusschen hare vingers door. O, hij kon zoo goed schreien als hij dat wilde! Hij kon zóóveel berouwvolle tranen storten, dat hij niet te weerstaan was!

„Moeder!" fluisterde hij, „ik ben een zondaar, ik ben uwer niet waardig, dat weet ik! Ik ben niet waard dat de zon mij beschijnt!" De tranen droppelden nog steeds tusschen de slanke vingers door. „Als gij eens hoort dat ik mij heb doodgeschoten, dan vergeef het mij, moeder, vergeef het uw ongelukkig kind!"

Alsof hij overweldigd was door zijne aandoeningen sprong hij op en liep naar buiten. Dáár was zijne eerste gedachte: „Wat nu gedaan? Wacht! De mooie Ginevra heeft een glaasje voor mij en een vriendelijk woord en een klein kamertje! Leve Ginevra!"

Vaughan kwam beneden en vond zijne vrouw alleen en zoo afgetobd, dat zij nauwelijks eene hand kon oplichten. Angstig en bezorgd nam hij naast haar plaats en schoof zijn arm om haar heen. Als ware zij doodelijk vermoeid, sloot zij de oogen en legde haar hoofd tegen zijne borst; hij was blijde dat zij zoo wilde uitrusten en wist niet, dat zij slechts de oogen sloot om niet tot spreken genoodzaakt te zijn.

XI.

Het was Zondag; overal in het rond luidden de klokken en van alle zijden verzamelden zich de kerkgangers. De zon had den rijp doen smelten en hier en daar kraakte een doorzichtige ijskorst onder de voeten der roodwangige kinderen. De gele bladeren schitterden als waren zij met diamanten bestrooid en waar de zon nog niet geschenen had, lagen de wegen als onder suiker begraven. Overal zag men de hooge, zwarte, vilten hoeden en de roode mantels der boerinnen, die met frissche, gezonde gezichten naar de abdij wandelden, waar Gwynne zou preeken.

Onder de kerkgangers bevonden zich Vaughan, met een bezwaard hart aan zijne arme vrouw en zijn ontaarden zoon denkende, die zijne moeder in het graf zou brengen, terwijl hij als verlamd en weerloos stond tegenover hare zwakheid; Edleen, wie het schaamrood over de wangen vloog, wanneer zij dacht in welke verhouding zij tegenover Lewes stond en waartoe zij hem had verleid; Kate, die hare liefde voor Tom voelde aanwakkeren tot een lichtelaaien gloed en toch Morgan hoopte te ontmoeten en nog verliefder te maken; Winnie, die zich zelve wilde aanklagen bij den goeden God, omdat zij Kate begon te haten; Maggie, die door Kate valsch en arglistig beschuldigd en met wegjagen bedreigd was en vreesde dat de kleine Minnie, die zij aan de hand hield, haar ontloopen zou; Lewes, die zijne gansche bezitting aan de voeten van Edleen had gelegd en had moeten vernemen, dat het niet voldoende was om de schulden te dekken, zoodat hij voor de eerste maal in zijn leven bedrog had gepleegd en hem eene huivering door de leden voer toen hij bedacht, dat hij haar zijne eer ten offer zou brengen zonder op eenige belooning, nauwelijks op dank te kunnen rekenen; Gwendoline, die gedurende een uurtje den kalmen glim-

lach had afgelegd en nu den Hemelschen Vader bidden mocht om kracht in haar knagend leed; Gladys, die verlangde eens te kunnen uitschreien; Missy, die gaarne haar leven gegeven zou hebben voor dat van hare lieveling; Morgan, die met donkere randen om de oogen en in eene sombere stemming de ontmoeting met Kate en het verzet tegen ieder woord, dat over de lippen zijns vaders komen zou, te gemoet zag; alle kinderen uit de vicarie, waarop de eerste schaduw van een groot leed gevallen was; Temorah, met het luid en dubbel kloppend hart onder den wijden mantel; de uit de mijnschacht geredden, die Tom vereerden als een godheid; zelfs Llewellyn, die anders niet kerksch was en zeide dat het bosch zijne kerk, de vogels zijn zangers, de storm zijn preek waren en door Gladys overgehaald was slechts deze enkele maal haar vader te komen hooren — allen, allen waren opgekomen. Slechts vier personen uit den kring ontbraken; twee, die den hemel nabij waren en twee, die de hel tegemoet wandelden: Una, die door haar verloofde naar het venster was gedragen om de zon te aanschouwen; Martijn, die haar hoofd met arm en schouder steunde en haar sprak van beter worden, van hun huisje en hunne kinderen, terwijl er, zonder dat zij het kon opmerken, een waas lag over zijn oogen; Tom, die, na een nacht in losbandigheid doorgebracht, in een onrustigen slaap te bed lag, en Ulla, de heks, die in haar grot kruiden zocht en naar haar eigen gedachten luisterde als naar een lied uit hare jeugd.

De zon bescheen al de aardsche ellende en deed wat de zon doet: zij wekt leven en kracht, maar verteert ook en verdort; zij wekt bloemen uit den mest en wijnranken uit de steenen, maar zij laat ook versmachten en doet haar licht schijnen over boozen en goeden. Zij laat kinderen en vogels jubelen en arme zondaars van wanhoop ineenkrimpen; zij lacht de gelukkigen toe en martelt en

bespot de treurenden, de machtige, verhevene zon met haar onverbiddelijken lach!

Terwijl de klokken luidden naderde de gemeente de overoude Keltische kerk, waarvan het schip in de rotsen was uitgehouwen en het dak nauwelijks meer bijeen was te houden. Zij lag in een bekoorlijk dal tusschen de bosschen en nam sinds eeuwen de geloovigen tusschen hare steenen muren met de zware gewelven en bouwvallige zuilen op. Er was geen orgel, doch het buitengewoon schoone en reine gezang klonk in deze gewelven bijna even plechtig alsof orgeltonen het begeleidden.

Gwynne had sedert zonsopgang de meest afgelegen paden van het park doorwandeld. Hij wilde kracht verzamelen om uit de diepte van zijne eigene smart denkbeelden te putten, waarmede hij zijne gemeente zou kunnen stichten. Met doodelijken angst vervulde hem de gedachte, dat hij den kansel beklimmen en het woord voeren moest, dat hij anderen kracht en moed moest inspreken, terwijl hem zelven het hart ontzonk. Thans, terwijl de klok luidde, lag hij in zijn studeerkamer voor zijn leunstoel geknield, het gelaat in de handen verborgen; hij legde voor zijn God geheel zijn zwak, aan alle levensvreugd vertwijfelend gemoed bloot. Hij zeide Hem, dat hij niet tot de gemeente kon spreken, heden niet; dat hij zich niet kon buigen onder zijne hand, die al te zwaar op hem drukte. De lichamelijke pijn, welke hij aan zijn hart leed, was zóó groot, dat zij alleen reeds hem van alle lichamelijke kracht dreigde te berooven.

„Ik ben Uw onwaardige dienstknecht," bad hij. „Leer mij toch mij zelven vergeten, Heer, mijn God! Verlaat mij niet! Verlaat mij niet!"

Zijne gedachten raakten verward. Het was hem, als was hij tekst en preek vergeten, te gelijk met den uitroep: „Ik kan niet!" door zijn lijden hem afgeperst. En de klokken luidden maar voort met hun oude krachtige gal-

men en spraken tot hem van honderde feestdagen, op welke hij vol geestdrift den kansel beklommen had, in het volle gevoel van de macht zijner welsprekendheid, met al de warmte van gemoed, welke het geluk een goeden mensch verleent. En heden, heden had hij zich zelven en zijne onuitsprekelijke smart wel voor elks oogen willen verbergen, gelijk een stuk aangeschoten wild; heden moest hij al die menschen, allen, wier blikken hij op zich gevestigd zou zien, vertrouwen inboezemen, waar hij zelf dreigde te bezwijken.

„Mijn God! Mijn God!" bad hij in zijn zielsangst, „Gij laat den drinkbeker niet voorbijgaan, wanneer het Uw wil is, dat wij dien drinken zullen. Maar verlaat mij niet! Buig U tot mij neder. Bestraal mijn sidderend hart met Uw licht en maak het stil!"

Zijne schemerende oogen zagen weer het roode bloed, dat over de lippen van zijn kind gevloeid was; weer klonk hare gebroken, heesche stem hem in het oor, en hoeveel moeite hij ook deed om dat ontzettend visioen te doen wijken, — als een gloeiend staal doorpriemde het telkens weer zijn hart. Het was hem als ware zijnborst met gloeiende kolen gevuld, als werd zijne tong verlamd.

„Mijn God! Mijn God!" bad hij weer. „Gij wekt in ons het willen en het kunnen. Gij schenkt ook den ootmoed, die zich zelven verloochent en hare smart gering acht tegenover Uwe macht en grootheid. Mijn God! Ik mor niet, ik sidder alleen, en mijne ziel verdort onder den bliksemstraal der smart."

En de klokken luidden en luidden en riepen hem en zeiden, dat de gemeente hem wachtte.

Hij stond op, greep met bevende hand zijn barret en zijne boeken en wierp nog een vurig smeekenden blik naar het hooge boogvenster, waardoor een zonnestraal viel, die zijn hoofd in gouden glans hulde. Als een onderpand van de verhooring van zijn gebed gleed die zon-

nestraal over hem heen. Met vasten tred verliet hij zijn huis. Zonder er bij te denken hief hij den blik omhoog naar het venster van zijn ziek kind en bijna was zijn, onder zooveel strijd verworven, moed gebroken. Daar keek een uitgeteerd gezichtje lachend op hem neer; een gezichtje, waarin men alleen nog de oogen, groote schitterende oogen, en de parelwitte tanden opmerkte. Het hoog ernstig gelaat van Martijn vertoonde zich naast het hare, als dacht hij meer aan zijns vaders zwaren gang dan aan zijn eigen smart. Ook zijn gelaat was vermagerd door nachtwaken en doodsangst; het sprak duidelijk van het dubbele leed, dat hij moest ondergaan, terwijl hij machteloos de vorderingen van de doodelijke kwaal bespiedde.

Op dit gezicht had Gwynne eene gewaarwording, alsof zijne voeten aan den grond genageld waren en zijn hart stilstond. Toch zond hij met de hand een groet naar boven en ging verder.

Want de klokken luidden en luidden.

In de kerk verkeerde men reeds in eenige onrust en spanning, omdat men den prediker nog niet verschijnen zag. Gwendoline keek onophoudelijk naar de deur; maar zij had zulk een onbegrensd vertrouwen in de kracht van haren held en leidsman, dat zij de beklemmende gedachte, dat hij ongesteld zou zijn geworden, met kracht bestreed.

Eindelijk ging de deur open en in een breeden stroom van licht vertoonde zich des predikers hooge gestalte. Alle hoofden wendden zich vol belangstelling naar hem heen, toen hij het kerkgebouw doorliep. Zijne schouders waren een weinig gekromd en zijn haar was bijna plotseling grijs geworden, vooral aan de linkerzijde, waar hij meestal bij zijn denken en werken het hoofd met de hand steunde. Op zijn gelaat lag iets van een bovenaardschen glans; het deed denken aan het gelaat van een heilige en martelaar. Met meer dan gewone kracht klonk het

gezang der gemeente: alleen zijn aanblik reeds had haar in eene verhevene stemming gebracht. Het was hem als ruischte de oceaan om hem heen, en toen hij den kansel beklom, kon hij voor een oogenblik geen regel schrifts onderscheiden, geen gezicht herkennen. Hij bleef een oogenblik verzonken in het gebed, totdat het kloppen van zijn hart wat bedaard was en hij weer ademhalen en zien kon.

Met eene bovenmenschelijke krachtsinspanning sloeg hij den Bijbel open.

Duidelijk en welluidend deed zijne wonderschoone stem de tekstwoorden over de hoofden ruischen, en terwijl hij sprak werd het eensklaps stil in en rondom hem. Alsof hij op eene wolk omhoog werd geheven, zoo voelde zijn voet den grond niet meer.

„Zoekt den Heer, terwijl Hij te vinden is; roept Hem aan, terwijl Hij nabij is.

De goddelooze verlate zijnen weg en de onrechtvaardige man zijne gedachten en bekeere zich tot den Heer, zoo zal Hij Zich zijner ontfermen, en tot onzen God, want bij Hem is vergeving.

Want Mijne gedachten zijn niet uwe gedachten en uwe wegen zijn niet Mijne wegen, spreekt de Heer der heirscharen.

Maar zoo hoog de Hemel is boven de aarde, zoover zijn ook Mijne wegen hooger dan uwe wegen en Mijne gedachten dan uwe gedachten."

Te midden der ademlooze stilte, die in het oude kerkgebouw heerschte, klonk elke lettergreep, niet luid, niet forsch, maar als kostelijke droppels, die in een heilig vaatwerk vallen. Op zachten toon ook ving hij zijne toespraak aan, gelijk het water vloeit uit eene in een rotskloof verscholen bron. Spoedig evenwel werd hij door de macht zijner eigene welsprekendheid meegesleept, en in den glans van een zonnestraal, die schuin door een venster

naar binnen viel, stond hij als door een heiligenglorie omschenen. Zijn voorhoofd blonk, zijn oog scheen tot in den bodem van de harten zijner hoorders door te dringen, en de stilte om hem heen werd zóó diep, alsof niemand ademhaalde in de groote kerk, die toch gevuld was tot aan den uitgang toe, waar de menschen op elkander stonden gedrongen.

„Weest toch niet zoo vreesachtig, mijne geliefden, en volgt niet uwe eigene gedachten, die u in het verderf lokken. Liever dan u te verootmoedigen voor uwen broeder, wilt gij eene slechte daad bedrijven, waarvan de gevolgen onberekenbaar zijn, gelijk een kogel, die afwijkt van zijne baan. Het is nog tijd, keert terug! Ga tot uwen broeder en spreek tot hem: Ik wilde slecht tegen u handelen, straf mij en schenk mij vergiffenis, maar laat mij niet in ellende verzinken! Gij zijt bevreesd voor zijn hard woord? Gij siddert voor een blik van verachting uit zijne oogen? Maar gelooft gij dan niet, mijn Christen, dat, wanneer God tot u begint te spreken, uw hart nog heel anders beven zal, dat, wanneer Hij u aankijkt, gij niet meer kunt bestaan en voor Zijn toorn ineenkrimpen moet? Gij verzet u tegen elke verootmoediging, die van de zijde der menschen u overkomt, en gij bedenkt in uwe dwaasheid niet, dat God u kan vertreden in het slijk, dat gij hebt doen opborrelen, en u daarin doen verzinken, zonder redding; dat gij dan, veracht en gebrandmerkt, het schouderophalen en de hoonende blikken der menschen moet verdragen en dat gij dan niet moogt opstaan tegen hunne blinde en wreede rechtvaardigheid.

En gij, die uit liefde zondigt, naar gij zegt, vraag u af of dat liefde is, die een mensch in het verderf stort? Zelfzucht is het, kilheid van hart, grenzenlooze zwakheid, maar geen liefde. Waag het niet, voor u zelven het heiligste woord te ontwijden, het als dekmantel te bezigen voor de onreinheid van uw hart, voor den giftigen worm,

die aan uw binnenste knaagt. Uit liefde!... Wees sterk, wees rein, wees streng uit liefde. Bestrijd uit liefde uw begeeren, breng, uit liefde, niets ten offer wat het leven uitmaakt uwer ziel, en wanneer gij u bezoedelt, denk dan niet, dat het woord: „uit liefde" u rein wascht, maar vraag u af, van welken aard uwe liefde is.

En gij, die zoo hoog staat in uwe gerechtigheid, hebt gij u niet juist door deze vermeende gerechtigheid bezondigd? Hebt gij niet teruggestooten, tot wanhoop gedreven, wat uwe zachtheid had moeten terugroepen van den weg des verderfs? Zaagt gij den afgrond niet, waar gij de bestraften heendreeft, en voelde uwe hand het niet, wanneer zij te zwaar op de zwakken drukte? Gij denkt, dat gij in uwe onberispelijkheid in het licht wandelt, en gij strompelt in het duister voort, arme dwaas. Hebt gij u nooit afgevraagd, of uwe geheele persoonlijkheid wel geschikt is om zondaars op het rechte pad terug te brengen? Hebt gij u tot uwen God gewend om verlichting van uwen geest, in plaats van met hardheid en onverzettelijkheid denzelfden weg te vervolgen en te zeggen: „buigen of barsten."

En gij, mijn kind, dat gestruikeld en gevallen zijt, heft uw verscheurd hart en uwe verpletterde ziel omhoog. Ook voor u is er verlossing. Draag uwe boete met den moed van een man, omdat gij zoo zwak waart te zondigen, wees nu niet nog zwakker tegenover de gevolgen van uwe zonde. Buig uw hart onder de tuchtigende hand, die u door het vagevuur der boetedoening heenvoert. Aanschouw uwe zonde, nu zij begaan is en alle geur en alle zoetheid en alle aantrekkelijkheid verloren heeft, in al hare afschuwelijkheid en — sidder niet. In Gods oog was zij reeds zoo afschuwelijk, toen gij haar bedreeft, en Hij verpletterde u niet onmiddellijk, maar wist, dat gij u weder opheffen zoudt tot Hem, dat Hij u eenmaal met zijne almachtige liefde zal omvatten en dat gij dan weten zult: „mijne zonde is vergeven."

En gij hebt haat en wrok in uw hart laten wortel schieten en zie, nu tiert daar een gifplant voort, en gij weet zelf niet, hoever de schade reikt, die gij hebt aangericht en aanrichten moet, zoolang gij die plant niet uitroeit. Hebt gij wel bedacht, dat gij den naam van een christen hebt verloren, dat gij een schadelijk lid der menschelijke samenleving geworden zijt? Want de wraakzuchtige is zijne gedachten en daden niet langer meester en sticht kwaad, waar hij de hand ook uitstrekt. Hij verlaagt zich tot een dier, dat niet bij machte is om nijd en haat te bestrijden, maar zich wreekt zonder eenig berouw. Is het niet een verheven gevoel, stil de hand Gods aan te grijpen en hen, die u pijnigen, slechts te beschouwen als een zwak werktuig, dat bestemd is om u door zelfoverwinning en goedheid tot een veel edeler mensch te maken?

En gij, met de leugen op de lippen, vreesdet gij dan God niet? Hebt gij zijne geweldige zon nog niet gezien, die eensklaps den versten hoek beschijnt, die verlicht, wat gij in duisternis wildet hullen, en waarvoor gij staan zult, naakt en ellendig, gehoond en veracht, zoodat een elk, die u voorbijgaat, u straffeloos in 't aangezicht mag spuwen? Siddert gij niet bij de gedachte, dat God u den mantel van de schouders trekken zal, wanneer gij dat het minst verwachttet, en dat Hij den vinger zal houden bij uw leugen en u oogen en hart zal verzengen met Zijn vreeselijken blik?

Weest toch niet zoo vreesachtig, mijne christenen, want uit de vrees ontspringt uwe zonde, uit de vrees voor menschen, voor booze tongen, voor kleine moeilijkheden, voor zoogenaamde vernederingen. Maar wie zijt gij dan, dat gij het bestraffend woord uws broeders niet wilt verdragen? Schaam u over uwe lafheid en denk niet, dat gij de gevolgen uwer zonden ontkomen kunt. Gij moet door die spitsroede heen, den eenen dag na den anderen. Geen uur wordt u geschonken. En wanneer gij u in dat vagevuur niet loutert,

wanneer gij niet opgroeit tot het goddelijk licht, dan wordt gij uitgeworpen in de buitenste duisternis.

En gij, die jammert onder den last des lijdens, die in arren moede, ja in wanhoop tegen uw lot in opstand komt, die niet gelooven kunt, dat Gods gedachten goed zijn, ook wanneer gij ze niet doorgrondt, bid, bid om verlichting van uwen geest. Bid om dien ootmoed, die niet meer vraagt, maar draagt, die niet mort, maar danken kan, die niet twijfelt, maar zich laat leiden. In Gods gedachten moet zulk een verheven wil ten goede schuilen, dat wij menigmaal met den nacht, die ons omringt, tevreden moeten zijn en ons schikken in ons lot. Wat toch weten wij van hetgeen over ons licht?

Kennen wij dan onze eindelijke bestemming? Weten wij wat de kern onzer aarde, wat de naastbijzijnde ster verbergt? Hebben wij zelfs een flauw vermoeden van de vreugde, die uit ons lijden kiemen moet? Laat de hand Gods den bodem van uw hart doorploegen, mijn Christen! Hij alleen is zaaier. Hij alleen weet wat uit u rijpen moet. En legt Hij wat u 't dierbaarst is in het graf" — hier beefde des predikers stem een weinig — „laat dan uit dat graf uw vertrouwen krachtiger omhoogschieten, naar de Godsgedachten heen, die gij eenmaal waardig zult zijn te doorgronden.

De hagedis ziet niet verder dan haar muur, de bij niet verder dan haar klaverveld, het infusiediertje dan zijn waterdroppel. Hoe zou de adelaar verstomd staan over zijne blindheid, over de beperktheid van zijn gezichtskring, hij, wiens oog de landen overziet. En toch is hij slechts een bewoner der hoogten en kent de diepten niet.

En willen wij dan, wij, die niet eens onzen onbeduidenden aardbol kennen, Gods wegen kunnen nagaan en beoordeelen en Hem zeggen wat Hij doen moet!

Aanbid, mijn Christen! Het valt niet zoo zwaar. Gij moet slechts wegdoen, wat u van de aarde aankleeft, en

den vleugelslag uwer ziel niet in eene kleine kooi beperken. Laat haar slechts vrij uit de engte uwer borst! Zend haar omhoog, laat haar opzuigen door de stralen van het Goddelijk licht, als water door de zon; twijfel niet, versaag niet! U draagt het element, waarvoor uwe ziel geboren werd, het heilige, het goddelijke. Zend haar juichend naar de hoogten, waar haar tehuis, haar uitgang en hare voleinding is, de dierbaren na, die u vooruit zijn gezweefd, de hymne na, die tot God omhoog rijst, God na, in wiens gedachten gij eindelijk verlossing en een eeuwig aanschouwen van de hoogste waarheid zult vinden! Amen."

De macht zijner stem, het vuur van zijn blik, de zekerheid, dat deze mensch uit den nacht van eigen bitter zielelijden tot hen sprak, dit alles maakte een nog veel overweldigender indruk dan zijne woorden zelve. Een goed prediker is als de lucht, die duizend stemmen opzuigt en ze als één akkoord opwaarts voert naar onmetelijke hoogten. Hij zamelt alle smarten en alle gedachten en alle tranen op en draagt ze omhoog en laat ze dan als dauw gereinigd en verkwikkend nedervallen, zoodat voor enkele oogenblikken een ieder zich beter en sterker voelt en gereed om den goeden strijd te strijden, totdat het alledaagsche leven met al zijne platheid en leegheid hem weer aangrijpt, en hij toch zwakker blijkt dan zijn lot, moedeloos staat tegenover den hem sinds lang bekenden last, morrend onder het kruis, dat zich dagelijks dieper in het vleesch van zijn schouder groeft, en ten slotte zegt: „Hij heeft goed praten, hij weet niet wat ik lijd."

„Hij heeft goed praten!" — Dat mocht heden niemand denken, die zag hoe zwaar een lijden zijn stempel op zijne ziel had gedrukt en met welk eene waardigheid hij zijn lot droeg. Reeds aan de kerkdeur werd hij naar huis geroepen. Una verlangde naar hem. Zij had weer eene bloedspuwing gehad en was zóó geschrikt, dat hij alleen

haar tot kalmte kon brengen. De kerkgangers stonden in groepjes bijeen en spraken over deze dingen. Slechts zij, die zelve eene groote smart te overwinnen hadden, sloegen snel en zwijgend den weg naar hunne woning in. De familie Vaughan bleef nog achter om nadere berichten in te winnen en liep in het park zwijgend op en neer.

Lewes snelde naar huis en ging aan zijne schrijftafel zitten. Hij wilde zijne meesteres schrijven dat hij het niet doen kon, dat hij maar één eerlijkheidsgevoel bezat en maar ééne ziel. Maar hij verscheurde het papier weder en dacht dat Edleen wellicht zelve een weinig heldenmoed toonen en hem ontslaan zou. Maar op den weg naar huis had Vaughan door een onoverdacht woord al haar moed den bodem ingeslagen en toen zij thuis kwam, was zij dezelfde zwakke, hulpbehoevende vrouw als te voren.

Winnie had het vaste voornemen opgevat elk gevoel van haat uit haar hart te scheuren, maar toen zij zag hoe Kate met Morgan coquetteerde, was hare verontwaardiging sterker dan haar goede wil.

Temorah was zoodanig onder den indruk van de preek dat zij een bezoek wilde brengen aan haar moeders graf; zij had dit nog niet durven wagen, maar thans wilde zij haar vergiffenis vragen en haar zeggen dat zij in haar lot zou berusten en elke boete, die haar werd opgelegd, zonder morren dragen en den verwoester van haar leven vergiffenis schenken zou. Geheel alleen richtte zij hare schreden naar het kerkhof. De weg was bedekt met verdorde bladeren, waarop de gesmolten rijp schitterde als diamantenstof. Ook op de graven lag het dorre loof hoog opgestapeld, zoodat Temorah het moest verwijderen om het eenvoudige kruisje op haar moeders graf vrij te maken. Beschroomd knielde zij er bij neder, vreezend afgewezen te zullen worden; daarna omvatte zij het kruis met beide armen en leunde er met het hoofd tegen aan. Alles bleef doodstil om haar heen. Zij had het gevoel dat zij in genade

aangenomen, niet teruggestooten werd en met tranen in de oogen zocht zij den naam harer moeder. Plotseling echter scheen het bloed in hare aderen te stollen, schenen hare oogen verglaasd. In groote duidelijke letters stond daar onder den naam harer dierbare moeder de naam „Tom"! Bijna was haar een kreet van angst over de lippen gekomen. Zij deinsde achteruit en moest zich vastklemmen aan een kruis van graniet, het graf van een aanzienlijk man, waarop reeds vele jaren lang geen tranen meer waren vergoten. Zij omklemde den hoekigen, ijskouden steen ten einde niet te vallen, maar het duurde niet lang of zij lag in onmacht. Uren achtereen bleef zij daar liggen. Toen zij weder bijkwam had de zon het zenith reeds overschreden en bescheen van de andere zijde het doodstille kerkhof. Geen schepsel in de nabijheid, om de droge lippen van de ongelukkige met een droppel water te bevochtigen. Zij zat daar in het vochtige loof op het vreeselijke woord te staren en meende nog altijd dat het zinsbedrog was, tot zij er op de knieën heenkroop en met bevende vingers de diep ingesneden letters betastte. Wie had deze duivelachtige daad bedreven? Wie had haar geheim geraden en het aan de geheele wereld prijsgegeven? Zij beefde over haar geheele lichaam, de tanden sloegen hoorbaar op elkander en een vreeselijke vloek tegen dezen geheimzinnigen vijand kwam over de leiblauwe lippen. Plotseling echter werd zij stil. Zij bracht zich den zomerdag in herinnering, waarop zij Tom hare liefde had geschonken; zij zag de brug, waarop zij gefluisterd had: „Kom!"; zij zag Kate tusschen de varens verborgen, zij zag haar hierheen sluipen en den naam in het kruis snijden. In koortsachtigen haast begon zij met de handen het kruis uit te graven en het heen en weer te schudden tot zij het uit den grond had getrokken. Het was een inspannende arbeid, maar het moest van deze plaats verdwijnen en daarom bond zij het onder haar mantel op

haar rug vast. Zoo wankelde zij voort, gebogen als een oud moedertje, langs denzelfden weg, dien Kate was gegaan. Eindelijk had zij de brug bereikt en kroop in het ravijn tot aan de knieën in de dorre bladeren. Daar liet zij mantel en kruis van haar rug glijden en begon te zoeken. Na langen tijd rondgewoeld te hebben tusschen de gele bladeren, vond zij een handschoen en voile en stak beide voorwerpen in den zak, waarna zij een diepe geul groef onder de bladeren in de zwarte, vochtige aarde, het kruis met het opschrift naar beneden er in legde en met aarde en loof bedekte. Gedurende al dien tijd had zij op de knieën gelegen in de vochtige bladeren; maar nu stond zij op, sloeg den mantel om en begaf zich huiswaarts. Eerst tegen het vallen van den avond bereikte zij uitgeput van vermoeienis en hongerig haar huisje. Toen zij binnentrad, bewoog zich iets in hare kamer en kwam er eene gestalte op haar toe; in de duisternis herkende zij die niet, tot Tom's stem vroeg:

„Zijt gij daar eindelijk? Loopt gij tegenwoordig tot in den nacht langs de straat naar minnaars te zoeken?"

Een klap in zijn gezicht was het eenige antwoord, dat hij kreeg. Daarna werd het plotseling licht en Temorah stond met fonkelende oogen voor hem.

„De deur uit!" sprak zij op zeer kalmen toon.

„De hemel beware me! Ik heb het recht hier te zijn en ik blijf hier van nacht en zoolang het mij goeddunkt. Ik wil gedurende eenigen tijd verdwijnen en hier zal niemand mij zoeken."

„De deur uit!" herhaalde Temorah met den vinger naar den uitgang wijzend.

„Neen, mijn schat, dat hadt gij dezen zomer moeten zeggen. Toen was het: ‚Kom binnen!' Toen breidde men de armen uit en ontving men den bruidegom met honig op de lippen en stralende oogen. Ja, mijn schatje, zoo is het en nu ben ik teruggekeerd om mij aan hetzelfde hart

te verbergen, waarvan ik den polsslag evengoed ken als van mijn horloge. Houd u nu niet alsof gij niet blijde waart uw Tom weder bij u te hebben!"

Zij schudde het hoofd, steunde met de hand op de tafel en loosde een diepen zucht. In het volgend oogenblik lag zij weder in onmacht. Hetgeen zij dien dag had moeten doorstaan, was te veel voor haar geweest en thans nog deze smadelijke bejegening! Tom vond het vreeselijk onaangenaam, maar hij zag toch in dat hij helpen moest.

Zoodra zij weder bijkwam, drukte zij hem met beide handen van zich af, hetgeen hem zoo vroolijk maakte, dat hij bijna weder verliefd werd op het mooie meisje. Met het schaamrood op de wangen bedekte zij hetgeen hij had losgemaakt om haar lucht te verschaffen.

Temorah verdroeg zijne tegenwoordigheid zwijgend en geduldig, sloot hem op, wanneer zij aan haar arbeid ging, en gaf hem te eten; want hij bezat niets, geen stuiver. Zij gaf geen antwoord wanneer hij haar zijne kleine vrouw noemde en verdroeg zijne teederheid zooals die van een grooten hond, dien men niet afweert uit medelijden. Dat hij zich verveelde trok zij zich volstrekt niet aan — integendeel, zwijgend zat zij tegenover hem. Om den tijd te verdrijven deed hij of hij weder hartstochtelijk verliefd op haar was en haar wilde veroveren zooals in den ouden tijd; maar zij had daarbij zulk een afschuw van zich zelve, dat meer dan eens de gedachte aan zelfmoord in haar opkwam. Maar dan herinnerde zij zich de woorden van Gwynne: „Men moet zijne zonden in al hare afschuwelijkheid onder de oogen zien en de gevolgen weten te dragen als een man."

Zij had zulk een afkeer van Tom, dat zij elke zijner bewegingen verfoeide en al wat hij sprak zouteloos vond. De liefde was dood, ondergegaan in angst en schaamte; zij kon zich zelfs niet begrijpen hoe zij zich zoo had kunnen vergeten en laten bedwelmen. Zij had een afkeer

van zich zelve. Het kwam niet in haar op over de toekomst te spreken en Tom vond dat allerliefst van haar, want hij had haar toch niet kunnen helpen; integendeel hij had zelf hulp noodig. Hij scheen zich volstrekt niet te storen aan het onwaardige in zijne verhouding tot Temorah en de wereld, terwijl Temorah telkens een gevoel had alsof haar het hart in de keel klopte, alsof het naar buiten wilde; zij had een afschuw van hem, van zich zelve, nu zij zoo diep was gevallen, dat zij het stuk speelgoed, de slavin van dezen man moest zijn en door hem behandeld werd als eene veile deerne. Hoe waardig zij ook in al hare handelingen trachtte te zijn, hij liet zich niet weerhouden de meest schaamtelooze uitdrukkingen te gebruiken; ja, hij scheen er een bijzonder genoegen in te vinden haar op alle denkbare wijzen te vernederen, zoodra zij maar even toonde, dat alle fierheid nog niet van haar geweken was.

Op zekeren dag was Tom verdwenen zooals hij gekomen was, zonder een woord tot afscheid. Nu kon zij weder vrij ademhalen en genoeg eten, want zij had honger geleden om hem maar tevreden te kunnen stellen. Bijna vier weken was hij bij haar gebleven, vier weken van onuitsprekelijke marteling, waarin hare wangen en slapen waren ingevallen, zoodat men haar verbaasd aankeek. En zij kon zich aan die blikken niet onttrekken, want zij moest immers werken om Tom te onderhouden!

Was zij hem te fier, dan had hij nog eene bijzondere manier om haar te pijnigen. Dan dreigde hij haar zich te zullen laten zien aan de voorbijgangers, niet zijn gelaat, maar zijne gestalte, opdat iedereen het weten zou dat zij een man herbergde. Hij verlustigde zich dan in haar angst en meende dat hij de beste wijze had gevonden om dergelijke schepsels tam te maken; hij was geboren voor dierentemmer.... allen moesten aan zijn voeten liggen!

En nu was hij weg, maar zij wist niet of hij niet zou terugkomen!

Edleen verkeerde gedurende deze dagen in een toestand, die Vaughan deed vreezen voor haar leven; zij vroeg hem herhaaldelijk of hij Tom in de gelegenheid gesteld had om te verdwijnen, hem over den oceaan gezonden had.... En zij geloofde hem niet als hij een ontkennend antwoord gaf en toen haar zoon terugkeerde, was zij zoo blijde, dat Vaughan met bitterheid in het hart de kamer verliet.

XII.

De sneeuw stapelde zich hoog op tegen Llewellyn's woning, die, op een vooruitstekend rotsblok gebouwd, aan de achterzijde schuil ging in het woud en met de vele hoeken en scherpe kanten het aanzien had van een burcht uit de middeleeuwen. Nu en dan joeg een windvlaag de sneeuwmassa's op en deed ze met donderend geraas in den steilen afgrond storten. De zanger had een lied gedicht en zat met een beker wijn aan eene ouderwetsche tafel. Harpen van allerlei vorm en grootte wierpen spookachtige schaduwen op de wanden, de zuilen en de spitsbogen der groote zaal, die nu eens helder verlicht, dan weder in duister gehuld was, al naar mate de groote blokken in den haard opvlamden. Een dik boek met een pen er op lag opengeslagen voor hem, maar Llewellyn was nog niet zoo tevreden over zijn nieuwe schepping, dat hij het lied reeds kon opschrijven. Hij luisterde naar de tonen van de Aeolusharp, die van den toren tot hier doordrongen, als het gezang van geesten of als onbegrijpelijke rhapsodieën. Llewellyn verkeerde in de aangename stemming, die den dichter aangrijpt in de eenzaamheid van den nacht, wanneer geen enkele invloed van buiten hem stoort in zijn

scheppingswerk, wanneer de gestalten als om strijd voor zijn geestesoog opdoemen, en de woorden zich op zijne lippen verdringen, het eene lied na het andere uit de pen vloeit als een breede stroom van louter poëzie. Stormachtige nachten als deze zijn daartoe zeker uitverkoren; het schijnt dan of allerlei vreemde stemmen hem influisteren wat hij zingen zal, hij voelt zich heerscher over den ganschen aardbol, hij heeft eene gewaarwording als de Walhallabewoner, die het nietige leven reeds langen tijd achter zich en vergeten heeft. Zij, die van wijn en vrouwen, zachte kussens en welvoorziene tafels, van een vurig rijpaard, van goede muziek of van welke genieting ook spreken als van het hoogste genot, kennen de hoogste, volmaakte, fijnste van alle genietingen, des dichters scheppingsuur bij uitnemendheid, niet. De verbeelding toovert hem alles voor wat hij zoekt, in tastbare werkelijkheid; hij behoeft niets te wenschen, want hij heeft alles voor zich in volmaakten vorm en zij, die de dwaasheid begaan uit het spel hunner phantasie steenen en bloed te willen maken, en alles, wat de dichter met zijn geestesoog heeft gezien, met het lichamelijk oog willen terugvinden, zullen spoedig bitter ontgoocheld en gewaar worden, dat de dichter in de eenvoudigste hut, op een ruwen houten zetel, oneindig schooner en heerlijker dingen zag dan zij ooit zullen aanschouwen. Menigmaal kan de dichter dit genot slechts na moeilijken strijd verwerven, maar vaak ook wordt hij als een kind der goden met eene alles omvattende scheppingskracht toegerust, zoodat hij nauwelijks durft ademhalen, uit vrees dat hij iets zal missen van 't geen de ademtocht des geestes hem toefluistert.

Daarom arbeidt hij des nachts en kan dan met een tevreden lachje zeggen: „Nu kan mij niemand storen!" —

Geen nacht is echter zoo duister, geen sneeuwjacht zoo dicht of een onverwachte gast kan deze eenzaamheid verstoren en komen aankloppen. Zoo ook heden. Llewellyn

keek verbaasd op en luisterde. Wie kon hem daar in den nacht komen lastig vallen?

Hij hoorde den bezoeker buiten de sneeuw afschudden en eenige woorden met den knecht wisselen, die voor zijn paard moest zorgen; doch een oogenblik later trad een slanke jonge man met de natte pelsmuts in de hand in het licht van den haard en zei lachend:

„Gij zijt zeker ten hoogste verbaasd mij hier te zien. Ik ben tengevolge van de sneeuwjacht verdwaald, anders zou ik reeds met zonsondergang hier zijn geweest."

„Zijt gij het, Tom? In den winter bij mij?"

Tom lachte, doch Llewellyn bemerkte dat van de neusvleugels twee scherpe lijnen naar de mondhoeken liepen, dat zijne oogen onrustig flikkerden, de wangen ingezonken, de slapen ingedrukt waren. In het jeugdige gelaat van den knappen Tom vertoonden zich nu reeds sporen van verwoesting. Llewellyn sloeg hem met een bezorgden blik gade, terwijl Tom peinzend in het vuur staarde, blijkbaar vergetende waar hij zich bevond. In eene gastvrije woning behoeft de heer des huizes niet eerst te schellen en een maal eten te vragen. Het dienstpersoneel kent zijn plicht. Zoo was dan ook spoedig een helder tafellaken uitgespreid en het beste, dat kelder en provisiekamer hadden aan te bieden, gereed gezet met de verontschuldiging, dat het vuur reeds was aangemaakt, doch dat met het oog op den hevigen wind nog een weinig geduld moest geoefend worden.

„O, maar dat is te veel!" riep Tom uit en verzwolg den eenen beker wijn na den anderen zonder de spijzen aan te roeren.

„Ik had zoo'n dorst," zei hij. „Ik geloof dat men in de koude dorstiger wordt dan in de hitte en ook spoediger vermoeid is."

„Zeker," antwoordde Llewellyn verstrooid, terwijl hij den jongen man nog steeds opmerkzaam gadesloeg.

„Hij is bang voor het een of ander en zoekt hier een schuilplaats," dacht hij, nadat zijn doordringende blik eenigen tijd op Tom had gerust.

„Uwe moeder is toch wel?" vroeg hij.

„Mijne moeder? Ja, heel wel, neen toch, niet zoo bijzonder, zoo tamelijk . . . zij is wat zwak; eigenlijk weet niemand goed wat haar scheelt." De korte zinnen volgden elkaar snel op en daarna verviel hij weder in hetzelfde doffe gepeins en wist blijkbaar niet hoeveel wijn hij dronk.

„Ik ben zoo ziek geweest als een hond," zei hij eindelijk.

„Toen was uwe moeder immers zoo hevig ontsteld?"

„O, neen, zij heeft er niets van geweten; zij behoeft ook niet alles te weten, evenmin als de anderen."

Tom lachte schamper, terwijl de plooi om mond en neus zoo scherp werd alsof die met een mes was gesneden.

„Het zou toch goed zijn," sprak de oude man vriendelijk, „als gij wat gebruiktet. Gij ziet er zoo vermoeid uit."

„Hoe zie ik er uit?" vroeg Tom, die alleen de laatste woorden scheen gehoord te hebben.

„Zoo vermoeid en afgemat en dan is het goed als men wat eet; de wijn smaakt dan ook beter."

Tom deed zijn best om eenige happen naar binnen te krijgen, maar het wilde niet gelukken; de dampende soep, die juist werd binnengebracht, verslond hij echter met eene verbazende snelheid, terwijl hij de andere spijzen ter zijde schoof.

„Wilt gij niet eenige dagen bij mij blijven tot gij weder op krachten zijt?" vroeg Llewellyn.

Tom slaakte een zucht van verlichting. „Gaarne, zeer gaarne, als ik u maar niet tot last ben!" zei hij. „Ik ben niet veel te huis, want ik dwaal gaarne in de bosschen rond en stel mijn eischen niet hoog."

De oude man keek hem onder de borstelige wenkbrauwen nog doordringender aan en dacht: „Hij moet zich verschuilen." Hardop zei hij echter: „Men kan hier voor veel kwalen genezing vinden, want de lucht is hier zuiver."

„Zoo?" antwoordde Tom. „Is er nog een plekje, waar de lucht zuiver is? Ik geloof het niet."

„O, mijn zoon, wat zijt gij somber gestemd!"

„Wat! Ik walg van de wereld! Noem mij een plekje, waar men dat niet doen moet, tenzij men zich uit verveling van kant zou maken."

„En als dit laatste hier maar niet het geval is!"

„O, neen! Ik heb mij al heel anders verveeld; ik heb mij verveeld waar anderen genoegen hadden; waar anderen goud zouden gegeven hebben om één nacht door te brengen, heb ik mij zoo verveeld, dat ik mij langzamerhand een wild dier voelde worden."

„Ik heb mij nog nooit verveeld," zei Llewellyn.

„Natuurlijk niet. Gij zijt ook net een klein kind!"

De oude man lachte en vroeg: „Heb ik 't dan zoo niet beter?"

„Ik weet het niet. Wat is beter? Wat is slechter? Wat is eigenlijk goed en slecht, aangenaam en onaangenaam? Ik kan het niet zeggen; ik weet alleen dat mij alles walgt en ik zie dat gij nog geen walging hebt van de wereld. Gij moet dus een kind zijn, want gij zult wel opgemerkt hebben dat kinderen in alles behagen scheppen."

„Ik vind de wereld zoo heerlijk, dat ik er nog lang niet genoeg in genoten heb en mij telkens de vrees bekruipt, dat mij de kracht om te genieten zal gaan begeven."

„Bij mij is die kracht zoo zwak dat ik alleen nog maar geniet als ik iets of iemand kan kwellen. Kwellen, martelen, dat is een heerlijk gevoel! Ik zou mij op iedereen kunnen wreken, op den een na den ander, alleen omdat zij bestaan en zoo dom, zoo walgelijk zijn of zullen worden als alle anderen."

„Ik geniet bij het zien van eene bloem en van de kristallen in een sneeuwvlok."

Tom keek den ouden man met zulk een minachtenden blik aan, dat deze het onaangename gevoel kreeg van iets onbetamelijks gezegd te hebben.

„Sneeuw bedekt slijk en bloemen verdorren," antwoordde Tom, terwijl de scherpe trek om zijn mond zijn gelaat nog meer ontsierde dan zoo straks.

„Jawel, maar de vergankelijkheid der dingen ontneemt er de bekoorlijkheid niet aan. Integendeel! Ik verheug mij in die vergankelijkheid, omdat ik nu op mijn geheugen moet vertrouwen, wil ik blijven genieten van de herinnering."

„En noemt gij dat een genot? Ik houd meer van genietingen, die ik tasten en voelen kan."

„Dat is verkeerd, want het lichaam raakt te spoedig uitgeput en dan kan men niet meer genieten."

„Meent gij dat ik niet meer kan genieten? Ik heb alleen een sterkeren prikkel noodig!"

„En telkens sterkere tot de aarde u er geene meer kan verschaffen; neen, jonge man, gij volgt eene verkeerde methode; op deze wijze komt men te kort en vergelijkt men inkomsten en uitgaven..."

„Ik ben er aan gewoon een deficit te hebben. Dat is mijn dagelijksch brood. Maar het kan gestopt worden, het wordt weder aangevuld; de spieren en de geldbuidel worden weder gestijfd, naar ik hoop, en dan is men er bovenop en kan opnieuw beginnen. Maar die walging! Verdween die walging maar! Hoe denkt gij over de vrouwen?"

Llewellyn lachte schalksch en vroolijk, nadat hij zoo even nog zeer treurig gekeken had.

„Vraagt gij een zanger hoe hij over de vrouwen denkt?"

„Ja, wij zijn immers onder ons; ik hoop ten minste dat hier geen vrouwen zijn, want ik ben ze moe. Ik wil er geene meer zien."

„Dat is jammer!"

„Waarom jammer? Laf en zouteloos zijn ze, en dom als boonenstroo; geloof mij, geen enkele kan mij weerstaan, te beginnen met mijne moeder, hoog noch laag, vrouwen noch meisjes; als ik wil heb ik drie avontuurtjes op één avond, ik maak ze allen het hof en zeg haar dat; zij weten het, de eene zoowel als de andere en worden er te verliefder om. Het is in één woord walgelijk!"

„Ik heb medelijden met u."

„Ik heb dat ook met mij zelven. De eenige, die mij aandurft, is mijn zusje Winnie. Ik wreek mij daarover bij elke voorkomende gelegenheid, maar dat maakt haar nog scherper. Ik heb bepaald eerbied voor het kleine ding."

„Ik ook."

„Ja, gij, ter wille van haar talent."

„Neen, ter wille van haar karakter."

„Karakter! Dat is ook weer zulk een woord! Karakter! Wat is dat eigenlijk? Men verbeeldt zich iets gewild te hebben dat aan anderen onaangenaam, of iets niet gewild te hebben dat aan anderen aangenaam was."

„Karakter is de juiste kennis der dingen, aan een vasten wil gepaard."

„Och wat! Wie bezit juiste kennis en een vasten wil!"

„Ik meen toch dat er wel menschen zijn, die daarop bogen."

„Ja, gij zijt ook een dichter en leeft in hoogere sferen!"

„Mijn jonge vriend! De dichter ziet de kern en den oorsprong aller dingen."

Tom barstte in een schaterlach uit. „Dat is niet waar," riep hij uit. „De kern en de oorsprong aller dingen begint met *s* en eindigt met *t* en de dichter zegt dat hij bloemengeur ruikt als hij langs een mesthoop loopt; hij prijst een mensch, die de gedachten van anderen heeft nage-

bauwd, en zegt dat de vrouwen, die hem eene roos schenken als hij ze bezingt, lief zijn."

„En dat die menschen beklagenswaardig zijn, voor wie de versche mest niet naar hooi en bloemen riekt, waaruit ze bestaat; in wiens oog de man, wien een heerlijke, verheven gedachte in het hart is gedrongen, niet te benijden is; die de roos niet kust, hem door eene schoone vrouw geschonken."

„Maar dat is alles niets dan leugen en bedrog en schijn! Ziet gij dat dan niet in?"

„Ik zie achter leugen en bedrog en schijn zooveel knagend zieleleed, zooveel ware vreugde, zooveel diepen glans als in een stuk grond, waaruit ik goud en edelgesteenten opdelf."

„Uwe edelgesteenten zijn scherven, uw goud is blik en om dit blik draait zich al het zieleleed en boven de scherven jubelt men uit schijnbare vreugde tot de voet van den eerstaankomende ze vertreedt. Waarmede zal ik de ledigheid in mijn leven aanvullen?"

„Met een schoon lied, een kus, een verheven gedachte!"

„Weg met uwe liederen, waarin gij bezingt wat niemand gelooft; weg met uwe kussen, die laffe beuzelarij, voortspruitend uit de zucht tot voortplanting — en gedachten! Goede Hemel! waar vind ik dan ééne gedachte, die niet reeds duizendmaal in anderen is opgekomen?"

„Voor mij is deze gedachte b. v. nieuw!"

„Omdat gij een kind zijt!"

Llewellyn kreeg een kleur. „En meent gij dan," vroeg hij, „dat gij een man zijt, omdat gij uit alle bekers geslurpt en in alle gal gevonden hebt?"

„Ja, wellicht ben ik een man, maar ook hieraan twijfel ik. „Misschien ben ik de incarnatie van den twijfel!"

„Ik weet toch dat gij aan iets gelooft: Aan de liefde uwer moeder!"

Tom zweeg een oogenblik. „Ware ik niet zulk een

mooi kind geweest, dan zou zij mij niet zoo lief hebben gehad: van mijne zusters houdt zij volstrekt niet."

„Arm, arm kind!" zei Llewellyn.

„Ter wille van het blik heeft zij mijn stiefvader genomen en heeft zij het noodig dan kan zij het niet krijgen, terwijl hij zich er in baadt. Zoo is zijne liefde. Goud maken! Goud maken! De kleintjes hebben reeds spaarpotten en rekenen als kleine geldduiveltjes en ik ben de paria, de verloren zoon, het schurftige schaap. Sinds men mij niet meer kan ranselen, weigert men mij het dagelijksch brood en sinds er jonge meisjes in huis zijn, word ik bewaakt als een dolle hond. Is dat een leven? Mijne moeder zal sterven, want zij kan het niet verdragen elken dag zoo vernederd te worden. Zonder twijfel zal zij sterven; die man vermoordt haar, de man, die mij aanspreekt als „mijn zoon" en daarbij niet vreest door mij geworgd te worden. Gaat het bergafwaarts met mij, dan trapt hij op mij, opdat ik spoediger beneden zal zijn. Of ik een hart heb, heeft hij nooit gevraagd, alleen of ik geld heb, hetgeen natuurlijk niet het geval is. Hij heeft mijne moeder met diamanten overladen; zij schittert als eene koningin en toen zij één enkelen steen voor mij verkocht, heeft hij dien ijlings weder opgekocht, en wat hij haar daarover gezegd zal hebben, heb ik, den Hemel zij dank, niet gehoord, anders had ik hem waarschijnlijk de hersenen ingeslagen. Ik droom des nachts dikwijls dat ik de handen om zijn keel heb en.... toedruk."

„En hebt gij nooit tot u zelven gezegd, dat gij een einde zoudt kunnen maken aan het verdriet van uwe moeder?"

„Ja, als ik mij voor den kop schoot!"

„De Hemel beware me! Neen, jonge man, als gij een anderen levenswandel wildet beginnen!"

„Een anderen levenswandel! Wel duivelsch!"

„Ja, zooals gij thans leeft, voert uw weg naar den duivel!"

„Natuurlijk, als ik nergens geld krijgen kan. Weet gij, Goud! Goud! Goud! Dat is het wat ik begeer, dat is mijn God! Om goud draait zich alles in mijn leven! Ware ik rijk, dan zou ik een paleis hebben met alles wat ik maar wenschen kon, met onzichtbare bediening en een aantal mooie meisjes, die daar zouden gevangen zitten, wachtende op het uur, waarin ik haar mijne liefde zou bewijzen; ik weet zelf niet hoe heerlijk en gemakkelijk ik het mij zou maken!"

„Ik geniet al de heerlijkheden, die gij u op deze aarde denken kunt," zei Llewellyn.

Tom zag in het groote, ruime vertrek rond met de hooge eikenhouten zetels, de breede notenhouten tafel en de oude verroeste wapens langs den muur.

„Ja, ik heb alles wat ik begeer," herhaalde Llewellyn; „alles ligt echter in de kleinst mogelijke ruimte, in mijn arsenaal besloten!" Hij wees daarbij op zijn hoofd.

Tom lachte schamper. „Ik ben zoo arm," zeide hij, „dat ik niet eens phantasie heb; ook hier dus een deficit. Begrijpt gij dat dit minder is dan nul? Ik ben minder dan nul en als ik goud bezat, zou ik meer zijn dan een koning, de menschen zouden voor mij geknield liggen in het stof en mij op mijne wenken bedienen. Had ik maar goud, goud, goud!"

Tom steunde de ellebogen op de knieën, hield beide handen onder de kin en schreide. En de sneeuw bleef neervallen en de tonen van de aeolusharp klonken als zeldzame klaagtonen, zoodat Llewellyn het hoofd buiten het raam stak om te luisteren en dacht:

„Hoe ben ik gezegend! Die tonen zijn voor mij goud en het lied is mijn koninkrijk! Alles juicht en gehoorzaamt mij op mijn wenken en lacht als ik het wil, en schreit als ik het wil. Hoe ben ik gezegend! Ik ben een koning!" Maar hij zei niets en liet den jongen man schreien, hopende dat de ijskorst om zijn hart zou smelten.

„Ik ben zoo bang voor de hel!" zei Tom plotseling.

„Vermijd dan den weg, die er heenvoert."

„Ik bedoel niet de hel van de papen, ik bedoel de hel op aarde, als alles ophoudt, als de kracht ons ontzinkt, als er een einde komt aan het genot, ja, zelfs aan de wraak! Ik bedoel de hel, die het begin is van de afschuwelijkste alledaagschheid." Hij gaapte. „Dat is de hel..... gapen!"

„Ik meen dat er nog een andere is. Er is nog eene hel op aarde: als men in een cel is opgesloten met ketenen aan handen en voeten en een slecht geweten tot eenig gezelschap."

„En een zakdoek en een tralievenster, om er zich aan op te hangen."

„Ophangen kan ook door andere handen bewerkstelligd worden."

Tom huiverde. „Men moet maar een beetje meer verstand hebben dan anderen en..... de menschen zijn over het algemeen zoo dom!"

„Niet zoo dom als een verstandige, wien de angst bekruipt."

„Ja, natuurlijk, voor angst moet men op zijne hoede zijn; anders loopt men in de fuik."

„Maar waarom dan niet vroeger omgekeerd, jongenlief?"

„Ik kan niet omkeeren! Waarheen toch?"

„De wijde wereld in!"

„Goud!" riep Tom bijna op krijschenden toon. „Zonder goud gaat men jammerlijk te gronde — daar ginds, hetzij als kellner, straatveger of orgeldraaier. Zoo iets neem ik liever hier waar om mijn stiefvader te ergeren."

„Ik zou toch liever straatveger zijn dan in de gevangenis zitten."

„Dat weet ik niet. In de gevangenis heeft men gratis te eten en een tamelijk goed bed."

„Waarom verschuilt gij u dan?"

„Ik?" Hij sprong op.

„Ja, mijn zoon, ik weet dat mijne woning thans in de plaats treedt van de gevangenis!"

„Wie heeft u dat verteld?"

Llewellyn stond op en nam een klein Oostersch spiegeltje van den muur.

„Die heeft het mij gezegd," sprak hij en hield Tom den spiegel voor het bleeke gelaat. „Wilt gij beproeven bij mij een klein weinigje dwangarbeid te verrichten? Ik zal u geen moeilijke taak opleggen, maar wij zullen eens zien of gij dan ook gaapt."

„Hoe zou ik kunnen werken! Ik ben voor niets geschikt, ik ken niets!"

„Dan zullen wij samen schrijnwerken; dat is aangenaam en gezond werk, waarbij men niet kan gapen."

„Ik heb slaap," zei Tom. „Goeden nacht en wel bedankt voor uwe gastvrijheid."

Tom ging heen en liet zich zijn kamer wijzen, doch Llewellyn zat nog langen tijd aan den haard en peinsde over Edleen en haar verloren zoon. Maar omdat hij een dichter was namen zijne sombere overpeinzingen gestalte en vorm aan en dichtte hij het navolgende lied:

„O, dood me niet mijn eenig kind!
Wat nut zou u dat geven?
Hij deed het niet uit boozen zin,
Hij werd er toe gedreven.

Hij wist niet, hoe 't hem overkwam,
Is, eer hij 't dacht, bezweken;
Hij heeft het wis niet geern' gedaan,
O, hoor mij, laat mij spreken!" —

De landgraaf spreekt met norschen blik:
„„Ziet Gij ons aan voor steenen?
Het zij, 'k geef u uw zoon terug,
Koop gij hem vrij door — weenen.

Vul dezen beker tot den rand
Met moederlijke tranen;
Zóo, zóo alleen kunt gij uw zoon
Den weg ter vrijheid banen.

Laat de angst, de droefheid uwer ziel
Zich lucht in tranen geven,
Dan ken 'k de waarde, die de traan
Der vrouw bezit in 't leven. —" "

Hij reikt haar toe de gouden schaal,
Die siddert in haar handen;
Hare oogen blijven droog en strak,
Al klappren haar de tanden,

Al golft haar boezem op en neer, —
Geen traan welt in haar oogen;
Ze weende jaren lang. De vrees
Kwam plots haar tranen drogen.

Nu staart ze op 's bekers bodem, dan
Richt ze op haar zoon haar blikken.
Hoe doet de lach om 's landgraafs mond,
Zoo spottend wreed, haar schrikken!

„Ik stortte om u, mijn dierbaar kind,
Een zee van tranen; heden
Sta 'k als verstikt, verdord, versteend,
Verstijfd in al mijn leden.

'k Heb in mijn eenzaam kamerkijn
Zoo heet een vloed vergoten,
Dat zelfs de steen is uitgehold
Waarop mijn tranen vloten.

Erbarmen, ach, erbarmen, zie
Dien steen, ginds in mijn kamer!
Mijn boezem brandt, ter dood bekneld.
Mijn hoofd bonst als een hamer!

Vergeefs! .... De beul bracht hem ter dood,
Haar zoon! Zij moest 't aanschouwen.
De landgraaf sprak: „ „Wat is een traan
Gestort door 't oog van vrouwen?" "

XIII.

Van alle hellingen in het rond droop het water, want de zon had met al hare kracht in de bergkloof geschenen en doen smelten wat nog van de sneeuw was blijven liggen. Het rook heerlijk onder het loover, het leven keerde terug in de takken en ranken en overal vielen vergeten droppels neer, die langzaam langs de takken en twijgen afgegleden en aan de kleine knoppen waren blijven hangen, eer zij hadden kunnen besluiten om op de aarde neer te vallen. Uit het hol in de onmiddellijke nabijheid steeg een rookzuil langs de vochtige steenen naar omhoog, alsof zij zich daaraan wilde vastklemmen; en toen de schemering inviel werd de ingang van het hol verlicht als de toegang eener smidse. De droppels, die van de rotsen neervielen, gleden als vurige tranen door den verlichten kring en spatten op de steenen uiteen, nu eens in een geregelde maat, dan weder met grootere tusschenpoozen. Geen ander geluid verbrak de doodelijke stilte.

Ulla, de heks, in schilderachtige lompen gehuld, was neergehukt bij het vuur, waar een reusachtige koperen ketel boven hing, in het midden van de vrij groote ruimte, zoodat men er aan alle zijden omheen kon loopen. De ketel hing aan een zwaren ketting, die vastgemaakt was in de zwart berookte rots, waarop allerlei phantastische figuren zichtbaar waren als groote hagedissen en draken met lange tanden, doodskoppen en reuzenlichamen. Ulla zelve wierp een zonderlinge schaduw op den naastbijzijnden rotswand; het gelaat zonder neus geleek een doodskop, te meer omdat tengevolge van hare magerheid de kaak-

en kinbeenderen zich zoo duidelijk afteekenden. Het scheen wel of er zoo weinig vleesch op hare wangen was overgebleven, dat men er de onberispelijke rijen tanden doorheen kon zien. Herhaaldelijk knipte zij met de gerimpelde oogleden, zooals papegaaien gewoon zijn te doen; overigens scheen niets aan haar te leven. Nu en dan slikte zij; men kon deze beweging duidelijk aan den dunnen hals bespeuren en eens deed zij de smalle lippen zoover van elkander, dat de tanden schitterden als een krijtstreep.

Nu kwam de maan over de hoogte kijken en bescheen het verrukkelijke dal, waar het riviertje doorheen stroomde, als een schitterend, zilveren lint. Op dit oogenblik scheen Ulla gewacht te hebben. Zij wierp een blik door het inwendige van hare woning, waarin een enkele straal door eene opening in de steenen zoldering tusschen heideplanten en grasssprieten doordrong en allerlei honden- en vleermuizenvellen, schedels en verdroogde slangen op spookachtige wijze verlichtte. Nu liet zij hare kleederen op den grond vallen, maakte het grijze haar los, dat tot op den grond langs haar golfde, en de armen uitstrekkende, begon zij langzaam in het rond te draaien. Hare bewegingen werden hoe langer hoe sneller, zoodat de haren weldra in een wijden kring om haar hoofd vlogen en snorden als het rad van een touwslager. Eindelijk verminderde de snelheid, waarmede zij ronddraaide, en rolde zij zich van boven tot onderen in heur haar. Zij scheen niet duizelig te kunnen worden, want zij stond plotseling stil en begon naar de tegenovergestelde zijde te draaien om zich uit de haren te bevrijden, terwijl hare oogen op zonderlinge wijze begonnen te schitteren. Nu wierp zij allerlei dingen, die nog nooit door iemand gezien waren, in den ketel: kruiden, die door geen voet waren betreden en door geen dier beroken, omdat ze vergift bevatten; embryo's van dieren en van een kind enz., waarna zij den gloeienden ketel met beide armen omvatte, zonder de

hitte te voelen, terwijl zij de zweetdroppels, die van haar gelaat vielen, met de vingers opving en in den ketel wierp. Al rijkelijker begon het zweet te stroomen, al helderder begonnen hare oogen te fonkelen. Nu legde zij gloeiende kolen op den drempel van haar hol en liep er met bloote voeten overheen zonder zich te branden. Zoo trad zij buiten het hol, waar de maan haar tusschen de kale boomen door bescheen, zoodat zij een honderdarmig geraamte geleek.

„Kom!" riep zij met dreunende stem. „Kom, wereldgeest! Kom, geest der vernieling, geest des twijfels en der bespotting. Kom, fiere, geweldige macht! Ik wacht u hier! Kom in mijn armen, gij, aan wien mijne ziel toebehoort, aan wien alles onderworpen is, die allen tot slaven maakt en alles verzwelgt! Kom tot mij in een orkaan, opdat ik u erkenne voor wat gij zijt! Kom tot mij in al uwe heerlijkheid uit de diepten der hel, en juich met mij en volbreng wonder na wonder in mij!"

Terwijl zij nog sprak, verhief zich eerst zacht, daarna al harder de wind en blies haar in het gelaat en in de uitgebreide armen, tot hij aanwies tot een storm, zoodat het haar toescheen als kromden zich de krakende takken voor haar, als bogen de dennen hunne hoofden, als huilde en gilde de gansche hel onder haar en het wilde heir boven haar. Spoedig verschool de maan zich achter zware, donkere wolken. Ulla wierp zich op den grond, groef hare vingers tot het tweede lid in de aarde en hetgeen zij er uitgroef, at zij op. Eene koortsachtige rilling voer door haar lichaam.

„Groote geest!" steunde zij, „Beheerscher der hel, vernietiger der wereld! Waarom gaat gij mij heden voorbij? Heeft uw blik ontwaard dat ik mij een uur lang gewijd heb aan de verachtelijke aardsche liefde, dat ik geschreid heb ter wille van een mensch! Zie hier! Ik ruk die aardsche liefde uit, maar geef mij mijne macht en uwe

liefde terug!" Zij drukte het gelaat en haar boezem tegen den grond, dien zij eerst van bladeren had gezuiverd.

„Neen!" kreet zij, „neen! Scheer u over mij heen in uw toorn en verachting! Ik wil eén zijn met de aarde, vernietig mij, maar schenk mij uwe liefde!"

Een vurige bliksemstraal doorkliefde de lucht en het dal en sloeg knetterend en dicht bij haar in een boom, waarvan hij het merg uitscheurde en links en rechts verspreidde. De grond dreunde onder het gekraak van den donder; het scheen of alles door elkander werd geschud, en een volgende bliksemstraal stak een verder afgelegen den in brand en huilend, fluitend, jammerend schoot de orkaan tusschen het kraken van den donder door. Ulla stemde met dit jammeren in en riep op klagenden toon: „Geweldige! Waarom vernietigt gij de boomen en niet mijn lichaam? Ik wil vrij zijn van de aarde!"

Zij liep over de kolen heen de grot binnen en begon zich te geeselen met brandnetels en in de brandnetels te rollen. Daarna deed zij een gordel van distels om de lendenen en trad weer naar buiten, waar zij door een flikkerenden bliksemstraal en een ratelenden donderslag werd begroet. Zij wierp zich met haren ascetengordel om op den grond en rolde zich heen en weder tot de doornen en distels haar letterlijk de flarden van het lichaam scheurden.

„Zie, dit is mijn boete! Zie, groote geest, dit is de straf voor mijne zwakheid! Schenk mij vergiffenis en kom! Kom tot uwe geliefde! Omring mij met uw helschen gloed, ontvoer mij met uwe heirscharen door de lucht, o, geest der verdoemden!"

Daar scheen het haar alsof de wind haar aangreep bij de voetzolen, onder de armen, bij de haren, alsof zij vrij werd van haar lichaam en met het schuim op den mond en verglaasden blik stond zij op, zweefde de grot binnen, wierp zich op haar leger, uit de asch van haar eigen

vuur bereid, en bleef eenigen tijd bewusteloos en onbeweeglijk liggen. Daarna begon zij allerlei onsamenhangende taal te mompelen, over het zalig genot der liefde te spreken en zich te onderhouden met de booze geesten, die, naar zij meende, haar hol en haar leger betraden. Zij voelde zich opgeheven ; zij meende door de opening in de zoldering naar boven te zweven, naar de maan, en door hare stralen te worden begroet. Zij wond zich de stralen om het lichaam en begon te schommelen en schommelde van de eene ster op de andere, zich telkens met den voet afstootend; wanneer zij eene ster aanraakte was alles om haar heen in vuur en vlammen en haar eigen haar veranderd in den staart van een komeet. Door ondoordringbare duisternis schommelde zij, aan de stralen der maan hangende, al hooger en hooger, tot boven het wilde heir, dat onder haar door vloog en krijschte en met geesels naar haar sloeg uit woede, omdat zij alleen hooger gestegen was dan allen, omdat zij in staat was de sterren met de punten der voeten aan te raken en uit haar baan te slingeren. Terwijl zij zoo voortzweefde greep zij eene ster, sloeg die in gruizels en wierp de gloeiende stukken als meteoorsteenen door het luchtruim. Daarna riep zij eene wolk en sprong er in.

„Kom en deel mijn leger! Geest van haat!" riep zij en voelde zich zoo bovenaardsch schoon, dat alle geesten van de wereld haar onderdanig moesten zijn. Zij sloeg op de wolk en een bliksemstraal doorkliefde het luchtruim beneden haar, alles op zijn weg in vlammen zettende. Zij zag een vlammenzee, waaruit een oorverdoovend gejammer tot haar opsteeg. Ulla lachte en luisterde en lachte nogmaals; duizende handen deden vergeefs moeite om de vlammen te keeren, die al verder en verder om zich heen grepen. Op dit oogenblik zweefde een adelaar met kalmen wiekslag haar voorbij. Zij greep een der vleugels en slingerde zich op den rug van het dier. „He,

van de eenzaamheid; ik wil ook eens van mij laten spreken!" Zij strekte de hand uit en de zee wies hooger en hooger en stroomde over steden en dorpen en over de velden, alles om zich heen met zich sleurend, dood en verderf achterlatende. „Zoo," sprak de heks, „houdt men opruiming onder de wormen, die zich menschen noemen, onder die ellendelingen!"

„Weet gij niet," sprak de berg, „er brandt een hel in mij, die mij verteert. Ik heb er genoeg van. Ik wil de vlammen, die mij verteren, uitbraken!" Met de hand groef zij het zand van de spits weg, nam de rotsen op en slingerde ze in het dal.

„Welnu!" riep zij, „geef u zelven de vrijheid!" en stampte met den voet op den grond. Daar gaapte een wijde krater en met onweerstaanbaar geweld braakte de berg vlammen, steenen en ijzer uit en vloeiden gloeiende stroomen langs de hellingen, steden en dorpen bedelvend onder hun verzengenden gloed.

„Ik wil ergens anders staan," zei de boom. „Ik heb het hier boven op de rotsen zoo koud en wil later schoon worden zooals alle anderen!" „Ik zal u warmte en schoonheid geven!" riep de heks, trok hem uit zijn geboortegrond en streek met zijn kroon door de wolken, tot de bliksem hem deed vuur vatten en de boom in hare hand was als een brandende fakkel, rook en vonken verspreidende naar alle zijden. Daarna wierp zij hem in het bosch, kruiste de beenen, sloeg de armen er om heen en keek op den boschbrand neer. „Wat zal ik mooi zijn in dit licht!" dacht zij en streek zich langs haar lichaam, nam hare lange lokken in de hand, die haar goudblond toeschenen, en schudde ze uit.

„Prachtig! Prachtig!" klonk het van alle kanten en weldra omringden en omzweefden haar de zonderlingste gestalten, het gansche koor der hel. Zij bogen zich voor haar neer en zongen en lachten en brulden en zij zelve

staarde zwijgend op het tumult neer, grooter, sterker, schooner dan allen, de geliefde van den eersten onder de duivelen, boven allen staande, zoowel op de aarde als in de hel. Zij was zoo verrukt van haar eigen bekoorlijkheden, die voortdurend grooter werden, dat zij vergat, hoe zij in den stormachtigen nacht door de heide dwaalde, van alle duivels eischend een levend wezen ter wereld te brengen dat eene duivelin moest worden, zooals zij zelve was, zij, die zich geeselde tot straf voor hare onvruchtbaarheid. De verrukking van dezen nacht was de belooning voor de onbeschrijfelijke martelingen, die zij had moeten doorstaan om tot eene allesbeheerschende heks te worden verheven, tot eene, aan wie de gansche hel dienstbaar was, die grenzenlooze macht bezat over de aarde. Al het lijden, dat zij had moeten dulden, al de verachting, waaraan zij was prijsgegeven, had zij der zondige, jammerende menschheid betaald gezet; geheele scharen had zij in de hel gevoerd, die haar thans moesten dienen, die voor haar sidderden, als voor den opperste der duivelen zelf......

Acht dagen en nachten bleef zij in dezen toestand liggen, roerloos als een doode. Indien zij door menschen gevonden was op haar leger van asch, zou zij ongetwijfeld begraven zijn geworden, want geen ademtocht kwam over hare lippen, geen hartslag was te bespeuren. Alle bewustzijn en gevoel waren verdwenen. Vleermuizen en uilen vlogen met onhoorbaren wiekslag uit en in, zich niet bekommerende om de doode op haar bed van asch. De schedels grijnsden in 't rond, de verdroogde vellen bewogen zich nu en dan tengevolge van een tochtwind, de maan kwam op en ging onder en bescheen met haar wit licht het roerlooze, naakte lichaam. Maar de oogen waren geopend, dag en nacht, wijd geopend, zonder iets te zien dan de droomgezichten.

En boven de opening van de grot begon na het laatste

onweder, waarmede het aanbreken van de lente was aangekondigd, alles te ontkiemen, de knoppen openden zich, heide en gras werden overtogen met een groen waas, sneeuwklokjes bewogen de teere hoofdjes boven de slapende Ulla, zoo rein, zoo onschuldig, alsof daar een engel lag te droomen van de oorden der gelukzaligheid. Jonge haasjes dansten voor den ingang van het hol in het rond; een vlinder, een eersteling, zweefde in al zijn kleurenpracht door de heide, de merels zongen jubelend hun lentelied, de meezen begonnen te sjilpen en onder de bladeren, die den grond bedekten, ontwaarde men overal beweging van al de kleine wezens, die daar het levenslicht aanschouwd hadden — alles jong, ontwakend, nieuw leven! Wel bedekte op zekeren morgen, als door Ulla opgeroepen, eene dikke laag rijp den aardbodem en scheen alles wat zich daarop bevond tot den doodslaap te willen terugroepen, doch de lentezon was sterker en wekte en richtte de gebogen kopjes op en gaf aan alles, wat zwart was geworden, de groene kleur terug.

In een van deze nachten zweefde Ulla's geest over het kerkhof en dwong de dooden op te staan en haar te antwoorden op hare vragen. Zoo riep zij Temorah's moeder op en eischte van haar het kind, dat Temorah haar niet wilde geven. En door de bladeren hoorde men zuchten en steunen en door de halmen een dof geruisch. „Gij zult het niet hebben!" sprak de doode, „nimmer! Het behoort mij toe; ik nam het tot mij! Mijn ongelukkig kind, mijne Temorah! Waarom zijt gij zoo wreed en roept mij wakker en laat mij mijn kind in dezen toestand zien! Laat mij gaan! O! O! Laat mij teruggaan in mijn graf, opdat ik het niet zien kan! mijn kind, mijn kind!"

„Wat moet er van uw kind worden?"

„Asch! Asch!"

„En van het kind van uw kind?"

„Asch! Asch!" De doode verdween in eene zee van

tranen, door haar zelve gestort, en Ulla lachte, dat de bergen er van weergalmden. „Ik heb het beter dan levenden en dooden!” riep zij, „ik heb de macht en de schoonheid, maar geen hart! geen hart!”

XIV.

„Una is beter!” Deze jubelkreet klonk uit alle kinderkelen in de vicarie. „Una komt! Una komt!” riepen de tweelingen en sprongen met hunne kleine, rechte, dikke beentjes in de hoogte, trotsch dat zij reeds zoo hoog springen konden. De lieve Dot maakt Una weer gezond!” riep de eene; „Una zond!” de andere en dan begonnen zij weder te springen, terwijl de drie grooteren naar buiten liepen, met de handen vol wilgentakjes en viooltjes, waarmede zij het salon en de ontbijttafel wilden versieren. Want Una zou aan het ontbijt komen in een morgenjapon van wit flanel met zacht rose linten; een lichte blos lag op hare wangen, de mooie oogen straalden van geluk en de lange, glanzende krullen waren ook met rose linten vastgebonden en hingen tot halverwege den rug.

Zij liep, steunende op Martijn's arm, tot aan de trap, waar hij, van geen tegenspraak willende hooren, haar in zijne armen nam en naar beneden droeg en niet rustte vóór zij in een gemakkelijken stoel bij den haard zat en hij haar met de grootste teederheid een dunnen wollen shawl over de knieën had uitgebreid.

„Zijt gij niet duizelig, liefste?” vroeg hij, toen zij lachend het hoofd achterover leunde en met halfgesloten oogen naar buiten keek in het jonge groen. De kinderen omringden haar en vulden haar schoot met viooltjes.

„O, hoe mooi, hoe prachtig, Martijn! Nooit zag ik zulk heerlijk lenteweer!”

„Nietwaar, liefste? Alles is een maand eerder groen, ter wille van u, om u weer gezond te maken!"

„Redder van mijn leven!" fluisterde het jonge meisje en bracht Martijn's hand aan hare lippen. Snel boog hij zich tot haar voorover, terwijl Gwendoline binnentrad met een grooten ruiker veldbloemen in de hand, die de beide jongste zoons geplukt hadden. Hoe was de flinke vrouw in weinige maanden verouderd; de vreugde scheen haar ook thans slechts te verhelderen, zooals een kerklampje licht verspreidt; zij beefde inwendig, zij kon het nog niet gelooven nadat zij zich dag en nacht had voorbereid om het offer te brengen. In hare oogen lag de angst van den drenkeling, die wel het middel tot redding voor oogen ziet, maar het niet meer bereiken kan.

Met veel meer blijde hoop trad Gwynne binnen; zijn gang was weder veerkrachtig, zijne houding kaarsrecht. „Wij zullen eerst onzen Vader in de Hemelen danken!" zei hij met stralende oogen. Allen knielden neer terwijl hij een kort, doch vurig en innig gebed opzond ten hemel, en de vogels jubeleerden en kwinkeleerden en de zon goot hare stralen uit over dit aandoenlijk tooneel. De drie zonen waren zachtkens binnengetreden, evenals Missy, die het medicijnglaasje van de zieke in de hand had; de drie kleintjes knielden bij hun vader neer en zelfs de tweelingen lagen tegen den schoot van Gladys geknield en hadden hunne kleine, dikke handjes vol kuiltjes gevouwen. De dienstmeid, die juist het onbijt had gereed gezet, knielde bij de deur neder en zoo vierden allen te zamen Una's genezing en aller harten stroomden over van dankbaarheid. De eenige, die niet zoo verheugd scheen, was Martijn. Niettegenstaande al zijne pogingen, in weerwil van zijne waarlijk geniale behandeling, waartoe de liefde hem de kracht schonk, had hij niet zulk een groot vertrouwen en volgde hij elke beweging van de zieke met een zorgvollen blik, als ware er nog geen reden tot jui-

chen voorhanden. Morgan's gelaat had eene meer mannelijke uitdrukking gekregen; hij had al wat aan den knaap herinnerde afgelegd en in zijne ernstige oogen, die meer en meer aan zijn vader herinnerden, lagen de kenteekenen van den strijd, dien hij gedurende den langen winter gestreden had; in hem wilde het nog geen lente worden. Hij bleef ernstig te midden van de algemeene vreugde en wierp nu en dan een blik op Martijn, in wien hij het grootste vertrouwen stelde. Menig langdurig gesprek hadden vader en zoon in de studeerkamer gevoerd, doch telkens waren zij ontstemd en onbevredigd gescheiden en Gwynne dacht met een zucht, dat er eene andere hand dan de zijne noodig was om zijn zoon zegevierend uit den strijd en den twijfel terug te brengen.

Over Gladys lag die zekere schoonheid, welke aan jonge menschen eigen is, die op jeugdigen leeftijd reeds kennis gemaakt hebben met 's levens lijden, wanneer de overbruisende levensgeesten reeds een weinig zijn tot staan gebracht en beperkt en groote lichamelijke vermoeidheid aan het oog eene matte uitdrukking heeft gegeven, aan het oog, dat steeds vol liefde en bezorgdheid op een dierbaar wezen rust. Er zijn zulke vrouwen, die haar gansche leven slechts voor anderen lachen en op anderen kijken en daardoor den indruk maken van heiligenbeelden, tot wie men opziet en die men aanbidt. Gladys had geleerd menig haastig, ongeduldig uitgesproken woord met kalmte aan te hooren, al kwam het meestal in den algemeenen zenuwachtigen angst onrechtvaardig op haar neer; zij had geleerd niet onmiddellijk op te vliegen, zich in hare kamer op te sluiten en zich lucht te verschaffen in een stroom van tranen. Neen, zij deed stil en kalm wat zij te doen had en zei niets. Toch moest Una haar meer dan eens vergiffenis vragen, wanneer zij, als gevolg van hare ziekte, prikkelbaar was en de arme Gladys niets naar haar zin doen kon, terwijl deze toch telkens

beproefde alles te doen wat haar lijden kon verzachten.

In eene woning, waar de liefde woont, worden de karakters beter en gladder geslepen; in plaats dat iedereen zegt: „Ik ben nu eenmaal zoo en de anderen zijn ook dikwijls onuitstaanbaar," denkt men: „Goede God, was ik nu toch eens zoo, als ik zijn moest!"

De dagen werden al mooier en mooier en Una nam dagelijks in beterschap toe en begon zelfs de kamer reeds door te wandelen. Hare gelaatstrekken waren uiterst fijn, hare huid was zeer doorzichtig en hare prachtige oogen hadden eene uitdrukking gekregen zooals nooit te voren; liefde en de vrees om te sterven hadden daarin haren zetel opgeslagen. Martijn's hart klopte hoorbaar, wanneer hij haar nakeek als zij daar tusschen het jonge groen wandelde, dat door het eerste onweder en den eersten warmen wind zoo spoedig te voorschijn wordt gelokt. Meer dan eens vroor het in den ochtendstond, zoodat de teere blaadjes in de morgenzon schitterden en blonken als pas gewasschen kindergezichtjes, en het gekweel der vogels nam bij den dag toe. Het scheen alsof ze van hunne verre reizen wilden vertellen. Una zat meestal in een grooten stoel bij de geopende tuindeur naar het spelen der kinderen te kijken; terwijl Martijn zachtjes met haar praatte, haar nu en dan voorlas, niet veel, want het vermoeide haar te spoedig, en haar niet veroorloofde eenig handwerk op te nemen, want, beweerde hij, „hare handjes waren te fijn en tot geen ander doel in de wereld dan om in de zijne te rusten.

Gladys ging dan bescheiden de kamer uit en wandelde alleen door het park, bloemen plukkende en droomend, zooals jonge meisjes droomen, als het lente is en alles zoo heerlijk bloeit en geurt. Meestal droeg zij den hoed aan den arm en gleden de zonnestralen over heur blonde haar en hare witte japon, terwijl zij bukte om viooltjes en anemonen te plukken of zich uitrekte om een bloeiend takje te be-

reiken. Op zekeren dag voelde zij dat iemand haar bij deze bezigheid gadesloeg en opkijkende stond Tom voor haar. Hij was haar nog nooit zoo knap voorgekomen als dezen morgen. Zij had zoo terloops wel eens vernomen, dat hij wat lichtzinnig was, maar hare reine ooren werden zorgvuldig voor dergelijke dingen behoed en dus keek zij den knappen jongen man aan en dacht of het wel zoo heel erg zijn zou.

Tom naderde haar, beleefd groetend, met eene uitdrukking van bewondering in zijne oogen en zei dat hij alleen gekomen was, om eens te vernemen hoe het met de zieke was, want hij was zoo lang weg geweest.

„Zoo, waarheen?"

„Raad eens!"

„Dat is onmogelijk te raden! Naar Ierland? Naar Londen? Waar dan?"

„Bij Llewellyn! Ik bracht eenige weken bij den ouden bard door; het was een heerlijke tijd, waarin ik veel heb geleerd en veel vergeten en nu kom ik terug als een nieuw mensch met een nieuwen wil."

Gladys keek hem met de grootste belangstelling aan en merkte eene uitdrukking op in zijn gelaat, die zij daarin nog nooit gezien had, eene uitdrukking van zachtheid en goedheid. Tom was ook veel bescheidener geworden. Hoe kwam het toch dat hij zoo geheel anders geworden was, of dat hij zulk een gansch anderen indruk op haar maakte op dezen schoonen lentemorgen? Hetgeen Tom dacht stond duidelijk op zijn gelaat geschreven:

„Dat is het mooiste meisje tusschen Carnarvon en Llanelly en ik merk dat vandaag pas voor de eerste maal op! Waar had ik mijn oogen toch! Zij is verrukkelijk! De liefde van dit meisje trachten te winnen en een ordelijk mensch worden .... dat zou iets zijn voor mijne moeder!"

„Ik vond mijne moeder ziek terug," begon hij met het fijne instinct, dat een tijd in lijden doorgebracht jonge

harten zeer toegankelijk maakt voor het lijden van anderen. Oogenblikkelijk straalden de oogen van het jonge meisje van innig medelijden en zeer handig wist hij dit op zich zelven over te brengen door te vertellen, dat hij geen tehuis meer hebben zou als zijne moeder stierf en niet wist waarheen hij gaan moest, wellicht naar Australië. Hij beklaagde zich dat zijn stiefvader hem nooit iets had laten leeren, zoodat hij thans voor niets geschikt was. Alles was te duur geweest voor hem en op zijn aanleg had niemand achtgeslagen, omdat hij, helaas! in geldzaken niet te gebruiken was. Llewellyn had echter ontdekt dat hij eene vrij goede pen had en daarom wilde hij zich aan een courant verbinden en trachten zich tevens in het geheim tot dichter en romanschrijver te ontwikkelen. „Ik heb veel rondgezworven en veel gezien in mijn leven. Het moet wel een voorgevoel geweest zijn, dat mij er toe gedreven heeft veel onder het volk te verkeeren en hunne zeden en gebruiken te bestudeeren. Ik ken die nauwkeurig en zal er misschien nog wel iets goeds van terechtbrengen."

Zoo praatte hij voort, liet zich het geheele verloop van Una's ziekte vertellen en gaf blijken van het innigste medelijden. Zijne oogen vulden zich zelfs eenige malen met tranen en hij kon niet spreken van aandoening. Gladys weende niet, want zij voelde eene doorstrooming, zooals zij nog nooit had gekend. Una was nu immers weer gezond en de lente was zoo heerlijk en Tom was een dichter, een verborgen en miskend genie, die gestudeerd had, terwijl men meende, dat hij op slechte wegen wandelde, en die zijne moeder zoo innig liefhad. Zij wist niet goed hoelang zij daar gestaan had en hoe langzaam zij terugwandelde, en waarom zij geen woord van hare ontmoeting repte. Zij had het gevoel alsof men haar bloementuintje zou verwoesten als zij het aan anderen liet zien. En zoo verzweeg zij ook dat zij hem den volgenden dag

weder ontmoette en den daaropvolgenden nogmaals en zoo alle dagen, tot hij haar zijne groote liefde beleed en zij zich den eersten kus liet ontrooven.

„Gladys!" klonk bijna op hetzelfde oogenblik Martijn's stem. „Gladys! Waarom zijt gij niet bij Una? Ik ben bij Toby geroepen en meende dat gij bij Una zoudt zijn gebleven." Zijne stem klonk streng en hard, zoodat Gladys bijna van schrik ineenkromp. „Vervloekt!" dacht Tom en was verdwenen.

„Wat voerdet gij hier uit met dien deugniet?"

„Ik?" Gladys had eene kleur gekregen als een centifolio en hare oogen schoten vol tranen.

„Dat is een man, met wien een jong meisje zelfs geen twee minuten mag spreken."

„Waarom niet?"

„Omdat hij een slecht mensch is."

„Hij is belasterd!" stiet Gladys uit en had een gevoel alsof de aderen in haar hals zouden springen.

„Belasterd!" riep Martijn. „Hij is zoo slecht, dat geen fatsoenlijk man hem groet, dat het werkvolk zelfs de schouders ophaalt; wat hebt gij met hem uit te staan?"

Hij, die meent dat men de liefde uit een meisjeshart scheuren kan door kwaad te spreken van het voorwerp harer genegenheid, dwaalt. Het gaat hem zooals met het jonge meisje, aan wie men vertelde, dat haar aanstaande echtgenoot dronk en die antwoordde: „Maar als hij zulk een vreeselijken dorst heeft."

Iets dergelijks dacht Gladys toen Martijn plotseling zeide: „Als uw vader het wist, zou hij zich ongelukkiger voelen dan in de ergste dagen van Una's ziekte."

„Maar vader, is zoo zachtmoedig en schenkt elken zondaar vergiffenis!" Martijn moest even lachen, doch zijn gelaat nam terstond weder eene strenge uitdrukking aan. „Tusschen vergiffenis schenken en zich het heiligste, wat men bezit, te laten ontrooven is nog een hemelsbreed verschil."

Gladys voelde haar hart hoe langer hoe meer bezwaard en het vlammend rood van zoo even had plaats gemaakt voor doodelijke bleekheid. Zij zag een moeilijken, eindeloozen strijd naderen, misschien met hare geheele familie; gaarne zou zij Martijn gesmeekt hebben er niets van te vertellen, maar zij was te trotsch om zulk eene bede uit te spreken. Zoo kwamen zij te zamen de ziekenkamer binnen. Una straalde van blijdschap toen zij Martijn zag, maar in het volgend oogenblik keek zij hem bezorgd in de donkere oogen. Missy stond op en wilde heengaan. „Och, Missy, ik wilde u gaarne even spreken, Toby is vandaag minder goed," zei hij en keek daarbij naar zijne verloofde. Gladys voelde hare lippen trillen. Langen, langen tijd wandelden Missy en Martijn de groote allee op en neer. Missy besloot de zaak met Gwendoline te bespreken, niet met den vicaris, zoolang het niet noodig was. Intusschen trachtte Una hare zuster aan het praten te krijgen, maar dit gelukte haar niet; Gladys was te veel met haar eigen gedachten vervuld, zoodat Una eindelijk zweeg en stil in haar grooten stoel bleef zitten wachten. Eindelijk kwam Martijn terug. Gladys liep onmiddellijk de kamer uit om Missy op te zoeken, maar zij vond haar niet meer; wel echter de kinderen en twee arme vrouwen, die haar lang ophielden. Hare moeder zou het nu zeker al weten, dacht zij en daarbij kwam een gevoel van haat in haar op tegen Martijn.

„Gladys," zei Gwendoline des avonds van dienzelfden dag, waarop het jonge meisje tevergeefs getracht had op alle gezichten te lezen wat er in de zielen omging, „Gladys, mijn kind, kom eens in mijne kamer, ik heb u iets te zeggen."

Met looden schoenen en bonzend hart gehoorzaamde zij.

„Mijn kind, eer gij de vrouw van Tom wordt, moet men mij in het graf leggen. Begrepen, mijn kind? Gij moogt dien man niet liefhebben en eenmaal zult gij u

niet weten te bergen van schaamte, wijl uw reine hart zoo heeft gedwaald. Ik zal er niet meer over spreken, zooals ik altijd gewoon ben geweest als ik het gezegd had. Gij weet van oudsher dat mijn wil onverzettelijk is. Uwe wandelingen in het park moeten voorloopig gestaakt worden, tot ik mijne dochter weder volkomen vertrouwen kan en niet meer behoef te vreezen, dat zij als een dienstmeid samenkomsten heeft en minnarijen aanknoopt achter mijn rug. Gij hebt mij niet in vertrouwen genomen, ik kan nu, helaas! geen vertrouwen meer in u stellen!"

Gladys lag op de knieën voor hare moeder en schreide alsof haar het hart zou breken. Zij had een gevoel alsof alles met één slag was vernietigd: hare liefde, haar geluk, de verhouding tot hare moeder, die alijd eene ideale geweest was; zij voelde zich diep ellendig, veracht en verstooten en schreide den ganschen nacht heete tranen.

Mevrouw Gwynne had niet in scherts gesproken. Met vaste hand had zij steeds den vrede in haar huis weten te bewaren en zij was voornemens dat te blijven doen. Zij beschouwde het verdriet harer dochter als een heilzamen lentedroom, waaruit zij slechts schooner en beter kon ontwaken.

Den volgenden morgen was Gladys bleek en met zwarte kringen om de oogen beneden gekomen en zoo zacht binnengeslopen, dat Gwynne en Gwendoline, die op het terras pratend heen en weer wandelden, hun kind niet opmerkten en dus niet bespeurden dat zij elk woord kon verstaan.

„Ja," zei Gwynne, „wij moeten het in deemoed aannemen van den Hemelschen Vader, dat ons kind zoo afdwaalde. Hij staat bekend als een verleider van jonge meisjes. Geen enkele is veilig voor zijne aanslagen en de eenige hoop, die ik koester, is dat hij Morgan van Kate zal bevrijden en dat onze zoon van zijne liefde genezen zal zijn, zoodra hem de oogen over Tom en Kate's verhouding zullen opengaan."

Gladys voelde dat haar hart stilstond.

„Morgan wil niet naar mij luisteren," ging Gwynne voort. „Ik hoop dat de goede God hem de oogen zal openen eer het te laat is. Hij mag van dit voorval niets vernemen, anders schiet hij Tom dood, hetgeen wel geen verlies voor de menschheid zijn zou, doch Edleen in het graf zou brengen. Gij zult Gladys zorgvuldig bewaken, nietwaar?"

Toen men zich aan de ontbijttafel vereenigde, was Gladys bezig eenige bloemen te rangschikken; zij had geen hand over voor Martijn, luisterde ook niet naar hem toen hij sprak, maar gaf Eddy antwoord, die eenige hoogst gewichtige vragen te doen had. Martijn keerde zich om en besloot geduldig te wachten tot hij weer in genade zou aangenomen worden. Vol medelijden ontwaarde hij dat Gladys er zeer verstoord uitzag en hij zou haar gaarne getroost hebben. Maar er was niets aan te doen, evenmin als men den hemel beletten kan zich in grijze en zwarte wolken te hullen en drie dagen achtereen stroomen regen naar beneden te zenden. Het was wel moeilijk aan huis gebonden te zijn en daarbij Una niet te laten bemerken, dat men niet met elkander sprak.

Aan het einde van den derden dag klaagde Una over hoofdpijn. Martijn's ontsteld gelaat wekte de verbazing op van de ouders, die het heel natuurlijk vonden, dat Una bij dit ellendige weder hoofdpijn had. Des nachts ging het wat beter. Den volgenden morgen echter, toen er een koude wind opstak, die de jonge bloesems deed ineenkrimpen, verklaarde zij nog niet zulke hevige pijnen gehad te hebben. Zij kon niet liggen en niet stil zitten en wandelde voortdurend heen en weder, zacht kreunend en de koude handen telkens wrijvend. Eindelijk wierp zij zich voor haar vader op den grond en verborg haar gelaat tegen zijne knie.

„Ik heb een gevoel alsof mijn gezicht in een masker en mijn geheele hoofd in een te nauwen helm zit. O, ik heb zoo'n vreeselijke pijn!"

Zij sprong op en wankelde. Martijn en Gladys waren onmiddellijk bij de hand om haar op te vangen. Een weinig ongeduldig bevrijdde zij zich echter uit hunne handen.

„Laat mij los! Laat mij los! Ik moet loopen; ik kan niet stil blijven zitten!”

Morgan legde zijne hand op Martijn's schouder en keek hem vragend in de oogen. Martijn schudde het hoofd en twee dikke tranen rolden over zijn baard. Hij beet zich op de lippen en boog het hoofd, maar in het volgend oogenblik stak hij lachend Una's arm door den zijne en wandelde hij met haar op en neer, nu eens door de lamp, dan weder door het haardvuur verlicht, tot diep in den nacht. De ouders en Missy, Gladys en Morgan zaten er zwijgend bij en een angstig voorgevoel bekroop hen van naderend gevaar. Gladys stiet tegen een klein boekje, waardoor het op het tapijt viel.

„Wat een leven!” riep Una, „het is of er een schot viel!” Zij hield met beide handen haar hoofd vast. Een oogenblik later meende zij, dat de storm zoo vreeselijk huilde en zei dat zij zulk leven niet kon uithouden en krankzinnig zou worden, indien het den geheelen nacht voortduurde. „Was Ulla, de heks maar hier, dan kon zij den storm bezweren!” sprak zij lachend, maar deze lach veroorzaakte haar stekende pijn, zoodat zij luid begon te kreunen. Eindelijk wierp zij zich op den grond en wentelde zich heen en weer. Martijn en Morgan wisselden een blik en in een oogwenk hadden zij haar opgenomen en in halfbewusteloozen toestand naar boven in haar bed gebracht. En daar lag ze nu met gesloten oogen en purperkleurige wangen en praatte en kreunde zonder ophouden. Niemand verroerde zich, want het zachtste geluid hinderde haar reeds. Morgan gaf een teeken om de laarzen uit te trekken en haalde de vilten pantoffels van zijne moeder, die zij sinds Una's zoogenaamd herstel niet meer gedragen had.

Missy hoorde men nooit; de kinderen beweerden altijd dat zij zweefde.

Dag en nacht lag Una te ijlen. Haar gezichtje werd bij den dag magerder, de oogen zonken hoe langer hoe dieper in hunne kassen, de lippen werden dunner, zoodat ze de tanden niet meer geheel bedekten. Nu en dan werden ze met een penseel of een sponsje bevochtigd. Gwendoline, Gladys en Missy verwijderden zich bij beurten eens gedurende een kwartier, om op de sofa in de aangrenzende kamer wat rust te nemen of hun gezicht en handen eens te wasschen. Martijn viel herhaaldelijk op zijn stoel in slaap, wanneer Una stil was; maar hij kwam niet van haar bed af.

Drie weken lag zij zoo, met een gelukkig lachje om den mond, nu eens zich verbeeldende dat zij in heerlijke landouwen wandelde of met de engelen in den hemel sprak, dan weder afscheid nemende van allen, die haar omringden, doch steeds met een vriendelijken glimlach om de smalle lippen.

Meermalen nam zij de handen van Martijn en Gladys en legde die in elkander. „Martijn en Gladys," fluisterde zij en knikte dan goedkeurend. Beiden hadden den blik op Una gevestigd, maar keken elkander niet aan. Martijn had alleen met Gladys eenige woorden gewisseld, wanneer hij bevelen had te geven in zijne hoedanigheid van geneesheer en dan boog zij zwijgend het hoofd met de kroon van vlechten, als eene zieke en beleedigde koningin, wier waardigheid niet toelaat ziek of beleedigd te zijn. Zij had vóór Una's ziekte zooveel geschreid, dat zij ondragelijke hoofdpijn gekregen had en zelfs het bewegen van hare oogen haar zeer deed.

„Wat valt het licht te sterven!" fluisterde Una. „Ziet, zij wenken mij allen uit hun huis en roepen: ,Vlieg toch! Vlieg! Vleugels zijn u aangebonden! Vlieg als een rozeroode wolk!' Ziet gij dan niet hoe zij wenken? Och, houdt

mij toch niet vast! Gladys, mijn lieveling! Kom hier, in mijn armen! Zult gij vader en moeder en Martijn troosten, wees hun troost, hun licht, hunne zon! Zij wenken, zij wenken! O, wat is 't daar licht en zoo heerlijk! Ziet gij het groote licht niet stralen? Ziet gij die gelukkige gezichten niet? Zij lachen mij toe, ik moet bij hen komen! Ik kan hier niet blijven; het is hier zoo donker! Ik zal u daarginds allen wachten. Gij komt eerst, vader, langen tijd voor alle anderen. Martijn en Gladys moeten nog in duister wandelen en elkaar heel, heel liefhebben! Maar ik wacht, ik wacht op u allen. Dan komt Missy! Morgan! beste broeder, wees sterk, wees braaf, laat dat slechte meisje aan uw slechten vriend! Zij is geen vrouw voor u! Laat haar aan Tom en neem gij Winnie, de kleine Winnie, Morgan. O, ik houd zooveel van haar. Roep haar, als ik ben heengegaan; zij moet mij nog eens zien, Kate niet, o, neen, Kate niet, die is slecht; laat Kate aan Tom, die is nog slechter. Morgan! beste broeder, gij wilt immers een goed mensch worden! Als vader bij mij is, zie ik u op zijn kansel en Winnie uwe vrouw! Nietwaar, gij zult Winnie immers nemen? Kate mishandelt haar en bederft haar heerlijk karakter. Zij mag geen andere leermeesters hebben dan Missy, Morgan en Llewellyn, mijn vriend. Groet Llewellyn van mij. Hij moet een mooi lied op mij maken en het Winnie leeren, dan zal Winnie het zingen als een vogeltje. En als Winnie hier komt om mij voor het laatst te zien, geef haar dan als een aandenken van mij den Bijbel, dien Morgan mij gegeven heeft en zeg haar, dat ik haar begrijp en weet wat zij lijdt. Zult gij 't haar zeggen, Missy? Laat mij nu gaan! laat mij nu gaan! Zij wenken mij tot zich en gij houdt mij vast met uwe liefde!"

Zoo sprak zij voort met telkens grooter wordende tusschenpoozen. Zij kreeg geen oogenblik haar bewustzijn terug, kende niemand uit hare omgeving, ofschoon zij

voortdurend tot hen sprak. Naderde de aangesprokene haar bed, dan keek zij naar anderen. Welke uitwerking deze lijdensweken op ieder van de omstanders had, zal later blijken, maar voor allen hadden ze gevolgen, want hun, die God liefhebben, werken alle dingen mee ten goede.

Zelfs de drie kleinen, die meermalen binnengelaten werden, hadden heel ernstige gezichtjes en liepen als oudjes den tuin rond, op hunne wijze pratend over sterven en het eeuwige leven, tot een vlinder of een eekhoorntje hen in verrukking bracht en er onwillekeurig een juichtoon over hunne lippen kwam.

Op zekeren morgen, tegen zonsopgang, na een nacht vol strijd, boog Una het hoofd en sloot voor eeuwig de mooie oogen en over alle omstanders, die zwijgend en snikkend voor het bed geknield lagen, klonk Gwynne's stem plechtig en vast: „De Heer heeft gegeven, de Heer heeft genomen, de naam des Heeren zij geloofd!"

Dienzelfden avond had Gwynne een aanval van benauwdheid, die bij allen de grootste bezorgdheid wekte, zoodat niemand tijd had om aan zijne vermoeidheid te denken.

Den volgenden morgen betrad Missy met Winnie aan de hand de sterfkamer. Gladys had juist het sterfbed met bloemen bestrooid, zoodat Una daar lag, als eene mooie, bleeke bruid, met een glimlach om de lippen. Toen de zon door de neergelaten gordijnen binnendrong, scheen het zelfs dat er een rose tintje op de verstijfde wangen lag. Missy nam het kind op den schoot en Winnie staarde met groote oogen op Una's wimpers, die zulke diepe schaduwen wierpen; op de witte lippen, die zoo onbewegelijk lachten; op de magere handen, die de bloemen niet meer konden vasthouden.

„Maar zij is immers bij den Hemelvader? Waarom is zij dan nog hier?" fluisterde Winnie.

„Zij heeft haar lichaam hier gelaten, als een kleed,

dat zij niet meer noodig heeft; want in den Hemel krijgt zij er een, dat duizendmaal schooner is. Una laat u zeggen dat gij heel lief en geduldig zijn moet en allen vergiffenis moet schenken, die u niet goed behandelen, omdat zij zelve ongelukkig zijn; eenmaal roept zij u ook tot zich en allen, ons allen, en dan laten ook wij het aardsche kleed achter en vliegen haar in de armen!"

Langen tijd zaten zij zoo bij elkaar. Gladys stond aan het voeteneind van het bed en schreide niet meer; doch de stille lach van hare zuster scheen zich in haar gelaat te weerspiegelen. Juist trad Morgan binnen en keek Winnie in de prachtige oogen en in het ernstige gezichtje. Dacht hij aan Una's laatsten wensch, terwijl hij de hand der kleine in de zijne hield?

Op dit oogenblik trad Kate de kamer binnen en begon luid te schreien.

„Laat ons weggaan!" sprak Winnie en Missy nam haar mede; zij voelde het, dat zulk eene luide uiting van smart den vredigen indruk zou bederven. Daar stond Kate tusschen den broeder en de zuster in, die haar zonder tranen in de oogen aanstaarden, beiden met de vraag op de lippen: „En Tom?"

Kate knielde bij het sterfbed neer en schreide en bad, maar greep toch met de hand naar heur haar, dat in dikke vlechten langs hare schouders viel en met een zwart lint bijeengehouden werd. Had zij op dit oogenblik in de ziel kunnen lezen van Gladys en Morgan, zij zou zich waarschijnlijk minder onledig hebben gehouden met haar toilet en zich niet overtuigd hebben, toen zij neerknielde, of haar sleep wel in de juiste plooien viel. Opstaande viel zij Gladys om den hals en bood Morgan met een kleur de hand; zoo bleef zij langen tijd op het lijk staren, terwijl zij beider blikken met bewondering op zich meende te voelen rusten.

De klokken luidden en luidden en luidden. Langzaam en

plechtig verliet de eindelooze rouwstoet het sterfhuis. Allen uit den omtrek waren verschenen; niemand, die loopen kon, ontbrak. Gwynne liep tusschen Morgan en Martijn, terwijl de jongere broeders de kist hielpen dragen. Freddy liep aan de hand van Morgan, terwijl de vrouwen achter de neergelaten gordijnen in tranen bijeenbleven en naar het gezang luisterden, dat uit duizend kelen, het klokgelui overstemmend, in den prachtigen lentemorgen tot haar doordrong. Een ander hield de toespraak en sprak den zegen uit over de lijkkist en toen men Gwynne het eerst de spade in de hand gaf, beefde die hand zichtbaar, maar met luide stem sprak hij: „De naam des Heeren zij geloofd!"

XV.

Het klokkengelui, dat over Una's geopende groeve henenrolde naar dat andere graf, waarop de goedhartige natuur de opening, door het weggegraven kruis achtergelaten, met lentebloemen had gevuld, klonk diep in het bosch ook eene eenzame gestalte in de ooren, die daar heen en weder wandelde, nu en dan uitrustende tegen een boom, met groote, angstig starende oogen en knarsende tanden. Temorah voelde haar uurtje naderen en had geen menschelijk wezen om haar bij te staan. Een oogenblik had zij aan Ulla gedacht, maar zich terstond met een kille huivering herinnerd, dat haar kind in zulke handen zeker niet meer dan één ademtocht doen zou. En haar kind moest leven, al zou zij zelve zich moeten voeden met wortelen en kruiden!

Het was heerlijk lenteweder; elk blaadje, elk bloempje verheugde zich in zijn bestaan. De beukenbladeren hadden nog hunne zilveren, harige randen en onder deze wimpers lagen de donzen knopjes aan de twijgen verbor-

gen, terwijl de eikenbladeren nog bloedrood aan de bruine takken hingen. De bodem was met bloemen bedekt, die nieuwsgierig tusschen de groene bladeren uitkeken. Waar Temorah ook den voet zette, overal geurde het Lieve-Vrouwen-bedstroo tusschen het mos; het was in één woord een dag, om van vreugde te dansen, zich haren en kleederen te vullen met de alles doordringende geuren van het woud en alle aardsche ellende te vergeten.

Voor de arme Temorah echter, die daar eenzaam en verlaten ronddwaalde, bestond die weelde niet; met de zweetdroppels op het voorhoofd lag zij op het groene tapijt en wanneer een enkele maal de hevige pijnen haar een kreet ontlokten, keek zij ontsteld om. Twee dagen en een langen nacht bracht zij daar door, tot in den laten avond van den tweeden dag, na uren van de hevigste smart, die haar bewusteloos had doen neerzinken, een zacht kreunen haar deed ontwaken en haar verkondigde dat haar kind het levenslicht had aanschouwd. Spoedig hield zij een prachtigen jongen in de armen, die haar erg klein toescheen, maar aan een meer geoefend oog een kreet van verrukking zou hebben ontlokt.

Zij had wollen doeken medegebracht om haar kind in te wikkelen en betreurde het, dat zij het niet wasschen en aankleeden kon. Zij was echter zoo zwak en zoo afgetobd, dat de nacht haar verraste en zij in slaap viel eer zij het zelve bemerkte. Zoo uitgeput was zij, dat zij nauwelijks wist hoe zij het kind zou aanvatten, dat zij volstrekt niet denken kon; maar het krachtige schreien van haar knaapje wekte haar uit hare verdooving op en hoewel zelve van dorst versmachtend, deed zij onbeholpen pogingen om het kind aan haar boezem te laven. Bij het aanbreken van den dag stond zij op en wankelde ongezien en door niemand herkend naar huis, doch moest op dien weg wel twintigmaal gaan zitten, omdat zij vreesde bewusteloos te zullen neerzinken. Zij trachtte telkens na

te gaan of zij zesendertig of achtenveertig uren geleden had, maar was te zwak om met hare berekening in het reine te komen. Haar kind verschafte haar evenmin vreugde als verdriet. Zij was eigenlijk onverschillig voor alles om zich heen; alleen was zij zich bewust dat zij haar geld moest natellen en zich overtuigen, of zij zich nog drie dagen rust kon gunnen alvorens weder aan den arbeid te gaan.

Eén mensch was er echter op de wereld, die aan Temorah dacht. Dat was Llewellyn. Op den avond van den derden dag klopte hij aan haar deur.

„Doe open, mijn kind! Van mij hebt gij niets te vreezen, voor mij niets te verbergen; ik weet alles en zwijg als het graf!"

Zij beefde zoo, dat zij eenigen tijd noodig had om aan het verzoek te voldoen en op den drempel viel zij in zijn armen en schreide als een kind aan het moederhart.

„O, een mensch, een levend mensch, eene stem, een troost!" snikte zij. „Ik ben op den rand van het graf geweest in het bosch en zoo zwak, zoo zwak, en ik heb zoo'n dorst! Het is ook pas drie dagen geleden!"

Llewellyn zag terstond dat zij de koorts had en dwong haar te gaan liggen. Vele dagen achtereen verpleegde hij haar als eene teedere moeder, zorgde voor alles en bewaakte het kind. In hare koortsachtige droomen hoorde zij hem haar jongen in slaap zingen, terwijl hij hem op de knieën wiegde. Een zijner liederen bleef haar in het geheugen. Het scheen haar volstrekt niet treurig toe, want het sprak van sneeuw, van iets koels in haar hevigen dorst en brandende koorts.

„Sneeuw!" mompelde zij. „Sneeuw! witte, koele sneeuw!" En dan gaf Llewellyn haar te drinken en suste het kind opnieuw in slaap. Het was treffend al de goedheid en de zorg van den ouden man te zien.

„Waartoe ben ik dan anders op de wereld dan om te

helpen!" Hij ging naar het dorp, kocht spijzen en dranken en was verdwenen eer men wist welken weg hij was ingeslagen. Men wist echter dat hij dikwijls van woonplaats veranderde en daarom vroeg men niet verder en deed geen onderzoek naar de wegen van den wonderlijken ouden man. Op zekeren avond zag hij zich plotseling omringd door eene schare jongelieden, die een lied van hem verlangden. Het waren mijnwerkers met hunne liefjes en met welgevallen keek hij de aardige gezichtjes rond, die door de zon verlicht waren. Aangezien hij zijne harp niet had medegebracht, werden van alle kanten instrumenten aan de hand gedaan. „Aha, gij liefhebbers van den zang!" riep hij blijde uit. „Mijn heerlijk, zangrijk Wales, waar de mooie meisjes uit den grond en de liederen op de lippen groeien als aardbeien aan een struik! Ja, ik zal zingen, maar gij moet allen medezingen in koor. Let op, kinderen!"

Banieren wappren ver in 't rond,
geëindigd is de slag.
In 't rond-staat dorp bij dorp in vuur,
de nacht werd heldre dag.
En wie zich niet te viervoet redt
uit dezen laaien gloed,
Die slaapt op 't bloedig slagveld in,
en sluimert er voorgoed.

Daar rent een dapper ridder op
't met schuim bedekte dier.
Zijn zwaardgreep is met bloed bevlekt,
gesloten zijn vizier.
Op 't harnas werpt der vlammen gloed
een hellen rooden glans,
Maar nooit weerklonk des ridders stem,
waar 't zwaard ging aan den dans.
Geen sterv'ling weet, vanwaar hij kwam,
is met zijn naam vertrouwd,

Geen, die hem eten, drinken gaf,
zijn trekken heeft aanschouwd.
Zijn ros en zijn gestalte slechts
zijn ieder goed bekend;
Men weet, dat hem geen kracht weerstaat,
waar hij het slagzwaard wendt,
Wanneer op vleuglen van den storm
hij dondrend nader rent.

Banieren wappren ver in 't rond:
't is met den slag gedaan;
De vlammen tasten 't eene huis
na 't andre woedend aan.
Belast met nieuwe, vreemde vracht,
met lijken, stroomt de vloed;
't Vlucht alles wat maar vluchten kan,
al strompelt ook de voet.

Een heftig kloppen aan de poort
van 't slot! Men klopt alweer!
De schoonste jonkvrouw ziet verschrikt
uit 't smalle venster neer.
„O reik!" — klinkt van beneên een stem, —
„gij, lieflijk maagdelijn,
Een ridder, die van dorst versmacht,
een enklen droppel wijn!" —
Zij daalt terstond de trappen af,
de wijnkruik in de hand.
Hoe ze op het gesloten helmvizier
haar scherpste blikken spant!
„Wat wendt ge, ridder, bij den dronk
uw aangezicht toch af,
Terwijl ik op uw vurige bee
die lafenis u gaf?
Of ben ik wellicht het niet waard
uw aangezicht te zien?" —
„„Mijn oog zou u een bron van schrik,
ontzetting, afkeer biên,

De ridder ben 'k, die altijd zwijgt,
dien niemand onder de oogen krijgt.""

Banieren wapperen ver in 't rond,
de slachting nam een end.
Een aaklig steunen vult de lucht,
waar ook het oor zich wendt.
Verslagen, ja verstoven is
een prachtig, machtig heir;
Een wijl — er klinkt geen enkle stem,
er roert geen lid zich meer.

„En of ge al afschrikwekkend waart,
al waart ge een beeld van steen,
En of de weerschijn van den slag
ook uit uw blikken scheen,
En was uw wang ook doorgekliefd,
uw schedel ook gekloofd,
Gij bleeft mijn hoogste held, wien 'k stil
mijn liefde had beloofd.
Gij zijt het, wien 'k met lijf en ziel
alleen me geven wou,
Behooren wilde ik u alleen
als uwe zaalge vrouw!"

„„Wilt gij mijn vrouw zijn, maagdelijn?
welnu, tree nader hier,
En kijk dan zonder vreeze of schroom
uw bruigom in 't vizier.""
Hij slaat het helmvizier omhoog;
hoe juicht, hoe lacht de maagd!
De schoonste jongling, ver in 't rond,
is voor haar opgedaagd.
„„Om daden wou 'k geliefd slechts zijn,
O fiere maagd, nu zijt gij mijn!""

Banieren wapperen ver in 't rond
terwijl het staal rinkinkt,

Trompetten schettren, in wier toon
het zegelied weerklinkt.
Een plechtig bruidsbed spreidt hun de
met bloed gedrenkte grond,
De heiligste eeden zweren zij
met sprakeloozen mond.

Toen Temorah weder aan de huizen verscheen, waarvoor zij werkte, vertelde zij dat een harer familieleden, bij wie zij geweest was, en die in het kraambed was gestorven, het kindje aan hare hoede had toevertrouwd.

„En waarvan zult gij het opvoeden?"

„Llewellyn heeft mij een geit present gegeven!"

Dat was de waarheid. Moest zij uren lang afwezig zijn, dan legde zij een flesch melk bij het kind, opdat het niet zou verhongeren; kwam zij dan thuis, dan viel het kind begeerig op de moedermelk aan en stelde zich gedurende den nacht schadeloos voor hetgeen het over dag te kort kwam.

Meermalen moest Temorah vier malen op één dag den langen weg naar het dorp afleggen, om naar het kind te zien; maar Llewellyn had de belangstelling van Edleen voor haar opgewekt, zoodat zij ruim voorzien werd van spijs en drank en kleertjes. Gwendoline zond Missy met allerlei zaken en bestellingen voor werk, ten einde Temorah te helpen. In de vicarie had de groote smart de bronnen der milddadigheid nog niet gesloten en Edleen was innig dankbaar aan Llewellyn, wijl hij haar Tom als een beter mensch vol goede voornemens teruggegeven had. Dat zij hem gedurende dien tijd door het verkoopen en omruilen van hare fraaiste diamanten voor de gevangenis had gevrijwaard, dat zij van den tevreden Lewes een gejaagd en door berouw gepijnigd man had gemaakt, dat vergat zij in hare vreugde. Ook Kate vernam de geschiedenis van Temorah's gewaand neefje en haar haat groeide nog meer aan, toen zij opmerkte, hoe treurig en

gedrukt Tom was in den laatsten tijd. Hij was veel thuis, brak veel pennehouders, verkwistte veel papier, schreef tallooze gedichten en brieven aan Gladys, die alle hun dood in de vlammen vonden, en zag Kate nauwelijks aan. Die arme, kleine Kate voelde echter telkens een dik stuk in haar keel, dat maar niet was door te slikken, als zij er aan dacht dat zij hare gansche bezitting, al hare sieraden, ja, zelfs hare zijden kousen, die zij zoo gaarne droeg, voor dien slechten Tom had verkocht; dat zij van alle kleinigheden, als lintjes, strikjes, handschoenen, enz. had afstand gedaan, terwijl zij er zich altijd zoo gaarne mede had getooid, opdat Tom toch maar niet in de gevangenis zou komen en — nu was dit hare belooning! Minnie en Winnie hadden meer dan ooit van haar te lijden en aangezien zij geen enkele verontschuldiging voor hare luimen wisten te vinden, begonnen zij haar te plagen en allerlei poetsen te spelen, waarin Tom haar ijverig onderricht gaf. „Nu zullen wij haar eens woedend maken!" was het elk oogenblik en als dan de tranen van toorn en verontwaardiging in hare lange wimpers hingen, lachten de drie kwelgeesten en geen straf kon hen tot inzicht brengen van het leelijke hunner handelingen. Het was een nieuw soort van genoegen, dat Tom had uitgevonden om de verveling te verdrijven in zijn zoogenaamd fatsoenlijk leven. De beide meisjes waren nog nooit in haar leven zoo ondeugend geweest; het scheen wel, dat Tom al wat slecht in haar was, had ontdekt en aangekweekt. Vaughan was verbaasd over de tallooze klachten. Zijn beide kleintjes hadden hem tot nu toe niets dan de reinste vreugde verschaft en thans werd hij telkens verzocht straffen uit te deelen en haar van zijne tafel te verbannen, hetgeen hem diep griefde. Hare vroolijke stemmetjes waren reeds langen tijd zijn eenig genot. Tom schepte er een duivelachtig genoegen in zich op deze wijze op zijn stiefvader te kunnen wreken en tevens Kate en de verwende zusjes flink te kwellen.

Elken dag had hij iets nieuws bedacht en daarbij was hij handig genoeg om zich bijtijds terug te trekken en zich met een leugen te verontschuldigen, zoodat Minnie, de kleine engel, het op zekeren dag ook reeds met een leugentje probeerde. Toen echter nam Vaughan zijne dochtertjes bij zich en sprak haar zoo ernstig toe, deed zulk een plechtig beroep op haar geweten, sloot haar in weerwil van het mooiste weder, acht dagen op, zonder haar te willen zien en was zoo diep bedroefd, dat de kleinen beloofden niet meer te zullen jokken, zoolang zij leefden. Zij zagen dat hun vader hoe langer hoe magerder werd en diepe rimpels in het voorhoofd had gekregen, toen hij haar den negenden dag weder in de armen sloot. Haar eenige troost was Maggie geweest; Kate hadden ze bijna niet gezien; die ging haar eigen weg. Met onrust in het gemoed wandelde zij den omtrek door en peinsde er over hoe zij zich op Tom zou kunnen wreken. Gaarne zou zij hem doodgestoken of in de gevangenis gezien hebben, waarvan zij hem met zooveel opofferingen had gered. Haar haat wakkerde aan te gelijk met hare liefde, zoodat het arme kind van wanhoop niet wist wat te doen. Zij meende niet anders dan dat Temorah de schuld droeg van haar lijden. Nachten achtereen peinsde zij over de beste wijze van zich te wreken.

Onder deze omstandigheden vertrok de familie Vaughan naar Londen, waar Tom den inktkoker leeggoot, het papier onder zijne zusjes verdeelde en spoedig in een waren poel van uitspattingen van allerlei aard verzonken was. De kleinen kregen een leermeester en Kate bracht haar tijd droomend door. Vaughan zag zeer goed in, dat haar onderwijs niet meer voldoende was. Edleen schitterde met hare valsche steenen, moest hare salons openen en vullen, bezoeken beantwoorden, theaters en balzalen met hare tegenwoordigheid vereeren. Vaughan verlangde dit van zijne mooie vrouw en was trotsch op de huldebewijzen,

die haar van alle zijden gebracht werden, terwijl zij zelve er onder gebukt ging als onder eene geeseling.

„Ik vrees," zei Vaughan op zekeren dag, „dat wij den nieuwen koetsier zullen moeten ontslaan, in weerwil van zijne goede getuigschriften."

„Dat is zeer jammer," antwoordde Edleen op onverschilligen toon. „Ik heb nog nooit zoo vlug en goed gereden als in de laatste zes weken."

„Jawel, maar er komen herhaaldelijk diefstallen voor van tuigen, zilveren beslag en zweepen, zoodat er sterke verdenking op hem rust."

„Nu, dan moet hij weggejaagd worden; maar zonder veel opzien te baren, Harry!" zei Edleen en wendde hem haar afgemat gelaat toe.

„Ik weet niet, of gij de zonderlinge verhalen hebt vernomen, die de rondte doen sinds wij dezen koetsier in onzen dienst hebben?"

„Zeker heb ik die vernomen en er mij zelfs angstig over gemaakt, maar die koetsier heeft zulk een knap voorkomen met zijne mooie bakkebaarden. Hij poedert zich heel netjes en heeft iets voornaams in zijne houding."

„Die baard kan wel een valsche zijn, Edleen; de getuigschriften zijn mogelijk wel van anderen gekocht. Wie weet wie zich bij ons verbergt?"

Op het oogenblik, dat Vaughan dit zei, voelde Edleen een schok alsof haar hart plotseling stilstond. Zij keek haar echtgenoot aan, maar neen, hij had zonder eenige bijbedoeling gesproken.

Edleen liet Lewes roepen.

„Lewes!" sprak zij met bevende stem en tranen in de oogen, „Lewes! de nieuwe koetsier, die heden wordt weggejaagd omdat hij steelt, is Tom!" Zij schreeuwde deze woorden bijna uit.

Lewes was bleek geworden en moest een stoel grijpen om staande te blijven.

„Ziehier, Lewes, hier, neem mijn grooten diadeem en deze parelen en red mijn kind! Lewes! Lewes! Wat moet ik beginnen? Ik voel mij onwel, Lewes, en wil Londen verlaten, want ik heb ondragelijke, inwendige pijnen en wil niemand raadplegen dan Martijn. Ik kan niet meer eten tengevolge van de hevige pijn en zoo sleep ik mij maanden lang voort, naar bals en concerten en diners, om Tom te beschermen! Was ik maar dood, Lewes!"

„Was ik maar dood!" weerklonk eene stem in Lewes' hart. Vaughan had hem met bewijzen van vertrouwen overladen; hij zou nu het loon innen voor zijne jarenlange trouw! Dat waren gloeiende kolen op zijn hoofd! Zijne lippen, zijne tong waren voortdurend koud, zijne handen en voeten niet meer te verwarmen en zijn ouden vriend Owen vermeed hij evenals zijn eigen geweten.

Toch liet hij Tom, den gewaanden koetsier, roepen, deelde hem mede dat hij ontslagen was, als verdacht van herhaalde diefstallen en zeide hem, dat hij, Lewes, hem onmiddellijk aan het gerecht zou overleveren. Toen ontdeed Tom zich van zijne vermomming en bad en smeekte om genade en bescherming en om een weinig geld; hij verzweeg echter, hoe groot de geheele som zijner schulden was, de lafaard! noemde zich zelven een ellendeling, die niet waard was door de zon beschenen te worden, en kroop bijna voor Lewes op den grond, die zijn toorn en afschuw onderdrukte ter wille van zijne liefde. Hij sloot Tom in zijne kamer op tot de dringendste schulden betaald waren en behandelde hem met zooveel minachting, dat Tom hem wraak zwoer evenals allen anderen. „Wacht maar!" dacht hij, „gij zult weten wat het is ongelukkig te zijn, opdat gij beleefdheid leert jegens armen en medelijden met gevallenen."

Edleen loosde een zucht van verlichting, toen zij Tom in Lewes' veilige hoede wist en vertrok zonder haar zoon teruggezien te hebben.

Zoodra zij aangekomen waren, begaf Vaughan zich naar Gwynne, dien hij zoo veranderd vond, dat hij er zichtbaar van ontstelde. Toch vatte hij eindelijk moed om hem het verzoek te doen zijne beide dochtertjes aan Gwendoline's en Missy's hoede te mogen toevertrouwen. „Zij zijn het licht mijner oogen," zei hij met trillende lippen, „maar mijne vrouw is zoo ziek en de omstandigheden zijn van dien aard, dat ik zeer bezorgd ben voor mijne kinderen. Kate heeft nauwelijks tijd genoeg om mijne vrouw te verplegen. Ik weet dat ik een ongehoord verzoek doe, maar o, als gij wist hoe mijn hart met angst is vervuld!" zei hij, maar kon toen niet verder spreken en bleef eenige oogenblikken met de punten der voeten op den grond kloppen, ten einde zijne kalmte te herwinnen.

„In den nood leert men zijne vrienden kennen," is een waar spreekwoord. Vaughan's verzoek werd vriendelijk ingewilligd; Missy aanvaardde geduldig haar nieuwen post, Gladys was blijde voor Tom's zusjes te mogen zorgen, de kinderen werden voor Kate een magneet en Gwendoline dacht in stilte aan Una's profetie en beefde bij de gedachte dat alles, wat zij gezegd had, bewaarheid zou worden. En wel had zij reden om te beven: Gwynne's aanvallen van benauwdheid namen in aantal en ernst toe; hij moest losse dassen dragen omdat de opgezwollen aderen in den hals geen stijve banden meer toelieten en klaagde herhaaldelijk over opgezwollen handen en voeten. Martijn werd zoo dikwijls geroepen, dat hij zich eindelijk in de buurt vestigde, een keurig huisje kocht en spoedig zulk een drukke praktijk had, dat hij dag en nacht op de been was, — in zijne droeve stemming zeker het beste voor hem. Hij zag Gwynne's toestand donker in en was ten hoogste ontsteld, toen hij ook bij Edleen eene ongeneeslijke ziekte moest constateeren, die dagelijks voortwoekerde tengevolge van het groote verdriet, waaronder zij leed. Het lijden van deze beide menschen te verzachten was eene heerlijke taak voor hem.

Gladys behandelde hem nog steeds met de grootste koelheid, maar toch achtte zij hem en stelde zijne offervaardigheid op prijs. Zij kon hem het gebeurde niet vergeven en Una's laatste wensch hield hen van elkander verwijderd, aangezien geen van beiden wilde doen vermoeden dat zij nog aan Una's woorden dachten.

Martijn's grootste lieveling in den omtrek was Temorah's kleine manneke, een alleraardigst kereltje vol ondeugende zetten, dat altijd moeite deed om rechtop te staan op de stramme, kleine beentjes, en de armpjes naar hem uitstak, zoodra hij zich maar vertoonde. Temorah had een zweer aan de borst gekregen en Martijn moeten bekennen, dat zij moeder was. Hij had haar vriendelijk toegesproken en na de pijnlijke operatie getroost en opgebeurd, zoodat zij bijna aan het leven en de menschheid was teruggegeven door al de goedheid, die zij ondervond; terwijl nog korten tijd geleden hare menschenschuwheid en menschenvrees op onrustbarende wijze waren toegenomen.

De nieuwe bewoonsters van de vicarie hadden in het begin zoo geschreid, dat men zich over Minnie zelfs bezorgd gemaakt had. Zij wees telkens naar haar kleine hartje en snikte onafgebroken. Men vroeg haar of zij zoo verlangde naar hare moeder, naar Kate, naar haar vader of naar Prinnie?

„Neen, neen!" snikte zij. „Het doet mij hier zoo'n pijn." Winnie sloeg de armen om den hals van haar zusje en schreide met haar mede. Toen nam Morgan de beide kinderen in zijn armen en zei: „Vertel het mij eens heel zachtjes waarom gij zoo bedroefd zijt?"

„Maggie!" snikte de kleinste. „Ik kan niet leven zonder Maggie!"

„Niemand heeft ons lief behalve Maggie!" voegde Winnie er bij. „En Maggie gaat zeker dood als zij ons niet bij zich heeft!"

Een uur later hield Morgan's wagentje voor de vicarie

stil en vloog Maggie in de armen der juichende kinderen, die nu zoo gelukkig waren, dat Gwendoline thans eerst begon te beseffen in welk een hel zij geleefd hadden en volkomen begreep hoe bezorgd Vaughan had moeten zijn voor de reine zieltjes. Morgan was diep getroffen, toen het hem bleek, dat de kinderen geen traan, geen woord voor Kate over hadden en eerder bang dan blijde waren, zoo dikwijls zij verscheen. Hij vond Winnie ver boven haar leeftijd ontwikkeld en was verbaasd over haar aanleg voor de muziek en hare verrukkelijke stem. Llewellyn moest den geheelen zomer in de vicarie doorbrengen, Gwynne afleiding bezorgen, den kinderen les geven, Gwendoline troosten, zoodat de rouw, die over het huis was gekomen, het niets van zijn bekoring had ontnomen. De groote schare kinderen bracht overal leven aan en Vaughan kwam meermalen zich verkwikken aan het harmonisch geheel. Gladys luisterde naar de gesprekken tusschen haar vader, Llewellyn, Vaughan, Morgan en Martijn, evenals een bloem zich langzaam toekeert naar het licht. Haar hart opende zich voor de grootsche gedachten, die door deze mannen werden besproken. Hare liefde droeg zij stil en geduldig als een zwaren last en kwam haar hart in verzet, dan ging zij naar Una's graf om rust en vrede af te smeeken van haar Hemelschen vader.

EINDE VAN HET EERSTE DEEL.

